

اَلَا اِنَّ رَبَّكَ لَذِيْ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ

باعانت خداوند کریم ملفوظات امام متقین آیت من آیات رب العالمین
سلطان الاولیاء محبوب الہی حضرت شاہ الشاہ المعروف بشاہ غلام علی قدس سرہ
اَللّٰهُمَّ بِہِ

محکم دلائل

مُؤَلَّفَاتُ

شیخ بزم اولیاء وارث انبیاء مقبول بارگاہ احمد حضرت
شاہ رُوف احمد علیہ الرحمۃ کی ایک ازاجلہ خلفائے حضرت مرصوف بودند

۱۳۹۴ ہجری — ۱۹۷۴ میلادی

بطلب من المكتبة اشيق بشارع دار الشفقة بفتح ۷۲

استانبول - ترکی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

باعانت خداوند کریم ملفوظات امام المتقین آیت من آیات رب العالمین
سلطان الاولیاء محبوب الہی حضرت شاہ ولی اللہ المعروف بشاہ غلام علی قدس سرہ
الہی علیہ

محکم المصالحات

مؤلف

شیخ عزیز اولیاء وارث انبیاء مقبول بارگاہ احمد حضرت
شاہ رؤف احمد علیہ الرحمۃ کہ یکے از اجلہ خلفائے حضرت موصوف بودند

۱۳۹۴ ہجری — ۱۹۷۴ میلادی

بطلب من المكتبة ايشيق بشارع دار الشفقة فناء ۷۲

استانبول - ترکیہ

هر روز این چنان گردید که موقوفات حضرت پیر و نگیر قطب دوران سیم زمان مهر سپهر ولایت آه سماء
 بیت نیز برج آفتاب گویا در جبهت با آفتاب مطلع ارشاد و ما بهتاب افق امداد سر آج مخمل صفا چرخ بزم
 بضامظهر اسرار آیه تبت النوار نامتناهی به صورت فیض سبحانی مصدر برکات رحمانی مروج طریقه محمدیه مکمل
 مالات احمدیه سالک مسالک صراط مستقیم شریعت و ایمان نایب مناخج بیل طریقت و احسان شفا
 امر خلقت و محبت واقف انوار محبت و محبوبیت مجدد و آیه ثالثه العشر مروج شریعت خیر الیه شرف ضیاء

مصدر

امام جملہ غلامان اسیر هر دو سر	محیط رحمت و دریای جود و بحر عطا
بشیر معرفت و بادشاه هر دو جهان	برای گم شدگان شکل خضر راه نش
خیر سرحد امر شد ره یزداں	امام است سر داریں بجود و حسن
دوای درو درون و شفا جملہ علل	دلیل وحدت و برهانین علم و ذکا
جیل راه الهی کفیل شرع بنی	رئیس انوار انیس ملک جلیس خدا
مقائے ماضی خوبی کمال محبوبی	حبیب ذات الهی محبت اہل صفا
ضیاء مهر ولایت مہر عروج کمال	بہ انتظام ہمہ خلق مثل قطب رحا
طبیب ملت دل طائر ریاض قدس	برنگ ذات رسل طاهر از معاہدہ
نفیر درگاہ وادرا میرانش ملک	وجود نیض الہی و مسیح الصلی
قیم نیض محبت قرار شتاقاں	خلیل بارگہ کعبہ یا بعز و عدا
کتاب را از خدا و جمیع اسرار	کریم عالم محبوب اکرم الکرم ما
ولی ایزد واقف بجمہلہ سر وطن	وجود نور نور سرور و شیر و غا
ہدایت و وجہاں ہادی زمین و آسمان	سماء اوج مفاط از ریاض ملا
لکیم پوشش محبت بطور و نج کلیم	کلیم باری و طور تجلی تمولا
شد زمین و زمان حضرت غلام علی	شفای جملہ مرض مشافی بروز و فزا

تجلیات ولایت

قد سئانہ تعالیٰ با سر ارجہم و انوار ہم کہ در محافل قدسی شاکل از در غرر معارف و نضاع بزبان
 گوہر نشان میر زند و از جاہر نہاد ہر سلوک و جذبہ بسیار نیض ترجمان بیان می نمرد آیند در رشتہ
 خیر انتظام دہ و بسکت ترقیم آر لہذا با اشارت آن واجب الاطاعت این کتیرس خاکر و بان خانقاہ

مکالمات

بسم الله الرحمن الرحيم

آرایش عروس و بیاض کلام فصاحتان اشد بے انتہائیت کہ برعاض جوهر احسان از
آب لسان فیض ترجمان نبیاء کرام علیہم الصلوٰۃ والسلام رنگت جلا کشیده و پیرایش شاد بر مقدمه بیان
بلغا بزبور نیایش - واحد بے انتہائیت کہ بر خاره گوهر عرفان از طراوت زبان گوهر فشان اولیا
عظام تازگی و ضیا بخشیده چیت انبیا را جوهر احسان دہی : اولیا را گوهر عرفان دہی - عقل عقلا در او رک
ادنی که اسما و صفات او دایره دار سرگردان ست و فهم کبر او عقل صفرائ مقام ذات او آئینه مثال
حیران سے ز طلیا علی و بالا ز بالا بندہ بندہ ی ہستی گنجد در آنجا - مقاسم از عقل انبیا پاک بندہ ریل
را ہم بخش نیست اوراک سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الحمد لله و لا حول و لا قوة الا بالله العلی
العظیم - و صلوات و انیات و تحیات زاکیات بر روح پرستوح ان سرور انبیا رہبر اتقیا ہمارا و روح رسالت
و عنقا رقافت قربت خلیل خلیل رب جمیل دلیل دلیل خداوند جمیل اول اوائل دلیل لائل مستدار انوار الہیہ
و منتہا عروج کمالیہ علواء الہیہ و ہولاء علوم غیبیہ متناہیہ شافع امم مبع انبیا کرام شانی ہمہ امراض
ما مقام سید ہر و سرخواجہ دین و دنیا امام انبیا پیشوا اولیا شیعہ روز جزا محبوب کبریا مفضا ضیا
احبت بنی محمد صلی اللہ علیہ علی آلہ و صحبہ صلوٰۃ اللہ الملک الاعلی باد اما بعد می گوید فقیر
رؤف احمد مجددی سنا و طریقہ عفی عنہ کہ چون اخوت پناہ والا دستگاہ کاشف اسرار شریعت
و طریقت واقف انوار حقیقت و معرفت حافظ کلام التذلل محمد شاہ ابو سعید علیہم التہنات کہ
کہ اسرار اسعید من و عظیم بقیرہ از جبین منیش ظاہر ست - و انوار السعید من سعدنی بطن انتہا از پیشانی نور فشانیش

و
صفحا

هذهما از غیب جان دیگرست و الله الله چه کلام احمد جام است که جام وصال می نوشاند و از دایم هستی
میراند و هم در آن روز ذکر جامعیت انسان آمد ارشاد فرمودند که حضرت امام محمد غزالی رحمة الله علیه
داشته نوشته اند که انسان جامع جمیع ممکنات برین پنج است که هر چه در همه عالم است در انسان فقط
هم موجود که انسان نمونه فلک و خطرات مشابه ملک استخوان بنزله کوهها و خون چو دریا و درگها استخوان
بشکل اشجار و بهر دو چشمش شمال و جنوب و ماه رخشان قوس است و بدلیکین میگوئیم که انسان جامع
جمیع ممکنات برین طورست که همه عالم ظهور اسما و صفات است و انسان منظر ذوات و ذات جامع جمیع
ممکنات است و هم می فرمودند که قلب انسان آینه جیاست که عارف می بیند که همه عالم
در دل من است بلکه می جل و علا هم در من جلوه گزست اکثر اولیا و ریخالت بوحده وجود قائل
اند و نعره اناتقی و سبحانی ما اعظم شأنی و پس فی جنتی سوی الدنیا میزند مولانا جام گفته ۵

ما نور جسمان کبریا	ما آینه جهان نایم
در هر چه نگه کنی تو ما	موجودی جز وجود ما نیست
در یاب که قطر نیست نایم	هر قطره که بسگری ز دریا

و عارف نامی مولانا عبدالرحمن جامی هم باین مقام اشارت فرموده اند ۵

واجب ز بارگاه قدم ناهاده گام	مکن رنگ نامی عدم ناکشید رخسار
بر لوح صورت آمده مشهود خاص عام	در حیرت که این به نقش عجیب چیست
در جام عکس باد و در باد رنگ جام	باد و نهان جام نهان آمد پدید
ما در بیان کثرت موهوم و اسام	جامی معاد و مبدی ما وحدت بس

و صبی از اولیای عظام بوحده شهود قائل اند و میگویند که عالم بزرگ آینه خانه ایست که انوار
آفتاب چهره معشوق حقیقی درین تافته است ۵

عارف از خنده می در طبع خام افتاد	عکس بوی تو چو در آینه جام افتاد
----------------------------------	---------------------------------

فائده مولف گویند یعنی غنه که طبع آواز را گویند که بے آلات باشد و غنا که آلات است پس
اختلاف هیچ یکی از علما بمرت غنائیست که از نص و استغفر و تمیز استغفرت من الله بصوت حریت
غنا ظاهر است که مفسرین بوالغنا نوشته اند و ایضا که مفسرین بوالغنا نوشته اند و ایضا که مفسرین بوالغنا نوشته اند و ایضا که مفسرین بوالغنا نوشته اند

عرش استباه حضرت پیر دستگیر با وجود عدم لیاقت محرر کلام فیض نظام آنحضرت گردید و الله الموفق و
 المعین و المستعین به بدایه محفوظات حضرت پیر دستگیر برین پنج ترقیم خواهیم نمود که اول تاریخ و روز نوشته
 هر چه که درال روز و برهمنی این فقیر از زبان گوهر نشان ارشاد فرمودند ثبت خواهم ساخت بجای
 اسم مبارک حضرت پیر دستگیر لفظ حضرت ایشان می نگارم و غرض من درین تالیف بجز ثواب امری دیگر
 نیست امید از مناب حضرت حق جل شانده آنست که از قمره شجره خضر فیض اثرات انعامات بالقیات
 بر من بفرماید. **وَأَتُوْنِي بِقُرْآنٍ بَلَدِي لِيُكْمِلَ رَوْضِي** **نَهْ تَارِيخ و واز و سیم شهر**
ربیع الآخر سنه سیم هجری - فدوی در محل نقین مل حاضر گردید و را شنید و حضور فیض بخور و ذکر لفظ فقیر
 حضرت ایشان زبان گهر بار ارشاد فرمودند که در فقیر حجت فاعبات از فائده کشیدن و تکرار نشستن
 است. و حرف قاف از قناعت کردن ورشته جهنگستن و یا عبارت از یاد و از و منان و فراموشی
 از هر دو جهان. و حرف را حبات از ریاضت کردن و مجاهده نمودن است پس هر که این همه ساعت کار خود
 و فقیر برداشت و قاف فضل و قاف قرب و یا یاری و را بر رحمت و رویت یافت و الا فافضیت
 و قاف قهر و یا یاس و را بر رسوائیت نفوذ اند من ذالک. هم و را روز و ذکر سماع آمد حضرت ایشان
 فرمودند که ابل سماع آنها اند که متوجه الی الله و معرض عن سواه اند هر چه می شنوند از حق می و اند غیریت
 از نظراتش مرتفع شده است و می فرمودند که حضرت نظام الدین اولیا رضی الله عنه میفرمودند که اسے
 کاش من در سماع مردمی و بهم میفرمودند که حضرت نظام الدین اولیا رضی الله تعالی عنه تا آخر سیر درین حشر
 مانند که حضرت فرید الدین گنج شکر قدس سره روزی از راه عنایت و توجه بیفایت بن ارشاد فرمودند
 که آنچه خواهی از ما طلب من استقامت طلبیدم و مردن و رسلان تو استم افسوس که وقت از دست رفت
 و بهم می فرمودند که در وجود و تواجده فرستی و جذبے اختیار رقص کردن است و تواجده با اختیار و بهم
 می فرمودند که تواجده بدستی نیست نیز در صوفیه جائز است. چنانچه در مجلس حضرت نظام الدین اولیا قدس
 سره بود. و سیم میفرمودند که در مجلس شریف حضرت نظام الدین سماع بود بلا مزامیر و بی حضور نشاء و اما ربالمکه
 دست بردست زدن هم نبود پس بنشین سماع در شرع هم جایز است. چنانچه در فوائد العواد و سیر الاولیا
 نوشته است و بهم میفرمودند که حضرت قطب المتقین خواجہ نجف بیاروشی کاشی قدس الله تعالی بسره الاقدس در سماع
 برتر این میت از ارقانی بکان جاد رانی رطت نمودند. **پسیت کشتگان نجر تسلیم رابده.**

نویسنده

فائده و تحقیق لفظ فقیر

ایشان ہمہ ازراہ بشریت و انسانیت بودند ازراہ حقیقت این سخن جواب ہما عمر رضیات اللہ عنہما است پس در
 اس اثنا ذکر فضیلت حضرت حضرت یعنی حضرت خازن الرحمۃ خواجہ محمد سعید و عروہ و شفی حضرت خواجہ محمد
 معصوم رضی اللہ تعالیٰ عنہما آمد حضرت ایشاں فرمودند کہ حضرت خواجہ باقی باللہ نور اللہ مرقدہ فرمودہ اند
 کہ اولاد شیخ احمد پارہائے خواجہ اند بھی فرمودند کہ حضرت تائبہ انتہا مقامات حضرت مجدد الف ثانی قدسنا
 اللہ تعالیٰ بسرہ السامی رسیدہ اند پس عرض کردہ شد کہ حضرت قاضی ثناء اللہ پانی ترقی رحمۃ اللہ علیہ
 نوشتہ اند کہ حضرت خواجہ محمد معصوم رضی اللہ عنہ تجدد شرک دارند حضرت ایشاں فرمودند کہ شرک تجدد بیجا
 نمیتوان گفت مگر حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ عنہ در حق ایشاں فرمودہ اند کہ معاملہ ما و تو مثل معاملہ
 صاحب شرح وقایہ است بچند خود کہ ہذا و وقایہ آنچه تحریر میکرد صاحب شرح وقایہ یاد و حفظ میبایست
 یعنی آنچه معارف برمن کشوف شدہ اند تو آنرا حاصل کردہ ای ۵

تو یک نکتہ زین لوح نگاشتی	ہر آنچه ہند و دم تو برداشتی
---------------------------	-----------------------------

بعد از ان در مجلس شریف اتفاقاً ذکر میر غیاث الدین کہ از خلفا راجی غلام معصوم رحمۃ اللہ علیہ
 بودند آمد حضرت ایشاں بزبان فصاحت بیان این شعر میر غیاث الدین ارشاد کردند و فرمودند
 کہ صاحب ذوق و شوق بودند ۵

تو سر و بنا تر کشی ز کمان بکش	تا و کجرب گزاید شکاک انداز
-------------------------------	----------------------------

روز نهمین شب تاریخ چهارم شہر مذکور در حضور پر نور حاضر شدہ مشرف بشرف
 آستان بوی گردیدیم شاہ گل محمد غزنوی کہ از خلفا حضرت ایشاں اند استفسار طریقہ توجہ خواستند
 حضرت ایشاں ارشاد فرمودند کہ طریقہ توجہ حضرات علیہ نقشبندیہ مجددیہ منظر یہ رضوان اللہ تعالیٰ علیہم
 اجمعین کہ ہمار رسیدہ است و بیال خود یکیم بریں پنج ست کہ اول فاتحہ برار و احطیہ حضرت امام
 الانبیا و سید اصفا احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ علیہ و علی آلہ من الصلوٰۃ افضلہا و من التسلیمات اکملہا و حضرت پیران
 کبار و مرشدان کا شرف اسرار خصوصاً خواجہ خواجگان پیر پیران حضرت خواجہ بہار الدین نقشبند
 و خواجہ عید اللہ احرار و حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی علیہ السلام و حضرت مرزا صاحب
 منظر اسرار و مصدر انوار قطب دماں حضرت جان جانان رضی اللہ تعالیٰ عنہ و عنہم ہمچنین خواندہ دعا
 و تضرع از جناب الہی انودہ و استمداد و پیران خواستہ متوجہ بطرف قلب طالبانی شوم باینطور

نہد

واما ویت هم در حرمت غنا بسیار اند چنانچه الشیطان اَوَّلُ مَنْ تَلَّحَ وَأَوَّلُ مَنْ تَلَّحَ
 و دیگر انعام میثبات اتفاق فی القلب کما یثبت التمسک بالحق پس اختلاف علما و حرمت سماع است
 نه در غنا و شنیدن آواز نسا و اما در هم داخل ہیں قسم است پس سماع یعنی آواز سے کہ از نسا و اما روایا
 و مزایا بر هم نبود اہل قلوب را کہ ذوق و شوق و وجد و بخودی واضطراری و انوار و اسرار و ترقیات
 می بخشد بشر طبع کہ متصفین نوشته اند جائز است والا فلا

روز چهارشنبه تاریخ نیر و ہسم شہر مذکور در حضورین گنجور حضرت ایشان
 حاضر شدم در آن وقت تفسیر سورۃ الکافرون بسان عبد افتخار ارشد و فرمودند سخن در ناخ و مشورخ
 افتاد کہ اہل شرک نسبت ترو و تقدیر و تلون و اما سرچناب اقدس الہی عثانہ میسازند نفوذ باللہ عنہا فرمود
 کہ حق سبحانہ تعالیٰ حکیم مطلق است و بنی آدم مثال مریض و پیغمبران بزرگ عطار و صحافت بسان نسخ
 پس در ہر زمان بر عایت موسم و امر و حکیم نسخہ می نگارند۔ چہ کہ غرض حکیم شفاست مریض است پس حق
 تعالیٰ مناسب ہر قرن نسخہ ہدایت بنی آدم بہ پیغمبران الوالغرض می فرستاد حتی کہ پیغمبر علیہ من الصلوٰۃ افضلہا
 و من التسلیمات اکملہا جلوة ظهور یافتند مناسب ہر وقت بآنحضرت احکام نازل شدند بعد ازاں
 نوکر امام ربانی مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ آمد فرمودند کہ تعریف حضرت مجدد و قدس سرہ چہ بیان
 تیاں کرد کہ مقابل اولیاء ہزار سال یک وجود مبارک ایشان است۔ و ہم می فرمودند کہ حضرت خواجہ
 خواجگان پیر پیران فانی فی اللہ خواجہ باقی باللہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ فرمودہ اند کہ شیخ احمد انصاری بیست کہ مثل
 ماہر اراں تارگان در سایہ جنت ایشان گم اند۔ و معارف شیخ احمد قابل مطالعہ انبیا کرام اند علی نبینا
 و علیہم الصلوٰۃ والسلام۔ و ہم میفرمودند کہ شیخ عبدالحق دہلوی رحمۃ اللہ علیہ در رسالہ خود نوشتہ اند کہ من در
 بارہ حضرت مجدد و تفکر کردم ناگاہ آیتہ کہ در بارہ رفع اشتباہ حضرت موسیٰ علی نبینا و علیہم الصلوٰۃ و التسلیمات
 نازل شدہ است در دل من وارد شد پس حضرت ایشان فرمودند کہ ازینجا معلوم شدہ کہ معتقد حضرت
 مجدد دست موسیٰ است و ہر کہ منکرست فرعونست نفوذ باللہ منہا۔ و ہسم میفرمودند کہ شیخ عبدالحق رحمۃ
 اللہ علیہ خلاص نامہ خواجہ حسام الدین احمد خلیفہ حضرت خواجہ باقی باللہ رحمۃ اللہ علیہ نوشتہ اند در
 آل تزیسم نمودہ کہ میان شیخ احمد سلمہ اللہ تعالیٰ می آیند احوال دل من در گوی گشتہ و غشاوہ بشری
 در دل من مانع و بخاطر آمدہ کہ با یثین بزرگان بد نباید بود پس از لفظ غشاوہ معلوم شد کہ اعتراضات

القائم کنند بایں طریق کہ خود را در آن مقام داخل کرده انوار آن مقام بر قلب طالب می اندازند و در
 آن وقت مولوی شاه محمد عظیم صاحب حاضر بودند عرض کردند کہ انوار آن مقام آورده بر طالب
 اندازند یا طالب را بہت در آن مقام داخل میفرمایند حضرت ایشان فرمودند کہ شما ہیں طور بکنید و نیز
 حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ حضرت مرزا صاحب قبلہ قدس اللہ سرہ بایں طور تفصیل مقامات نمی
 فرمودند چنانکہ من تفصیل میکنم و ہم مرا الہام رہا ہئی شدہ است کہ از سیدہ تو طریقہ بر آندہ است و نیز حضرت
 ایشان فرمودہ اند کہ طریقہ توجہ جامعہ کثیرہ کہ ما کہیں ہم اینست کہ قلوب ہمہ جماعت بنجیاں مجتمع شدہ
 تضرع بنجاب حق جل و علایہ بنائیم کہ الہی ہر یک را بمقام خود فیض رساں پس بہت خود بسوئے ہمہ
 قلوب متوجہ میسازم از فضل الہی ہر یک را عروج و لوق می شود پس در آن وقت ذکر ذوق و شوق در
 حضور آمد حضرت ایشان فرمودند کہ طالب ذوق و شوق و کشف و کرامات ہم طالب خدا نیست حل
 شانہ طالب را باید کہ طلب ذات بخت کند و ہر چہ کہ در راہ آید نفی سازد و بگوید کہ نیست ہیج مقصود بجز
 ذات پاک نقل فرمودند کہ ہر حضرت پیر و مرشد ما قلبی و روحی فداہ در ابتداء حال ساکت کہ فلاں
 شخص طالب ذوق و شوق و کشف کرامات ست فرمودند ہر کہ طالب این شعبہ است اورا بگوئید کہ اضافات
 من بروید و زود من نیاید پس این خبر ہما رسید در حضور پرنور حاضر خدم و عرض نمودم کہ حضرت شنیں
 فرمودہ اند یا نے حضرت ارشاد ساختند کہ بے من گفتہ ام من عرض نمودم کہ باز منی حضور صحبت
 فرمودند کہ در اینجا سنگ بے نمک لیسیدن ست اگر کسی طالب بے این ہیزگی باشد نزد من بیاید والا
 لاپس من عرض نمودم کہ مرا میں منظور ست فرمودند خوب بیاید۔

ما برائے استقامت آسیدیم	نے بے کشف و کرامت آسیدیم
-------------------------	--------------------------

و نیز حضرت ایشان فرمودند کہ حضرت قیوم زمان قطب جہاں عارف بلند سیر قبلہ عالم خواجہ
 محمد پیر رضی اللہ تعالیٰ عنہ سر مبارک خود بر قلب طالب نہادہ توجہ میفرمودند و مناقب حضرت قبلہ عالم
 بیاریان ساختند و در تکریم حضرت خواجہ ضیاء اللہ کہ از اعظم خلفاء حضرت قبلہ عالم بودند فرمودند
 کہ ہر کہ دیدن نسبت مجدی مجسم خواہد خواجہ ضیاء اللہ رحمۃ اللہ علیہ را بیند و نیز فرمودند کہ حضرت خواجہ
 ضیاء اللہ در آخر شب گریہ و زاری میکردند و در ماں راز جزا و تنہا پیدا رسیدا ختم میگفتند کہ ای
 داسے بر شما کہ دعوی محبت الہی میزنید و یا محسوب شما پیدا ست و متوجہ بشما است دشما خفہ آید

که قلب خود محاذی قلب طالب ساخته هست چنانچه و فور ذکر می که از پیران کبار بقلب من آمده است
 در قلب طالب القای کنم حتی که قلب طالب ذکر میگردد بعد از آن بطیفه روح و سرخشی و اخشی بطریقه سائمه
 ذکر القای سازم و سره توجه و در هر لطیفه بنایم بعد از آن متوجه بطرف خطرات قلب طالب گشته هست خیال
 از اله کنی هم باز بجهت القای کنم و از هست قلب خود بآنجا اب قلب طالب بسوسه با کلام بار بپس
 طریق به لطیفه نفس و عناصر و در قلب مراقبه احدیت که کسی اسم مبارک الله است جامع جمیع صفات
 کمال و منزله از نقصان و زوال تصور کنند باز مراقبه معیشت و به حکم اینا که مستم می سازند یعنی هر لحظه
 و هر لحظه معیشت الهی و در دل خیال میکنند بلکه در هر لطیفه از لطائف بلکه در هر برگ و پله بلکه در تمام عالم
 معیشت به جان و جان و بینون چنانچه نفس قرآنی بران ناطق است تصور می سازند و قلبی افغانی و وحدت الوجود
 و ذوق و شوق و استغراق و بخودی و آه و تضرع و وجود و تواجد حاصل میشود بعد از آن در لطیفه
 نفس مراقبه اقربیت سخن "اَقْرَبُ إِلَیَّ مِنْ جَنْبِ الْوَرِيدِ" میکنند و فیض این مراقبه بطیفه نفس با شرکت لطف
 عالم اموار و میشود باز بخشود و الا این عامی بر معاصی عرض نمود که توجه برائے ازاله مرض بچطور عطا
 می فرمایند حضرت ایشان فرمودند که طریقه توجه ازاله مرض در قدما بر دو پنج بود یک آنکه مقابل مریض
 نشسته تصور صحت مریض ساخته متوجه الهی شده می نشستند و دیگر آنکه هست و خیال سلب مرض
 از مریض کرده بر خود می اندازند چنانچه حضرت مولانا جامی رحمه الله علیه برائے عیادت مریض رفته که
 بر رویش بسیار ورم بود مولا توجه ساختند تا آنکه ورم او بر روست مبارک مولانا ظهور کرد حضرت
 قیوم زمان مرزا همان جانان قبی و روحی فداه قدسنا الله تعالی بسره السامی توجه بجیت ازاله مرض فرمایند
 طوری فرمودند که محاذی مریض نشسته در میان مریض و خود قدم آب با چادر سفید و یا چیز دیگر نهاده
 بهت سلب مرض از مریض ساخته بران می انداختند باز حضرت ایشان فرمودند که من ازاله مرض از جسم
 مریض پس پشت او میسازم باز بخشود اقدس مولوی شمس محمد صاحب عرض نمودند که توجه بجیت حصول شفا
 بچطور می فرمایند حضرت ایشان فرمودند که متوجه بطرف طالب شده نوید که در قلب است در مردم که چشم
 القاسمند و هم حضرت ایشان میفرمودند که توجه بجیت ازاله جمل نسبت درین طریقی فرمایند یعنی
 رفته جمل قلب طالب ساخته القاء و راگ می نمایند و نیز حضرت ایشان میفرمودند که طریقه هم در
 در طریقه است هر گرا بنخواهند که مجبور بر مقامات عالی زود و شتاب گردانند و اسرار مقام عالی بر طالب

فرمودند که آدمی را باید که در هر وقت متوجه الی الله باشد و در هر وقت از اوقات و در هر حال از افعال قیصر
انوار و اسرار و فیوض و برکات غلبه نشا چون نماز خواند خیال کند که انوار و برکات بچه کیفیت می آیند و بوقت
خواندن قرآن بچه طوری آیند و بخواندن درود و چغیرن می آید و به تهلیل لسانی چه برکات دست می دهند.
و از مطالعه احادیث چه اسرار شکشف میشوند و برپیش نیج خیال حضرت نماید از هر نیات و شبهات مثلاً از لفظ
شبهه چه ظلمت می آید و از غیبت چه ضرر مباطن رسیده و از دروغ چه ظلمت بر دل آمد علی بن القیاس
از جمیع مناسبتی ضرر خود فهمید و احتراز نماید تم کلامه الشریف تراستم گوید که طالب را باید که در هر لحظه و
هر لحظه در خود خیال کند که چه چیز از من سر زوده است اگر موافق کتاب و سنن است شکر بجا آرد و
و اگر خود بالله مخالفت قرآن حدیث است توبه و استغفار نماید گناه پوشیده و راتوبه پوشیده و گناه
ظاهر را توبه آشکارا کند و در توبه کردن درنگ نکند چه اگر آنرا کاتبین در نوشتن گناه توقف می کنند - اگر
شخص توبه کند گناه نمی نویسند و الای نگارند و نیز حضرت ایشان قبل از حلقه لفظ مبارک الله دوسه
بار بجهرا گفتند - و راں وقت کیفیت که برین فدوی روفا بیان آن در تخریری آید و حضرت ایشان هم
در آن وقت دست مبارک بالا ساخته و رجب حالتی شدند و بر زبان مبارک بے اختصار شاعران

ای حسد اقر بان احسانت شوم	ایں چه احسانت قربانت شوم
---------------------------	--------------------------

پس شخصی در حضور حاضر شد و دست عاتقین و کس ساخت حضرت ایشان قلبی فدوی فرمودند که زبانی
خود را با کج بیان لفظ مبارک الله در هم اول ضمها و در ثانی بکون با خیال اناب کبوضه اوزر پستان
چپ بقاسله و انگشت دست چپ بر پیشانی گذاشتند و لفظ مبارک الله در دل می نوشتند و لفظ مبارک الله در دست چپ
مقصود من توفی و رضای تو محبت و معرفت خود بیده پس برین مخط مهادومت نموده باشی - بعد از آن شخصی دیگر
عرض نمود که یک مرد عالم است و لذت و عجب از حضرت دارد و لا کن میگوید که من در چند جا خدمت بزرگان
و بس در ریاضت کرده ام الحال مرا طاقت نمانده است حضرت ایشان ارشاد فرمودند که در طریق من
بجایده نیست مگر توقف قلبی که عبارت از توبه دل بسوسه فوات الهی و نگه داشت خطرات گذشته
و آینده اذ دل هر لحظه و هر لحظه این مدتی باید کرد و نگه داشت خطرات گذشته و آینده بر این طور باید کرد -
که چون خطره در دل آید که فلان کار در زمان گذشته بچه طور شده بود و هموقت اذ دل دفع کند که تمام
قصر در دل نیاید و یا در دل آید که در فلان جامه روم و در آنجا چنین کار کنم و در آنکار این شخص است

و غافل از دور دعوی محبت شما و روغ گویند والا حال عاشقان اینست ۴	
بجنون بنیال دلفن لیسے دروشت	دروشت کیتجوی لیسے می گشت
سیکشت بدشت دبر زبانش لیلی	لیلی میگشت تاز زبانش می گشت
<p>بعد از آن در مجلس شریف کسی گفت که سبحان الله عجیب اکابران این طریقه شریفانند که از بهت و توجع بقا مانتے کہ در خیال و دہسم نمی آیند میرسانند حضرت ایشان فرمودند این برکات از جناب حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی است قدسنا الله تعالی با سرارہ السامی کہ ببحث کیفیات امر را ہر مقام می آیند والا در طریقه دیگران مجاہدات و ریاضات شاقہ می کشند و حصول این دولت عظمی و مہمبت گیری کم دست می دہند ۵</p>	
آکہ بہ تبریزیان یک نظر قمس ورس	شعر کہ کند بر دہ وطنہ زندہ چسبہ
<p>و نیز حضرت ایشان فرمودند کہ ای ہمہ عنایت حضرت خواجہ بہار الدین است رضی اللہ تعالی عنہ کہ در سجدہ رفتہ دعا و التجا بجناب کار ساز حقیقی جلت عظمتہ کردہ بودند کہ الہی امر طریقه عنایت کن کہ البستہ موصل باشد حق تعالی عجیب الدعوات دعا ی ایشان استجاب فرمود و طریقه عنایت کرد کہ البتہ موصل است و نیز حضرت خواجہ بہار الدین نقشبند قدسنا الله تعالی با سرارہ السامی فرمودند کہ در طریقه ما محروی نیست و در طریقه ما مجاہدہ نیست ما مراد انیم و در طریقه ما اندراج النہایت فی البدایہ است ۶</p>	
اول ما آخر سہ سہ سہ	آخر ما جیب تن تہی
<p>حضرت ایشان فرمودند کہ معنی اندراج النہایت فی البدایہ این است کہ در این طریقه علیہ حضور و آگاہی کہ عبارت از توجہ الی اللہ است و را ابتدا پیدا می شود و جمعیت و بخیطری یا کم خطری دست می دہد و تا با آنجا میرسد کہ ہرگز خطرہ غیر در دل نمی آید اگر فوٹا عمر من از سالہا بدخیال ما سوا خیطر دل نیکو دہ پس ہیں انتہا و دیگران است و یا سنی این کلام شریف این است کہ در این طریق جہ بہ مقدم است بر سلوک و در طرق دیگران جہ بہ موخر و نیز حضرت ایشان این شعر خوانند ۷</p>	
از مثل من ترس کہ دیوانیاں حشر	مجرم کنند بہر تو صدمہ گتہ
<p>روز جمعہ تا پنج پا تو ہم شہرند کور این غلام بجل عالی مقام حاضر شد حضرت ایشان</p>	

که بستان و دمن ی آیند او می گنم. و ایضا فرمودند که از حضرت شیخ شبلی در شخصی سلسله زکوة بر سر حضرت شیخ
فرمودند که بر یک صد روپیه مبلغ و در روپیه هشت آن بعد یک سال میشود لیکن قول ما اینست که مبلغ
و در روپیه هشت آن میدهم و یکصد روپیه هم براه الهی جلت عظمه تصدق میکنم و ایضا در مجلس شریف
تذکره مقام و صل عریانی آمد ارشاد فرمودند که در کلمات مولی عریانی میسر میشود در آن عبارت
است از تجلی ذاتی که معراست از اعتبارات تعینات و در راه الورا است از اطلاق صفات در اینجا
بجز ذات بحت و دیگر نمیتوان گفت و در آن مقام نصیب سالک بجز یاس و ناامیدی و محرومی نیست
هر چند وصول مست حصول نیست و در ذوق است نه شوق نه آه است نه غم نه وجود است نه توجیه
نه استغراق است نه تجردی اینهمه احوال در ولایت قلبی حاصل میشوند که ابتداء این خاندان
است و در اینجا یعنی کوانت نسبت خود هم و در او را که سالک نمی آید و ایضا حضرت ایشان فرمودند
که احوال قلب که بر سالک می آیند نسبت آن مثل باران شدید میوید می گردد و بعد از آن چو از
قلب عروج می کند و به لطیفه نفس سیر واقع میشود نسبت آن مانند بارش خفیف جلوه گر میگردد و چو از
از لطیفه نفس معامله بالا میرود پس هر قدر که عروج نماید نسبت مفهوم می شود و استهلاک و انجمال
زیاده تر میگردد و نسبت بار یک تر صورت غنیم بنظری در آید. صه تا یار که خواهد و سلیش بک باشد
روز کیشینه تاریخ نهفد سیم شهر مذکور فقیر و غفلت مندرل حضرت ایشان حاضر شده
شرف آستان بوس حاصل گردد و در حضور ذکر نکاح آمد ارشاد فرمودند که صوفی را نکاح کردن نشاید
و صحبت نسا نباید و ایضا فرمودند که در آداب المریدین حضرت شیخ الدین ابو نجیب عبدالقاهر
سهروردی رضی الله تعالی عنه نوشته اند که فی زمانه نکاح نباید کرد پس واسه بر آن صوفی که
که درین زمانه بایر امر دست دراز نماید. و ایضا فرمودند که حضرت غوث الثقلین محبوب سبحانی سید
می الدین ابو محمد عبدالقادر جیلانی الحسینی رضی الله تعالی عنه چو عقد نکاح بستند صوفیه
آن ناں متعجب شدند حضرت فرمودند که من این امر از امر ربانی گزافم و ایضا فرمودند که صوفی را ترک
و تجرید و روگردانی از دنیا و انحراف از ماسوی الله و خلوت و دوری از صحبت اغنیایا باید کرد
و نکاح مانع این چیز است چرا که در نسا صبر و توکل و قناعت نمیشود الا ما شاء الله که بعضی از نا
صاحب توکل می باشند و نسبت باطنی می دارند چنانکه نقل است که حضرت غوث الثقلین رضی الله تعالی عنه

ایں دفع کند حاصل آنکه چون خطر غیر خدا آمدن خواهد بود نوقت دفع کند و در دل آمدن ندهد پس
 در اں وقت ذکر توبه آمد حضرت ایشان فرمودند که توبه سریع التاثر بریں طور می شود که صورت خود را
 صورت مرشد خود تصور کند و مرا توبه محبت ملحوظ داشته توبه محبت بر قلب طالب نماید البته طالب را
 ذوق و شوق دست میدهند. ح. اما یار که خواهد ویلش بکشد باشد به و نیز در حضور ذکر توبه صوفیه
 آمد حضرت ایشان فرمودند که حضرت واقف اسرار کاشف انوار خواجہ عبید اللہ احرار رضی اللہ تعالی
 عنہ میفرمودند که از من کتابی سر زده است اگر پنج صد سال زندہ مانم و توبه واستغفار بجا آورم
 کفارت آن نمی شود یا ران مجلس عرض نمودند که کدام گناه بوقوع آمده فرمودند که کجای خیال باید
 ساخت که با وجود این حشمت ظاہری انجمن پس حضرت باطنی دارد و احوال کارخانه ظاہری ایشان
 ظاہر و باہر مشہور و معروف است که مولانا جامی رحمۃ اللہ علیہ در شان ایشان نوشته اند به

چون حضرت ربای شای آسم

بستہ بر عبید اللہی آسم

و نیز شخصی از حضرت ایشان عرض نمود که حضرت مرزا صاحب قبلہ مسطر رحال جان جانان
 رضی اللہ تعالی عنہ را از طریق قادریہ ہم فائدہ رسیده است یا نہ حضرت ایشان ارشاد
 فرمودند کہ فیض حضرت نقشبندیہ و قادریہ و چشتیہ حضرت مجدد الف ثانی قدس اللہ تعالی ببلبلہ السامی
 را کہ رسیده است حضرت مرزا صاحب قبلہ را ہم حاصل شدہ است و فائدہ از روح مبارکہ حضرت
 غوث الاعظم محبوب جانی شیخ عبدالقادر جیلانی و از روح حضرت قطب الحقیقین خواجہ قطب الدین
 بخیار کاکی ہم حصول گردیده است فیضی کہ از روح حضرت غوث الواصلین خواجہ بہار الدین
 نقشبند است ظاہر و باہر است بعد از اں تذکرہ حدت توبہ در حضور والا آمد حضرت ایشان فرمودند
 کہ یک روز میان کرامت اللہ را در جنب بشت شدن دست خود بر اں نہادہ ہست نمودم فی
 الحال در در رخ شد بالکلیہ و در حضور میان کرامت اللہ ہم موجودند اقرار نمودند و نیز حضرت
 ایشان فرمودند کہ روزی توبہ برشتی رواں کردم استادہ شد بہ روز شنبہ تاسع
 شانزدہم شہر مذکور فقیر در حضور پر نور حضرت ایشان حاضر شد و عرض نمود کہ در طریقہ
 نقشبندیہ چہ چیز فرض است ارشاد فرمودند کہ دو چیز وقت قلبی و نگہداشت خواطر و ایضا ذکر مسئلہ
 زکوٰۃ و حضور آمد حضرت ایشان ارشاد نمودند کہ زکوٰۃ بعد یک سال لازم می آید لیکن من بہ نوقت

عرس حضرت محبوب الہی نظام الدین اولیاء بود من از حضرت ایشان مرخص شدہ بزیاارت مزار
 پراوار حضرت نظام الدین رضی اللہ تعالیٰ عنہ رفتم تمام روز در آنجا ماندم بوقت شام در حضور آمد
 باین سبب کلام فیض نظام حضرت ایشان استفیہ نکردیم مگر وقت شام چون بحضور والا حاضر
 شدیم حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ سرکہ فاتحہ بنام بنی از انبیاء عظام و یادلی اذ اولیاء کرام
 خواندہ متوجہ بطرف آن بنی ودلی شدہ نشینند از فیضش البتہ بہرہ ور گردند و در روز شنبہ تا کہ صبح
 نوزد ہمسہ شہر مذکور ندوی و محل فیض منزل حاضر گردید حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ حضور
 دویم است کیے حضور نوکرست و راول حال کہ لطافت ذاکر میگردد نگہداشت آن باید کرد۔ دوم حضور
 مع اللہ کہ آزاد طریقہ یا دداشت و توجہ واگاہی و حضور میگوند و در طرق دیگر نہد خوانند و آن بیانی
 دل است بسوئے اوسجنانہ چوں این حاصل شود نگہداشت این ضروریست حتی کہ ملکہ دل شود و
 حضور دائمی گردد و غفلت راہ نیاید اگرچہ در نظام ہر عالم دنیا معہوت باشد لیکن در باطن با اوسجنانہ
 مالوف بود چنانکہ گفتہ اند دل بسیار دوست بکار دایں حضور وائی نزد حضرت محی الدین ابن العربی
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ وقتی میسر شود کہ در خواب ہم غفلت از حضرت رب العزت نیاید و زواعتیب کہ
 چوں از خواب بیدار شود دل را آگاہ یابد و زواعتیب جای وقتیکہ متوجہ بدل شود دل را بایشان
 ذات یابد حضور دائمیست و ایضاً حضرت ایشان فرمودند کہ خطرات در مرتبہ ولایت ہر میرسانند
 در مرتبہ کمالات نبوت خطرہ نیک مضرت نیست چنانکہ حضرت امیرالاولیاء امام الاصفیاء عمر بن الخطاب
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ در بین صلوات تدبیر خرابا عدا ئی خدا و درستی صفیہ لشکر میفرمودند و حضور ایشان ازین
 خیالات اذ دل نمی رفت چنانکہ مشاہدہ آفتاب کہ از تخمالات دل از نظیر نمی رود و ایں کمال حضور
 و مشاہدہ است حق تعالیٰ مدیر گرداند۔ ۵

اگر مانر سیدیم تو شاید برسی	داووم تر از کج مقصود نشان
بعد ازاں در حضور ذکر طعام صوفیہ آمد حضرت ایشان فرمودند کہ کیے رضائی نفس است ویکہ حق نفس و رضائی نفس غذا سے ملکف و لمطف و بسیار خوردن است۔ و حق نفس آنکہ چندان خورد کہ توانای فروض و سنن باقی ماند را قم گوید عفی عنہ چنانکہ بزرگے گفتہ است ۵	
نہ چندان بخور کہ دہانت بر آید	نہ چندان کہ از ضعف جانت بر آید

برائے زیارت خانہ کتبہ مظہر رقبہ بودند بے زاد و راه و بے خدام و رفقا ناگاہ شخصی دیگر در راه ملاقی شد پرسیدند کجا میرودی آن شخص گفت من حج تیت حج میروم اراده کرده ام که تنها بے زاد و راه حلی بروم حضرت فرمودند من ہم چنین کرده ام غرض آن شخص ہمراہ حضرت بھامی رسید ناگاہ عورت برہو اید و از نموده نزد ایشان آمد و گفت من از جنس نور شام شاہدہ نموده ام امر و ز دعوت شما بر ماست ایشان قبول کردند چون وقت طعام آمد دیدند کہ یک خوان طعام از آسمان بر زمین فرود آمد و روشش ناں و ستہ ظروف اداہم و سہ کوڑہ آب پس آن زن سہ حصہ ساخت یک حصہ خود گرفت و دو حصہ ایشان را داد و گفت الحمد للہ حق تعالی پر داخت مہمانان ما ساخت پس آن عورت برہو اید و از نمود و حضرت مع آن شخص دیگر در خانہ کتبہ مظہر رسیدند بعد ازاں از قضا الہی آن شخص و دیگرانجا فوت شد باز دیدند کہ مہول عورت حبشی برہو می آید حتی کہ بر خانہ کتبہ فرود آمدہ نزد حضرت حاضر شد و گفت کہ امی محی الموتی زندہ کن ای شخص را پس از حکم الہی جلشائے آن شخص زندہ گشت و برخاست. و ایضاً حضرت ایشان فرمودند کہ در وصال حضرت غوث الاعظم رضی اللہ تعالیٰ عنہ سہ روایت اندہم و یاد دہم و مفہم شہر رجب الثانی را تم گویند یعنی عنہ تاریخ ولادت و عمر و اتحالی حضرت غوث ائین رضی اللہ تعالیٰ عنہ در یک بیت نظم نمودہ است بحیثیت

تولد عاشق محال شدہ عمر وصالش دال تو معشوق الہی

و ایضاً شخصی برائے بیعت و در حضور حاضر شد حضرت ایشان ہر دو دست او بدست مبارک خود گرفتہ استغفر اللہ ربی من کل ذنب و اتوب الیہ سہ بار خوانید بعدہ آمنت باللہ و ملائکتہ و کتبہ و ورسدہ و الیوم الآخر و اللہ بخیرہ و شرہ من اللہ تعالیٰ و البعث بعد الموت آمنت باللہ کما ہو باسمائہ و صفاتہ و قبلت جمیع احکامہ خوانیدند و کلمہ شہادت یکبار و کلمہ طیبہ سہ بار تا بہ لا الہ الا اللہ خوانیدند بعد ازاں آن شخص را پرسیدند کہ تو در کدام طریقہ ارادہ بیعت داری آن شخص عرض نمود کہ خاندان قادریہ حضرت ایشان فائزہ بار و اح حضرت غوث الاعظم و جمیع اولیاء سلسلہ علیا دیریہ خوانند و ذکر کبری کہ معمول حضرات نقشبندیہ است تلقین فرمودند فیض و برکات و در آن وقت در مجلس شریف بسیار ظاہر شد:

روز و شب تارخ ہش و ہم شہر مذکور مجلس شریف حاضر شد و در آن روز

بگو بگردانند و بگویند که ہر کہ بندہ کی باشد فنا فرمائی صاحب خود کند حال چوین خواہد شد۔ سوم آنکہ نشان قبر مانمایند این وصایا فرمودند و از پنهان قافی ارتحال نمودند۔ امیر را بسیار تاسف و تامل گشت و خواست کہ موافق وصیت برین بگردن بستہ بگردانند آواز غیب ندائی لاریب بگوشش آمد کہ ای ارباب انجمن بے ادبی از مقربان مایکینی و از غضب مانمی تری۔ و ایضا ذکر فقر و درویشی آمد حضرت ایشان فرمودند کہ درویشی اکابران سابق میکردند کہ بر مجاہدت و ریاضات قیام می ورزیدند و طعام قلیل بعد از ایام کثیر می خوردند و حق نفس ادا میکردند و ضائی نفس ترک می ساختند و مرا از نام برون درویشی شرم می آید کہ درین طور متصرفین متعین نیست پس فرمودند عیب ہا جملہ بگوشی تہنرش نیز بگو کہ درین توجہ الی اللہ و از غیر او انحراف کلی از تفصیلات ایزدی است و بجز حق و رضای جل جلالہ مقصودے و مطلوبے در کوین نمی شمارم مست لقای یارم و در ہوش دیدار نگارم از دنیا و آخرت کارے ندارم۔

خواہم کہ ہمیشہ در ہوائے تو زیم	خاکے شوم و زیر پا کے تو زیم
مقصود من خستہ ز کونین توئی	از ہر تو سرم و ہر آنے تو زیم

و ایضا حضرت ایشان بعضی اوقات در کمال شوق الہی جل جلالہ این رباعی بعق تمام بہ اختصار فرمودند۔

خواراں بنظر اہ نگارم صفت زد	رضواں ز تعجب کف خود بکف زد
یک خال سیمہ براں رخ مطرف زد	ابدال ز بیم چنگ بر مصحف زد

و ایضا این بندہ عرضی متضمن حالات خود و بحضور گذرانید حضرت ایشان در جواب اسطری چند ارقام فرمودند از اتر گایرا و سیم و آل نیست :

بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ رقعہ شریفہ رسید بمضامین مندرجہ بش سرور گردانید اللہ تعالیٰ شہادت اقامت علوم و معارف اہل کرام رساند و سیر قلمی تلونیات بسیا پیش می آید اینہما ز تلونیات ست سہمی فرمایند و بجانب الہی سبحانہ التجا نمایند کہ احوال باطن بہ تکلیف برسد و حضوری کہ حضرت حق سبحانہ را بذات مبارک است پر تو آں بر باطن شریف ظہور نماید حضور بے غیبت میر از جہت فوق کہ متوہم میشود۔ دوام پذیر و دشال جمیع جہات گرد و تا نسبت لغت بندی حاصل گردد و در کیفیات و حالات گذشتہ بغیر توجہ تمام نقد وقت نہ باشد بلکہ آنہم سہلک و دوایں استملک علامت تمامی سیر لطیفہ

و ایضا حضرت ایشان فرمودند که در خانقاه حضرت نظام الدین اولیاء رضی اللہ عنہ صوفی
 گدائی می کردند و یک روز آنای خوروند و ایضا فرمودند که بعضی صوفیه مزدوری میکردند
 و میخوردند چنانکه احمد سبکی رحمة اللہ علیہ که پسر بارون رشید بودند بروزی سبب مزدوری می کردند و تا
 شش روز مزدوری میکردند و میخوردند و در عبادت حق جل و علا بسری بودند و گاهی از خانه بارون رشید
 نوزند و در سجده استقامت می داشتند روزی بارون رشید نزد ایشان آمد و گفت ای پسر تو
 مرا رسوا کردی مردمان میگویند که پسر پادشاه با خیال تباه است ایشان فرمودند ای پدر ترا ازین
 رسوائی نیست از تو مرأ البتہ ننگ می آید بارون رشید گفت بچه طور فرمودند که ای طائران که بر هوا
 پروازی کنند اینها را طلب کن بارون رشید آنها را آواز داد و طائران بالا تر رفتند باز ایشان
 اشاره فرمودند طائران بهو نظور پیش ایشان آمده است و ندان پس ایشان گفتند که مشاهده نمودی که
 از آواز تو میگریزند و از اشاره من می آیند پس احمد سبکی بشهری و بلدی دیگر رفتند یک لعل در
 بانوس ایشان و الہ ایشاں بستی و یک قرآن مجید برائے تلاوت همراه بردند چوں وراں
 مقام رسیدند و درخت برزخی سماران بروزی سبب مزدوری میکردند و در محرم اسجدی بود در آن شش
 روز خلوت می نمودند و سستی و کمی چنانکه عادت مزدور است ایشان در مزدوری نیکو ندانمیر که مالک
 آنجا بود مشاهده کرد و معتقد ایشان گشت که این عجب شخص اند که در مزدوری هیچ نقصان نمیکند و
 هیچ وقت نازمی خوانند القصة ایشان بعبادت قدیمه یکبار بروزی سبب برائے مزدوری نیامدند
 از مزدورال پرسید که فلان شخص امروز چرا نیامده است و کجا سکونت دارد شخصی گفت که در فلان
 مسجد آمد و قیام دارد و طبیعت او طویل است امیر نزد ایشان رفت و عیادت نمود و مراحم اقلص
 بجاء آورد ایشان را بیماری شدید بود فرمودند که سه وصیت من اند اگر بجا آری امیر عرض کرد
 که آنچه ارشاد شود البته بجا خواهم آورد فرمودند که من پسر بارون رشیدم و از دو گاهی بجزئی
 ام مگر این لعل که بزور بر بازوے مالستند و یک کلام بعد محمد من از خود همراه آورده بودم پس
 احوال آں هر دو نزد من موجود اند پس اول وصیت این است که این هر دو امانت به بارون رشید
 رسانید دوم آنکه من در تمام عمر هیچ کسے موافق رضای او سبحانه تعالی نکرده ام و بجز تقصیر و عیال
 از من بظهور نیامده لازم که بخاتم برگ رویا که ده رسن در گردن من اندادند و در تمام شهر کوچ

روز پنجشنبه تاریخ نخست و یکم شهر مذکور در حضور پر نور حضرت ایشاں قلبی رودند
 فداه حاضر شدیم ارشاد فرمودند که پیغمبر با علیه السلام الصلوة و اکمل التحيات جامع جمیع کمالات نبوت
 و رسالت و ولایت اند لکن ظهور هر کمال موقت بوقت خاص و مختص بزمانه از از منتهی نفسی از اشخاص بود
 که در افراد امت جلوه گر گردید مثلاً کمالی که ناشی از بدن مبارک آن سرور زمین و زمان است علیه و
 علی آله من الصلوة المتباه من التحیات الکملها و آل کبر سنه ماندن و جهاد کردن و عبادت نمودن بود در
 صحابه کرام رضی الله تعالی عنهم جمیع جلوه ظهور یافت و کمالی که ناشی از قلب مبارک آن حضرت است
 علیه الصلوة و السلام که در آل فوق و شوق و استغراق و بخودی و آه و نغمه و اسرار وجود است
 از زمانه حضرت جنید بغدادی رحمة الله علیه با و لیاء است ظاهر گردید و کمالیکه ناشی از لطیفه نفس
 اشرف النفوس آن سرور است علیه الصلوة الله الملك الاکبر که عبارت از استهلاک و فحلال است
 به اکابران سلمه عتیقه شبندیه از وقت خوابه خواجگان بهار المله و الدین خواجیه بهار الدین منتشبد
 رضی الله تعالی عنه هویدا گشت و کمالیکه ناشی از اسم شریف محمد علیه الصلوة الله الملك الصمد است بعد از
 هزار سال بحضرت مجدد الف ثانی قدسنا الله تعالی با اسم هر جم جلوه گر گردید غرض هر کمالیکه از
 کمالان ظاهر گردیده عکس بر تویین است از کمال پیغمبر علیه الصلوة الله الملك الاکبر که جامع جمیع کمالات اند
 آنچه خوبان همه دارند و توتنها داری پند

از آنکه بعد از ایشاں

فرود

اسم ذات تو از صفات مایاک	هفت تو بدون ز سدا در اک
هم از تو منشیر شمع انجسم	هم از تو بلند قصر افلاک
آدم ز تو شد منور از س	پیدا است مقام ذره خاک

و درین اثنا ذکر اطمینان نفس و حصول مقام رضا آمد حضرت ایشاں ارشاد فرمودند که در طریق ما
 اول تصفیه قلب که عبارت از نیایان ماسوی و دوام حضور آگاهی است توجه و کثرت ذکر و مراقبه
 می فرمایند و در ضمن آن لطائف اربعه را تهذیبی بهم میرسد بعد از آن به ترکیه لطیفه نفس مشغول
 میشوند و آن عبارت است از استهلاک و فحلال و فحشگی آنکه سالک اطلاق لفظ انا بر خود متخذ
 میدانند و در وقت راضی و مرضی می شود و ذنار انا حاصل میگردد و نفس اماره مطهره می شود و خصائل
 رزائل دایل میگردد و یعنی غرور و تکبر و حسد و نفس و کینه و عجب و غیره با مبدل بحسنات میشوند

قلبی است و اسلام
 روز چهارشنبه تاریخ بستم شهر مذکور در حضور پر نور حاضر شدم حضرت ایشان
 فرمودند که طریقه علانیت بنده عبارت از چهار چیز است یکی بیخطری و دوم دوام حضور و آگاهی مومن به ذات
 چهارم واردات و اینها فرمودند که سفر و وطن که از مصطلحات طریقه لغت بنده است نزد من نیست
 که از خصائل زنازل بسوی حسناات روزه و مقامات عشره صوفیه حال کتبی از بیصبر بسوی صبر و درونی
 توکی بجانب توکل و از بی قناعتی بطرف قناعت سفر نماید و حق عکس بنده و اینها حضرت ایشان فرمودند
 که طریق حصول این مقامات عشره برین پنج است که کثرت تکلیل بناید و از کلمه طیبه لاله نغی بیصبری بناید
 یعنی نیست مقصود من بیصبری الا الله لکذات پاک مقصود من است و مداومت چندی بناید ان شاء الله
 تعالی ای مقام حصول اینها و پیش نغی بے توکی و بے قناعتی و غیره بناید و اینها حضرت ایشان
 فرمودند که خلوت در انجمن عبارت است از حضور و توجه و آگاهی و یادداشت و شهود که این الفاظ
 خسته معنی هستند و اینها حضرت ایشان فرمودند که کمال مرتبه ولایت نزد همه اکابران رضی الله
 تعالی عنهم همین است که خطر هراس و در دل نیاید و توجه و شهود بحضرت حق جل و علا ملکه دل شود و نزد
 حضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه ماورائے است حق تعالی نصیب فرماید و اینها حضرت ایشان
 فرمودند که از سینه تافرق من مثل لوسی است عفا که هرگز خطر و غیره خطر نیک و دو خیال ما سوی الله نمیاید
 و اگر در ظاهر بسم متوجع بکی جانب می شود مثال احوال مولانا روم رضی الله عنه خطاب می آید

تأمل اندیشم و دلدار من	گویدم میبندیش حسن دیدار من
------------------------	----------------------------

و اینها حضرت ایشان بیان لطائف سبع فرمودند که پنج از عالم امر اند و دو از عالم خلق و آن
 پنج که از عالم امر اند قلب و روح و سر و خنی و خنی و آن دو که از عالم خلق اند نفس و قالب است و موضع
 لطیف قلب زیر پستان چپ بفاصله دو انگشت و موضع لطیف روح زیر پستان راست بفاصله دو
 انگشت و موضع لطیف سر برابر پستان چپ نزدیک وسط سینه و موضع لطیف خنی برابر پستان راست
 نزدیک وسط سینه بفاصله دو انگشت و موضع لطیف خنی در وسط سینه و موضع لطیف نفس در پیشانی است
 این شش لطائف شدند و هفتم لطیفه قالب است که مرکب از عناصر اربعه است و باعتبار عناصر ده لطیف
 می شوند چنانکه لطائف عشره میگویند

گوهر گان او نم من نه نم من من من جوهر سیم وز رنم من نه نم من من من	فاش دهنان او نم گنج دوران او نم شس نم نم نم نم نم نم نم نم
و گاه خلعت بقای باید اظهار نماید	
دیگر کسی نه در میاں من عاشق دیر نیم هم انتا هم هم ضیا من عاشق دیر نیم	نقاش بهر تم عیاں من عاشق دیر نیم من هم ز نیم هم سماں با تو هم جمله جا
<p>دورین لطیفه قلب اول مراقبه احدیت میفرمایند یعنی لحاظ کسی اسم مبارک الله در دل می نمایند بعد از آن مراقبه بعیت و هو سکون اینها کنتم طوطی سازند و توحید وجودی از این مراقبه منکشف می شود و چون سالک سیر لطیفه قلب تمام می نمایند در سیر لطیفه روح عروج واقعی می شود و در آن تجلی صفات ثبوتیه الهیه منکشف می شود که سالک صفات خود را و صفات همه عالم را محو و تلاشی در صفات حق می بیند بعد از آن سیر در لطیفه سیر واقع میشود و در آن تجلی شیوانات ذاتیه الهیه می شود بعد از آن سیر در لطیفه خفی در آن تجلی صفات سلبيه الهیه منکشف می گردد و بعد از آن سیر در لطیفه اخفی و در آن تجلی شان جامع الهی منکشف می شود بعد از آن به تزکیه لطیفه نفس مشغول میشوند اینهمه که گفته شد طریقه تعلیق حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی رضی الله عنه بود لیکن حضرتین راه و راز را کوتاه ساخته اند و معمول خود کرده اند که بعد از تصفیه لطیفه قلب به تزکیه لطیفه نفس می پردازند و در ضمن قلب این با تصفیه لطائف اربعه هم پی انجام میسر می شود و غرض از اینجا دو دایره قطع می شوند دایره اسکان و دایره ولایت صغریه و حاصل این دو دایره حصول مقامات عشره که عبارت از توبه و انابت و زهد و ورع و توکل و غیره است می گردد بعد از آن به تهنید لب لطیفه نفس مشغول می شوند و فخر و اناد و توحید شهودی منکشف می گردد و مراقبه اقرابت درین مقام میکنند یعنی لحاظ معنی سخن اقرب الیه من جبل الوریه نمایند و درین لطیفه سهویم و دایره قطع می شوند که دایره ولایت کبری متضمن این دو است بعد از آن سیر عناصر ثلثه سوئی عنصر خاک شروع می شود و این را ولایت علیا میگویند که ولایت ملائعالی است بعد از آن دایره کمالات نبوت منکشف می شود و درین جای سیر در عنصر خاک است و تجلی ذاتی دائمی میشود پس از آن دایره کمالات رسالت بعد از آن دایره کمالات الوافرم هویدای گردد و بعد از آن سیر بحقائق واقع میشود دایره حقیقت کعبه و دایره حقیقت قرآن و دایره حقیقت صلوة و دایره معبودیت صرفه و دایره حقیقت</p>	

روز جمعہ تاریخ لیست دوم شہر مذکور در محفل فیض منزل حاضر گردیدیم شخصی از محفل
ایشان سوال سلوک طریقہ نقشبندیہ مجددیہ نمود حضرت ایشان سلوک تہمازلہ اول تا آخر بطور اختصار بیان
فرمودند بندہ را تقریر شد کہ سیر آل کیمیای قلوب بآں پنج خوش اسلوب ہدیہ ہوا و نمائندہ است مگر
حاصل آل تحریر ہستیم۔ بدانکہ انسان از لطائف عشرہ ترکیب یافته است کہ پنج ازاں از عالم امر
اند قلب و روح و ستر و خفی و غنی و پنج از عالم خلق است نفس و باطن و خاک و آب و آتش و از تحت
الشری تا عرش عالم خلق است و بالائے آل عالم امر پس اول سالک را ذکر قلبی و نگہداشت
خواطر و توقف قلبی تلقین می فرمایند چون دل را بخیطری یا کم خطری و حضور و آگاہی حاصل میشود
جذبات و واردات می آیند و فانی قلبی کہ مراد از نسیان ماسواست میگردد و کجی فہمال متجلی
میشود کہ سالک نسبت افعال بخود و بہمہ عالم در آن حال نمی کنند بہمہ فعل را فعل فاعل حقیقی میدانند و می
بینند و میگویند۔

طرقہ ناز را دو تا کرد کہ کردیا رکرد	دل بدو عالم آشنا کرد کہ کردیا رکرد
کعبہ دو پر و تہکدہ ساخت کہ ساخت یار ساخت	کافور زند و یار سا کرد کہ کردیا رکرد

و سیم ریسر لطیفہ قلبی فوق و شوق و آد و لغوہ و استعراق و بیخودی و وجود و قصہ گفتند
وقت سالک میگردد و توحید و جود می شود و لغوہ انا حق و بجائی می زند و بے اختیار می فرماید

من نیگوم انا الحق یاری گوید بگو	چوں نمی گویم مراد دلاری گوید بگو
---------------------------------	----------------------------------

ہر گاہ کہ غیرت از نظر مرتفع می شود خود را عین اومی انگار و از زبان حال برنم این
مقال می درآید

ما زور یا کیسم دریا ہم زماست	ای سخن و اند کسی کو آشناست
------------------------------	----------------------------

و بجز یک وجود نمی شناسد

آفتابی در ہزاراں تابگینہ تافتہ	بس برنگے ہر یکے تابنی عیاں انداختہ
جملہ یک نورست لیکن رنگبائی مختلف	گفت گوئی در بیان این و آن انداختہ

و گاہی کسوت فانی میشوند و میگویند

110698

خواجہ گو کہ من ہستم من ہستم من ہستم	جان من اوست و من ہستم من ہستم من ہستم
-------------------------------------	---------------------------------------

شده اند که رو بر روی سن در باغ بهشت باز میکنند و می خواهند که بنشینند و حتی چشم از غیر استعلا

کرده ام هم بسوی ایشان نمی نگرم
روز یکشنبه تاسع بیست و چهارم شهر مذکور در حضور حاضر شد حضرت ایشان
فرمودند که طریقه قدما ریاضات و مجاہدات بود حضرت خواجہ خواجگان پیر پیران مرہم دلباسے
در دامنہ خواجہ بہار الدین نقش بند رضی اللہ عنہ عمل بر سنت فرمودہ اند و راہ را آسان ساختہ
بوجہ آیتہ تریذ اللہ یکم اللہ یکم اللہ یکم اللہ یکم اللہ یکم اللہ یکم اللہ یکم اللہ یکم اللہ یکم اللہ یکم
بلوغ فرمودہ اند و در طریقہ علیہ بخت از توجہات پیران کبار شیخ می آید و سالک خطی الزہر
مقام می یابد سبحان اللہ عجبت ان خواجہ خواجگان است کہ زبان در وصف آن قاصر است

سکہ کہ در شیرب و بطی زوند

نوبت آخر بہ بخارا زوند

روز ووشنبہ تاسع بیست و پنجم شهر مذکور در حضور پرنور حاضر گردیدیم
حضرت ایشان فرمودند کہ من آنچه در راہ الہی بفقرا میدہم ہمو وقت تثلیث ثواب و دل می نمایم
ثواب یک حصہ بروح حضرت سید الاولین و آخرین علیہ افضل صلوٰۃ المصلین و یک حصہ بہ پیر و
مرشد خود قلبی و روحی فداہ کہ ایشان میدانند و پیران ایشان بہر طوریکہ فہمہ تقسیم نمایند و یک
حصہ بوالدین شریفین خودی بخشیم پس در ان اثنا مذکور مقامات و درویشان آمد حضرت ایشان
فرمودند کہ حضرت ابوحنن خرقانی و یک بزرگ دیگر رضی اللہ تعالیٰ عنہما نزد ابوالعباس قصاب
علیہ الرحمۃ رفتند و از ایشان پرسیدند کہ شادی و دام بہتر است یا منہم ہنگی ابن قصاب فرمودند
کہ الحمد للہ کہ من ازین دو بہترم در مقامی رفتم ام کہ سرور و خرم ہر دو را در انجا مدخل نیست

از وصل وصل افت و در منزلی در آیم

شادی و غم نکند و در محفل کہ ہائیم

بعد از ان در حضور سخن بمنی ولایت افتاد حضرت ایشان فرمودند کہ ولایت بحکمہ و ادب
تصرف است و بفتح و ادب بمنی قرب الہی و در طریقہ ما بالفتح باید و بالکسر ضروری نیست و ایضا فرمودند
کہ دلی بروزن فعل صفت مشبہ است بمعنی فاعل و مفعول بہر دو آمدہ است یعنی دوست و ارندہ حق
و دوست داشتہ شدہ حق حاصل ہر دو یکے است یعنی حق تعالیٰ نگاہ می دارد و از انصافی
و منہای یا احترازی نماید و از منہیات از مد و حق جل و علا بلکہ اعراض از جمیع ماسوی اللہ میکنند

ابراہیمی و دائرہ حقیقت موسوی و دائرہ حقیقت محمدی و دائرہ حقیقت احمدی و دائرہ حسب صرفہ و
دائرہ لاتین منکشف میگردد و ذکر انصیب است کہ تا بہ اینجا برسد و کہرا بخت است کہ سیر این مقامات نماید
عقل عاقلان نکتہ شناس و ریختہ غرقہ تجرید است و ہوش ہوشمندان و قیقہ شناس در یتیم مقام سرور
حبیب تفکر ذالک فضل اللہ یوتیہ من یشاء بعد ازاں حضرت ایشاں فرمودند کہ حضرت محمد و
الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ ہوزن اولیا ہنر اسالہ اندہ

روز شنبہ تا پنج بخت و سوم شہر مذکور غلام و حضور آن قبلہ نام حاتم
گشت و راں وقت مذکور طلب اکل حلال آمد حضرت ایشاں ارشاد فرمودند چنانکہ طلب حلال نفس
است بر مومنان ہمین ترک حلال واجب است بر عارفان پس و راں اشارہ فرمود کہ ترک کردن ہوائی
نفسانی آمد فرمودند کہ ہر کہ در متابعت ہواست کے بندہ خداست ای عزیز تا کہ در بستہ آئی
بندہ آئی بعد ازاں مذکور بے نفسی صوفیہ شد فرمودند کہ در خانقاہ ابو العباس ابن قصاب علیہ الرحمۃ
شخص برائے بیعت آمد کوڑہ آب برائے استنجا طلب کرد و یک صوفی کوڑہ از آب پر کردہ اورا
داد شخص مذکور کوڑہ را بشکست و دیگر طلب کرد کوڑہ دیگر دادند آں سبب شکست و دیگر طلب
نمود حتی کہ تمام کوڑہ ہائے خانقاہ بشکست و گفت کہ بہ شیخ خود بگوئید کہ ریش خود برائے استنجا
ما بیا و حضرت ابو العباس را خبر شدہ آمدند و مجازین خود بدست خود گرفتہ فرمودند کہ نہی سعادت
بسر قصاب کہ ریش او بکار استنجا رسد کمانی آید آں شخص بر پای مبارک افتاد و بیعت نمود و گفت
کہ من بے نفسی حضرت میدیدم بعد ازاں مذکور صبر و حضور آمد حضرت ایشاں فرمودند کہ بزرگے بود
صابر و تمام بدن مبارکش مجروح بود حتی کہ از موسے سر تا ناخن پا کہ ہما افتادند و جسم جسد
می خورد و ندر و زری از مرید خود بزرگ رسید کہ در بدن من جای بے کرم ماندہ است یا نہ
مرید گفت نے لا زبان مبارک فرمود شک کہ لسان برائے ادائے شکر باقی ماندہ است گفت
کہ ہمیں در باطن بے قلب جانی بغیر از کرم ماندہ است شکر است کہ دل برائے ذکر باقی است و
و ہا و فرمود کہ حضرت ایوب علی نبینا و علیہ الصلوہ والسلام رَبِّ اِنِّیْ مُسْتَغْفِرُكَ وَ اَنْتَ اَرْحَمُ
الرَّاحِمِیْنَ فرمودند و من تا حال نکتہ ام بعد ازاں ذکر در انحراف نمودن از باسوی اللہ آمد
حضرت ایشاں فرمودند کہ حضرت شیخ مشا و الدینوری رضی اللہ تعالیٰ عنہ میفرمود کہ چہل سال

دوم صدای ملک. سوم ندای روحانی چہارم آواز نصیحت و فانیست پس بہر نوعیکہ باشد چنداں
غرض و توجہ بدل نہایت کہ الہام غیبی صدائے لاری کرد و اضلال شیطان نباشد لغو و ہاتھ
عن ذالک۔

روز چہار شنبہ تارنج بست و ہشتم شہر مذکور این غلام در حضور ایں
قبلہ امام و کتبہ خواص و عوام حاضر گردید حضرت ایشاں ارشاد فرمودند کہ فناء عبارت از زوال
آرزو ہست و بزرگے کہ گفتہ بایں معنی اشارت است ۛ

تشیہ تیری اگر ہے متنا	تری آرزو ہے اگر آرزو ہے
-----------------------	-------------------------

بعد ازاں در حضور پرنور مذکور و رود مصائب و ابتلا بہ قربان حق جل و علی آمد حضرت
ایشاں فرمودند کہ مبتلا پیدا ساختن و نگین بغمہا نمودن امتحان معشوق تازین است بصدا
تعلق عاشق میکنی ۛ

نیت بے موجب پئے آزار ما	اتحالی خواهد از ما پارسا
-------------------------	--------------------------

را ہم گوید معنی عنہ آہ صد آہ چندانکہ عاشق گریانست او خندانست و چونکہ نگین عاشق
بہرست اور سرورست آلام عاشق مضطر آرام معشوق دلبرست۔ آفت عاشق شیدا
فرحت معشوق رہناست ۛ

چنداں کہ طپید بسمل ما	خنداں ترکشت متاں
-----------------------	------------------

و ایضا حضرت ایشاں در ایں مجلس فرمودند کہ مرد با تیز و دھڑ شکستہ و دورست
دار و دل شکستہ و پای شکستہ و دینی درست و یقینی درست یعنی دل شکستہ از آرزو جز نتوان
مولا دپائی شکستہ از تہک و پودرججوی ماسواودینے درست موافق شریعت و سنت و یقینی
درست مناسب حقیقت و معرفت ۛ

روز پچہ شنبہ تارنج بست و ہشتم شہر مذکور فدوی بحفل عالی حاضر گردید حضرت
ایشاں فرمودند کہ ایمان باللہ فرض و معنی ایں سخن ارشاد کردندی آنکہ ایمان آوردن
بوحدا نیست حق جل و علی۔ دوم دانستن ہر کارے کہ بوقوع می آید از قصار صمد جلالت عظمت
سوم آنکہ ہر فرحت و غم و ہر مسرت و اہم کہ پیش آید از حق داند و از حق گوید و از حق بیند و از خود

بعد از آن در مجلس شریف سخن گفت و کرامات آمد حضرت ایشان فرمودند که کثرت کرامات از بیاب
 منابع بودی سید الطائفة جنید بغدادی شروع گردید به سبب تقیل طعام با پیریه حرام و قلت کلام و تکرار
 از عوام و قلت نوم و دوام صوم و کثرت ذکر و دوام فکر و غیره من المجاہدات والربایعات لیکن در طریق
 شریفه حضرت امام الاصفیاء سید الاولیاء و خواجه بهار الدین نقشبند رضی اللہ تعالیٰ عنہ بنای طریقہ
 بر دو چیز بنا وندیکے محبت دوم متابعت شریعت و عمل بالغزیت اختیار کردن اگر کسی تواند شد والاخص
 هم رخصت دادند پس درین طریقہ علیہ کرامت اینست کہ ہمت کردہ القای ذکر و دل طالب می نمایند و
 توجہ نمودہ جمیع در قلب طالب پیدای کنند و متوجہ شدہ حضور و آگاہی و جذبات و واردات
 و در دہلے طلبا باں می آرند و خواص ہیں را کرامت می شمرند۔ اگر چه نزد عوام کرامت مثل ایضاً
 اموات و دیگر فرق عادات است کہ انہا در راہ الہی بکار نمی آید و این عیس راہ است و طریقہ ایتہ این
 اولیائے عظام مثل طریقہ صحابہ کرام است کہ در انہا حضور و جمیع بودند کشف و کرامت

ما برائے استقامت آمدیم | نے چھے کشف و کرامت آمدیم

روز شنبہ تاریخ سبت و ششم شہر مذکور بندہ در مجلس متزل حاضر گردیدم
 حضرت ایشان فرمودند کہ در طریقہ علیہ نقشبندیہ و چیز اختیاری کنند اتباع سنت و توجہ بقلب چنانکہ
 طریقہ اصحاب کرام بود و صحابہ کرام مثل جمع اولیاء است ہستند و کمالات کہ کمالات ایشان اصول
 اند و کمالات اولیاء فروع و ظلال پس در ہر طریقہ کہ طور و نہج صحابہ باشد فضل طریق دیگر باشد
 بعد از آن در حضور مذکور جمیع و بیخبری آمد حضرت ایشان فرمودند کہ چون از دل خطرات نجات
 میشوند و درون قلب نمی آیند برون قلب بجائے می آسانید پس باید کہ از انجا رفع کند و از خواہش
 دفع کند و چون از انجا ہم متدفع میشوند بچشم مشترک در پیشانی مجتمع میگردد و چون از خطرات
 و در آن مقام ہم فراغ می گردد و مورد انہا بتجلیہ و مانع میگردد و چون از تفصلات پروردگار و
 توجہات پیران کبار از انجا میروند بچشمی جانی آیند لیکن زوالش فتنہ حاصل شدن بسیار
 مشکل ذالک فضل اللہ یوتیہ من یشاء۔ بعد از آن در حضور پر نور تذکرہ الہامات آمد حضرت
 ایشان ارشاد فرمودند کہ الہام را اکل حلال و صدق مقال و طہارت و دوام و خلوت عام
 باید و احترازات از منہیات می شاید و الہام بر چند قسم است یکی اتقای خداوند زمین و ملک

حضرت ایٹاں ارشاد فرمودند کہ فقر و فاقہ کمال طریقہ است و رویشاں را طور پیغمبر علیہ صلوٰۃ اللہ الیکم
 می باید و خلاف آن نشاید و احوال آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم این بود کہ از نہایت گرسنگی
 سنگت بنگمی بستاند بگوئی می تشنند و صبر بر بلای کردند و شکر بر عطا و در قنوت طعام
 آنحضرت احادیث بسیار دارد اند چنانکہ ما شیخ آل محمد صلی اللہ علیہ وسلم من خیر الشیخین
 متابعین حتی قبض رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم و ما شیخ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم آہ سمر
 شامک ترمذی آمدہ است فقر میگویند کہ شب گرسنگی لیلة المہراج و رویشاں ست و ہم میگویند
 کہ درویش اگر بعد از سہ روز طعام طلبید اوصوفی نیست اورا از خاتقاہ بدر خواہد کرد و نقل
 است کہ در ول بزرگے بعد از سہ شیاف روز خطہ طعام آمد الہام شد کہ اے دون بہت
 صحبت مرابان فروختے بعد ازاں در حضور پر نورند کہ حضور مع اللہ آمد حضرت ایٹاں ارشاد
 فرمودند کہ حضور در دل چنین باید کہ ہرگز خطہ غیر نیاید۔ و ایضا فرمودند کہ بزرگے در مراقبہ سر
 بحیب آوردہ نشستہ بود یک گر بہم در انجا کین موش متوجہ بدل بود اتفاقا در قلب آن بزرگ
 خطہ غیہ آمد عتابے نازل شد کہ ای دون بہت از موش کمتر نیم و تو از گر بہ کم نہ پس ہیں
 کہ گر بہ بچیاں متوجہ موش ست و تو از غیر ہم آغوش است و از یاد من فراموش۔ و ایضا حضرت
 ایٹاں ارشاد فرمودند کہ حضور و جمعیت و توحید و جود و وسیر لطیفہ قلب میشود لیکن
 فنا و انا و محال و استہلاک و وسیر لطیفہ نفس بوقوعی آید و شکستگی و نابودگی و بیستی نقد و
 سالک می گردد چنانکہ حضرت مولانا روم میفرماید ۵

چیت معراج فنا میں یستی | عاشقان را مذہب و دین نیستی

بعد ازاں در حضور ذکر فضیلت بعد از صحابہ آمد کہ در قرن تابعین فاضل تر کیست حضرت
 ایٹاں فرمودند کہ اختلاف است درین مسئلہ بعضی بسبب نسب و عبادت حضرت امام
 العارفین زین العابدین رضی اللہ عنہ را فضیلت داده اند بعضی بسبب فقر و دہد و ترک تجرید
 و افراط محبت حضرت خاتم الرسل علیہ التیات حضرت اولیٰ قرنی قدس سرہ را افضل فرمودہ
 اند و بعضی بسبب ترویج شریعت و تجدید ملت حضرت عمر بن عبد العزیز رحمۃ اللہ علیہ را افضل
 نمودہ اند و بعضی بہ سبب اشعار شریعت و اجرائے طرق طریقت حضرت حسن بصری رضی اللہ

غم شادان و از صدور الم خندان باشد. راقم گوید عینی عنہ چرا کہ انچه از محبوبست مرغوبست
و ہر چہ بہت از دوست بصلحت بدوست ۛ

نامہ اگر گشت را دوست ما دانیم دوست	و بصلحت بنضائی دوست ما دانیم دوست
قہر آئین رضا و مہر اوعسین مراد	ایضاً ز آل ایں چہ گفت و دوست ما دانیم دوست

عاشق را باید کہ جور محبوب را عین احسان بیند و جفا را عین وفا ۛ

جور و احسانست یکساں عاشق بیتاب را	تشنگی تشنگی است از آب بقای سلاب را
-----------------------------------	------------------------------------

نے نے درد شہنام زیادہ تر لذت نیست از انعام و در جور زیادہ تر مسرتے از اکرام ۛ

بدم گفتی و خرمندم عفا کہ اندک تو گفتی	جواب تلخ نیز پدید لب لباب شد کہ عفا را
---------------------------------------	--

آری ہر کہ نہیں نیست از عشق ہم قرین نیست عاشق بیچارہ آوارہ و غمین باید و مستند و نہی
و قلعہ آباد کی شاید کہ از ہر جنم ناوگ کہ شمعین فرحت بیند و از عسفرہ ابرو کمال مسرت
شخصے چہ خوش میفرماید ۛ

بجہاں دل و جان بستل می خوانند	نہی کہ ز نند مر جہا می خوانند
ایں قوم ایں قوم چہ بد و در ایں قوم	خون می ریزند و خون ہای میخوانند

بعد از ازل در حضور پر نور مذکور سماع و اہل سماع آمد حضرت ایشاں ارشاد فرمودند
کہ از حضرت پیر طریقت ہاوی حقیقت قطب بگری و کوی حضرت خواجہ عبدالقدوس گنگوہی رحمۃ
اللہ علیہ حرمت سماع گفتہ شد فرمودند کہ موجب حرمت سماع اینست کہ در سماع میلان قلب
بسوئے فسق می شود و مراد جوع بسوی حق میشود پس وقتیکہ سبب مسدود بود و سبب کے موجب
بود۔ اذافات الشرط فالت الشرط و ایضاً حضرت ایشاں فرمودند کہ سماع در ولایت قلبی
البتہ ترقی می بخشد و بلا لایات عالیہ تلاوت قرآن و خواندن و تلاوت کثرت نوافل علی تقادوت
درجات الولایت۔ و ایضاً حضرت ایشاں فرمودند کہ نسبت نمیشد یہ مجد و یہ کہ رنگ سحاب یقین
سایہ گسترہ فرق ماست او از سماع و نغمہ و سرود کہ گاہی بسع میرسد او را خرق میکند و متوجہ قلب
مینماید و ذوق و شوق پیدای کند و بیتابی سازد۔

روز جمعہ نیست و نہم شہر مذکور بندہ کترین آل قبلہ اصحاب دین حاضر شد

کہ الہی و زندگی و در نزع و در قبر باین نسبت تشریف مملو فرمود و بخت و مشر و شرم باین نسبت
 طبع مشور گرداں۔ و ایضا حضرت ایشان دست دعا بجنب الہی برداشتہ و بتفرع و زاری
 این رباعی می خواندند و گفتند کہ یا رحمان حال ما را ہم بریں بیج گرداں ۵

بنگر کہ ازیں سر اسے فانی چون شد
 با یک اجل خندہ زناں بیرون شد

منکر کہ دل این ہمیں پر خوش شد
 نصیحت بکفت و یا برہ و دیدہ بدست

روزی شب خیرہ حمادی الاولی بندہ در حضور شریف گنجور حاضر گردید حضرت
 ایشان فرمودند کہ روزے حضرت مولوی شاہ عبدالعزیز صاحب وسن وریک مجلس بودیم
 ناگاہ تذکرہ نسبت نقشبندیہ آمد مولوی صاحب فرمودند کہ نسبت این طریقہ نقشبندیہ بے نمک
 است من گفتم کہ ماہمان خواں نسبت بے نمک نیستم نسبت بخواہم کہ باکیفیات و جذبات و ادوات
 و انوار و انس را باشند پس بے اختیار بزبانم این شعر آمد ۵

اگر کشلی بدو عالم نتواں کرد مرا

آن قدر عشق تو بدخوے آورد مرا

و ایضا حضرت ایشان پس مکتوبات حضرت مجدد الف ثانی قدسنا اللہ تعالیٰ بآمرارہ السقا
 می فرمودند و در مقامی مائل نموده متوجہ گردیدند بعد از لمحہ سہ مبارک برداشتہ ارشاد کردند کہ
 عصائی پیر بجائے پیر بعد از ان اشارہ بطرف مکتوبات قدسی آیات نموده فرمودند کہ این
 ہم بجائے پیر است و این مصرع خواندند ع گفت انسان پارہ الناس بودی بعد
 از ان در حضور مذکور صبر اولیا را اللہ آمد حضرت ایشان فرمودند کہ پسر حضرت فرید الدین گنج
 شکر رحمۃ اللہ علیہ رحلت نمود مردمان قبر رسانیدند حضرت گنج شکر فرمودند کہ ایں بخت
 سگ را در جاسے بیند از نہ بعد از ان مذکور اکابر ان احوال وحدت الوجود آمد حضرت
 ایشان فرمودند کہ مجتہد این مقام لعل کان احدیت و در بحر فردیت جوہر گوہر مطلبی محی الدین
 العربی قدس سرہ بستند چنانکہ فرمودہ اند ۵

لا ملک سلیمان ولا بلقیس

لا آدم فی الکون ولا ابلیس

یا من ہو للتلوب مغناطیس

فالکل عبارت وانت المعنی

و اکثر اولیاء اللہ رضی اللہ عنہم اجمیع خواص ہمیں لجنہ عرفان بہتند را تم گوید معنی عند

تعالیٰ عنہ را بہتر گفتہ اند

روز شنبہ بیج الثانی غلام و حضور قبلہ امام حاضر گردید حضرت ایشان
 ارشاد فرمودند کہ عرفان انوار آنست کہ سالک امتیاز فیوض و برکات و انوار و اسرار
 و بہشتی علیحدہ علیحدہ سینما ید یعنی فرق ہیں کنند در انوار خواندن قرآن و درود و اذکار و غیرہ
 و عرفان ظلمات آنست کہ وظلت ہر شی از اشیاء منہای مثل اکل حرام و شہدہ و غیبت و محش و
 غیرہ امتیازی نہاید و ایضا در آن مجلس میان رمضان شاہ کہ خلیفہ مولوی عبد القادر صاحب
 ہستند و حضور ہا حاضر شدند و عرض نمودند کہ من در واقعہ دیدہ ام کہ حضرت امام الاعلیٰ بن عمر
 بن الخطاب رضی اللہ تعالیٰ عنہ ازین جہاں رحلت نمودہ اند و ام کلثوم رضی اللہ عنہا اشک
 ماتم از دیدہ پر عشم می بارند من در آن رویا گریستم و از شدت تالم بیدار شدم و در تعبیرش
 چہر ان ام حضرت ارشاد فرمودند کہ از شما ام معروف ترک شدہ باشد یا خواہد شد و بہرین تعبیر
 مشائے۔ ان فرمودند کہ عالم گیر بادشاہ در رویا و قات آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دیدہ بود
 ہمون روز از محال شاہ علیم اللہ برای بریلوی واقع شد۔ و ایضا شخصی در مجلس شریف حاضر شد
 گفت کہ در کتب شیخ احمد چہنیں نوشتہ است حضرت ایشان فرمودند شیخ احمد کیست۔ آن شخص
 گفت کہ شیخ احمد سرہندی۔ فرمودند بر وار مجلس من آنچہنیں بے ادبی پیر من رو بروئے من میکنی
 عرض آن شخص را از مجلس بدر ساختند۔ بعد ازاں و حضور پر نور مذکور سفر جازا حضرت ایشان
 فرمودند کہ از نام بیت اللہ شریف انواری محیط من میگردد و دو دو لم و رشوق طواف از اختیار دیگر
 آیتنا فرمودند کہ من یکبار بقصد خانہ کعبہ نیم قد از جای نشست خود برخاستہ بودم کہ الہام گردید کہ
 ترا در نیکان ماندن اولی است کہ نفعیست برائے خلق۔ و ایضا فرمودند کہ دو رکعت در خانہ
 کعبہ مظلہ خواندن مثل یک رکعت جائی دیگر است کہ باطمینان قومہ و جلسہ گذارده باشد پس
 در آن اثنا تذکرہ احوال صوفیہ آمد حضرت ایشان فرمودند کہ صوفی دنیا و آخرت را پس پشت
 انداختہ متوجہ الی اللہ میباشد و از غیر حق جل و علا سر و کاری ندارد بے

ملت عاشق زلمتہا جداست	عاشقان را مذہب و ملت خداست
-----------------------	----------------------------

بعد ازاں و حضور مذکور نسبت مجددیہ آمد حضرت ایشان دست بدعا برداشتہ فرمودند

از پیدا شدن حسنات بجائے رزائل و نزد حضرت محبوب سبحانی غوث صدیقی سید
محمی الدین ابو عبد القادر جیلانی رضی اللہ تعالیٰ عنہم فنا سہم ست کی فنائی خلق یعنی امید
ویم از خلق نہ ماند و وہم فنا ی ہوا یعنی آرزو سے از غیر حق تعالیٰ و تقدس اصلا و رول نہا
و ہسم دین معنی شہر حضرت ایشاں ست

من نہ آن مستم کہ جام می ہوس باشد مرا | گردش از ساغر چشم تو بس باشد مرا

سوم فنائی ارادہ یعنی بیج ارادہ در رول باقی نہ ماند بزرگے فرمودہ اریدان لا اید
وارادہ اصل ست مرہوار چنانکہ چشمہ اصل ست مر جوئے را و فنائی خلق و فنائی ہوا موت
اصطلاح حضرات مجددیہ و در سیر لطیفہ قلب کہ عبارت از تجلی افعال ست سیر میگردد و فنائی
ارادہ و در لطیفہ نفس ظاہر میگردد و الیضا حضرت ایشاں ارشاد فرمودند کہ در طریقہ حضرت
مجددیہ فنائے ہر لطیفہ علیحدہ علیحدہ می شود فنائے اول فنائی قلب ست کہ عبارت از
نسیان ما سوائے است و قلب زیر قدم حضرت آدم ست علی نبینا و علیہ الصلوٰۃ والسلام
ہر کسے را کہ حق بجا نہ تعالیٰ مشرف ازین ولایت می سازد و معاملہ تقرب خود بایں راہ
ی فرماید اور آدمی المشرب خوانند بعد از اں فنائے لطیفہ روح ست کہ زیر قدم حضرت
نوح و حضرت ابراہیم ست علی نبینا و علیہا السلام ہر کسے را کہ محقق ایں ولایت میگردد
اور ابراہیمی المشرب میگویند۔

روز شنبہ سوم شہر جہاوی الاولی بندہ بجنور فیض گنج حاضر گردید
و حضرت ایشاں ارشاد فرمودند کہ قلب زیر قدم حضرت آدم ست و در سیر ایں
ولایت تجلی افغالی منکشف می شود و روح زیر قدم حضرت نوح و حضرت ابراہیم ست
و در سیرش تجلی صفات بیوتیہ الہیہ منکشف می گردد و و لطیفہ سیر زیر قدم حضرت موسے
است و در سیرش تجلی شیونات ذاتیہ الہیہ منکشف می شود و و لطیفہ خفی زیر قدم حضرت عیسیٰ ست
و در سیرش تجلی صفات سلبیہ الہیہ منکشف می شود و و لطیفہ اخفی در زیر قدم حضرت خاتم الرسل
است علیہم الصلوٰۃ والتسلیمات و در سیرش تجلی شان جامع الہی منکشف می شود کہ
اصل صفات ست چنانکہ فغان کہ اصل نور آفتاب ست و اقرب از آفتاب ست و دین

کہ مولانا روم قدس سرہ فرمودہ اند	
محبہ خود را می کشد ہر خطا و	محبہ پیش آئینہ ست از بہر رو
و مولانا مفری بنی اللہ تعالیٰ عنہ فرمودہ اند	
زور یا موج گونا گوں بر آید	ز بے چونی برنگ چوں بر آید
گہ در صورت لیے فروشد	گہ در کسوتِ محبتوں بر آید
چو یار آمد ز خلوت خانہ پیروں	ہوں نقش دروں پیروں بر آید
و مولانا احمد جام رحمۃ اللہ علیہ فرمودند	
ما ز در یاسم و دیبا ہم زباست	ایں سخن داند کہ کواشناست
و مولانا عبدالرحمن جامی قدس سرہ فرمودند	
چست می دانی صدائی چنگ عود	انت جسی انت کافی یاود و د
ہست بے صورت جناب قدس عشق	لیک در ہر صورتے خود را نمود
در لباس حسن لیے جلوہ کرو	صبر و آرام از دلِ محبتوں رلود
پیش تو خود ز غدا پرودہ پست	صد در غم بر رخ و امق کشود
در حقیقت خود بخود می باخت عشق	وامق و محبتوں بجز نامے نبود
پس حضرت ایشاں فرمودند کہ ایں ہمہ اکابران را اگر حضرت مجد دالف ثانی قدسنا اللہ تعالیٰ با سمرارہ السامی بہت تمام توجہ فرمایند یقین ست ازیں مقام عروج واقع شود لیکن حضرت محی الدین ابن العربی قدس سرہ دریں بحر چناں غرق اند کہ تا بلب آوردن ایشاں متعذر ست اما امید ست کہ ایشاں ہم ازیں مقام عروج نمایند و ایضاً حضرت ایشاں در ذکر مشاہدہ حق حل و علا ایں شعری فرمودند	
چو غلام افتابم ہمہ ز آفتاب گویم	نہ شبم نہ شب پرستم کہ حدیثم ابگویم
روز و شب و دم و دم جاویں الا ولی سنیہ زار و د و صدوی و یکم از ہجرت خاتم الرسل علی صاحبہا الصلوٰۃ و التحیات بحفل نفیس منزل حاضر گردیدم حضرت ایشاں فرمودند کہ بقول مام محمد غزالی رحمۃ اللہ علیہ فنا عبارت ست از گم شدن خصائل و بقا	

بعد ازاں در حضور نقی گنجر مذکور عرفان انوار و برکات دعا آمد حضرت ایشان فرمودند کہ
 بوقت دعا انوار و برکات می آیند لیکن فرق نمودن متعسر است کہ این انوار دعاست یا اجابت
 بعضی اکابر نوشته اند کہ تقابل بہر دو دوست اگر دست و پد نشان اجابت است و من
 باینطور امتیازی کم کہ اگر در وقت دعا نمودن انبساط قلب و انشراح دل است علامت
 اجابت است والا انوار دعا و ایضا حضرت ایشان فرمودند کہ روزے حضرت مرزا
 صاحب و قبلہ مستطہ اسرار رحاں مصدر انوار سبحان حضرت جان جانان نور اللہ مرقدہ
 ہم برائے کاری دعا فرمودند انوار آمدند اشارہ کردند کہ امید قبولیت دعا است
 من بدل گفتہ کہ این کار نخواہد شد بحکم الہی آں کار بوقوع نیامد - و ایضا فرمودند کہ روزہ
 برائے کار حضرت قاضی شہار اللہ پانی تہی رحمۃ اللہ علیہ دعا نمودم معلوم کردم کہ قبول شدہ
 است باز دعا نمودم باز مرا عدم اجابت معلوم گشت گفتہ کہ قبول نگردیدہ است باز دعا
 کردم پس انبساط و قلب من آمد گفتہ دعا ہم آغوش دعا گردید آں کار از تفضل حق سبحا
 برآمد - بعد ازاں تذکرہ دعا نمودن غیر از جناب الہی جل شانہ آمد حضرت ایشان فرمودند
 کہ دعا کردن و دعا نمودن غیر از حق جل و علا البتہ در شریعت نارواست اما استدعا و خواستن
 از دوستان خدا اگر بسبب تقرب خداست و استقامت گوید عفی عنہ کہ کارے از بزرگان خجستن
 خطاست و نامرضی خداست و کل مشکلی از حق تعالی طلب نمودن توجہ بزرگان بجاست
 و عین رضاست آدمی را باید کہ استدعا از مقربان حق تعالی باینطور نماید کہ یا حضرت
 توجہ فرمائید و دعا بکنید کہ حق تعالی مرا بمراد رساند و ایضا حضرت ایشان فرمودند
 کہ من روزے یکلفتم یا حضرت شیخ عبد القادر جیلانی شینا اللہ آواز غیب بسج لاریب من رسید
 کہ بگویا رسم الراحین شینا اللہ و ایضا حضرت ایشان فرمودند کہ پیشینہ بازار اختیار
 نمودن مضائقہ ندارد لیکن بہ نیت رفع احتیاج خلق کہ مر و ما را احتیاج این امر واقع
 می شود از من بھول انجامد و موثر حقیقی کسب و اسباب راندند و اکثر اولیاء اللہ قدسنا
 اللہ تعالیٰ با سر رسم ترک اسباب و تعلقات نمودہ بتوکل حق جل و علای شمشیند رقم
 گوید عفی عنہ کہ اسباب منقسم اند بہ اقسام قسم اول اسباب قطعیت ہند چنانکہ خوردن سبب

لطیفہ تجلی ذاتی ہم کالبرق جلوہ گرمی گردود۔ وایضا فرمودند کہ در سیر لطیفہ روح سلب صفات
از خود نسبت آل بحضرت حق سبحانہ تعالیٰ و در سیر لطیفہ سر انحلال ذات و ذات او
سبحانہ و در لطیفہ مخفی تفرید جناب کبریا از جمیع مظاہر و در لطیفہ اخفی تخلیق با خلاق حق سبحانہ
لقد وقت سالک میگردود۔ و بعد از ان مذکور کسب صوفیہ آمد حضرت ایٹان فرمودند
کہ بعضی صوفیہ برائے اکل حلال کسب تجارت و غیرہ ہسم کنند لیکن بعد از نماز صبح
تا بہ ظہر مصروف باینکار میشنود باقی اوقات را در اصحاب خود بجلقہ و مراقبہ و تذکر و توجہ میرساند
و ایضا فرمودند صوفیہ ہر کسے کہ میکنند چوں آواز اذان می شنوند گذارشتہ تہیہ نماز مینمایند
بزرگے بود کہ کسب حلاجی می کرد از دے چند رشتہ ہا تمامیت پا رہے باقی ماندہ بودند کہ آواز اذان
بگوشش رسید او وقف نمود حتی کہ رشتہ ہا تمام کرد بعد اذان برائے آب وضو و لو
در چاہ انداخت بجای آب در اہم در و لو پر شد و چوں ولور کشید دید کہ بجای آب
در اہم آمدہ اند بر زمین انداختہ و باز دلو در چاہ برائے آب فرو انداخت و باز دنا نیر
ظاہر شدند باز انداخت بار سوم از جوارہرات دلو طلب شد باز انداخت و گفت الہی از
من بخبری کنی من اینہا را چہ میکنم مرا برائے وضو آب در کارست و من سید اہم کہ از
من گناہے سرزد شدہ است کہ در نماز تا خیر کردہ ام و مغفرت تو وسیع ترست از گناہ
من منظر رحمت فرما بر حال من بخشش کن بر احوال من آبے برای وضو عنایت ساز ای
اللہ کارسآ و ایضا حضرت ایٹان فرمودند کہ اہم قشیری رحمۃ اللہ علیہ روزے برای استنجا
کلوخ می بستند و روستش لطف آمد بر زمین انداختند و گفتند کہ من برائے استنجا کلوخ میجوہم
و تو مراخل میدہی لعل شہاب شہا مبارک باد مرا در کار نیست غرض آنکہ قدر دنیا و نظر عارفان
از خود لہ ہم کمترست کہ طالب یا رست ازین بیزارست راستم گوید یعنی عنہ کہ ہر کہ برین
مبتلاست کئے عاشق خداست طالب یزداں و راستہ ایست از ہر دو جہاں بجان
اللہ تحفے چہ خوش گفتہ و چہ در ہای معنی سفتہ

گیرم کہ سریت از بلور و شیم ست	سنگش داند ہر آنکہ اورا چشم ست
این سند قائم و سمور و سنجاب	ورودیدہ بوسیائش بیناں چشم ست

طالبان برائے حصول اشرف آستانہ بوس حضرت ایشاں از سر قد آمدہ ہوئے حضرت ایشاں
بجناب الہی تضرع و زاری کردند بعد ازاں اشارت بزار پر انوار حضرت قبلہ دین و ایمان
منظر انوار رحماں مرزا جان جانان رحمۃ اللہ علیہ و نور اللہ مرقدہ فرمودند گفتند کہ یا حضرت
مرزا صاحب و قبلہ من لائق این سیتہ کہ انہیں اکابران از جنس سفردور و دواز قطع مراحل طے
منازل نمودہ نزد من بیایند این ہمہ عنایت شماست و در حضور شما می آیند من ہوں
یکرو پنجابی نا لائق کہ بودم تم نظر عنایت شماست کہ مردمان خاک اینجا محل البصر میا زند نگاہ
کیا اثر شما بس وجودم را رتبہ طلا دادہ است

نیا و روم از خانہ چینی تخت	تو دادی ہمہ چیز من چیر تخت
رتبہ من ہیں کہ برخاک تکتہ ام پس این شعر فرمودند	
خاک نشینی ست سلیمانیم	عار بود اندر سلطانیم

پس ازال فرمودن زبان تدارم کہ شکر جناب الہی بجا آرم و شکر جناب حضرت
اں سرور عالم علیہ صلوٰۃ اللہ الملک الاکبر و شکر جناب حضرت جان جانان منظر رحمۃ اللہ
علی روحہ الاطہر انہما رہنمایم

شکر فیض تو چمن چوں کندای ابر بہار	کہ اگر خار و گل گل ہمہ پروہ دہت
-----------------------------------	---------------------------------

روز پنجشنبہ تاریخ پنجشنبہ شہر مذکور غلام بھنور قبلہ انام حاضر گردید حضرت
ایشاں بروقت منورہ حضرت خواجہ خواجگان پیر چران خواجہ باقی باللہ رضی اللہ تعالی
عنہ تشریف بردند فدوی ہم در رکاب سعادت حاضر بود حضرت ایشاں بسیار معارف
در شنائے راہ بیان فرمودند لیکن درینوقت از یاد رفتند و چوں بکان فیض نشان
خود تشریف آوردند حکیم عبدالکریم چنبانی از حضرت ایشاں رسالہ مراقبات کہ من تصنیفاً
آنحضرت ست عرض نمودہ نقل ساختند و این غلام را نیز آنقبلہ خاص و عام قلبی و روحی فدا
قبل ازین عنایت فرمودہ بودند و اں اینست -

بسم اللہ الرحمن الرحیم بعد حمد و صلوٰۃ واضح باد کہ اکابران این طریقہ شریفہ
مقامات قرب در عالم مثال یکشفند و معائنہ صریح دیدہ تعبیر انان مقامات بدرہ مناب

رفیع جوع است ترک کردن موجب اثم است مثلاً شخصی طعام میخورد و در و دروئے او حاضر
 میگوید که تو کل کرده ام بخدا تا شکم مرا پر کند و یا از دست خود می خورد و میگوید که اگر او سبحانه
 میخورد اند بخورم اثم است علی هذا القیاس و قسم دوم اسباب ظنی هستند چنانکه تجارت و نوکری
 اختیار کردن و پیشه کسب ساختن و دارم من نمودن و غیره و درین خیاست اما ترک کردن
 این اسباب و بتوکل نشستن اولی است. و قسم سوم اسباب و همیه هستند چنانکه فال گرفتن و
 در کار ساعات سعد و نحس ملحوظ داشتن و بر سعادت و نحس است هر چیز که بعضی مروج نشسته
 اند عمل نمودن اقبیلہ شرک است و ترک کردن این واجب است. و اولیاء اللہ که ترک اسباب
 و تعلقات می نمایند و قسم آخرند و ایضاً حضرت ایشان فرمودند که روزی بمزار پر انوار
 حضرت پیر طریقت ہادی حقیقت مرشد اندراج النہایت فی البدایہ فانی فی اللہ خواجہ محمد
 باقی باللہ عطرہ اللہ قبرہ و نوال اللہ مرجع حاضر شد و عرض نمودم کہ از توجہ شما حضرت شیخ احمد
 سر بندی امام ربانی مجد الف تائی گشتہ قدسنا اللہ تعالی با سارہ السامی من نیز امیدوار
 غایت حضورم دیدم کہ حضرت خواجہ از مزار مبارک بیرون آمدند و ہمست و توجہ بہن فرمود
 وقت استوا بود و گر با شدت جلسہ خفیفہ نموده برخاستم و درنگ کما شفی نہ نمودم الی الان
 مرا حسرتی است و از توجہ آنحضرت آنچنان اثر در خود یافتسم کہ در بیان نبی آید و ایضاً حضرت
 ایشان فرمودند کہ حضرت امیر خسرو دہلوی رحمۃ اللہ علیہ بخدمت حضرت بوعلی قلندر قدس سرہ
 آمدہ شرف قدموس بچھوں انجاسیدند حضرت بوعلی قلندر فرمودند کہ تو ہمو خسروی کہ با ما
 دہی دہی میکنی حضرت امیر عرض کروند کہ بلے باز حضرت بوعلی قلندر فرمودند کہ تو اشعار
 منقولہ میسازی و من ہم غزلی گفتہ ام پس غزل خود خواندند حضرت امیر را از ہما عیش جوش
 سرشک از چشم برنگ چشمہ سرزد حضرت بوعلی قلندر فرمودند کہ از کلام من چیزی می نموی کہ در
 گری می آئی حضرت امیر گفتند کہ گریہ من بر ناہنجی من است کہ کلام حضرت نمی فہم بر ناہنجی طبع
 خود میگیرم حضرت بوعلی قلندر بسیار خوش شدند و عای و رحت ایشان فرمودند کہ شہر خوش
 خوابی زلیست و خوش خوابی مرد و خوش خوابی بر خاست
 روز چہار شنبہ تاریخ چہارم شہر مذکور بہمنور والا حاضر گردیدیم چندین

و فنار زائل صفات و تخلیق باخلاق نیک و ست میدهد و بمحصول این همه تجلیات ظلال
اسما و صفات و تجلیات اسمائی و صفاتی سیرا تم ظاهر تمام می شود من بعد سیرا تم الباطن
و تجلیات و حالات آن پیش می آید و این دایره را به مقامات ست و این سیرا و اولیات
علیا مقرر کرده اند و در اینجا نماز نافله با طول قنوت و مراقبه سعی الباطن موجب ترقی می شود
بعد از آن سیرتخلی ذاتی و دائمی است میدهد و این تجسسه ذاتی و دائمی را تعمیر کمالات نبوت کرده
اند و این دایره خامسه است و تجلیات ذاتیه درجات دارند. اول کمالات نبوت است
در اینجا مراقبه ذات بحت از اعتبارات مینماید. و لطیفه عنصر خاک و ریخا مور و فیض ست تلاوت
قرآن مجید و ریخا ترقی می بخشد و لکارت حالات باطن و بیرونگی و کفینی نقد وقت میشود و دایما
نیات و عقاید را قوتها پیدا میشود و استدلاله بدی میگردد و کشف اسرار حروف
مقطعه قرآنی بمحققان این درجات حاصل می شود و درجه دوم دایره کمالات رسالت
است. درجه سوم دایره کمالات الوالعزم ست درین هر دو دایره مور و فیض هیئت
و حدانی سالک ست که بعد تصفیه و حصول ثنائی لطائف شمس عالم امر و تهذیب لطائف
خمس عالم خلق هستی دیگر یافته و در حقائق سبعة که بعد از این پیش خواهد آمد نیز مور و فیض
هیئت و حدانی ست تلاوت قرآن مجید خصوصاً و در نماز موجب ترقی میشود بعضی اکابر بعد
حصول کمالات ثلثه سیر حقائق انبیا علیهم السلام مقرر نمودند. دایره خلعت حقیقت برای
است علیه السلام و ریخا مراقبه حضرت ذات بلحاظ آنکه حقیقت ابراهیمی از اینجا ناشی
می نمایند و صلوة ابراهیمی بسیار میخوانند و آئیه محبت ذاتیه حقیقت موسی علیه السلام است
و ریخا مراقبه حضرت ذات که منشا حقیقت موسوی ست می کنند و در و دالهم صلی علی سیدنا
محمد و علی اخوانه من الانبیا خصوصاً علی کلید موسی و بارک و سلم و در می کنند. دایره
محبت ذاتیه متنزه یا محبوبیت ذاتیه حقیقت محمدی ست صلی الله علیه و سلم و ریخا مراقبه
حضرت ذات بلحاظ آنکه منشا حقیقت محمدی ست صلی الله علیه و سلم می نمایند و در
حقیقت احمدی که محبوبیت صرف ذاتیه است مراقبه حضرت ذات او سبحانه که منشا حقیقت
احمدی ست صلی الله علیه و سلم باید نمود و در حب صرفه ذاتیه مراقبه حضرت ذات ست

یافته اند که آن مقامات بحیث و بیچون است و دایره تمجید است والا جای که خداست دایره
 کجاست دایره اولی دایره امکان است و در نصف سافل آن سیر آفاقی دست می دهد و
 آن عبارت از دیدن انوار است بیرون باطن خود بر نگهائے مختلفه و در نصف علی آن
 سیر و سلوک الهی است و آن مشاهده انوار و تجلیات است در باطن خود منامات و واهیات
 را اعتبار ننهادن و سعی و جهد و حصول دوام حضور و آگاهی باید نمود در اینجا ذکر اسم ذات و
 نفی و اثبات تمهیل سانی نیز ترقی می بخشد و مراقبه احدیت صرفه حضرت ذات که نمی
 ارم مبارک الله است می نمایند و قوف قلبی توجه بدل و لحاظ معنی که نیست هیچ مقصود بجز ذات
 پاک باصحت الفاظ ذکر و نگاهداشت دل از خواطر علی الدوام می باید که دل بے ذکر کشیده نمی
 کشاید توجه بدل و توجه بحضرت ذات او سبحانه و نگاهداشت خواطر ذکر بصحت الفاظ و لحاظ
 معنی و بازگشت نیست هیچ مقصود بجز ذات پاک یا آنکه اینچنانند مقصود من توفی و رضای
 تو با لحاظ نیستی خود و اثبات هستی حضرت ذات پاک بانکما تضرع باید که دائمی باشد چون
 بخطرگی یا کم خطرگی که خاطر مانع توجه و کیفیت نشود و تا به چهار گونی برسد - مراقبه معیت و تنویم
 اینها کمتر در هر لحظه و لحه باید نمود - و ذکر تمهیل سانی نیز و این مراقبه در ولایت صفرائی
 میکند که دایره ثانی است و اینجا سیر تجلیات افعالیه الهیه و ظلال اسماء و صفات است
 و توحید و جودی و ذوق و شوق و آه و ناله و استغراق و بی خودی و دوام حضور و توجه
 و غیره حاصل می شود و چون توجه احاطه شمش جبهت نماید و انتظاری نماید شروع سیر
 دایره ولایت کبری می نمایند و این دایره ثالث است متضمن سه دایره و یک قوس در دایره
 اولی - مراقبه اقربیت سخن اقرب الیه جن بیل الوری می کنند و ذکر تمهیل نصف سافل
 دایره اولی مثل تجلیات اسماء و صفات زائده است و نصف عالی آن متضمن شیون اعتبار
 ذاتیه و دایره ثانی اصول آن تجلیات و دایره ثالثه اصول آن اصول و قوس اصول آن
 اصول و درین دوام و سوم و قوس مراقبه محبت یحیی و یونس می نمایند و درین ولایت کبری
 که ولایت انبیاست طیهم اسلام توحید شهودی و فناء انا و استیلاک و انحلال در نسبت
 باطن و اسلام حق و شرح صدور و عالم را ظل وجود و توابع وجود حضرت سبحانه یافتن

رضی اللہ تعالیٰ عنہ در وہن مبارک خود پارہائے سنگ میداشتند تا آواز بلند از وہن نہر آید
و نیز حضرت قبلہ عالم خواجہ محمد زبیر قدسنا اللہ بصرہ الاقدس نبات در وہن داشتند
و کلام طویل میفرمودند چنانکہ بر انسان بیشتر آفات از زبان می آید و رفع اکثر بلیات خموشی
مینماید بعد از ان بیت شتوی مولانا روم خوانند: ۵

ای زبان ہم رنج بے دریاں توئی	ای زبان ہم گنج بے پایاں توئی
------------------------------	------------------------------

و ایضا حضرت ایشان در ان مجلس فیض نشان این شعر اکثر بزبان شریف
می رانند: ۵

بشقت گرجوں پیدا نیکروم چیکروم	چرخوں سر سبز نیکروم چیکروم
-------------------------------	----------------------------

بعد از ان عرض نمودم کہ مولوی نور محمد صاحب ارادہ بیعت دارند حضرت
ایشان فرمودند کہ بیعت سہ قسم است یکہ بیعت توسل است کہ شخصہ برائے توسل گرفتن
ہے پیران کبار حضرات نعت بند یہ یا قادیانہ یا چشتیہ وغیر ہم ہر طریقہ کہ میخواہد بیعت می نماید
و دوم بیعت برائے رفع معاصی و این بیعت می شکند از صد و رگناہ پس تجدید یں جائز است
بلکہ بعد از وقوع معاصی لازم سوم بیعت برائی کسب سلوک باطن است: ۵
روز شنبہ ہم جمادی الاولیٰ ۱۳۸۷ ہجری بنزدہ حضور فیض گنج حاضر گردید
حضرت ایشان فرمودند کہ حضرت شیخ یحییٰ منیری رحمۃ اللہ علیہ نوشتہ اند کہ آدمی چوں مبتلا
بر امراض و بلا سگردد و آہ و نعرہ از شدت درو او میسکند حق سبحانہ تعالیٰ بکلمہ میفرماید
کہ اشفی بلا وہ فانی احب بکاؤہ بعد از ان این شعر خوانند: ۵

چند آنکہ طیبید بسمل ما	خند ان ترگشت قائل ما
------------------------	----------------------

پس بعد تضرع فرمودند کہ اللھم اِنِّیْ اَسْئَلُکَ الْعَافِیَۃَ اللھم اِنِّیْ اَسْئَلُکَ الْعَافِیَۃَ
اللھم اِنِّیْ اَسْئَلُکَ الْعَافِیَۃَ فِی الدِّیْنِ وَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَۃِ اللھم
اِنِّیْ اَسْئَلُکَ دَوَامَ الْعَافِیَۃِ بعد از ان در حضور مذکور گشتن و پیوستن آمد حضرت
ایشان فرمودند کہ بعضی اکابر ان گشتن را بر پیوستن مقدم میثارند و بعضی عارفان پیوستن
را بر گشتن مقدم دانند یعنی چوں میل از حق گشتن فصل از اسوی اللہ گردد و یا چوں فصل

بملاحظه ذاتیه و کثرت صلوة اللهم صل علی سیدنا محمد و علی آله و اصحابه افضل صلواتک و معلوماتک و بارک و سلم کذا لک درین مقامات ترقیات می بخشد بعد ازین مرتبه لائقین و اطلاق حضرت ذات است بجان من بعد دایره حقیقت کعبه حسنی که آن عبارت از ظهور عظمت و کبر مائی حضرت ذات است درینجا مراقبه حضرت ذات باعتبار سجودیت آن ممکنات را می کنند دایره حقیقت قرآن عبارت از مبدء و وسعت حضرت ذات است درینجا مراقبه حضرت ذات باعتبار یک منشأ حقیقت قرآنی است می نمایند - دایره حقیقت صلوة که عبارت از کمال و وسعت حضرت ذات است بجان و درینجا مراقبه حضرت ذات که منشأ حقیقت صلوة است - من بعد مرتبه معبودیت صرفه است و آنجا سیر نظری می تواند شد سیر قدی که آن در مقامات عابدیت میشود اینست آسامی مقامات و مرتباً طبقه علیہ احمدیه که تفصیل آن در مکتوبات شریفه مندرج است و در ولایت ثلثه ظهور کیفیت می شود ازین خودی و استغراق و توحید و جود و استهلاک و انحلال و توحید شهودی و فناء و انانیت لطفه قابل ظهور تجلیات ذاتیه وائی و کمالات ثلثه و در حقائق سبوت لفظ و بساطت و وسعت و بی رنگیها و بی کیفیها و نسبت باطن بهم میرسد و قوت ایمانیات و عقاید حق و کسی که کثرت مراقبات درین مقامات عالیات یتپاید و در بساطت و بی رنگی هر مقام فرق می تواند کرد و الله اعلم ثم کلامه الشریف

روز جمعه ششم جمادی الاولی ۱۲۸۲ هجری در حضور سیف غفور حاضر گردیدم قبل از من حضرت ایشان چند نخل هدایت عنوان ارشاد فرموده بودند جناب نجفی صاحب در آن مجلس حاضر بودند زبانه ایشان تحریری نمایم که حضرت ایشان ارشاد فرمودند که هر که برائے ملاقات بزرگان می رود باید که اول دو رکعت نماز خواند بعد از آن قلب خود را متوجه آن بزرگ ساخته قطع راه نموده داخل حضور و الا گرد که تا از فیض بهره ور گردد - و در صحبت آن بزرگ خاموش نشیند که بموجب مصرع ۳ خموشی معنی دارد که در گفتن نمی آید و ایضا فرمودند که در حدیث شریف آمده است که قال رسول الله صلی الله علیه و سلم یا کرم و هیئات الا سواق - و ایضا فرمودند که حضرت امیر المؤمنین ابو بکر صدیق

یکے چاہجے بود مروح خدا
 بشوقش ہمہ کار بگذاشت او
 وراں عہد یک عارف باصفا
 شفا سے ہمہ رنجہائے دروں
 چو کردی نظر جانب خاک او
 غرض آں شہ ویں وراں مصرعہ
 بگفت کہ من طالب ستر حق
 وے وردش شوق اسیر بود
 اگر صاف چوں آئینہ دل شود
 کہ بیند بدل عکس یونے نگار
 ہمہ وقت نزدیک آں باصفا
 یکے روز از آنحضرت آں نیکو
 کہ ای گوہر بحسب ذات خدا
 دل پر تنہای من شاو کن
 بگفت آں ولی خوب نزوم بیا
 کہ اینست و اینست و اینست
 مگر خطرہ شکل میمون بدل
 پس آں مروتی ولی زماں
 اگر دامن نسخہ منظور بود
 نہ ہمید آں مروز از نہاں
 اگر دور این خطرہ از دل شود
 زمیمن مراد این خودی تراست
 برو از خودی تاری با خدا

نہایت بدل طالب کیمیا
 خیالش کنشش حجر داشت او
 ولی خدا نامب مصطفیٰ
 و داسے ہمہ سوز و در و جنوں
 چو اسیر خالص شدی پاک او
 بیاد نیز و یکش آں مرد زود
 بیا موز مار اسبق و رسبق
 از اں حضرت اورانہ تاثیر بود
 پس لبستہ تاثیر کامل شود
 نماید عکسش بود و گریبار
 شدی حاضر آں طالب کیمیا
 بصدار زوی و ادب عرض کرد
 سوالم شنو بہر ذات خدا
 مرا کیمیا زو و ارشاد کن
 ز من یاد کن نسخہ کیمیا
 بنا کن تو این نسخہ آئینہ
 نیاری بد وقت اسے مشغول
 ز تو نسخہ پیاب است جملہ جہاں
 پس از ذکر میمون ترا شد چو
 کہ در پردہ گفت آں ولی زماں
 بلاشبہ اسیر حاصل شود
 اگر این رود از دولت کیمیاست
 خدا را ز خود بگذرای جان ما

از ماسوی گشت دل بحق گردید راقم گوید غنی عنده که هر دو اقوال درست اند که چون آتش عشق
الهی در دل شعله میزند بهیچ تن سوخته میگرد و نیز چون آئینه دل از کدورات خطرات ماسوی
الهی پاک و مصطفی میگرد و انوار رخسار یا جلوه نمائشود ۵

آئینه کو زنگ و الایش جاد است	پر شعار نور و اسرار خداست
رد تو ز نگار از رخ او پاک کن	بعد از آن نور را ادراک کن

بعد از این حضرت ایشان فرمودند که نزد من پیوستن مقدم است بر گشتن که تا محبت
الهی نمی آید محبت دنیا میرود و بعضی عارفان هر دو را مضاف نموده اند یعنی وقتیکه اتصال بحق
گردد و انفصال از خلق میشود و چون انفصال از تعلقات خلق میشود اتصال از حق میگرد و

رباعی للمؤلف

چون رشته اخلاص و عالم بشکست	در راه محبت استی نشکست
رفت نه تقدم و تاخر اینجا است	آن دم که گشت در جهانم پیوست

بعد از این در حضور پر نور مذکور گم شدن در طلب حق جل و علا آمد حضرت ایشان
این دوهره فرمودند ۵

بگفت کهانی من کهوں سنو کیونم آئے	پی کو ڈھون میں گئی آئی آپ گنوائے
یعنی افسانہ عشق میگویم بشنوید ای یاران کہ در حق جوئے یار و تنگ و پوی نگار رفته بودم	خود را گم کردم چه جائی یافتن - راستم گوید غنی عنده اری گم ساختن خود یافتن دوست ۵
رستم از خویش نگارم آمد	بخود پی طرفه بکارم آمد

پروہ خودی بحجاب چہرہ معشوق ابدیت ہر کہ این را ورید اورا دید ۵

نقاب چہرہ نثار و نگار و دلکش ما	تو خود بحجاب خودی محافظ از میاں بر خیز
---------------------------------	--

و ایضا حضرت ایشان فرمودند کہ خودی خدائی بر یعنی از خودی خدا و حق است خدا را
تا نیخ خودی نہ بر کنندی بخدا نہ پیوندی و تا از خودی خود دور نگردی از وصل خدا مسرور نگردی
آری دریں راه سع با خودی کفر و بخودی دین است - راقم را دریں مقام نقلی یا و آمده
است آنرا بسک نظم آورده می نویسم

شود و آنچه در دین و دنیا و رقی من بد باشد از من صادر نگردد و در حدیث
 شریف آمده است من صلی الفجر فی جماعة ثم جلس بذکر الله تعالی حتی تطلع
 الشمس ثم صلی رکعتین کانت له کاجز حجة و عمره تامه و وعاة استخاره که پیغمبر صلی
 علیه و سلم خوانده اند اینست اللهم انی استخیرک بعلمک و استقدرک بقدرتک و اسئلك
 من فضلك العظیم فانک تقدر و لا اقدر و تعلم و لا اعلم و انت علام الغیوب
 اللهم ان کنت تعلم ان هذا الامر خیر لی فی دینی و معاشی و عاقبة امری او عاجل
 امری و اجله فاقدیر له لی و لیسر له لی ثم یسارک لی فیه و ان کنت تعلم
 ان هذا الامر شر لی فی دینی و معاشی و عاقبة امری او عاجل امری و اجله
 فاصرفه عنی و اصرفنی عنه و اقدر سر لی الخ
 حیث کان ثمر امر صنی بسه بعد از آن چون آفتاب بطرف مشرق چنان
 بلند شود که بوقت ظهر بجانب مغرب مسافت دارد و چهار رکعت صلوٰه بخواند و میفرمودند
 بعد از آن بوقت زوال نماز فی الزوال باطویل قرار میخواندند و قبل از عصر چهار
 رکعت و بعد از مغرب شش رکعت صلوٰه و این و قبل از عشاء چهار رکعت میخواندند و
 ایضا حضرت ایشان فرمودند که حضرت مفخر زاهد شیخ محمد عابد رحمة الله علیه در صلوٰه تعجب
 شست بار سوره یسین میخواند بعد از آن حضرت ایشان فرمودند که در روز هزار بار باید
 خواند و کلمه تعجیب و دیگر ادعیه ماثوره و استغفار هر قدر که میسر آید باید خواند و بانی شب
 روز بزرگ قلبی و تبیل لبانی و مراقبات باید پرداخت و منزل کلام مجید هم باید خواند
 روز و شب بیستم جمادی الاولی ۱۳۳۱ هجری و حضور و الا حاضر شدم
 حضرت ایشان از مولوی شیر محمد پرسیدند که جذبات بکدام لطیفه بشناپیدای می شود
 و فیض بکدام مقام می آید مولوی صاحب عرض نمودند که از توجهات حضرت جذبات
 هر لطیفه را می شود و فیض اول بطیفه نفس می آید بعد از متوجه بصدور دیگر و در محل و تنهات
 پس حضرت ایشان ارشاد فرمودند که حضرت محبوب جانی محمد و الف ثانی قد
 الله تعالی بسره السامی فرموده اند که چون نفس مطمئنه بگرد و راضی و مرضی میشود معامله

<p>خدا را بسین و خودی را گذار حجاب خودی را از خود پاره کن بچونکت رقلب آگاه را ز خط بگذر و بسیم کن و رنقط دله آں نقطه را تو کردی نهال مکن ظاهرا این راز باراپوشش</p>	<p>تو خود گشته پرده رویار بچمن خود آراش نظاره کن بشویند ماسوی الله را نظر تا به گئی گئی سوی خط که شد از نقطه بود و خط و رعیا بس این نکته کافیت افت نمودش</p>
<p>و ایضا حضرت ایشا فرمودند که مزاج هم آں حضرت صلی الله علیه وسلم میفرمود لیکن مزاجی که دروغ باشد کذب نباشد چنانچه در حدیث شریف آمده است که سر نهی بنحمت آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمده عرض نمود که شنیده ام که پیر زنان در بهشت نمیروند این سخن را توحیست یا باطل حضرت بطریق مزاج فرمودند که جوانان زنان در بهشت داخل خواهند شد نه پیران - آں پیر زن غلبه شده بخانه خود مرخص گردید باز از آں زن حضرت صلی الله علیه وسلم ارشاد کردند که زن پیر را حق سبحانه تعالی خلعت نیروانی عطا فرموده در جنت داخل خواهد ساخت پس در بهشت البتہ پیر نباشد بلکه جوان باشد - و ایضا حضرت ایشا فرمودند که قبل ازین مزاج من هم مائل بمزاج بود و رونے مرا الهام شد که مزاج نه باید کرد روز یکشنبه هجدهم جمادی الاولی ۱۲۳۱ هجری در حضور شیخ نجف حاضر گردیدم حضرت ایشا بطرف میفرمودند سمرقندی مخاطب شده ارشاد فرمودند که آدمی را باید که اوقات خود را ضائع ننماید قضیع اوقات موجب نقصان درجات است بعد از آں ارشاد فرمودند که غیر صلی الله علیه وسلم نماز تہجد سیزده رکعت با طول قرار تدریجی قومه و جلسہ میگذازد و گاهی نه رکعت و گاهی پنج رکعت بنا بر علی اختلاف الروایات و الاوقات و بعد از نماز صبح می نشستند حتی که آفتاب بسوی مشرق چندان می برآمد که وقت عصر بجانب مغرب مینامید و راں وقت و در رکعت شکر النهار و در رکعت نماز استخاره میخواندند و دعای فرمودند که الهی کاریک در حق من دروین و دنیا خیر باشد از من سزد</p>	

حرارت محبت الهی جو ش زو و بے اختیار این شهر خوانند

هر چند پر خسته دل ناتوان شدم | هر گه که یاد روی تو کردم جوان شدم

پس برخاستند و بیارای اهل حلقه توجه فرمودند ایضا حضرت ایشان فرمودند که سیرانی الله عبارتست از انقطاع خاص تعلقات و گذشتن آرزو باو چو تعلقات باقطاع رسید و آرزو باگم گردید سیر فی الله شروع گشت ایضا حضرت ایشان فرمودند که روضه حضرت مولانا و مرشد ناد با وینا مظهر اسرار رحمان مرزا جان جانان علیه رحمة الرحمن بسبب طاری شدن ضعف توجه موقوف نموند یارای برائے توجه آمده منتظر عنایت نشسته بودند پس حضرت مرزا صاحب و بلبه این شهر خوانند

خضر از حسد بید و چو بروی یار بافر | کند آغوش نگاه و رو پاکد از کبر و

و بقوت تمام برخاستند و بیارای توجه فرمودند و ایضا حضرت ایشان سر قمر الدین سمرقندی را فرمودند که متوجه شو ما هست میکنم که لطائف خمس عالم و لطیفه نفس و مقام ثلثه تو همه یک شوند بعد از آن مولوی شیر محمد و مولوی محمد عظیم و مقبول البنی که روی کشمیری و میان محمد جان را ارشاد فرمودند که شما هر چهار احباب متوجه شوید که ما توجه بشما میکنم که لطائف خمس شما از لطیفه نفس متحد شوند و مسافتی میان شما نماند را قسم گوید عفی عنه که یکشدن لطائف عبارتست از تمام شدن سیر بر لطیفه و هر یک لطیفه از آخری اتحادی دارد یعنی انتها بر لطیفه قبلی و ابتداء بر لطیفه روحی بهم پیچیده است و پس علیها البواقی علی سبیل ترتیب اللطائف پس هر سال که یک یک لطیفه تمام میکند قدم در لطیفه دیگری نهاد و شروع سیر او مینماید و سلوک مقامات برو و قسم است سالیکه هر مقام تمام نمودن است که التوجه مرشد خود از ابتدا بر سیر مقام یک لطیفه تا انتهای آن قطع مینماید بعد از آن به سیر لطیفه دیگر مشغول میشود و دوم سلوک مقامات بطور طفره است و آن اینست که مرشد هر که میخواهد که کارش زودتر بانجام رسد توجه بر لطیفه اول میکند و هنوز بر سیر لطیفه اول قطع نکرده است که انوار لطیفه ثانی و در واقع میسکند چونین لطیفه ثانی قطع نشود که توجه بر لطیفه ثالث میفرماید علی هذا القیاس از توجه خود خطی از هر مقامی و یعنی و انواری و کیفیت از هر جا در باطن سالک القا میفرماید پس آن سالک صاحب

متعلق بصدری گردد و شرح صدر حصول می انجامد و در ایما نیات محتاج دلیل نشود و
 نظری بدی میگرد و اعتقاد می کشی بعد از آن حضرت ایشان فرمودند که سبحان الله
 عجب طریقه علیه حضرت نقش بندید است رضی الله تعالی عنه که آسان تر است و نافع تر
 و بعد از آن در حضور منیف گنجور مذکور نسبت حضرات نقش بندید رضوان الله تعالی
 عنهم جمیع آمد حضرت ایشان فرمودند که قبل از حضرت خواجه عبد الخالق عجد وانی
 قدسنا الله تعالی با سراره السامی نسبت احسان بود و از ایشان پرداخت این
 نسبت و حضور و آگاهی رونمود بعد از آن از جناب حضرت خواجه بهار الدین نقش بند
 رضی الله عنه طریقه جدیده اظهار گردید که ایشان تا دوازده روز دعا فرمودند که الهی مرا
 طریقه عنایت فرما که البته موصل باشد حقیقاً دعائے ایشان مستجاب گردانید و طریقه
 آسان تر موصل تر عنایت فرموده و ایضاً حضرت ایشان فرمودند که روزی بزار
 پُر انوار حضرت خواجه قطب الدین بخت یار کاکی رحمة الله علیه حاضر شده بودم و طلب
 توجه و امداد از ایشان نمودم و عرض کردم که فیثما الله شیئاً الله ویدم بمشاهده قلبی که یک حوض
 است بلبل با طاهر که از کنارش آب میریزد و افاضه که سینه تو از انوار عرفان مجدداً
 آئینش ملا است که گنجایش نوراد دیگر ندارد و ایضاً حضرت ایشان فرمودند که روزی برونده
 مشوره حضرت نظام الدین رفتم و عرض نمودم که توجه بمن منماید حضرت نظام الدین
 اولیاً قدس سره فرمودند که جمیع کمالات احمدی شمار حاصل اند عرض نمودم که نسبت
 خود هم عطا فرماید ایشان توجه فرمودند و از نسبت خود مخطوط ساختند و آثار آن سهم
 در خود یافتیم و مشاهده نمودم که رنگ چهره ایشان تجلی در صورت من گردید و چهره من
 بشکل چهره ایشان گشته

من تو شدم تو من شدی من تن شدم تو جانشی	تا کس یک بعد از من و یکم تو دیگر می
روز شنبه و جمعه و می الاولی	۱۴۳۱ هجری و مغل فیض منزل حاضر گردید
حضرت ایشان را در اوقات از شدت ضعف قلب طاقت نشستن نبود بخشی عرض نمود که	
حضرت را کمال ضعف است تا این رفیع این با نواخ ادویات باید فرمود حضرت ایشان را	

حین حیات مرشد خود خلافت و اجازت را گذاشته حلقه بیعت من بگردان اخلاص خود
انداختند و از پیری بجانب مریدی شتافتند پس چگونه مورد عنایت و مصدر مهبت نباشند
و ایضا در آن روز تذکره اسمای خواجه هاست نقشبندی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین آمد
حضرت ایشان فرمودند که خواجه هاست نقشبندی که ختم ایشان مشهور است هفت انداول
خواجه عبدالخالق بغدادی و دوم خواجه عارف ریوگری سوئم خواجه محمود انجیر نقوی چهارم
خواجه علی رامینی پنجم خواجه بابای سمای ششم خواجه امیر کلال هفتم خواجه بهار الدین نقشبند
قدسنا الله تعالی با سر ابرسم.

روز پنجشنبه و از دهم جمادی الاولی ۳۳۱ هجری بنده در حضور عالی
حاضر گردیدیم محمد الدین سمرقندی از حضرت ایشان عرض نمودند که حضرت امام حسن و حضرت
امام حسین رضی الله عنهما از صحاب رسول الله صلی الله علیه و سلم بودند یا از تابعین حضرت ایشان
فرمودند که از صحاب بوند و حضرت امام حسن رضی الله تعالی عنه حدیث شریف دغ مایر بیست
الی مایر بیست و روایت از آن سرور علیه صلوات الله الملک الاکبر فرموده اند وایت
و عاصی قنوت که بذهیب امام شافعی خوانند هم از آن سرور رکعات علیه فضل الصلوة و
اکل الخبثات ساخته اند و آل نیست اللهم اهدنی فیمن هدیته و عافنی فیمن عافیت
و قلوبی فیمن قلوبیت و با سرک لی فیما اعطیت و قتی شهر ما قضیت انک تقضی
ولا یقضی علیک و انه لا یذل من والیت و لا یغن من عادیت تبارکت ربنا و تعالی
استغفرک و القوب الیک پس روایت دو حدیث از حضرت امام حسن رضی
الله تعالی عنه آمده است بعد از آن حضرت ایشان فرمودند که از حضرت فاطمه الزهرا
رضی الله تعالی عنها که روایات حدیث قلیل آمده اند بیش نیست که بعد از پیغمبر علیه تحیات الملک
الاکبر زیاده از شش ماه بقید حیات نماندند و از کاشف اسرار تحقیق امیر المومنین ابو بکر الصدیق
رضی الله تعالی عنه هم روایات احادیث ازین سبب کم اند که عمر ایشان هم بعد از آن جناب
پیغمبر علیه صلوات الله الملک الاکبر زیاده از دو سال و سه ماه بلوح حیات خط طوالت نکشید
و از حضرت ابوهریره رضی الله تعالی عنه که روایات احادیث بسیار آمده است بیش این

ظفره گوید که هر مقام را بطور اجمال می بیند بعد از آن تفصیل هر مقام هم بجایست خداوندی جلشانه محال
میشود و حضرت ایشان که با صاحب اربعه بر یک شدن لطافت توجه فرمودند معلوم
گردید که اول ایشان را تسلیم لطافت بطور ظفره فرموده بودند و الحال به تمامیت سیر
به لطیفه توجه میفرمودند.

روز چهارشنبه یازدهم جمادی الاولی ۱۲۳۱ هجری قمری فقیه بجنوران
قبله برناو سپهر حاضر گردید حضرت ایشان فرمودند که روزی من و حضرت شاه عبدالعزیز
و حضرت شاه رفیع الدین و در یک مجلس بودیم اتفاقاً مذکور فضیلت علم بر عبادت آمد شاه
رفیع الدین فرمودند که در حدیث شریف که فضل علم بر عبادت آمده است مراد از آن
علم مسائل است من گفتم که مراد از آن علم علم بالله است و علم بالله دو معنی دارد یکی آنکه مستغرق
باشد در ذات خدا و دوم آنکه واقعات را از قضا حکیم مطلق و یا فعل قاور بر حق بیند بعد
از آن در حضور مذکور فضیلت اولاد حضرت مجدد الف ثانی قدسنا الله سره السامی آمد
حضرت ایشان فرمودند که حضرت محبوب سبحانی مجدد الف ثانی رضی الله عنه فرموده اند
که نسبت من در تمام اولاد من ساری است و باشد تا زمان قیامت لیکن در بعضی بحین
و حیات ظهور میآید و در بعضی وقت مات جلوه گر میشود کسی را محرومی از این نسبت شریفه
نخواهد شد و اینها حضرت ایشان فرمودند که دل من میخواهد که این خانقاه حضرت
مرشد ما و قبلتنا مولانا منظر رحال حضرت جان جانان قدسنا الله تعالی بسره الاقدس
وسیع گردد باز فرمودند که من اهل و عیال ندارم که برائے آن میخواهم مگر خواہش من محض
لله است که مردمان برائے طلب حق جل و علا از اوطان خودی آیند و جائی استقامت
نی یابند برائے اینها وسعت مکان میخواهم و نیز فرمودند که بعد از من درین مکان میایم
ابوسعید نشینند و کلبه و مراقبه و بدرین حدیث و تفسیر مشغول شوند پس از آن فرمودند که خلافت
بعد از من چه طور شود بطور من مانند یا بنحو دیگر بعد از آن فرمودند که بعضی کسان میگویند که
این قدر عنایت بر حال ایشان چراست نمیفهمند که میایم ابوسعید یا نصمد کس مریدان خود را
ترک کرده نزد من آمده اند قبل از این خرقه خلافت از مشایخ دیگر یافته بودند پس در

سبحانه عن ذالک ومن در پیشانی او لفظ هو الکافر نوشته دیده ام پس یاران حلقه که حلقه بندی
 بگوش اخلاص انداخته بودند و میدان طریقه که رخ فدویت میداد ارادت تاحته بودند ازین
 احوال مرید مرید و از ترس مال و عید شدند خالفه از زوال ایمان گردیدند آخرالامر عرض
 نمودند که هر یک از ما ترسان ازین سخن هست و متالم ازین سخن و سخن چشمه داریم که ازین عینیت
 نظر فرمایند و ازین درظه نگار بکناره بعینیت در آورند شخصی از ما که مال کارنا بهنجارش رفت
 این دریا سبب بلاست و مرگ از ما که حال کردار ناسنوارش خواص نجه ابتلاست
 ارشاد و کنسید که آل ناشاد کیست و نامش چیست چوں اینجانش گفته آمد نامش هم فرمایند
 پس آن واقف اسرار رحمانی حضرت محمد و الف ثانی قدسنا الله تعالی بسره السامی
 فرمودند که این شیخ طاہر لاهیوتی است یاران حیران شدند که چنانچه مرید و مغرور پوست مطهر
 راه ضلالت گیرد و از نور بظلمت شتابد بعد از ایام محدود و موافق فرموده آنحضرت
 بوقوع آمد که شیخ طاہر طهارات اسلام را مبدل از خباثت کفر ساخت و ز نار از دوا بگردان
 انداخت چونکه شیخ استادم حضرتین بودند صاحبزاد با عرض نمودند که آنحضرت توجہ فرمایند
 که شیخ طاہر باز بشرف اسلام مشرف شود حضرت امام ربانی توجه کرد دیدند معلوم شد که
 در حق او در لوح محفوظ هو الکافر مرقوم است باز آنحضرت و رجناب الہی بتضرع تمام
 عرض نمودند که الہی حضرت غوث الثقلین رضی اللہ عنہ فرموده اند که یکس ابرقضای مہرم
 و ستر نیست مگر مہر انیر فرموده اند کہ الرجل من یزارع القدر لا من یوافقه چوں یکس
 از دوستان خود را این مرتبه کرامت فرمودی من ہم اسیدوارم کہ بواسطہ من این بلا
 برگردد و اللہ تعالی دعائی ایشان را باجابت رسانید و شیخ طاہر را بشرف اسلام بلکہ بشرف
 ولایت خاصہ مشرف فرمود و بجزید قرب خویش امتیازی بخشید بعد ازاں حضرت ایشان
 فرمودند کہ تقدیر بر سر مہرم است یعنی تقدیر معلق است کہ حق تعالی موقوف ساخته است آنرا
 بدعائی یا بدائی۔ دوم تقدیر مہرم است کہ آن موقوف کسی نیست انچه نوشته است
 بوقوع می آید۔ سوم تقدیر علم الہی است جلش آن کہ آل بلوح محفوظ نہ بطریق تعلیق نوشته است
 و ابرام خاصان خدا را عطف نمودن در آن رواست و قول الرجل من یزارع القدر لا۔

ف۔ در بیان تقدیر معلق و تقدیر مہرم و تقدیر تعلیق

بود که سمرایشان دراز شده بود و هم آنحضرت صلی الله علیه وسلم روزی از حضرت ابوهریره
 فرمودند که چادر خود را از کن ایشان چادر را دراز کردند پس آنحضرت علیه افضل الصلوة و
 اکمل التحیات بهر دو دست مبارک خود سه کثرت نوری انداختند و فرمودند که بر سینه خود
 بمال حضرت ابوهریره بچنان کردند حق تعالی قوت حافظه ایشانرا چنان عطا فرمود که هیچ
 شیئی از یادش نرفت چنانچه هفت هزار و پنجاه احادیث از آن حضرت صلی الله علیه وسلم
 روایت کردند پس عرض نموده شد که از اینجا معلوم شد که توجه و همت نمودن بهم مروی از پیغمبر
 علیه صلوٰۃ الله الملک الاکبر است حضرت ایشان فرمودند که ازین القام فهم میشود که آن
 صد را نبیاء علیه صلوٰۃ الله الملک الاعلی القای حفظ سینه حضرت ابوهریره رضی الله تعالی
 تعالی عنه کردند لیکن بهمت نمودن آن هائی اوج رسالت و عنقای قاف قربت علیه من
 الصلوات اتها و اکملها از حدیث دیگر ظاهر و باهر است که حضرت ابی بن کعب رضی الله
 عنه را خطره جهالت بدل آمد حضرت امام الانبیا علیه صلوٰۃ الله الملک الاعلا بهمت دست
 مبارک خود بقلب ایشان زدند و فی الحال از قلب ایشان آن خطره مرتفع شد و از
 لوح سینه بکینه ایشان آن نفس باطل محو شد و ایشان گفتند کانی انظر الی الله
 فرقا و هم آن سید اولاد آدم صلی الله علیه وسلم صحاب دیگر را برائے دفع خطرات ما
 سوی دست مبارک خود که رشک ید بعینای موسی بود از ستره تاناف کشیدند چنان
 اثر آن بهمت ظاهر گردید که تا حین حیات او گاهی هیچ خطره در سینه بکینه اش نیارامید
 و ایضا در حضور شیخ نجور مذکور شیخ طاہر لاہوری کہ از خلفائے حضرت مجدد الف
 ثانی بودند آمد حضرت ایشان فرمودند کہ حضرت شیخ طاہر شان عظیم و مرتبہ بنجم دارند اکثر
 اوقات ایشانرا الہام میشود کہ اسے طاہر بگو کہ قدم من بر مفارق اولیاء الله است بعد
 از آن حضرت ایشان فرمودند کہ روزی مجدد الف ثانی قدس الله تعالی سرہ
 السامی در حلقہ نشستہ بودند کہ از راه مکاشفہ احوال شیخ طاہر بر آنحضرت ظاہر گشت
 فرمودند کہ مرا معلوم شدہ است کہ شخصی از حاضران این حلقہ طوق ضلالت بگردن خواہد انداخت
 و از راه ہایت و صراط ارشاد برگشتہ خود را راہی باویہ کفر خواہد ساخت عیاذ باللہ

از آن آب سرد تر گشته بود و کتاب در دست من بود دست بالا کرده اورا محفوظ داشتیم چو از آن
 آب بیرون آمدم حضرت حماد فرمودند که من تکبیر شنیدم و بر آن امتحان در آب انداخته بوم
 پس امروز حضرت حماد فرمودند که از آن دستیکه شمار در آب انداخته بودم آن دست
 من خشک گردیده است شما دعا بکنید که دست من باز به پنج سابق گردد من دعا کردم و همراه
 پانصد کس از اولیاء دست بدعا گشتاوندند لکن محمد که مقرون با جابت گشت دوست حضرت
 بطریق سابق صحیح و سالم گردید پس از استماع این واقعه شکر من مردمان هم بره حضرت غوث
 الاعظم انکار این امر ننمودند و زبان بطن کشودند که تصرفات خود و حق پیر و مرشد خود هم
 اجرا میسازند حضرت غوث الاعظم رضی اللہ تعالیٰ عنہ ازین انکار مطلع شده ارشاد فرمودند
 که تا در عرصه چهل روز جناب حضرت حماد بواسطه رحمت اللہ تعالیٰ علیہ خود را بشما خواهند فرمود ناگاه
 خلیفه حضرت حماد از راه دور در آینه گشت که مرا پیر من فرموده است که آنچه عبد القادر
 میگوید بجاست بعد از آن حضرت ایشان توجه بیا را نمودند و بحلقه و مراقبه مشغول شدند
 پس در پس حلقه نظر فیض اثر بجانب بر خور و اسعادت اطوار میاں احمد سعید طال عمره کرد
 باخوان صاحب فرمودند که ایشانرا توجه بفرموده باید که داخوان صاحب عرض کردند که حضرت توجه
 فرمایند که لطائف خمسہ ایشان با هم متحد شوند حضرت ایشان فرمودند که اینها یک میشوند
 لیکن شخصی ازین مجددی نمی شود مجددی فتنه می شود که نسبت کمالات پیدا کند

روز جمعه سیزدهم جمادی الاولی ۱۲۳۱ هجری بمجنور و الا حاضر گردیدم
 حضرت ایشان فرمودند که جذبه از اسم ذات پیدا میشود و کشف راه سلوک از فی ذاتیات
 یعنی اسم مبارک اللہ اللہ از دل بملاحظہ مذکور گفتن مذهب است و کلمه لا اله الا اللہ کاشف راه
 سلوک است و ایضا فرمودند که قبل از حضرت مجدد الف ثانی قدسنا اللہ تعالیٰ بسرہ السامی
 وقوف قلبی و نگاہ داشت خواطر بود و طریق اسم ذات جوین نبود چنانچه حضرت پیر و مرشد
 من مرهم اسم ذات تلقین فرمودند و بر وقوف قلبی و نگاہ داشت گفتا نمودند لیکن چونکه از
 مکاتیب شریعت حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ تلقین نمودن اسم ذات پیدا
 و هویدا است معمول من هم برین افتاده است و سالک را تمقید نیز در حصول جذبه بسیار است

من یوافقه ورحی ہیں تقدیر سمست والیفا حضرت الیشان فرمودند کہ روزے بردھنے
 منورہ حضرت پیر و مرشد خود نشسته بودم و متوجہ بطرف نسبت علیہ چشتیہ شدم دیدم کہ بجا
 حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی قدسنا اللہ تعالیٰ با سرارہ السامی تشریف آوردند و
 فرمودند کہ ای صاحب این چنین بایدستی کہ از حضرت خواجہ باقی باللہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ رسید
 است متوجہ باد باید بود و پرداخت آں باید نمود۔ والیفا حضرت الیشان فرمودند کہ حضرت
 مرزا صاحب قبلہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ میفرمودند کہ حضرت غوث الاعظم رضی اللہ تعالیٰ عنہ از
 چہار کس بیعت نموده بودند و مراستہ کس معلوم اند یکے از والد ماجد خود حضرت ابو صالح
 رحمۃ اللہ علیہ دوم از شیخ ابوسعید مخزومی قدس سرہ۔ سوم انصاری و باس رحمۃ اللہ علیہ حضرت
 حماد کہ ساز بودند یکین بر کہیہ الیشان گاہے کس نمی نشست اس از جملہ خوارق الیشان بود و در
 شخصے نزد الیشان آمدہ اجازت برائے سفر تجارت طلب کرد الیشان فرمودند کہ دیں
 سفر نقصان مال و جان تو بنظم می آید ترک این میثا بعد ازاں آں شخص بخدمت حضرت
 غوث الاعظم آمدہ اجازت سفر خواست حضرت غوث الاعظم رخصت دادند پس آں شخص
 بر تجارت رفت چوں از انجا مراجعت نمود و در اثنا راہ و در خواب دید کہ قطع الطریق
 از ہر چہا طرف غلبہ نمودہ اسباب و اموال و اجناس و نقودش ہمہ ربودند و بدن را
 از ضرب شمشیر و تیر محجور نمودند چوں از خواب بیدار شد مال و جان سلامت یافت
 قطع منازل و طی مراحل نمود و صبح و عافیت داخل بخانہ خود کردید و بعد ازاں بخدمت
 حضرت حماد آمد حضرت الیشان فرمودند کہ حضرت عبدالقادر جیلانی قضا را از دعا ساختن
 و از بیداری بخواب انداختن۔ والیفا حضرت الیشان فرمودند کہ روزے حضرت غوث
 الاعظم رضی اللہ تعالیٰ عنہ بر مزار پرانوار حضرت حماد نشسته بودند کہ یکبار رنگ چہرہ مبارک
 متغیر شد و دست و عا برداشتند و تضرع بجناب حق حل و علا نمودند بعد از ساعتی رنگ
 چہرہ الیشان بحالت اصلی عود نمود برخواستند و فاکہ بروح پر فتوح حضرت حماد خواندند و گفتند
 ازاں حضرت طلب انکشاف اینحال کرد حضرت غوث الاعظم فرمودند کہ روزے حضرت
 حماد رضی اللہ تعالیٰ عنہ مراد و روض آب در ایام سرمای شدید انداختہ بودند تمام بدن من

صلوة اللہ الملک الملک برحق حضرت خداوندی فہند و بوحمدت وجود قائل اند و نزد
ما ازین کریمہ این مشرب ثابت نمیشود زیرا کہ حضرت رسالت پناہی ہرچہ از او امر و نواہی
فرمودہ اند ہمہ از حق سبحانہ آورہ اند پس اطاعت سولین اطاعت خداست احکامی کہ
برای آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نازل شدہ اند دو قسم اند بعضی بوجہی علی نزول فرمودہ
و آن آیات کلام اللہ است و بعضی بوجہی خفی بر قلب مبارک نزول نمودہ و آنرا حدیث قدسی میگویند
پس آنحضرت ہر چہ ارشاد کردہ اند فرمودہ حق است سبحانہ ہم در نیک نقل فرمودند کہ روزی
در مجلس حضرت سلطان ابوسعید ابوالخیر قدس سرہ مجعی از عیال شہر حاضر بودند و در آن مجمع سید
از اولاد رسول صلعم نیز تشریف داشتند درین اثنا مجذوب بے مغلوب الاحوال آمد حضرت
شیخ آن مجذوب را مقدم از سید نشانند سید را این حرکت ناخوش آمد حضرت شیخ فرمود
و بطرف آن سید خطاب نمودند کہ تعظیم شما از جهت رسول است و تعظیم این مجذوب از جهت
خداست - لہذا این مجذوب را بر شما تقدیم دادیم پس حضرت ایشان ارشاد کردند کہ ہم
این نقل خوش نمی آید و آن مجذوب کما لیک پیدا کردہ بود ہمہ بصدقہ حبیب خدا صلی اللہ
علیہ وسلم بود و بتوسط آنحضرت یکپس را بحضرت حق راہ نیست :-

محال است سعدی کہ راہ صفا	توان رفت جز در پی مصطفیٰ
--------------------------	--------------------------

ہم درین محل فرمودند کہ حضرت پیر ما مجدد الف ثانی رضی اللہ عنہ فرمودند کہ در حین
ادائے نماز و در وقت قیام نظر بسجدہ گاہ داشتن عمل مسنون است و این عمل بر چندین از
تعیینات کہ نہ بروقی سنت واقع شوند بہتر و مفید ترست و نیز فرمودند کہ طریقہ خواجگانہ
ہر چند اتباع است لیکن از حضرت شاہ نقشبند رضی اللہ عنہ عمل تقید تمام بوقوع آمدہ و حضرت
مجدد رضی اللہ عنہ بہین طریقہ اتباع سنت را شائع و رائج فرمودہ اند و
روز و شب شائز و ہم جہاوی الاولی در حضور نسیض کجور حاضر گردیدیم
حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ فنا نزد قدما عبارت از بے شوری است و فنا الفناء از
از عدم شعور بے شعوری یعنی چون عدم شعور - ما سوی اللہ در دل شد فنا حاصل کردید
و چون شعور بے شوری ہم نمائند فنا الفناء گشت چنانچہ مولوی جامی رحمۃ اللہ علیہ نیز مہیں

و ایضا حضرت ایشان فرمودند که مظلما که ابتدا از شروع حرف مفروات میکانند و می گویند
که بگو الف نه بر آ زیر پیش امعینش اینست که بالا بیا و زیر آ یعنی پست شو پیش اولی پیش
او تعالی حاصل اینست که بالا بیا و انا را خود را بگذار که پیش او تعالی اینست نیست تا خود را قائلان
بار بآں بارگاه نیابی تا بهی نیستی و چون نیستی هستی ۵

روز شنبه چهار و سیم جمادی الاولی ۱۲۳۱ هجری غلام بجنوب قبله
انام حاضر گردید حضرت ایشان ارشاد فرمودند که بزرگے را حضرت خضر علی نبینا و علیه الصلوٰۃ
و السلام برای نماز از خواب بیدار ساخت آں بزرگ فرمود که شما را از نماز من چه کارست
حضرت خضر فرمودند که خیزدیرائے من دعا بکنید آں بزرگ فرمود شما دعا کنید و حق
من باز من باز حضرت خضر فرمودند که شما بکنید آں بزرگ دعا فرمودند و فرمود اللهم تقبل منی
و ایضا حضرت ایشان فرمودند که کمال ادلیا حضور و آگاہی و بحیظری است چنانکه فرموده اند
آخر کار انتظار است و حاصل کار انتظار و حضرت مجدد الف ثانی قدسنا الله تعالی بسره
السامی فرموده اند که کمال آنست که انتظار هم نماند چنانکه استهلاک انتظار و در علم حضوری
میشود و در کمال قرب انتظار نماند مثلاً شخصی دست خود از پس پشت بر آورده مقابل روی
خود میکند انتظار است و چون بمر و یک دید می نهد انتظار و مشاهد نیاند و ایضا حضرت
ایشان فرمودند که هر شخصی را علم نفس خود است لکن علم علم نیست و ایضا فرمودند که حضرت
شیخ آدم بنوری رضی الله تعالی عنه در احوال حضرت پیر و مرشد خود مجدد الف ثانی قدسنا الله
تعالی بسره السامی نوشته اند که از توجه اکابران طریقت در دل سلاک توجی پیدا میشود
و از توجه مرشد من زوال توجه از دل می شود بشتیان ما بینما قافیم - و هم حضرت ایشان
درین باب فرمودند که حدیث شریف است کان المدینة عمار حصو ل این دولت عظمی و موبست
بود خداوند تعالی بنی قبل ملن مخلوقات در بار رسید

کبری در کمالات میسر میشود ۵
روز یکشنبه پانز و سیم جمادی الاولی ۱۲۳۱ هجری بجنوب فیض گنج حاضر گردیدیم
حضرت ایشان فرمودند که از آیت کریمه من یطیع الرسول فقد اطاع الله یعنی اکابران
طریقت که بتوحید و جود و قائل اند سند خود را گرفته اند حضرت ایشان یعنی پیغمبر را علیه

بزرگ رسیدند آن بزرگ فرمودند آن هر دو کسان را که شما نزد من بجا امتحان آمده اید مسئله
 شما اینست و جواب شما این مسئله هر یک جواب هر یک فرمودند بعد از آن یک کس را فرمودند
 که تو در دنیا غرق باد - چنان شد و یک کس را فرمودند که ایمان تو سلب کرده شد اتفاقاً آن
 شخص عقد خود از دختر امیر نصرا نیان نمود و نصاری شد بوقت نزاع او را گفتند که تو عالم
 و حافظ کلام الله بودی چیزی یاد داری گفت همه فراموش از دلم گردید مگر یک بیت
 یاد دارم و آن اینست **مَثَلُ كَوْنِ الدِّينِ كَفَرًا وَ الْوَكَاةُ كَفَرًا** و اینها هم طبع آن بزرگ حضرت
 غوث الاعظم را فرمودند که شما بعد از پنجاه آمده اید مرتبه شما بسیار بلند خواهد شد و می بینم که شما
 بر منبر استلاده خواهند گفت که **قُلْ حَقِّي رَقِيبَةً كُلِّ اَوْ كَلِيَاةٍ اللّٰهُ** - و اینها حضرت ایشاں
 فرمودند که حضرت حماد بواسطه هم حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه را نیز همین بشارت داده بودند
 و اینها حضرت ایشاں فرمودند که حضرت الاعظم شیر خوار بودند در رمضان مبارک روزه
 میداشتند بعد از آن در حضور و کس برائے بیعت آمدند حضرت ایشاں یک را بطریقه
 قادریه و یک کس را بر سلسله نقشبندیه بیعت نمودند و فرمودند که اکثر از آبا و اجداد من متبیل
 سلسله علیه قادریه بودند من هم از پیر و مرشد خود بیعت در همین سلسله کرده ام لیکن سلوک
 طریقه نقشبندیه نه نموده ام و هر کس که در این طریقه علیه مجددیه بیعت نماید خواست سلسله قادریه
 خواه نقشبندیه خواه چشتیه خواه سهروردیه ذکر و مراقبات طریقه نقشبندیه او را تلقین فرمایند
 که عمل این اکابر بر این طریقه نقشبندیه است - و اینها فرمودند که چهار انهار اسرار الهی بر این
 طریقه مجددیه جاری اند و و از آن نقشبندی اند و یک قادری و نیم چشتی و نیم سهروردی و
 اینها حضرت ایشاں فرمودند که جناب حضرت خواجه بهار الدین نقشبند و حضرت غوث
 الاعظم محی الدین جیلانی و حضرت خواجه عین الدین چشتی و حضرت شیخ شهاب الدین سهروردی
 رضی الله تعالی عنهم اجمعین هر یک از این اکابر اسرار الهی است و مظهر الوفاء نامتناهی
 یک را برویگرے فضل و اذن شاید و کمال یک را فوق کمال دیگرے دانستن زیبا نیست
 مثل این بزرگواران مثل آسمینهاست که مختلف الالوان باشند مثلاً چهار آینهها اند که
 یکے سرخ است و دووے سبز و سوئی زرد و چهارمی سفید و در هر یک عکس آفتاب محلی است

فرموده اند و سالک را اجازت طریقه و اذن بهم بریں مقام مقرر ساخته اند - بعد از آن شیرینی طلب میدند و مولوی شیر محمد صاحب را اجازت طریقه دادند و خرقة و کلاه مبارک خود پوشیدند و فاتحه بارواح بزرگان طریقه علیه نقشبندیہ خوانده استمداد از پیران خواستند و بسیار دعا و حق ایشان نمودند - و ایضا در آن اشار حضرت ایشان فرمودند که محل اجازت این طریقه شریفه مجددیه اوست بعد از تصفیه قلب است که چوں در قلب حضور و آگاهی و تحلیلی حاصل شد قابل اجازت تلقین طریقه گشت بعد از آن بعد از تزکیه لطیفه نفس نیز محل اوسط اجازت است چنانچہ من اکثر سالکان را بعد از تزکیه نفس اجازت طریقه میدهم بعد از آن عین سالک نسبت کمالات پیدا میکند قابل خلافت شود پس اول محل اجازت قلب است و ثانی نفس و ثالث حصول نسبت کمالات و گاهی بعضی کمالات ناقص بهم اجازت طریقه میدادند - چنانچہ خواجہ خواجگان خواجہ بہار الدین نقشبند رضی اللہ تعالیٰ عنہ وارضاه عنا اجازت طریقه حضرت مولانا یعقوب چرخي را داده بودند و فرموده بودند که آنچه از من بتو رسیده است بمروم برساں پس کار ایشان بعد از انتقال حضرت خواجہ بخدمت حضرت علامہ الدین عطار بانهار رسید - و ایضا حضرت ایشان فرمودند که امروز کسی از غیب بمن گفت که زود نیاز حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ وارضاه عنا باید کرد پس شیرینی طلبیده نیاز نمودند:

روز شنبه یازدهم جمادی الاولی ۱۲۳۱ هجری قمری غلام بحضور قبله خاص و عام حاضر گردید حضرت ایشان قلبی و روحی فداہ ارشاد فرمودند کہ حضرت غوث الاعظم محبوب جهانی شیخ عبدالقادر جیلانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ خرد سال بودند و در آن عہد یک عارف کامل و غوث وقت در یزد و دیو کہ گاهی از منظر مردمان غائب می شد - و گاهی حاضر حضرت غوث الاعظم برای زیارت آن بزرگ گذشتند در اثنا راه دیگر شخصی ملاقات شد گفت کہ شما بکجا میرید ایشان فرمودند برائے زیارت آن بزرگ - آن شخص گفت من نیز در اینجا میروم و امتحان کمال خواهم کرد پس شخصی دیگر ابن سقہ آمد و گفت کہ من ہم بنزد آن بزرگ میروم و یک مسئلہ پرسم کہ جواب از آن نیاید چوں حضرت غوث الاعظم مع آن دو کسان بخت

میرود خاک ست و قیم آن باد و از هر زره خاک معیت ذاتی یادست والا خاک بیکار محض است بدون با و حرکت این غیر ممکن است و با و هست ست نیست نما و خاک نیست ست نیست نما که با و صورت بنظر نمی آید و معنی فاعل ست و خاک بنظری آید در ظاهر و بیاطن ب حرکت و لاشی ست و هم چنین روح ست که قیم جسم ست و هست ست نیست نما و جسم نیست ست نیست نما و هر ذره جسم از حرکت روح متحرک ست والا جسم بیکار محض ست و معیت روح از هر ذره جسم ثابت ست و همچنین واجب الوجود ست که قیم جمیع ممکنات ست و بدون تحرک واجب حرکت یک ذره از ذلت ممکنات غیر ممکن ست که قیوم همه عالم اوست پس معیت ذاتی ثابت شد و الله سبحانه اعلم بحقائق الامور كلها

روز پنجم جمادی الاولی **۱۳۱۳** فقیر و محفل فیض اکبر حاضر شد حضرت ایشان فرمودند که شخصی قابل پیری و لائق سندی نشینی ارشاد وقتی شود که علم سائل ضروری دارد و مقامات عشره صوفیه که توکل و قناعت و زهد و صبر و غیره باشد حاصل باشند و اجتناب از صحبت ارباب دنیا لازم گیرد و از صحبت مشایخ کرام فیضها دریافته باشد صاحب کشف باشد یا ادراک از خطر ماسوی الله پاک بود و ظاهر بشریعت راسته و باطن بطریقت پیراسته باشد - بعد از آن فرمودند که ما احوال خود چه دانایم که بویا مقوله عراقی ست

که مرا خواب کردی تو بیکاریانی	بزمی چو سجده کردم ز زمیں ندا برآمد
که برون در چه کردی که درون فانی	بطواف کعبه رفتم بجرم رستم نداوند

روز جمعه پنجم جمادی الاولی **۱۳۱۳** بجنور والا حاضر گردیدم حضرت ایشان ارشاد فرمودند که در کشف احتمال خطا و صواب هر دو هست و وجدان محتمل خطا نیست مثلاً شخصی از دو صورت چهار پایه دید - دانست که شیر است و فی الحقیقه آن شیر نیست بلکه چهار پایه دیگر است و یا آب دید و آن شراب بود پس مثال اهل کشف اینست و وجدان محتمل در یافتن هوا که بنظری آید و حرارت و برودت آن محسوس میشود و در ادراک استعمال خطا نیست - پس حضرت ایشان فرمودند که مرا ادراک وجدانی صحیح عنایت فرموده که از

و نشان و انوار وحدت شمس بود پس در پر تو آفتاب همه مساوی اند اگر چه تغایر و رنگ است
اما در سیف آفتاب هر یک از دیگر همه سنگ است - و ایضا حضرت ایشان فرمودند که جسد
مردمان چهار قسم اند - یکی نامردانند و آل طالب دنیا اند - و دوم مردانند و آل طالب
دنیا و عقبی اند - سوم مردانند که آل طالب حقیقی مع لقاند - چهارم جوانمردانند و آل صرف طالب
دیدار خدا اند از دنیا و آخرت کاری ندارند چنانکه بزرگتر فرموده است - ۵

مادر و دو جهان غیر خدا کار ندارند	مایا رنج حضرت جبار ندارند
مستانه خدا ایم سر و پائے برهنه	حاجت بکسی جبه و دستا ندارند

و ایضا حضرت ایشان فرمودند که روزی در مشا پده دیدم که حضرت خواجہ بہار الدین
نقشبند رضی اللہ تعالیٰ عنہ در مکان نشسته اند حضرت غوث الاعظم رضی اللہ تعالیٰ عنہ ہم
و بر آہ آں مکان تشریف دارند خواستم کہ در حضور پر نور خواجہ روم چوں حضرت غوث الاعظم
را دیدم از پاس او ب در انجا استادم و بخدمت حضرت خواجہ رفتن مناسب ندانستم حضرت
غوث اعلیٰ رضی اللہ تعالیٰ عنہ مرا دیده - بعد الطاف فرمودند کہ چه مضائقہ است بروید -
بخدمت خواجہ پس خوش شدم و بحضور خواجہ حاضر گردیدم و ایضا حضرت ایشان فرمودند
کہ درین طریقہ شریفہ نقشبندیہ محرومی نیست و ہر کہ بدیخت ازلی باشد درین طریقہ داخل میشود
و ہر کہ در طریقہ آند او محروم ازین نسبت نخواہد رفت :

روز چہار شنبہ بیستم جمادی الاولیٰ ۱۰۳۱ ہجری - فدوی بحضور عالی حاضر
گردید حضرت ایشان فرمودند کہ دائرہ اول کہ رسالک مکتوب میشود دائرہ امکان است و در
مراقبہ احدیت می کنند و دائرہ ثانی دائرہ ولایت قلبی است کہ آنرا ولایت صفری نامند و در
دائرہ مراقبہ معیت میکنند و دائرہ ثالث دائرہ ولایت کبریٰ است کہ متضمن سترہ و دائرہ دیکھتس است
و درین دائرہ اولیٰ ولایت کبریٰ مراقبہ اقربت میکنند و درینجا امور و فیض نفس است با شرکت
لطائف عالم امر و در و نیم دائرہ مراقبہ محبت میکنند و امور و فیض درینجا لطیفہ نفس است
فقط و ایضا حضرت ایشان فرمودند کہ معیت ذات حضرت حق سبحانہ با ہمہ عالم نزو علیا علمی
است - و نزو صوفیہ معیت ذاتی است - و ہم بریں مثالی فرمودند کہ گرد باو یکہ بسوی آسمان

<p>مجلس اولیت دل آمده هنگام غافل یکدم از یاد خداست</p>	<p>صحبت او ستم قاتل آمد ساعتی با او نشستن نارواست</p>
<p>و ایضا حضرت ایشان فرمودند که حضرت فانی فی الله خواجه بانی بالله رضی الله تعالی عنه عنایت نامه خود بحضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه نوشته بودند متضمن این احوال که درینو لایاران طریقہ مادر مقامی بند شده اند عروج واقع نمیشود حضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه نیاز نامه در جواب این نوشتند که یاران را فرمایند که کثرت اشغال و مراقبات و تہلیل و تہج و تلاوت و نوافل نمایند تا عروج واقع شود</p>	
<p>کثرت اشغال دل را داکند</p>	<p>آن خیال و تدبیر سوئی بالاکند</p>
<p>روز نیک نیست و ووم جمادی الاولی ^{۱۳۱۱} عه غلام سح اخوان صاحب ازاں قبلہ انام مرخص گردید بزم اہل تحت شریعت حضرت قبلہ عالم خواجه محمد زبیر معروض عن غیر رفته بود ازین باعث از کلام فیض نظام آن ہادی خواص و عوام مستفیض نگردید۔ مگر بزبانی مولوی صاحب شاہ محمد عظیم سلمہ اللہ سبحانہ شنیدیم کہ حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ شخصے روزے بصحبت ما آمد توجہ نمودیم ہیج اثری در او راکش نیا در روز دیگر توجہ نمودیم۔ آرزو ہم اثر ہیج خود نیافت روز سوم چون توجہ کردیم ذکر قلبی او غلبہ نمود و دست بر قلب خود نہادہ آہ کشید و گفت کہ دل من اللہ اللہ میکند و از کثرت شوق دل خود بدست گرفتہ بوسہ می داد و فرحان و شادمان میشد بعد ازاں حضرت ایشان این شعر فرمودند</p>	
<p>ازاں تنگی کہ آتش شست جرم کشنگا اثر را</p>	<p>ربودم دل نشین زنجی کہ می بوسم دہانش را</p>
<p>روز و دو شنبہ سبت سوم جمادی الاولی چون اخوان صاحب و ایں ماضی از زیات تحت شریف مراجعت نموده بکھنونیہ گنجو حاضر گردیدند حضرت ایشان فرمودند کہ بہ تحت شریف مراقبہ کرده بودید عرض نمودیم کہ بہ تحت شریف متوجہ شدہ نشستہ بودیم بسیار برکات و انوار مشاہدہ نمودیم حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ برکات آنجا بیان نموده شود کہ حضرت قبلہ عالم قطب ارشاد در عہد خود بودند و تمام ایشان عبدالملک بود و ہر کس کہ ایں منصب دار و نام او ہمیں باشد۔ بعد ازاں حضرت ایشان فرمودند کہ ما ہم تا قوت دریا</p>	

نزدیک و دور و پیش و پس و احیاء و اموات و راک و انوار و نسبتها حاصل میشود و بعد از آن
خطاب پندیده کرده فرمودند که تو مطالعه رسائل پیران نقشبندی مثل فقرات حضرت خواجہ
احرار رضی اللہ عنہ در شجاعت و غیرہ کرده بنده خاموش ماند فرمودند کہ بزرگان این سلسلہ
ہیں حضور و جمعیت را در کتب خود بطلالہ بان ترغیب می فرمایند و بگری و ذوق و شوق چند

اعتبار نہادہ اند

روز شنبہ بیست و یکم جمادی الاولی ۱۳۳۱ھ بنده بحضور فیض گنجور حاضر
گردیدہ اعوام از حضرت ایشاں عرض نمودند کہ من خوابی دیدہ ام کہ آن قبلہ از من می پرسند
کہ تو چون تلاوت کلام اللہ منافی و یوار با از پامی استندیانی پس من در خواب عرض نمودہ
ام کہ بوقت خواندن قرآن مجید فیض و برکت نازل میشود لیکن دیوار ہائی افتد و انہم جدار از
کے اکابر با سبق ہم روی نیست حضرت ایشاں میفرمایند کہ از آیتہ کریمہ تِلْكَ الدُّارُ
الْآخِرَةُ تَجْمَعُهَا الذِّكْرُ بِرُؤُوسِ الْعُلَمَاءِ اَلْفَرْدِینِ وَ کَاھِنَسَا دَاھِیْنِ مَعْنٰی مفہوم می شود
حضرت ایشاں تعبیر این واقعہ چنان ارشاد کردند کہ مراد از دیوار ہا استی سالک است
یعنی باید کہ بوقت تلاوت کلام اللہ قاری از ہستی و انانیت خود تہی شود و دیوار بشریت و
وانانیت خود را از رخ و بطن برگزد و معنی این کریمہ باین طور تاویل کردہ شود کہ کمال قرب حضرت
حق دریں وارا آخرت کسانے را عطای کرم کہ ارادہ بکبر بشریت و علوانانیت خود و در زمین دوم
نکرده اند و فساد و صفات رقیہ و اخلاق و نیہ اختیار فرمودہ و ایضا حضرت ایشاں ارشاد
فرمودند کہ حالات صوفیاں خالقہ معلوم بکنند کہ ہر کس چہ قدر وقوف قلبی میکند چہ مقدار
تہلیل لسانی بالکامل معانی بخواند و اسم ذات ظہی و زبانی چنداں اداست میناید و در دو
و استغفار و تلاوت کلام اللہ مجید بچہ اندازہ در دیساز و دلیل و نہار را بچہ اطوار میگزارد
و اوقات را بچہ عنوان مغنبط میدارد پس ہر کہ مصروف این کار و مالوف این اذکار باشد
اور در خالقہ دارند و الایرون سازند کہ قابل محبت فقر اولایق ہست اولیا

نیست

رافت ہر کس کہ در لیل و نہار	نیست در ذکر خدا مصروف کار
-----------------------------	---------------------------

کی راضی میشود

او کہ کند ملک را ملک خدا ملک است	ہر کہ زمین خودی قطع کند بہر دو
سنگے داند ہر آنکہ اور آہشتم ست	گیرم کہ سریت از بلور دیشتم ست
در دیدہ بوریان نشیناں ہشتم ست	این سند قائم و سمور و سنجاب

دایضاً شیخ عبدالحق رحمۃ اللہ علیہ نوشتہ اند کہ اس میں الدین دیگر بودند کہ بہت آرامی ملک نزد سلطان آمدہ بودند دایضاً حضرت ایشاں فرمودند کہ حضرت عارف کامل شیخ آدم بنوری رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ ہر کسی کہ دست گرفتہ مصافحہ بیعت نمودند بہو وقت اور اہتمام فنا قلبی میرسانیدند۔ روزے در حضور ایشاں شخصی فاسق آمد و گفت مرا بیعت فرمائید ایشاں فرمود کہ اقول ظاہر خود را بشریعت بنوی علی صاحبہا الصلوٰۃ والسلام آراستہ نما بعد از ان بخدمت ما در آئی۔ آں مرد بیدل شدہ رفت ایشاں را الہام شد کہ چہ کارے کردی کہ طالب ما را از در خود محروم زاندی و تلقین نساختی ایشاں شخصی را فرمودند کہ زود آں مرد را بیارید آں شخص نزد آں مرد بہرعت تمام رفت و گفت بسا حضرت شیخ ترا می طلبد آں مرد گفت من نمی آیم پس شخص دیگر حضرت شیخ فرستادند آں مرد نیامد آخر الامر شخصے را حضرت شیخ فرمودند کہ در گوش آں مرد از طرف من لفظ مبارک اللہ بگوئید آں شخص دواں نزدیک آں مرد رسید و گفت کہ ایستاد باش کہ من یک سخن از تو خواہم گفت آں مرد قدرے توقف نمود آں شخص در گوش او گفت کہ حضرت شیخ آدم ترا لفظ مبارک اللہ فرمودہ اند بجز دشمنیدن ایں اسم شریف آں مرد را خرقہ جب گردید و ولایت نقشبندی حاصل گشت دایضاً حضرت ایشاں فرمودند کہ حضرت شیخ آدم بنوری قدس سرہ۔ ہر کہ را فرید میگردند بوقت بیعت ہمیں ساعت بفتای قلبی رسانیدندی

روزہ شنبہ سبت چہارم جاوی الاولی غلام در حضور شیخ گنجو آں

قبلہ خواص و عوام حاضر گردید و در اوقت درس مکتوبات قدسی آیات حضرت امام ربانی محبوب سبحانی واقف اسرار مقطعات قرآنی کاشف رموز متشابہات فرقانی مجدد الف ثانی قدسنا اللہ تعالیٰ باسراہ السامی بود و راں نوشتہ بودند کہ شخصے از حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ سوال کردہ بود کہ مرشد کامل مکمل سالک را از یک ولایت بسوئے ولایت دیگر میرود

بود و توانائی در اعضا پیاپیاده و مجلس عرس حضرت قبله عالم معرض عن غیر خواجہ محمد زبیر رضی اللہ تعالیٰ عنہ حاضر میشدم روزے در عرس حاضر شدہ بودم کہ مشاہدہ نمودم حضرت قبلہ عالم را و ایشان بمن ارشاد فرمودند کہ کثرت عبادت بکنید کہ دریں راہ تعبیدی باید تا دور از تشنگی بکشاید بعد از آن در حضور درس مکاتیب شریف حضرت امام ربانی قدسنا اللہ تعالیٰ بہرگز السامی شد حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ این معارف بسیار بلند اند از فہم عرفا و از عقل عقلا و الوراہ اند بعد از آن فرمودند کہ حال ما و فہم این مکتوبات قدسی آیات شل شخصیست کہ از سکان ولایت فارس بود و داعی و ناخواندہ محض بود و وضو کردہ و بقیہ نشستہ کلام مجید کشاودہ انگشت بر سطرہ میدانید و گفت الہی راست گفتی راست گفتی و رفتی و رفتی و ایضا و مکاتیب شریف مذکورندست و ثناء انا و دیدن خود و صفات خود را از اہل و خود را عدم محض یا نقیض آمد حضرت ایشان از مولوی صاحب حاوی فروع و اصول و اقف معقول و منقول مولوی شیر محمد صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ پرسیدند کہ شمار ایشان دست میدہد ایشان عرض نمودند کہ گاہے از عنایات حضور این احوال می آید کہ جمیع صفات خود از خود و سلوب می یابم بلکہ وجود خود را ہسم معدوم محض می یابم حضرت ایشان فرمودند کہ چون این احوال از عنایت الہی دوام پذیر و ثنائی حاصل گردد و ایضا حضرت ایشان فرمودند کہ معارف کہ حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ بیان فرمودہ اند احدی من الامت اظہار آن حق است و ایضا حضرت ایشان فرمودند کہ حضرت خواجہ عبید اللہ احرار علیہ رحمۃ الغفار فرمودہ اند کہ انا الحق گفتن آسان است و دور شدن انا مشکل است

انا الحق گفتن آسان است این	انا دور کردن مشکل است این
و ایضا حضرت ایشان فرمودند کہ حضرت فخر الوہاب علیہ السلام الدین حسن بختی سبزی قدس سرہ بعد از ہفت روز طعام میخوردند و استنجاء و وضو می ساختند پس در تمام ہفتہ احسنیج و منویشد و در گورستان سکونت می داشتند چون بہندوستان تشریف آوردند قبولیت خداوندی نیادہ از حد گردید و آنکہ میگویند کہ ایشان برائے اراضی ملک خود نزد باو شاہ ہندوستان تشریف آوردہ بودند خلاف عقل معلوم میشود چرا کہ انجین تارک دنیا ملتی غنیایکی گردود و از تصرف اراضی	

حضرت ایثاں قبلہ و دیثاں ارشاد فرمودند کہ صاحبک دلایت کبریٰ کہ نمائل رزائل او
مبدل بحسنات گردیدہ و فنار انا حاصل شدہ و بشرح صدر و اسلام قیمتی رسیدہ است اورا
حاجت استخاره نیست چرا کہ در الوقت کار او همین رضای مولا است کہ خود معدوم محض گردید
و نیست شدہ است

روز پنجشنبہ سبت و ششم جمادی الاولیٰ غلام بحضور آں قبلہ نام حاضر گردید
شخصی برائے بیعت نمودن حاضر گردیدہ بود حضرت ایثاں قبلہ و دیثاں قلبی و روحی فداہ
ازاں شخص پرسیدند کہ در کدام طریقہ شریفہ ارادہ بیعت داری آں شخص عرض نمود کہ در
طریقہ علیہ قادریہ حلقہ بندگی و گردن اخلاص انداختہ بیعت خواہم نمود حضرت ایثاں شیرینی
طلبیدہ فاتحہ بردوح پرفتح سید الاولین و الاخرین علیہ افضل صلوٰۃ المصلین ہا زکی سلام علیہ
دبر وں طلیحہ حضرت غوث الاعظم سید محمدی الدین عبدالقادر جیلانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ و بار و اح پیران
ایثاں تا بہ آں سرور علیہ صلوٰۃ اللہ الملک الکبر نام بنام و متوسلان طریقہ ایثاں تاج حضرت
مولانا و قبلتنا و ہا وینا منظر رحمان حضرت مرزا جان جان رضی اللہ تعالیٰ عنہم ہمین خوانند
بعد ازاں ہر دو دست آں شخص بہر دو دست مبارک خود بطور معافہ گرفتہ استغفر اللہ ربی من
کل ذنب و اتوب الیہ سہ بار و کلمہ طیبہ و دوبار و کلمہ شہادت یکبار خوانید و بعد ازاں دعا پنجاب
المی تبوسل پیران طریقہ قادریہ برائے کشود کار برائے دینی و دنیوی آں شخص و مجمع یاران حاضر
و غائب و جمیع مومنان فرمودند پس ازاں ذکر قلبی و کلمہ داشت خواطر و وقوف قلبی و مراقبہ احدیہ
کہ معمول طریقہ علیہ نقشبندیہ است تلقین فرمودند و معمول جناب حضرت ایثاں ہیں ست کہ طالب
در ہر طریقہ کہ بیعت نماید از کار و مراقبات طریقہ علیہ نقشبندیہ تلقین میکردند چنانچہ عنوان خاندان
محمد و پیہ برہیں قرار یافتہ است کہ و اجل و رہر سلسلہ میکنند و سلوک و تسلیک طریقہ شریفہ نقشبندیہ
می فرمایند بعد ازاں حضرت ایثاں شخص و دیگر را در طریقہ شریفہ نقشبندیہ بیعت فرمودند برہیں بہا بق
دبر شیرینی فاتحہ بار و اح سلسلہ نقشبندیہ خواند صرف سہ بار اللہم مغفرک اوس من ذنوبی و عجب
ابی ہندی من ملی خوانید نمود و حاضر فرمودند کہ اللہم اجعل لیتقن اماما و ہم دعا نمودند کہ المی
از نسبت شریفہ حضرت خواجہ بہار الدین نقشبند رضی اللہ عنہ ایں شخص را حفظ و اہل حرارت فرما

یاوران ولایت که مقام اوست ترقیات می بخشد حضرت مجد در رضی الله تعالی عنه در جواب نوشته بودند که از یک ولایت بولایت دیگر بردن معلوم الوقوع نیست مگر در سمون ولایت از توجیهات مرشد ترقیات واقع می شود و کلامه الشریف حضرت ایشاں فرمودند که حضرت مجد و الف ثانی رضی الله تعالی عنه در اوایل حال این مکتوب نوشته اند بعد از آن آنحضرت قدس سره در مکتوب دیگر ارقام فرموده که شیخ کامل از یک ولایت بولایت دیگر میبرد چنانچه حضرت مجد الف ثانی رضی الله عنه خود صاحبزاده کلاں یعنی منظر تصدیق و مورد تحقیق کاشف استار و قاتی واقع است اسرار حقایق و ارث الانبیاء والمرسلین سید الاصفیاء و الصالحین عالمهال قارق بین الحق و الباطل منظر الخلق شیخ محمد صادق علیه رحمة الله الخلق را توجه و همت فرموده از مقام ولایت مبرکی بولایت محمدی علی صاحبها الصلوات و التحیات رسانیدند و اینها حضرت ایشاں فرمودند که شیخ الشیخ ما عنی قطب لاقطاب غوث الشیخ و الشاب عارف آگاه مجاهد فی سبیل الله سیاح بحار لاهوت طیار جو با هوت قطب حی الوجود سالک صراط المقصود مرکز دایره غلت تقیومیت مورد فیض محبت و محبوبیت العابد الزاهد شیخ محمد عابد رضی الله عنه و ارضاه عنا جناب قیوم الزمان محبوب رحمان شمس فلک ولایت نجم سماء هدایت خواص لجه هویت سیار معارج الوداد حنقار قاف قربت طاووس ریاض محبت منظر برکات یزداں حضرت مولانا و تسلیت و اهل دنیا میرزا جان جان علیه الرضوانی از ولایت موسوی توجه فرموده بولایت محمدی علی مصدر صا الصلوة والسلام رسانیدند و هم جناب پیر و مرشد ما مشاهده نمودند که ما مقابل جناب سید پیر علیه صلوات الله الملك الاکبر نشسته ام پس دیدم که در جاییکه من بودم آنحضرت صلی الله علیه و سلم تشریف دارند و در مقامیکه آنحضرت علیه الصلوات و التسلیات تشریف داشتند من هستم بعد از آن دیدم که در هر دو جا آن بدر الدجی علیه صلوات الله الملك الاکبر نشسته من در هیچ جایستم بعد از آن مشاهده نمودم که در هر دو مقام من هستم

روز چهارشنبه نسبت و چشم جدا می آید اولی این مامی پر معامی بمغفل فیض مشاغل حاضر گردیدم حضرت ایشاں فرمودند که طلبه که پیش شیخ بیاید باید که اول استخاره کرده و در داخل طریق سازد پس عرض نمودند که هر شیخ را حاجت استخاره ننودن است یا نه

تجمل شاید کہ ظہور روح پرستوح جناب سید البشر علیہ صلوٰۃ اللہ الملک الاکبر گردیدہ است و
 یاروح پاک حضرت غوث الاعظم رضی اللہ تعالیٰ عنہ۔ راقم اس سطور کو عینی عنہ کہ اس خاصہ
 حضرت ایشان ست کہ در اکثر اوقات تمام مکان شریف معطر می شد و اہل مجلس می شمیدند و عجب
 مانند عطر خض۔ و ایضا در آن روز خانقاہ عرش اشتباہ قضیہ در بعضی مردمان بوقوع آمد حضرت
 ایشان ارشاد فرمودند کہ روح پاک جناب حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ پیشتر
 آورده ارشاد فرمودند کہ در خانقاہ ہر کہ قضیہ نماید اورا بیرون باید ساخت

روز شنبہ بیست و ہفتم جمادی الاولی غلام محفوز اس قبلہ نام حاضر گردید
 درس مکتوبات قدسی آیات در آنوقت شروع شدہ بود و معمول حضرت ایشان مدام ہمیں بود
 کہ کلام فیض نظام حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ بعد از عصر خواندہ می شد پس
 حضرت ایشان متوجہ شدہ در مراقبہ شستہ ساعت مکتوبات شریفہ مینوشتند و زبان گوہر
 نشان ارشاد نمودند کہ من ازین مکتوبات قدسی آیات فیض اخذ می نمایم چنانکہ مریدان از
 پیران خود اخذ فیوض و برکات می نمایند و ایضا فرمودند کہ سبحان اللہ چہ تقدیس و تزیین حضرت حق
 جل جلالہ بیان فرمودہ اند کلام ایشان در لے بیان انسانی ست الحق کہ سراسر الامام ربانی
 چون کلام شریف فیض نظام آتقبلہ نام ہمچنین ہادی خواص و عوام ست شکم را بریں قیاس باید بست
 و بوصف و سپاس او باید پرداخت

من چه گویم وصف آن عالمیاب	نیست پیغمبر ولی دارد کتاب
<p>بعد از آن حضرت ایشان برائے توجہ فرمودن متوجہ بحلقہ مستفیدان طریقت کہ حلقہ اخلاص بگردن ارادت داشتندی گشتند چون منظر فرمودند کہ مجمع معتقدان با خلاص و مخلصان با اختصاص میثا رست کہ مردمان از سمرقند و بخارا و غزنی و تاشکند و حصار و قندبار و کابل و پشاور و ملتان و کشمیر و لاہور و سرہند و امر وہہ و سنبل و بریلی و رامپور و گھنٹو و جالپس و بھراچ و کوکھپور و غیر آباد و ڈہاکہ و دنگالہ و حیدر آباد و پونہ و غیر ہا بطلب حق جل و علا و طمان خود گذشتہ آمدہ بودند و حضرت ایشان را در آن ایام ضعف بسیار بود و ارشاد کردند کہ باری مردمان مقرر شدوی کسی شخاص را در حلقہ صبح اختصاص کنیدی کسی را در حلقہ عصر و بقیہ مردمان را</p>	

و آن شخص در آن وقت اثر سے تمام در خود از آن نسبت شریفه یافت و بسیار برکات فیوض
مشاهده کرد و سه نگاه پاکبازان کیست است :
روز جمعہ صبح و مہتمم جمادی الاولیٰ فدوی در حضور پر نور حاضر گردید حضرت
ایشان شخصی را نصیحت ادائی صلوٰۃ میفرمودند که نماز را با خشوع و خضوع با طاعت قوم و مجلس
که در مذہب امام ابو حنیفہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ واجب است و در بعضی مذہب فرض باید خواند و
ایضاً حضرت ایشان فرمودند کہ شخصی از صحابہ در مسجد نماز بے طاعت قوم و مجلس خواند و
حضور آن سرور صلی اللہ علیہ وسلم آمدہ گفت السلام علیک یا رسول اللہ آنحضرت جواب سلام
دادہ فرمودند کہ نماز بخوان و بیا با از آن شخص نماز بطریق سابق ادا کردہ بحضور حاضر شد باز
آنحضرت علیہ الصلوٰۃ والتحیات فرمودند کہ نماز بخوان کہ تو گویا نماز خواندہ باز آن شخص نماز خوا
باز فرمودند کہ فصل فائز کم فصل پس آن شخص عرض نمود کہ یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ
وسلم نماز یک مرایا بود خواندم آن سرور علیہ تحیات الملک الکبر اور اصولہ با طاعت قوم و
مجلس تلقین فرمودند بعد از آن حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ شخص در خواندن یک نماز
اجزہ نمازی یا بد و مروی اجزہ نماز و مروی اجزہ نماز ہیں پنج کسی اجزہ نمازی یا بد و
کسی می خواند و هیچ اجزہ نمازی یا بد پس معلوم شد کہ کسی کہ با رعایت سنن و آداب و تدبیر و خشوع
و خضوع و اطمینان صلوٰۃ ادائی کند اجزہ زیادہ ترمی یا بد و ہر کہ از بس کمتر نماید اجزہ کمتر می یا بد
و احوال بعضی عارفان بریں عنوان در نمازی شود : ۵

چون کہ با تکبیر لا مقروں شدند	پنجو بسمل از جہاں بیرون شدند
<p>و ایضاً حضرت ایشان بلسان گوہر فشاں ارشاد فرمودند کہ روزے ناگاہ خوشبو چند اں بہ شام جا تم رسید کہ سست و بد ہو تم گردانید و تمام مکان معطر گشت چون در آن حال ہوش رہا و فرحت افزا چشم باز کردہ بجانب بالا نگریستم مشاہدہ نمودم کہ بر فرق من روحی است منور مطہر معطر جلوه نما و ظہور انوار برنگ شمعشان آفتاب در حوالی آن بجلی و بالای زیبای آن بزیونسیوض و برکات بجلی حیران گشتم کہ ایں صیت و شعیب گردیدم کہ ایں کیست آگاہ از بس سر فرمودند و از نام و نشان اطلاعی نہ نمودند بعد ازاں در خاطر خیر شد کہ با ہمیں</p>	

حضرت خواجہ خواجگان پیران خواجہ بزرگ بہاؤ الدین نقشبند رضی اللہ تعالیٰ عنہ جلوہ آرا گردید
 ارشاد کرد کہ اسے پسرک این نسبت چہ کم ست یعنی ترقی ازین احوال اگر واقع نمیشود این نسبت
 ہم بسیار ست پرداخت ہمیں باید کرد روزے میان محمد موصوف و مجلس منکران حضرت
 پیر و مرشد بحق مرزا صاحب و قبلہ اتفاقاً شستہ بودند در اینجا کہ حضرت مرزا صاحب
 قبلہ بطور امانت آمد میان مسطور مخالفت نمود و از اہل مجلس خفا شدہ برخاست چون بخصہ حضرت
 مرزا صاحب و قبلہ حاضر گردید حضرت مرزا صاحب و قبلہ بسیار خوشدل شدہ توجہ فرمودند
 فی الحال رفع قبض گردید و عروج واقع شد باز حضرت ایشان فرمودند کہ ترقی کہ بسبب
 خدمت می شود از ریاضات این کس عشر عشر آن نمی شود خدمت ست کہ کار چندین سالہ
 را در طرۃ العین میری آید و خدمت ست کہ سالک را بجزبات الہیہ میرساند :

روزہ شنبہ غرہ جاموی الآخرۃ بندہ حاضر حضور گردید و گرنگی کہ طعام

عاشقان ست افتاد حضرت ایشان حدیث شریف خواندند کہ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم گاہی
 طعامی سیلکم تناول فرمودند و چہیں اصحاب کرام رضوان اللہ تعالیٰ علیہم اجمعین گرسنگیہا کشیدہ
 اند و اولیائی متقین ریاضات شاقہ و مجاہدات شدیدہ کشیدہ اند برگ درختاں و بیخ
 گیاه قوت ایشان بود پارچہ ہائے کہنہ کہ در راہ اتنا وہ بودند آنرا پاک ساختہ لباس خودی
 ساختہ کسی بعد از پانزدہ روز می خورد و کسی قریب یکماہ ہرچ تناول نمیزمود کہ فصحت سال
 پشت بر زمین نہاد کہ چہل سال خواب نکرد حضرت بزرگ شاہ نقشبند رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ در طریقہ خود توسط را اختیار فرمودہ گفتہ اند کہ از نیم آثار کم نباید خورد تا قوت عبادت
 ساقط نہرود و امام غزالی رحمۃ اللہ علیہ فرمودہ اند کہ شیر و روغن و ادام دیگر کہ ہمراہ نان بخورد
 باید کہ درین نیم آثار داخل باشد و نیز حضرت ایشان فرمودند کہ قیاس حال خود بکالت
 رسالت پناہی صلی اللہ علیہ وسلم نباید کرد کہ آنحضرت فرمود کہ من مثل شمار و مان نیستم
 بلکہ طعام و شراب پیش پروردگار خود تناول میکنم :

روزہ چہار شنبہ دوم جاموی الآخرۃ غلام بھل فیض منزل حاضر گردید

حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ آدمی را باید کہ نظر بر صدق مواعد حق بماند داشتہ نگاہ

بروز دیگر بهین عنوان گروهی نئی مردمان آرید که توجیه بگیرند و چون همه را توجیه رسد باری کس
اول در آن بیانند و از توجیه مستفیض شوند. و ایضاً حضرت ایشان فرمودند که معمول حضرت
مجدد الف ثانی رضی اللہ عنہ و حضرتین و جناب پیر و مرشد برحق حضرت مرزا صاحب و قبله
رضی اللہ تعالیٰ عنہم همین بود که باری مردمان مقرر بود. و ایضاً حضرت ایشان فرمودند
روزی مرزا الهام ربانی شده بود که حضرت نظام الدین اولیا خلفاء خود را بطرف دکن
فرستاده بودند تا خلفاء خود را بطرف کابل و بخارا و قندبار بفرستیدند.

روز یکشنبه سبت و نهم جمادی الاولی بنده بحضور و الاحاضر گردید
حضرت ایشان مولوی شیر محمد را ارشاد فرمودند که شمار نزول زیادہ از عروج و قیامت است
که کلمه لا اله الا اللہ بسیار گویند و کلمه محمد رسول اللہ بعد از حد مرتبه بخوانند که عروج زیادہ شود. و
ایضاً حضرت ایشان فرمودند که هر سال که را که عروج زیادہ شود در تحویل سنی هر بار کلمه
محمد رسول اللہ بخوانند تا که نزول زیادہ گردد و هر کس را که عروج و نزول مساوی
باشد در تحویل کلمه محمد رسول اللہ بعد از ده بار یا پانزده بار بخواند این طریق در باب حصول عروج
و نزول بسیار مفید است. و ایضاً حضرت ایشان ارشاد فرمودند که روزی من بهمیرانے
خونستہ بودیم و خلفائے عظم حضرت پیر و مرشد برحق حضرت قاضی ثناء اللہ ربانی پتی حضرت
محمد احسان رحمۃ اللہ علیہا ہم در آن مجلس تشریف داشتند شخصی آمد و گفت که برائے مدد
خرج معاش حضرت مولوی ثناء اللہ علیہی رحمۃ اللہ علیہ مبلغ یک روپیہ یومیہ بسیار مقرر شدہ
است اہل مجلس گفتند کہ مبلغان سائر قریب بخدمت اند ظلمت در باطن او شان از تصرف
انہیں مبلغان خواهد آمد حضرت محمد احسان فرمودند کہ میرزا فیض جناب حضرت امام ربانی
مجدد الف ثانی وقتیکہ میرزا کو ہنارے ظلمت را برنگ برگ کاہ می رباید و این سخن فرمودند
و آسہ کشیدند و بیفتادند و بہر شگفتند.

روز ووشنبہ سبت و نهم جمادی الاولی بنده در محفل فیض منزل حاضر گردید حضرت
ایشان ارشاد فرمودند کہ میان محمد از خلفای حضرت پیر و مرشد برحق بودند روزی ایشان
را قیامت حضرت پیر و مرشد توجیه فرمودند رفع قیامت نہ کردید بعد از ان روح مبارک

و بعد از نماز انجام را خیال کند که چه برکات بسبب ادائیج مصلوٰه دست و او بعد از آن درس مکتوب
قدسی آیات شروع شد حضرت ایشان بسیار اسرار و غوامض مقامات عالیہ بیان فرمودند
و در آن اشعار میر تقی میر قدسی عرض نمودند که فنار را عود دست و عدم را عود نیست حضرت
ایشان فرمودند که وجود عدم را عود دست و وجود فنار را عود نیست مرتبہ عدم اولست و مرتبہ
فنار آخر چون اعدام پیایچی می آیند فنای فنا حاصل میشود و بعد از آن این شعر فرمودند
وصل اعدام گر توانی کرد کار مرداں مردوانی کرد

بعد از آن مولوی شیر محمد عرض نمودند که مرا عدمیت می آید و تا یکپاس می ماند و
گاهے کم و گاہے زیادہ و از ذکر آن حالت میر و حضرت ایشان فرمودند که در آن وقت
ذکر نباید کرد بلکه پرداخت آن نسبت باید نمود که تا این احوال چندان بنظر آید که هرگز نزد
پس حضرت ایشان بزبان گوهر فشاں این مصرعہ خوانند مصرع برونی خیر و بخت عظیم قیام
گرو ما

بعد از آن شخصی آب برای دم نمودن بکثرت شفا می فرمود و حضور آورد و حضرت
ایشان قدرے آب پس خورده خود در آن آب خوره انداختند و این نقل فرمودند که دارالکوه
و حضور بزرگے آب بکثرت شفا می فرمودند و آنکه این را نوش فرموده عنایت فرمایند که
سور المؤمنین شفا و خبر دار دست ایشان قدرے از آن آب نوش فرموده فرستادند
و از بهیبت الہی ایشانرا اسہال شد کہ خداوند ایمان کامل دارم یا نے اگر آن مریض شفا
حاصل شد مشعر بر ایمان ماست والا و اے بر ما و گرفتاری ما و ایضا حضرت ایشان می
فرمودند کہ من ہر روز این دعا بخوانم و ہر یک را باید خواند اللھم اغفر لی و اسرحتی و عافیتی
فی الدنیا و الآخرۃ و اشفینی شفاء عاجلاً لا یغادر سقماً و انت ارحم الراحمین و لا حول
ولا قوۃ الا باللہ العلی العظیم و ایضا حضرت ایشان فرمودند کہ در کلام نسبت تمکون ظاہر میشود
بعد از آن ارشاد کردند کہ قبل ازین عرضی مولوی بشارت اللہ صاحب آمدہ ہو و در آن حال

سہ ای خدا بخش مرا و رحم کن بر من در گزرنی از من در دنیا و آخرت و شفا دہ مرا شفا قریب کہ گنزد و بیماری تو بہر بان ترین بیدہ را است

و نیست برگردیدن از معصیت و زقوت بر عبادت مگر توفیق خداوند بلند و بزرگ

بطرف اسباب ظنی و دوسیمه ننماید و یقین داند که او روزی میرساند هر که پدید آمده است روزی
 مهیا کرده است چه مظهر هم رزق را روزی رساں پر میدهد و الا یثنا حضرت ایشاں فرمودند
 که قبل از بنا خانقاه بسبب قلت مکان برای اقامت صوفیاں آن کو نهایت بود و در جوار مکانی
 بود که مالک آن بخی ساخت شخصی گفت که این مکان را شما خریدنمائید در آن زمان یک خر
 مهره در ملکند اشتم در جناب کار ساز حقیقی جلالت عظمت و عابجهت بر آمدن این مدعا نمودم حق
 سبحانه و تعالی دعا را بهم آغوش دعا گردانید و فتوحی از غیب رسانید که آن مکان را خرید کرده
 در تحت تصرف خود آوردم و چند مکانات دیگر مبلغ هفت هشت هزار روپیہ خریدم و آن خانقاه
 نمودم و تا الی الآن خرچ از غیب الغیب عنایت میفرماید و کار روانی و ادای احتیاج بودم
 امن گمانی نمی نماید.

روز پنجم سوم جمادی الآخره بنده بجنوب فیض گنج حاضر گردید
 حضرت ایشاں بزبان گوهر فشاں ارشاد فرمودند که احوال صوفیاں خانقاه معلوم نمایند که
 نماز تجدید خوانند و دست برین مینمایند بایک سیکه مداومت برین امر ننمایند و اگر اتقید مبلغ
 کنید و خود در آمده خفته را بیدار و بیدار را متوجه بپار نمایند که فرموده اند

یک چشم زدن قاتل از او ماه نباشی	شاید که نگا می کند آگاه نباشی
پیرانی سال نمی محقق شد بخاقانی	که یکدم با خدا بودن بزرگ سلیمانی

روز جمعه چهارم جمادی الآخره فقیر بجناب فیض مآب حضرت پیر دستگیر حاضر
 گردید حضرت ایشاں برای صلوة عصر و مسجد تشریف آورده بودند بعد از اے نماز ملا گل محمد
 غزنوی کلام از کسے شخص کردند حضرت ایشاں بسیار بجز فرمودند که در بارگاه حضرت حق جل
 و علا آمده بے ادب نه باید شد و متوجه بجانب غیر او سجانه نباید گردید و هر روز بے پادشاه
 طاسری چه قدر آداب لمخوفی دارد پس بجنوب بادشاه حقیقی چوں رو آید زیاده تر کسر خود
 باید که کمیند و خود را عدم محض گردانید و نیست شده بر دربار در آید - و الا یثنا حضرت ایشاں
 فرمودند که صوفی را لازم است که در صلوة لحاظ نماید که در قیام چه کیفیت حاصل شده و در رکوع
 چه الوار طاری شده و در سجده چه اسرار پدید آمده و در قاعده چه ضعیف وارد شده

بعد از شریف شخصیست عالم متبحر مولانا خالده نام دارد و بهندوستان رفته طریقه نقشبندیه از حضرت قیوم زمان غوث جہاں کاشف اسرار خفی و علی مولانا غلام علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ اخذ کرده خرقة خلافت پوشیده آمده است در قلم روم شہرہ آفاق گردیده عالمان قلم روم و اکابر مرز و بوم بدست ادبیت نمودند پس من از اجتماع این گنجان مشتاق لقاء حضور گردیدم آخر الامر از عنایت الہی تا بہ این آستان فیض نشان رسیدم:

روز **دوشنبہ ہفتم جمادی الآخرہ** در محل فیض منزل حاضر گردیدم حضرت ایشاں فرمودند کہ نسبت نقشبندیہ عبارت از دوام حضور و آگاہی و کم شدن خطرات از دل کابران طریقہ شریفہ مقرر نموده اند لیکن نزد من کم شدن خطرات بجای کم شدن خطرات است و ایضا حضرت ایشاں قلبی روی فداہ ارشاد فرمودند کہ چہاں قسم تھا کہ جناب غوث صہبانی قطب زمانی حضرت سید محی الدین عبدالقادر ابو محمد عبدالقادر جیلانی الحسینی و الحسینی رضی اللہ تعالیٰ عنہ و ارضاء عنافر مودہ اند چنانچہ در ماسبق مذکور شدہ اند و رفتای قلبی کہ عبارت از نیسان ماسوی است حاصل میشوند:

روز **سہ شنبہ ہفتم جمادی الآخرہ** فدوی جان نثار در حضور آن محبوبہ و در کار حاضر گردیدم حضرت ایشاں بزرگان گوہر نشان ارشاد فرمودند کہ جمیع تصنیفات اکابران طریقت و تالیفات عارفان حقیقت مملو است از توحید و جود و ذوق و شوق و بیان مقامات عشرہ کہ عبارت از توبہ و انابت و سہر و قناعت و زہد و توکل و رضا و تسلیم و غیرہ است و در آن سدرج لیکن مقاماتیکہ حضرت مجددالت ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ تحریر فرمودہ اند بیکس از عارفان این معارف در سبک تحریر منتظم نکرده و از زمین و آسمان کتابہ در عرفان یزدان مثل مکتوبات قدسی آیات حضرت مجدد نیست و ایضا حضرت ایشاں فرمودند کہ سالک را در سیر لطیفہ قلب و نفس ذکر خفی و نفی و اثبات و تہلیل سانی ترقی بخشد و در سیر غنا عشر ثلثہ کثرت نوافل باطل قرائت و در کمالات ثلثہ تلاوت کلام اللہ مجید و در تقاضای سبغہ خواندن و درود موجب ترقیات می شود بعد ازاں و بحضور ذکر ریاضت و عبادت آمد حضرت ایشاں فرمودند کہ بعضی اولیاء را سونیت بجانب حق سبحانہ از کمال بدو ریا

باطن خود را از ابتدا تا انتها ترسیم نموده بودند و میاں احمد یار صاحب که صاحب اوراک صحیح
 اندیم در آن وقت موجود بودند چون آن عرضی میخواندم نسبت همه مقامات که در آن ثبت
 بودند ظاهر گردید چنانکه میاں احمد یار صاحب هم معلوم کردند بعد از آن حضرت ایشان فرمودند
 که میاں ابوسعید صاحب هم در احوال باطن خود رساله تحریر نموده اند من آنرا من اولی
 آخره دیدم مطابق مکتوبات شریف حضرت امام ربانی است بعد از آن حضرت ایشان فرمودند
 که مولانا خاله رومی را هم گفته ام که احوال باطن خود تحریر سازند انشاء الله تعالی او شان
 هم نگاشته خواهند فرستاد مولانا خاله فضل خفای حضرت ایشان هستند که در بغداد شریف
 بهدایت طالبان و رهنمای سالکان مصر و فتنه اند مرجع عالم اند عرضی ایشان بجناب حضرت
 ایشان آمده بود متضمن این احوال بود که صد کس عالم متبحر صاحب تصانیف از یاران این
 فقیر قابل اجازت گردیده اند و پانصد کس از اکابر علماء داخل طریق شده اند و تعداد عوام و
 خواص مردمان که بهجت نموده اند چه بیان آید.

روز شنبه ششم جمادی الآخره بحضور پر نور حاضر شدم سطر چند از مکتوبات
 قدسی آیات حضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه بموجب امر شریف در حضور خواندم -
 حضرت ایشان ارشاد فرمودند که معنی این کلام فیض نظام بغور تمام نمیده می شود و لیکن فیض
 و برکات نقد وقت است - و اینها حضرت ایشان فرمودند که در سیر لطیفه قلبی از تلویات می
 آیند از قسم قبض بسط و فرح و سرور و ذوق و شوق و فتنه قلب از تقلب باز گردید و به قنار
 و بقار رسید از تلویات رست و بیگین پیوست بعد از آن در سیر لطیفه نفس هم تلویات می آیند
 و احوالات گوناگون در پیش می شود و چون از بقلونی باز میگرد و و بقنار و بقامیر رسید از تلویات
 بیگین می در آید بعد از آن احوال و اسرار بر لطیفه قالب می آیند و تلویات پیدای شوند لیکن
 لطائف عالم امر را برای از تلویات و رسائی تا بیگین نیست و اگر هست به بیعت است لا با الاصله
روز یکشنبه ششم جمادی الآخره غلام بحضور منیض بخور حاضر گردید شخصی از مکه معظمه آمد
 مبارک ایشان شنیده آمده بود از او پرسیده شد که توبه شنیده آمده گفت که من و ربیت الله
 بودم که قافله از بغداد شریف آمده بود مردمان آن کاروان و حرم شریف مذکور شنیدند که

و چون از مجلس مسجد شریف می آوردند امرایان و دوشاها و مندرها بآن خود از استانه فیض نشانی
تا مسجد شریف بر زمین می انداختند تا که قدم مبارک بر زمین نیفتد و اگر بعبادت مرید می
یا جایت دعوت سواری شدند سوار سوار ایشان مثل بادشاهان جلوه گر بودی روزی
ایشان سوار شده بزرگ جامع مسجد گذر فرمودند حضرت شاه گلشن رحمة الله علیه دیدند
که شخصی در پالکی نشسته است و بسیار پالکیها و رکاب آن میدوند و جمع کثیر بزرگ غلامان
گرد و پیش پالکی او هستند و او را محیط آن پالکی بچین بست که گویا از بالای پالکی تا فلک فرست
لامع و تمام کوچ و باز از ملو از آن نور گردیده است حضرت شاه گلشن گفتم که بنده خود را از سر
انداختند و یاران خود را فرمودند که این را دور آتش بسوزانید یاران عرض نمودند که بیش
چیت فرمودند که این امیر که میرود و آنچنان در سواری این نورست که من در گیم خود گاه
شمه اش مشاهد نموده ام و با و صفیکه سی سال و در گیم بر یا صنت صرف کرده ام و شخصی عرض
نمود که حضرت محمد زبیر هستند ایشان فرمودند بعد از آنکه که پیرزاده ما هستند آبرو ما باقیمان
در میدان خود را برائے استفادہ بخد مت حضرت قبله عالم فرستادند و فرمودند چنانکه
حضرت ایشان تشریف دارند ما را مرید گرفتند جائز نیست و درین اثنا زوکر یا ضات
و مجاهدات اولیای متقدمین بیان فرمودند و تا صفت بسیار نور و دند که از دست مانع نمی
آید بعد از آن بمقام شکر آمده فرمودند که از فضل الهی و ربنا اگر شخصی می آید و موافق فرموده
ما کار میکند او را البته چیزها داروی شوند و این شعر خوانند

ما شق کجا که یار بجانش نظر کرد
ایخواجہ درویش گریه طلبیست
روز چهارشنبه نهم جمادی الآخره **صلی الله علیه و آله** بحضور والا حاضر گردیم
سخن از خطرات و وساوس طالبان بیان آمد حضرت ایشان فرمودند که وساوس
و خطرات که بر دل می آیند چهار قسم اند شیطان ملک نفسانی حقیقی - وساوس خطر آتیکه
شیطان باشد از جانب یساری آیند و ملک از طرف یمن و نفسانی از سمت فوق که دماغ
است و حقانی از فوق الفوق بر دل نزول میکنند و اینها فرمودند که حضرت سید البشر
علیه صلوٰۃ اللہ الملک الاکبر ارشاد فرمودند که ذلک من کمال الایمان یعنی این آمدن

و ترک و تجرید حاصل می شود و جمعی را قرب الهی جلشانه از کثرت عبادت میسری شود. لیکن
 مقام اهل عبادت بر صاحب توکل و زهد و ریاضت عالی است و ایضا فرمودند که هر که یقین یابد
 مقام او اعلا و ایضا حضرت ایشان فرمودند که حضرت شاه گلشن رحمة الله علیه صاحب کشف
 و کرامات و زهد و ریاضات بودند سی سال عمر و گیم گز را نیند و بعد از سه روز قدری تنال
 میفرمودند. طعام ایشان پوست خربزه و تربوزه و پوست اشپایی و دیگر خورگی موافق هر موسم
 بود که در کوچ و بازار افتاده بودند آنرا برداشته پاک ساخته می خوردند و در مسجد جامع
 استقامت می ورزیدند و چون شدت عطش می شد و وسه گفت آب حوض می نوشیدند و آن
 بسیار شور بود و روزی عورت فاحشه بحسن کمال آراسته و بجمال پیرایه از دریکه بام رو برآورد
 نظاره میکرد و یاران طرفه که در آن مجلس حاضر بودند از ایشان عرض نمودند که این زن را توجه
 فرمایند که بهدایت آید ایشان تساهلی فرمودند چون یاران سالفه بسیار کردند ایشان متوجه شدند
 بکلمه خداوندی جل شانہ بعد از دوسه گهری آن عورت ترک لباس کرده حلق سر نموده کفنی گلیمین
 بحضور ایشان آمد و توبه و استغفار از اجرام سابق ساخته از ایشان بیعت نمود و حلقه بندی
 در گوش اخلاص انداخت و هم در آن عهد حضرت قیوم زمان معرض عن غیر قبله عالم خواجه محمد بن
 رضی الله تعالی عنه بودند و سنا را شاد و وساده هدایت از وجود با وجود ایشان مرتب
 و مزین بود صاحب عبادت کثیره بودند بعد از نماز مغرب صلوٰۃ او این میخواندند و در آن ده
 سیار بگفته کلام الله مجید قرات میفرمودند بعد از آن حلقه زجال می نمودند و توجه میفرمودند
 بعد از آن در مجلس اشریف برده حلقه سار می نمودند و توجه میفرمودند بوقت نصف شب
 چند گهری استراحت نموده بر سائے تهجد می برخاستند و در صلوٰۃ تهجد چهل بار یا شصت بار سوره
 یسین میخواندند بعد از آن در مراقبه تا بپاشت اوقات بسر می بردند پس از آن حلقه زجال
 می کردند و همه روز در توجه نمودن و هدایت ساختن مخلوق میگذرانیدند و بعد از آن قدری
 قیلوله نموده برای نمازی الزوال برخاسته بطول قرات در چهار گهری او میفرمودند بعد از آن
 ختم خواجها خوانده بنماز ظهر می پرداختند بعد از آن تلاوت کلام الله نموده طعام تناول می
 فرمودند و سپس وقت طعام آنحضرت بود بعد از نماز عصر شکات شریف یا مکتوبات مذکور میشد

که از گذشته تا دم و مستغفر باشند و آئینه را اجتناب لازم شناسند و علی الدوام مشغول یاد
الهی باشند هم درین اثنا شخصی عرض نمود که حضرت ایشان برائے من چیزه ارقام فرمایند
حضرت ایشان این آیه کریمه نوشتند قل اللهم لك أسئلكم و تفسیر آن نیز برین پنج قلمی
نمودند که تفویض امور جزئی و کلی بحضرت اللہ سبحانه باید کرد و از تدریس و معاش فکر آن
بیج نباید فرمود و تعلقات ماسوی اللہ را بگذارد و امور خویش را با و تعالی بسپارد

سیر دم بتو بایه خویش را تو دانی حساب کم و بیش را

روز و شب نه چار و هم جمادی الآخره بجنور مسین کبیر حاضر گردیدم حضرت
ایشان ارشاد فرمودند که متصفین متقدمین فرموده اند که راه الہی حل و جلاله دو گام است
گامی بیرون هستی خود زدن و بگام دیگر بجا پیوستن است و حضرت مجد و الف ثانی رضی
اللہ تعالیٰ عنہ فرموده اند که راهی که ما در صد و قطع آنیم یکی بهفت گام است و دو گام بعالم
خلق تعلق دارد و پنج گام بعالم امر اول که سالک در عالم امر قدم میزند تخی افعالی رو میدید
که عبارت از فنا قلبی است و بگام دوم تخی صفات ثبوتیه که عبارت از فنا روحی است و
بگام سوم تخی شیونات ذاتیه الہیه که عبارت از فنا سری است و بگام چهارم تخی صفات
سلبیه الہیه که عبارت از فنا خفی است و بگام پنجم شان جامع الہی که عبارت از فنا اخفی
است و دو گام که تعلق بعالم خلق دارد گام اول فنا لطیفه نفس است و گام دوم فنا لطیفه
قالب بعد از آن حضرت ایشان ارشاد فرمودند که تا به اینجا که قطع لطائف سبعه می شوند
نصف راه سلوک طریقہ شریفہ مجد ویدے می شود و نصف دیگر که باقی است ازین نصف
اول بمراتب و سبع تر و عالی تر است و آن عبارت است از کمالات ثلثه و حقائق سبعه
که تفصیل آنها در مکتوبات قدسی آیات حضرت امام ربانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ مفصلاً
و مشروحاً مسطور است

روز و شب نه چار و هم جمادی الآخره بنده بخیل فیض منزل حاضر گردید
حضرت ایشان در الوقت و رسم کلام مجیدی فرمودند و در و غرر معانی را برشته تحقیق و تدقیق
انتظام می دادند شخصی عرض نمود که وقت حضرت ایشان از حضرت مولوی عبدالغفر نیز حسب

خطرات مقتضای کمال ایمان است چه هر جائیکه چیزی باشد البته خوف آمدن و در
می شود و اینها حضرت ایشاں فرمودند که درین طریقه شریفه از غنایت پروردگار و از
توجهات پیران کبار خطرات اذ دل طلباں کم می شود و بعد ازاں کم می شوند و درون قلب
نمی روند مثل مگسها که بر آئینه می نشینند و درون آئینه رفتن نه تواند و یا خض و خاشاک
که بر روی دریایی باشد و در ته آب به نیا بچنین خطرات پیروں آیند و در دل نمی آید
بعد ازاں از اینجا هم مندرج شده بطیفه نفس می آیند و پس از تزکیه نفس بجدیه ظهور کنند و چون
از اینجا نیز روند و در هیچ جای هیچ وقت نمی آیند صاحب این مقام را اگر فرصت عمر هزار ساله
داوه شود هرگز خطره غیر در دل او نیاید :

روز پنجشنبه و هم جاوی الاخره غلام دخیل نفیس منزل حاضر گردید حضرت
ایشاں ارشاد فرمودند که هر کس یقین پاوه است مقام قرب او عکس ترست باید دانست
که مقام یقین سه اند: اول علم الیقین و دوم عین الیقین سوم حق الیقین است که تفصیل این
در کتب مسطور است احتیاج ارقام ندارد و اینها حضرت ایشاں فرمودند که روز یکشنبه از
پیرانوار حضرت خواجہ قطب الدین مختار کاکی رضی اللہ تعالیٰ عنہ رفته بودم باللہ العلی
العظیم خواجہ را دیدم که از فرزند خود پیروں آمده استقبال من نمودند و بسیار نوازشها
فرمودند :

روز جمعه یا زوہر بیاموی الاخره بجنور عالی حاضر گردیدم و در آن وقت
مذکور وفات بزرگان آمد حضرت ایشاں ارشاد فرمودند که جناب والد ماجد من رحمۃ اللہ علیہ
طریقه شریفه قادریه داشتند چون وقت ارتحال ایشاں رسید ارشاد فرمودند که جناب
حضرت غوث الاعظم محبوب سبحانی سید عبدالقادر جیلانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ تشریف آورده
اند پس اشارت از دست مبارک خود کردند که این ایستاده اند حضرت غوث الاعظم و جان
بخی نشکیم شدند اللهم نور قبره و برده منجبه و بسیار کرامات و خرق عادات او شاں بیان فرمودند
روز شنبه و وانه هم جاوی الاخره بنده بجنور نفیس گنجور حاضر گردید حضرت
ایشاں ارشاد فرمودند که عرضی مولوی بشارت اللہ آمده بود و در جواب این ارقام نمودم

بود از تفضلات اعلیٰ جلشانه و عنایات پیران کبار رضی الله تعالی عنهم اجمعین چند مدت کلام الله
نظم کرده و علم فقه تحصیل کرده نسبت باطن بقوت تمام پیداساخت و فرقه خلافت از من گرفته
در بخارا شریف پیری شده هدایت و ارشاد بر دمان آن دیار می نماید بعد از آن حضرت
ایشان این شعر خواندند سه

بشیش بگدایان در دوست که هر کس	بنشست بایں طائفه شاهی و پادشاهی
-------------------------------	---------------------------------

روزی چشمنه میفهمد چاوی الاخره در محفل سیف منزل حاضر گردیدم حضرت
ایشان ارشاد فرمودند که چون نفس مطمئنه میگردود و از خصائل رزائل بحسنات میگردود و
شاهی شده بر تخت صدری نشیند و دایں حالت بعد از قطع و آره ولایت کبری که تفتن است
دو از یک قوس است میتری شود و شرح صدر بحصول می انجامد و نظری بدی می گردود و است
کشفی که فتای نفس عبارت از آنست بعد از آن حضرت ایشان فرمودند که کمال این فنا بعد
از مدت مدید حاصل می شود حضرت خواجه باقی بالله رضی الله تعالی عنه فرموده اند که
سالکی که تا چهل سال خلوت اختیار کند و هر روز بر چهل هزار بار اسم ذات و فنی و اثبات
مدوامت نماید و راں وقت بکمال فنا میرسد و ایضا حضرت ایشان فرمودند که حضرت ایشان
شهبود را الله مرده الحیدر ارشاد فرمودند که سی سال خدمت پیران کبار بخودم چهار سال بخدمت
حضرت منظر الوار سبحانی سید نور محمد بدایونی رسیده توجه گرفتم و شش سال بعد از انتقال
ایشان بجزایر اوار حاضر شدم بعد از آن بخدمت عارف بالله حضرت حافظ سعد الله علیه
رحمه الله رفتم و دوازده سال بخدمت آن مرشد با کمال گذرانیدم پس از انتقال ایشان
بخدمت مفتخر زابد و عابد حضرت شیخ محمد عابد رضی الله تعالی عنه آمدم و ده سال بتوجه شریف
ایشان ستفیض شدم بعد از وفات شریف ایشان سی سال شد اند که با شغال و اذکار و حلقه
و مرآت مشغولم و مردمان را بیعت و هدایت می نمایم پس کمال که شصت سال درین راه گزرانید
ام فتای قلبی بتامیت و اکلیت میسر گردیده است و تعلق علی و حبی کماینبی در دل نهانده است
و خود را مرده می یابم از بهی نامی و از خودی نشانی نهانده است مردمان که نزد من می آیند
وسلامی میکنند و یا پیام دیگران می رسانند می دانیم که من مرده ایم ایشان بقری آیند و سلام

زیاده است حضرت ایشان فرمودند که توبه ایشان بجز علم و دریا بیانداز گل کلدسته
هیامی سازند و من از گل غنچه میکنم.

روز سه شنبه پانزدهم جمادی الاخره فلام بجنور آن قبله انام حاضر
گردید حضرت ایشان ارشاد فرمودند که روزی حضرت شاوگلش رحمة الله علیه نشسته بودند
ناگاه مردی ای از در آمد ایشان برائے تعظیم او سر و قد برخاستند مردان متحیر ماندند
بعلازاں ایشان از آن مردی پرسیدند که از تو بوی گرش من می آید آن مرد عرض کرد
که نزد من هیچ چیز نیست الا کتابی ایشان کتاب را کشاوند و دیدند در وسط چند از دست
خط خاص حضرت مظهر اسرار سر حضرت شیخ عبدالاحد رضی الله تعالی عنه تحریر بودند و ایضا
حضرت ایشان فرمودند که روزی مولوی رفیع الدین صاحب مظهر المذاهب کتابی
میخواند و من نیز در آن مجلس حاضر بودم ناگاه انوار و برکات بسیار آمدند گفتم که از خواندن این
و در وسط فیضی کثیر وارد شد مولوی صاحب فرمودند که این دو سطر نوشته حضرت عبدالاحد
و ایضا حضرت ایشان فرمودند که روز دیگر هم برین پنج واقع شد گفتم که فیضی بنوع دیگر آمد
مولوی صاحب فرمودند که این سطر مخرجه حضرت شاه ولی الله اند رحمة الله علیه اتم گوید
حق تعالی که اولیاء الله گلهای باغ وحدت اند هر گلی را بوسے علیحدہ و رنگی جدا عطا فرمود
است هر کس که قوت شامه داده اند تمیز و رنگ و بوی نماید و این همه رنگ ظهور آن رنگ
ست که در هر گله رنگ و بوی جلوه گر گردیده است عاشق شیدا هر رنگی که می بیند رنگ بزرگ
می شناسد و هر بوسے که می بوید بوسے محبوبیت می در آید و این چار رنگ بلبل از جام بهیر
مل می نوشد و در غل می کوشد.

روز چهارشنبه شانزدهم جمادی الاخره بنده در حضور سراسر نور حاضر گردید
در آن وقت مردان غزنوی و بخاری و در حضور پر نور حاضر بوده نخست خواستند حضرت
ایشان ارشاد فرمودند که از شما یک کس ریخا ماند و چند مدت استقامت و رزوکته نسبت
باطنی پیدا کرده را به بطن خود گرد و دو شیخ گل محمد غزنوی هم در آن مجلس حاضر بودند حضرت ایشان
فرمودند که گل محمد را ببینید که پیر ریخا شده است و اینجا آمده بود و کلام الله مجید هم خوانده

بهیں ذکر قلبی مفہوم می شود و ذکر قلبی ہر وقت می شود و ذکر لسانی علی اللہ ام تعسری دارد و دریں
 اثناء راخوان صاحب مروض ساختند کہ اگر بزرگے در حین حیات خود خلیفہ خود کسے را
 مقرر نہ ساخت و بعد از فوت او مشایخ وقت شخصی را بجائی آں بزرگ نشانند و خرقہ و کلاه
 آں بزرگ اور پوٹا نیندند در آن شخص برکتے و نسبتے پیدای شود حضرت ایشان ارشاد کردند
 کہ بے چنین ست بعد از آن نقل فرمودند کہ بزرگے وفات یافت و کسے را خلافت در حین حیات
 خود دادہ بود مردمان مجتمع شدہ بعد از انتقال آں بزرگ جبہ و دستارش شخصی را پوٹا نیندند
 فی الحال احوال آں شخص مثل احوال آں بزرگ گردید و بہوں مراتب ترک تجرید رسید و ایضا
 حضرت ایشان فرمودند کہ بزرگے بوقت انتقال وصیت نمودہ بود کہ بعد از من بروز چہلم
 کہ اجتماع مردمان خواہد شد طائری از غیب می آید پس بر سر ہر کس کہ بنشیند خلیفہ من ست
 حاضران از اجتماع ایں واقعہ تجرید شدند بقضای الہی جلشاند بعد از واقعہ آں بزرگ بروز
 چہلم بہوں واقعہ در پیش آمد کہ طائرے از آسمان پرواز نمودہ و مجمع مردمان آمدہ بر فرق
 شفقے بازاری اہل حرفہ نشست مردمان دیدند کہ ایں شخص قابل خلافت و لائق اجازت
 طریقہ نیست لیکن بوجہ فرمودن آں بزرگ آں شخص را گفتند کہ خرقہ خلافت ترا وصیت نمودہ
 اند آں شخص گفت کہ من مرد بازاری ام لیاقت ایں امر ندارم آخر الامر بگفتن ہمہ صاحبان شرف
 خود ہمیدہ گفت کہ من در بازار رفتہ داد و ستد گذارشدہ از مردمان اہل معاملہ انقطاع نمودہ
 می آیم پس آں شخص در بازار رفتہ انفصال معاملات کردہ آمد و خرقہ و دستار آں بزرگ پوشید
 حق تعالی بہو وقت از نسبت باطنی سرفراز فرمودہ و ایضا حضرت ایشان فرمودند کہ شاہ
 عبدالرحمن قادری مدرسے بزرگ بود و در ترک و تجرید قدم را بخ و داشتند اکثر اوقات
 بر گاوی سواری شدند چہار نان و پار چہ پیر بالائے سر خودی بستند و چہلنگہ چارپائی بجای
 لباس می پوشیدند خرقہ عادت بسیار از ایشان صادر می شد بعد از وفات ایشان فرزند
 ایشان بجائے ایشان نشستند رجوع مردمان بطرف ایشان شد شاہ حسین نام مدرسے
 از مریدان شاہ عبدالرحمن رحمۃ اللہ علیہا در وقتیکہ مجمع بسیار بخدمت پیر زادہ نشستہ بود
 آمدہ عرض نمود کہ اگر ترک چہلنگہ ملبوس شدن بمن عنایت شود امید وارم و این سخن را چند

میکنند و کلام میگویند و پیام میرسانند چون بار دیگر میگویند من بغور و خوف ظری میکنم میگویی
 که شاید من زنده ام و ایضا حضرت ایشان فرمودند که جناب قیوم زمان خلیفه رحمت
 شام و روم حضرت ایشان عروۃ الوثقی خواجہ محمد معصوم رضی اللہ تعالیٰ عنہ میفرمودند کہ مردمان
 بکلمہ طیبہ اشتغال دارند و لا اله الا اللہ کہ میگویند بجای الا اللہ الا انا مستحق می شود تا وقتیکہ
 فتنای نفس کہ عبارت از شکستگی اناست حاصل نیست بجائے الا اللہ الا اناست ہم حضرت
 ایشان عروۃ الوثقی خواجہ محمد معصوم رضی اللہ تعالیٰ عنہ نوشته اند کہ روزے من بسیار
 تفرغ و زاری بجناب باری عز اسمہ بجست قنار امانودم مشاہدہ کردم کہ بسیار زنا را از
 گردن نفس من بدرمی آیند و می شکستند بعد ازاں بخدمت حضرت والدی و مرشدی مجدد الف
 ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ حاضر شدہ اظهار این واقعہ ساختم حضرت والدی فرمودند کہ تا هنوز
 فتنای کامل نگزیده بعد از مدت مدید اتفاق طواف بیت اللہ افتاد و در اینجا از فضل او بجا
 جل شانہ حصول این دولت عظمی و مہبت کبری نقد و وقت گردید بشما الحمد و المنة کہ بعد
 از حصول این سعادت و کلمہ لا اله الا ان کہ گرفتار بودم بیرون آمدہ بکلمہ طیبہ لا اله الا اللہ
 مشغول گشتم ذالک فضل اللہ یوتیہ من یشاء واللہ ذو الفضل العظیم بعد ازاں حضرت ایشان
 فرمودند کہ براسے تبدیل اخلاق و زلیہ و صفات بشریت و رفع انانیت تکرار کلمہ طیبہ و کثرت
 فکر باید نمود ہر گاہ کہ انوار الہی جل شانہ غالب آمد البتہ در اخلاق و اوصاف سالک شکستہ
 حاصل خواہد شد آیہ کریمہ اِنَّ الْمُلُوکَ اِذَا دَخَلُوْا قَرْیَةً اَفْسَدُوْهَا وَ جَعَلُوْا اَعْمَارَہَا
 اَهْلَکَ اَذِیْلَہُ اشارہ فرمایانیمنیست:

روز جمعہ ہجید ہم جمادی الاخری حاضر حضور گردیدیم حضرت ایشان غری
 را مخاطب ساختہ فرمودند کہ آیہ شریفہ **اَوْ تَلْبِسُوْهُم مِّتَاجِرَاتٍ وَ لَا یَبْغِ عَنْ ذَکَ اللّٰہُ**
 اشارہ بدوام ذکر قلبی دار و در کریمہ فَاذْكُرْ اللّٰہَ قِیَامًا وَّ قُعُودًا وَّ عَلٰی جُنُوبٍ کُمُنِزَام

سل بدستیکہ با دشمنان ہر گاہ کہ داخل شوند وی را تباہ کنند- آنرا گردانند عزیز آنرا ذلیل- ۱۲-

سلہ مردانیکہ مشغول نمیکند ایشان را سوداگری و نہ بچ از ذکر خداست تعالیٰ- ۱۳-

سلہ پس یاد کنید خدای تعالی را ایستادہ و نشسته و در پہلو ہای خویش- ۱۴-

کردند. دور و زنده است که توجیه بطیفه نفس این شخص کرده ام. الا در لطیفه مذکور از جنین این از دور ظهور میکنند باز حضرت ایشان فرمودند که سبحان الله عجیب عنایات جناب مجد و الف ثانی رضی الله تعالی عنه است که در هر مقامی که توجیه میکنم انوار آن مقام همونوقت بر سالک وارد میشوند این همه عنایات پیران کبار است رضی الله تعالی عنهم اجمعین :-

روز و شب نسبت و حکیم جمادی الآخره فردی بخل نفیض منزل باریاب گردیده بشرف و یدار فیض آثار حضور و الا تنفیض گشت. حضرت ایشان خطاب بطلب باین شکسته و نوشته فرموده ارشاد کردند که در نسبت عالیله بی رنگی کمال رو میدهد و این همه اذواق و اشواق منوط بولایت قلبی اند. و ایضا حضرت ایشان فرمودند که درین طریقه شریفه نقشبندیه ذکر شرط است و نگذاشت خواطر و قوت قلبی و باز گشت نظر و توجه مرشد بهم رکن است اعظم از امکان این راه. بعد از آن در حضور مذکور آمد که حضرت علی رضی الله تعالی عنه فرمودند که جمیع علوم در باب بسم الله مندرج اند بلکه در نقطه بار حضرت ایشان این رباعی خواننده :-

دل گفت مرا علم بقی بوس است	مقلبیم کم اگر ترا دسترس است
اگر گفت که الف گفت و اگر گفت هم هیچ	در خانه اگر گرسست یک حرفت بس است

راقم گوید معنی عنه که مندرج شدن جمیع علوم در نقطه ظاهر باین معنی نیز می تواند شد که هر خطی که کشیده شود مبدأ و نقطه بود. بلکه مبدأ چه همون نقطه بود که چو کشیده شود صورت خط می شود پس علم عبارت از خط است که مندرج است در نقطه. بعد از آن در حضور مذکور مجاهدات و ریاضات و ترک و تجرید آمد حضرت ایشان فرمودند که از مایان هیچ کار سنی نشود و در روز کلاهما میکنم و در شب می خشم و درین راه در شب بیدار بودن است و خاموشی از گفتار شدن است قلت طعام و قنوت از انام می باید. تادری از معرفت بکشا ید. پس این شعر خوانند :-

جان بده و جان بده و جان بده	نمانده در گفتن بسیار صییت
-----------------------------	---------------------------

روز سه شنبه نسبت و دووم جمادی الآخره بحضور و الا حاضر گردیدم و در آن وقت درس مکتوبات قدسی حضرت مجد و الف ثانی رضی الله تعالی عنه بود و نوشته بودند که

بازگزار کرده مردمان گفتند که این مرد دیوانه است که بجلنگه رامی طلبید خیر بگر و شاه حسین همون وقت
آن جلنگه را که بهتر از غلغله های فاخره دانسته و بر بخود پوشیده همونوقت تو چه جمیع مردمان بطرف
او شد و قائم مقام پیر خود شدند بعد از آن در حضور پرنور مذکور حلیه مبارک جناب محبوب کبریا پید
هر دو سر احمد بنی محمد مصطفی علیه و علی آله من الصلوات اللهم و من التسلیمات اکملها آمد حضرت
این شعر خواندند

بصورتی که تویی کمتر آنسرید خدا | ترا کشیده و دوست از قلم کشید خدا

بعد از آن ارشاد فرمودند که شعر دیگر هم یاد آمده است لیکن خواندش تقاضای ادب
نیست پس بگفتن بعضی حاضران مجلس خواندند و آن اینست

تو بای جمال خوبی چون بطور جلوه آئی | آری بگوید آن کس که گفتن تو ترا نی

روز شنبه نوزدهم جمادی الآخره حاضر حضور گردیدیم درین اثنای ذکر مشبهاتیک
بعضی عزیزان بر کلام حضرت امام ربانی مجد و الف ثانی رضی الله تعالی عنه نموده اند آمد حضرت
ایشان ارشاد کردند که فضیلت پناهی مولوی سید محی الدین رحمته الله علیه از گزیده اصحاب و زبده
اجاب حضرت ایشان شهید رضی الله تعالی عنه بودند از ربانی مولوی فخر الدین حشتی رحمته الله علیه
نقل میکردند که مولوی صاحب مرحوم میفرمودند که جواب اعتراضات چنانچه حضرت مجد فرموده و کتاب
شریف قلبی فرموده اند از هیچکس نخواهد شد بعد از آن فرمودند که میدانی که مولوی غلام محی الدین کلام
شخص بودند بزرگ بودند جنبدی صبر و توکل و قناعت و ریاضت ایشان مانند جنبدیان
بود و گویا که از خانقاه حضرت سید الطائفه جنید قدس سره بودند مردمان می گفتند که حضرت مرزا
صاحب و قبله چه پیش ایشان بنی آیند ایشان میگفتند که مردمان عقلی ندارند از پیرزادگی چه میشود
ایشان از فرزندان حضرت غوث القاسم بودند مولوی باب الله صاحب مرحوم که استاد
ایشان بودند ارواح کردند که در بغداد مشرف حاضر شوند حضرت غوث پاک رضی الله عنه و واقعه
بایشان ارشاد کردند که پیش شما فرزند من غلام محی الدین حاضر است حاجت آمدن اینجا نیست
روز یکشنبه بیستم جمادی الآخره غلام بحضور پرنور آن قبله امام حاضر گردید حضرت
ایشان در نگاه خداوندانه بر آداب فدویانه این عاصی پر معاصی از کمال الطاف فرموده و

بشریت آراستہ و باطن بطریقت پیراستہ اند اقبال ایثاں ست کہ معارفیکہ سر موخالت
شرع شریف باشد جوئے نخرند و نسبت کہ از ذکر خنی و وقوف قلبی حاصل می شود و آن حضور
و آگاهی و جمعیت ست اعتبار می سازند و اکابران طریق دیگر احوالے کہ از ذکر جہر و سماع
بجصول می انجامد معتبر میدانند و این بزرگواراں آنرا غیر معتبری شمارند لهذا متصوفان دیگر
مقترض بر مکشوفات ایثاں هستند بحق کہ معارف ایثاں از فہم افہام اعلیٰ هستند و
از درک اوراک بالا بہ

روز پنجم شب سبت و چہارم جمادی الآخرہ بندہ بحضور والا حاضر گردید
حضرت ایثاں ارشاد فرمودند کہ بچان المدحجب فیض و برکات از خواندن حدیث شریف
نبوی علیٰ صاحبہا الصلوٰۃ و التحیات ظہور می کند۔ افسوس کہ مروان چشم بصارت از
دیدن این برکت دوختہ اند فردا چند احادیث و مناقب صحابہ کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم
اجمعین خواندہ شد من مشاہدہ نمودم کہ جسم را از غسل زیادہ تر طہارت حاصل شد و دل
را از تصفیہ عالی تر لطافتی شامل گشت بعد ازاں فرمودند کہ من ہر روز در خیال خود و در مدینہ
منورہ حاضر شدہ بطواف روضہ شریف مشرف می شویم و عیار مرقد مطہرین آرزو از جہار و
مشرکاں صاف می نمایم و خاک پاک را کحل دیدہ خود میسازیم و بطواف قبہ منورہ جان
می یازیم گاہے بدن آستان جان بخش می بوسم و گاہے براں خاک حیات دیدہ
جبس میالیم آہ صد آہ

کف پا بہ زمین چو رسد تو نازین را	بلب خیال بوسم ہمہ عمر آن نہیں را
بعد ازاں ارشاد فرمودند کہ احوال مثل شعر حضرت ایثاں شہید نور اللہ مرقدہ العزیز است کہ فرمودہ اند ہ	

اگر چہ طاقت یک گردش گاہ نیست	خدا کند ہمہ نازش بجان من باشد
والہذا فرمودند کہ عاشق شیدا کے طواف کوچہ دلربا چوں در ظاہر بارخنی پایدور خیال بجای آرد کہ ماہیچہ را در گاہ یاریم و دور از طرف آن جواریم ہر بار آہ شرر بارینباں می آید و می سوزاند و ہر ساعت نالہ ہر حرارت سری کشند و جان را آلتی میدہد	

ورا بتدای مراقبه احدیت سخی اسم مبارک اللہ می میکنند که جامع جمیع صفات کمال و منزه از
 نقصان و زوال است بے لحاظ صفات که السبع است یا البصیر یا علیم است یا قدیر پس
 مولوی شاه محمد عظیم صاحب عرض نمودند که لحاظ سبع و بصیر و علم و قدرت و غیره ناساختن
 چه وجه دارد حضرت ایشان ارشاد فرمودند که درین مراقبه ذاتی که جامع جمیع صفات
 است لمخوط می نمایند لحاظ صفاتی از صفات چہر که از ذات که مقصود بالذات است بسوی
 صفات که مقصود بالعرض توجہ نمودن از مقصود حقیقی بمطلوب عرضی میل ساختن است بے
 روز چهارشنبه سبت و سوم جمادی الآخره و مغل فین منزل علم گردیم
 حضرت ایشان ارشاد فرمودند که ذاکر آن محبوب حقیقی و عابدان مطلوب حقیقی که لیل و نهار در
 یاد پروردگار مصروف اند و شب و روز در عبادت آن شمع دل افروز مالوت می فرمایند
 که لبرین اللہ ما ذکره - آه صد آه که مادر فکر طعام و سترایش نولیم - پس مرا باید گفت لبرین اللہ
 ما آکل و اشرب - بعد ازاں در حضور مذکور فقیر آمد حضرت ایشان ارشاد فرمودند که الفقیر
 من خلایع المراد لا من خلایع الزاد - بعد ازاں در حضور مذکور بصیر و قناعت آمد حضرت
 ایشان فرمودند که حضرت خواجہ ناصر رحمۃ اللہ علیہ کمال صبر و قناعت داشتند دو کوه کین
 بودند فاقہ ہامیکشیدند و از چائے خود بخیبندند بر هر دو زانوی خود رسن بستہ بر خاک
 می نشستند کہ خیال بر خاستن نیاید و دام از جناب حق جل و علا التجامی نمودند کہ احمی اگر
 من ازین فاقہ ام فاقہ از خانہ سن بدر نزد مرا فرامی رزق میسر نشود حضرت خواجہ میر درد
 کہ پس ایشان بودند می فرمودند کہ مراد تمام عمر یک و نیم فاقہ میسر شدہ است - یعنی سبت
 و دو روزہ و دیگرے کہ نیم بودہ پانزدہ روز بود سبحان اللہ عجبت خمتیت فاقہ کشیدن
 ہر کہ تحمل آن باشد کہ صفت صمدیت ظہور میکند و اینجا است کہ شب فاقہ را لیلۃ المعراج
 صوفی گفته اند - بعد ازاں در حضور مذکور توحید وجود آمد - حضرت ایشان فرمودند کہ مقولہ
 محی الدین ابن عربی ست العالم اعراض بمحبۃ فی عین واحد و صوفیان دیگر کہ قائل بہ ہست
 اند کلمات و تلفظات ایشان در ظاہر مخالف شرعیت معلوم میشوند و احوالاتیکہ مکشوفات
 حضرت محبوب سبحانی مجد و الف ثانی رضی اللہ تعالی عنہ و توابعان ایشان ہستند ظاہر

غزل البسته میخوام ۵

تقصیر آفتاب و گناه ستاره نیست

روی عرق فشان تو کرد و نچسب مرا

بعد ازاں فرمودند که مراد از روی ذات محبوب است و از عرق صفات و شیونات حاصل آنکه مرا بے سرو سامان و خانه ویران شکسته بال مضطر حال دل بریاں چشم گریاں سینه کو باں آه بلب سر گرم مجلس به تب دل و جاں طپیده جیب و گریباں دریده آتش الم جلیس باقم عشق آں محبوب که مردم و هر لحظه تجلی دیگر تجلی می شود و بصفت دیگر ظهور می فرماید ساخته است تقصیر گردش آفتاب و گشتگی ستاره نیست که نجان سعادت و نوست ابر گردش سبع سیارات موقوف ساخته اند

روز شنبه بست و هشتم جمادی الآخره غلام بحضرت فیض گنجور حاضر گردید حضرت ایشان فتحی را مراقبه اقرین تلقین فرمودند و آن عبارت است از لفظ معنی کریمه عنقریب اقرب الیک من حبلى الوتر ید

روز یکشنبه بست و هشتم جمادی الآخره بحضور پر نور حاضر گردیدم حضرت ایشان پرسیدند که تو بر تحت شریف حضرت قبله عالم عالی سیر خواهم محمد زبیر رضی اللہ تعالیٰ عنہ رفته بودی نسبت ایشان معلوم کردی عرض نمودم که نسبت شریفه ایشان اینقدر ظهور می گیرد که گویا مرا با آسمان پیبردا هر سنگریزه آبخا بجای ناز نوری بجلوه ظهور می یابد و طور هر شجر آں مقام برنگ شجره طور بنظری در آید و هر نخل آں مکان بجای بار محبت باری تعالی اعطا می فرماید خاکش همه ذره ذره نور است حضرت ایشان فرمودند سبحان اللہ چه گفته شود و گوهر وصف ایشان چه سفته شود

روز دوشنبه بست و هشتم جمادی الآخره ندوی بحضور آں محبوب سبحانی یوم زمانی حاضر گردید حضرت ایشان صرف توجه فرموده رخصت کردند

روز سه شنبه بست و نهم جمادی الآخره بخل فیض منزل حاضر گردیدم حضرت ایشان ارشاد فرمودند که شخصیکه بطور افعای نشیند شکل لفظ محمدی شود

سلسله از یک تریه بسوسے او از رگ گردن

بنامہ کہ پسلی خیال بخوش برود	ہاں کرشمہ کہ پسلی برود نمودن اشار
تصور زخیر غمرہ اسن بر دل کشتگان مفارقت زخما سچی نشان میزند و خیال شمشیر نازش بر سینہ ماتم زدگان مہاجرت جراحبت می دید چوں بوقت چاشت از روز مسطور بندہ در حلقہ حاضر گردید اتفاقاً در میان حلقہ جلسے باقی نماندہ بود بندہ پس پشت فقرائیکہ بہتر از صد نشینی محفل اغیارست نشست حضرت ایشان بطرفت این کمتریں درویشان نکو فرمودہ این شعر بزبان مبارک خواندند ۵	
فریضہ است ترا آمدن بدر کہ دوست	اگر دروں نہ دہد بار آستان دریا
بعد ازاں با خواص صاحب متوجہ گردیدہ پرسیدند کہ امر و زبرد لہامی حاضران حقو کہ ام کیفیت فائزست ایشان عرض کردند کہ کیفیت شکست و نیاز بسیار ظاہرست حضرت ایشان فرمودند کہ امر و زچونکہ شب عرس مبارک حضرت خواجہ خواجگان پیر پیران اتفاقاً عن سوا اللہ خواجہ باقی باللہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ است برکات بسیار و نسبت شریف آنحضرت جہاں را گرفتہ و پیر چنین نہ باشد کہ چارم حصہ امت محمدیہ مرید ایشان ست و این مصرع بزبان مبارک خواندند ۵ دل شکستہ بود گو بہر خیرینہ ماہ بعد ازاں فرمودند کہ اکثر اوقات ہمہ وجود خود را مردمک دیدہ تصور نمودہ سجدہ خباب باری ادا می نمایم و گاہے از فواد الفواد خود سجدہ بجا می آرم و بخیاں خود کثرت این سجدات میکنم تا بحدیکہ از خویش نامے و نشانی نمی گذارم باز خود را از ندہ تصور دیدہ این عمل بجا می آرم ثم الی ما شاء اللہ تعالیٰ ۵	
روز جمعہ بسبب و پنجم جماوی الآخرہ فدوی بھل فیض منزل حاضر گردید - حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ اکثر عشاقاں جناب محبوب طلبا باں دیدار مطلوب کہ وفائی ندیدہ اند و جفلے کشیدہ اند از زخیر الم مقتول گشتہ و از نشتر غم مجروح غدہ آمدہ میگویند کہ ۵	
جز ترک عشق بارستگار چارہ نیست	آز دوست جان من این سنگ غارت
لیکن مانعی گویم کہ این کلام کمال بے ادبانه و سخن نہایت گستاخانہ ایست ماحسن مطلع این	

ارشاد فرمودند که هر کما لیکه در نوع انسان ممکن الوقوع است و در ایشان جلوه ظهور یافته است
مگر نبوت که ختم گردیده است بنحاقم الرسل علیه من الصلوات ایها ایشانند مطلع جمال پیغمبر
و مظهر کمال سید بشر علیه صلوات الله الملك الاکبر

هر لحاظ گفت که نهال بود پس پرده غیب	همه در صورت خوب تو عیاں ساخته اند
هر چه بر صفحه اندیشه کشد کلک خیال	اشکل مطبوع تو زیبا تر از ان ساخته اند

روز چهارشنبه غره رجب المهر حجب بنده بخدمت رفیق گنجور حاضر گردید حضرت
ایشان را در عرض حضرت مودود چشتی رحمة الله علیه شایخی طلبیدند و حضرت ایشان فرمودند
که مادر جانیکه مجلس سماع و وجد و تواجد باشد هرگز ندیم. اگر چه فاتحه بزرگ از بزرگان دین
باشد. بعد از آن ارشاد فرمودند که خداوند که از ما چه خطائے صادر شده که علی الصباح و مجلس
بدعت طلب نمودند و ازین جهت که ما را مرد فقیر دانسته و مجلس فقر طلبیدند بسیار خوش
شدیم. بعد از آن ذکر در نسبت ادبیت افتاد حضرت ایشان فرمودند که هر که نسبت
ادبیت پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم یا بزرگے طلب نماید باید که سر روز در خلوتی رفته
دو گانه ادا نماید و فاتحه آن بزرگ خوانده متوجه روح آن بزرگ بنشیند و در چند روز
این نسبت شریفه ظهور خواهد نمود یا بعد از نماز عشاء بخمال خود دستهای مبارک سرور
عالم صلی الله علیه و سلم بدست خود گرفته بیعت نماید و بگوید یا رسول الله یا یتک علی خمس شهاد
ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله و اقام الصلوة و ایتار الزکوة و صوم رمضان الحج
البیت ان استطعت الیه سبیلا هم چنین عمل هر شب نموده باشد

روز پنجشنبه دوم رجب المهر حجب علیه السلام غلام بجنور آل دودی خاص
و عام حاضر گردید حضرت ایشان ارشاد فرمودند که طالب متوسط الاستعداد توجه
مرشد کامل مکمل در عرصه ده سال سلوک این طریق شریفه مجددیه با تمام میرساند شخصی فر
مود که خصائل رذائل مبدل سمات گردید ان متمتع الوقوع معلوم می شوند حضرت ایشان
فرمودند که خصایلیکه در جبلت انسان افتاده اند رفتن آن خیل و شوارست و در آن
آل تا سالک متخلق با خلق الهیه بگو دو از ذمه پیران طریق در شمار نیاید بعد از آن در حضور مذکور

صاحبها الصلوة والسلام باین پنج که سر بصورت میم و کتفین بصورت حاکم برنگ حلقه مسم
ثانی و سابقین بشکل دال میگرد و باین وضع نشسته مراقبه اسم مبارک آنحضرت صلی الله علیه و سلم
می کنند بسیار فیض وارد میشود و ایضا حضرت ایشان فرمودند که بوقت ذکر قلبی خیال باید کرد
که فیض تجلی آنجا لیکه از قلب مبارک سید بشر علیه صلوة الله الملك الاکبر تعلق حضرت آدم ابو البشر
علیه السلام رسیده است بر دل من می آید و در ذکر لطیفه روح تصور کند که فیض تجلی صفات
نبوتیه الهیه که از روح مبارک سید عالم صلی الله علیه و سلم بر روح حضرت نوح و حضرت
ابراهیم علی نبینا وعلیهما الصلوة والتسلیم رسیده است بلطیفه روح من فائز می شود و در وقت
ذکر سر خیال نماید که فیض شیونات ذاتیه الهیه که از لطیفه سر مبارک حضرت سید العالمین علیه
فضل صلوة المصلین بر حضرت موسی کلیم الله علی نبینا وعلیه صلوة الله رسیده است و لطیفه
سر من می آید و در وقت ذکر لطیفه خفی خیال نماید که فیض تجلی صفات سلویه الهیه که از لطیفه خفی حضرت
سرور هر دو سر علیه صلوة الله الملك الاعلی بلطیفه خفی حضرت عیسی علی نبینا وعلیهما الصلواتهما و ملکها
رسیده است بلطیفه خفی من وارد میشود و در ذکر اخفی لحاظ باید کرد که فیض شان جامع الهی از
لطیفه احسن جناب خاتم پیغمبران علیه صلوة الله الملك المنان بلطیفه اخفی من ظهور میکند ازین
مراقبات بسیار ترقی و رتبت می شود و ایضا حضرت ایشان فرمودند که بوقت ذکر هر
لطیفه از لطائف که میکند همون لطیفه مرشد خود و لطیفه مرشد مرشد خود تا جناب آنحضرت علیه تعالی تعالی
بشکل اینها مقابل لطیفه خود تصور کرده فیض لطیفه شریفه حضرت سید بشر علیه صلوة الله الملك
الاکبر بواسطه آن آئینه باور لطیفه خود اخذ می نماید بعد از آن حضرت ایشان ارشاد
فرمودند که طالب را باید که هر لحظه و هر لحظه در خیال وصل مطلوب خود باشد و انتظار جلوه او
کشد پس آه از دل فنی منزل خود کشیدند و فرمودند که مناسب حال ما مضطر بان
فراق یار و یقین استیاق نگار این ابیات در آلود و این اشعار عزم آلود هستند

دگر می بای و فنین تو مشغایمی کردم	سپند آساز جامی جستم و فریادمی کردم
فرب خویش میداوم که زینک می آید	بهر آواز پایے خاطر خود شادی کردم

بعد از آن مذکور حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه آمد حضرت ایشان

چہستم کہ مقرران ترا وسیلہ نجات خود گردانم بہر این سگ کہ از مخلوقات ست گناہان مرا
 پیامر زو منظر عنایت با فرما و ہمدراں روز سید احمد بغدادی از اولاد حضرت غوث الاعظم
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ در رضاہ عنہا احوال حضرت ایشاں از زبان مولانا خالد رومی مظلم العالی
 کہ از اعظم خلفاء حضرت ایشاں اند و در آن قلم مہندی عالم و پیشوای بنی آدم ہستند شنیدہ
 ترک مشیخت خود نمودہ از بغداد و شریف بارادہ بیعت نمودن بدست حضرت ایشاں قطع منازل
 و طی مراحل نمودہ آمدند حضرت ایشاں فرمودند محض ستاری آن سائر العیوب جرم بخشی آن
 غافر الذوب پردہ پوشی این معیوب ست کہ بر پشت خاک این ناپاک بارش ابر رحمت و درخش
 سیاح مکرمست چندان می نماید کہ ہر قطرہ من بفیاضی از دریای محیط باج میخوام والا حال من بہ
 مصداق این شعرست : ۵

نہ تدر ویم نہ طاووس نہ آنیم چرا	جبہ صیاد پے کندن بال بہرست
بعد از آن در علقہ ہنشتند و از کمال شوق و نہایت ذوق این شعر خواندند :	
وحشی از عشق تو جان او تو باشی زندہ	زندگی بخش کسے عمر کسے جان کسے
<p>روز یکشنبہ پنجم رجب المرجب بندہ بکھن فیض منزل حاضر گردید حضرت ایشاں فرمودند کہ بکار آمدہ است این سخن کہ ہجوم مخلوق کہ از اطراف اربعہ زمین مروان فریجا آمد استقامت و تمکین می ورزند و قریب یکصد و چہل کس از طالبان راہ یزدان مجتمع شدہ اند و روز بروز زیادہ می شوند و در دل من ہرچ خطرہ نمی آید کہ اینہارا نان خورش می باید و یا بہر پوشیدن پاچہا بیشاید . الحمد للہ و المنة کہ از قلم خطرہ خطرات دو جهان زبودہ و خیال خیالات این آن زدودہ راقم گوید غنی عنہ کہ بمصداق مقولہ ناصر علی ۵</p>	
جمعیکہ سر بسجود و حدت فرد گسند	گزیاد و دست سیدہ بخا و غوغا گسند

چہ جاتی خطرہ غیر کہ عارف بلند سیر را کمال محال ست و ہمہ این اشنا تفسیر کریمہ انا
 خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ اَمْشَاجٍ نَّكَثَتْ لَيْدٍ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا كَبِيرًا بیان می فرمودند
 کہ صنایع بدایع قدرت اہمی باید دید کہ چہ صورتہای خوش و صنفہای دلکش آفریدہ و بقالب
 احسن تقویم کشیدہ است روزے ہند و پسرے و برہمن بچہ و مجلس من آمد صورت محبوب

شناختن نسبت آمد حضرت ایشان ارشاد فرمودند که حق سبحانه جل شانه مرا چنان ادرای
و وجدانی عطا فرموده است که تمام بدن من حکم قلب پیدا کرده است از هر جانبی که شخصی
می آید از مقابل رو آید یا از پشت یا از زمین یا از بسیار احوال نسبت باطن او معلوم میکنم
و عیانای بیستم:

روز جمعه سوم رجب المهر حبيب بنده بحضور فیض گنجور حاضر گردید حضرت
ایشان مولوی شیر محمد مولوی محمد عظیم سلیمان الله تعالی را توجیه بعبادت ثلثه سوله عنصر خاک میکردند
و فرمودند که پنج مراقبه اسم الباطن میکنند که فیض اسمای اسم الباطن است
و مورد فیض عناصر ثلثه و در اصطلاح حضرت مجدد الف ثانی رضی الله تعالی عنه این مقام را
ولایت علیا میگویند بعد از آن حضرت ایشان فرمودند که چنانکه مراقبه اسمی الباطن در اینجا
میکند نه بهین پنج مراقبه اسم الظاهر در لطائف سبعة میکنند که سبب افیض در آن جای می
الظاهر و مورد فیض لطائف سبعة است اگر چه این مراقبه اسم الظاهر حضرت ایشان
شهادت نور الله مرقدہ المجید را تلقین نفرموده اند لیکن از مکتوبات شریف حضرت مجدد الف
ثانی رضی الله تعالی عنه معلوم می شود که این مراقبه در اینجا میفرمایند و من بعضی طالبان
را تلقین میکنم چنانچه میاں ابوسعید صاحب را اسعد الله سبحانه فی الدارين تلقین کرده بودم و
حضرت ایشان این بنده را شش راجم تلقین فرموده بودند

روز شنبه چهارم رجب المهر حبيب بنده بحضور پر نور حاضر گردیدم حضرت
ایشان فرمودند که شکر عنایات الهی بنعمات ثنائیه که در باب من نالائق صادر می شوند پنج
زبان ادا نمایم که مردمان برائے طلب حق جل و علا از بخداد و سمرقند و بخارا و تاشقند
در اینجا می آیند و از نسبت نقشبندیه مجددیه مستفیض می شوند موافق استعداد خود هر کس
مستفیض می گیرد و من چه ام اینهمه عنایات حضرت ایزد رحمان بواسطه توجهات جناب مرزا
جان جان شامل حال این کمیده درویشان است الحق که

اگر برتن من زبان شود هر موعظه	یک شکر تو از هزار توانم کرد
بعد از آن فرمودند که دیدم حضور من اینست که سگ که بجانه من می آید می گویم که احمی بن	

فادریان حقیقت نسبت نقشبندیہ : فادریان فضیلت اصحاب کرام و عشرہ مبشرہ شہداء و اوصیاء بدیع الرضوان اصحاب اعد و متبع اصحاب

خواجہ بزرگ مشرف شدم حضرت خواجہ فرمودند کہ نسبت کہ ترا از خواجہ باقی باللہ رسیدہ است
 آن نسبت ماست من عرض کردم کہ یا حضرت خواجہ گاہی حضرت خواجہ باقی باللہ فرمودہ
 اند کہ مرا نسبت حضرت چشت رسیدہ است و آن حضرت چنین میفرمایند بہش چیست حضرت خواجہ
 فرمودند کہ من در خدمت حضرت خواجہ یوسف ہمدانی رسیدہ از خدمت ایشان نسبت کسب کردہ
 ام آن نسبت را از من خواجہ قطب الدین گرفتند و از حضرت خواجہ قطب الدین بھرت خواجہ باقی
 باللہ رسیدہ است پس آن نسبت فی الحقیقہ نسبت حضرت خواجگان نقشبندیہ است کہ من رسیدہ
 است و از من بھرت خواجہ باقی باللہ رسیدہ بعد از آن حضرت ایشان فرمودند کہ بواسطہ حضرت
 خواجہ بزرگ اسلام در بلاد ہندوستان رواج یافت و تصرف بسیار را از آن حضرت صادر شدند
 و اے یومنا ہذا می شوند بعد از آن حافظہ را امر فرمودند کہ پنج آیت خواند و فاتحہ حضرت خواجہ
 خواندند بعد از آن فرمودند کہ در طریقہ بزرگان نقشبندی نسبتہای متعددی ظہور کردہ اند لیکن
 اصل نسبت از حضرت خواجہ نقشبند است رضی اللہ عنہ بعد از آن لطیف فرمودہ اند و یک طعام
 حضرت خواجہ بہار الدین نقشبند بچند دران و یک نمک بسیار حضرت مخدوم اعظم انداختند نسبت
 ایشان تیزی پیدا کرد و دو قلقل مخرج دران و یک حضرت میر الواصل رحمۃ اللہ علیہ کردند۔ آن
 نسبت تیز تر شد و حضرت مجدد دران و یک جنرات انداختند کشتی دیگر پیدا کرد و تیز بہارے
 نسبت با آن طور ماند بعد از آن حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ من در مشاہدہ دیدہ ام۔
 کہ حضرت سیدۃ النساء فاطمہ الزہراء رضی اللہ تعالیٰ عنہا رونق افزاے این مکان گردیدہ بہن ارشاد
 فرمودند کہ من برائے تو زندہ شدہ ام۔ بعد از آن در حضور مذکور فضیلت اصحاب پیغمبر علیہ آله و
 صحبہ صلوٰۃ اللہ علیہم اجمعین حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ فضل ترین جمیع امت و اشراف ترین
 ہمہ اہل ملت خلفای الراشدین المہدیین اند رضوان اللہ تعالیٰ عنہم جمعین کہ از ہر یکے ازین ربعہ آوازہ
 ہدایت بہر چار طرف زمین رسیدہ بعد از آن عشرہ مبشرہ کہ کسے عشرہ غیہر آن کمال ایشان ندیدہ
 و نہ مثل آن لیشارتی شنیدہ بعد از آن شہدای بدر کہ ہر یک بدر چرخ شہادت ست ماہ سماوی
 ولایت بعد از آن اصحاب اہل بیعت الرضوان کہ تحت الشجرہ بیعت نمودہ سر سبز و شاداب
 از جویبار ایمان گردیدہ اند بعد از آن اصحاب احد کہ جمیع اولیاء راست بمقابلہ احد انہا نمیرسند

و کسوت مرغوب میداشت مومنان این مجلس همه با رومی توجه بجانب او آوردند و مدعای
چند و چند پیدایت او نمودم آخر الامر دعا با جابت رسید و آن برهن بچه گریبان کفر از
گردن خود درید و خلعت ایمان پوشید. و قامت نمونه قیامت خود را از زیور مقوم ایمان
بیارست و حسن خود را از نور اسلام جلاداده برخاست :

روز دوشنبه ششم رجب المرجب بنده و حضور پر نور حاضر گردید که امروز روز
عرس خواجه جگان پیر پیران خواجه معین الدین چشتی است - رضی اللہ تعالیٰ عنہ بعد از آن
حضرت ایشان احوال حضرت خواجه بیان فرمودند که عمر حضرت خواجه بنفقه یا بنشدته ساله
بود روزی ایشان در باغ خود که پراز میوه و آبها جاری بود تشریف داشتند اتفاقاً پیش
حضرت خواجه قلندری آمد و در خواست آب نمود ایشان بطبی پراز میوه و کوزه آب شیرین برآ
او آوردند آن درویش میوه را تناول فرموده آب را نوش کرد و در حق حضرت خواجه دعا کرد
همو وقت دل حضرت خواجه از دنیا سر دشت و از آنچه در ملک و تصرف ایشان بود برآمد اول
طلب علم فرموده مردانه دار و در طلب حق حلی و علا در آمد تا وقتیکه بخد مت مبارک حضرت خواجه
عثمان باونی رسیده قریب بست سال از خدمت شریف ایشان اخذ فیوض و برکات فرمود
و بحضور حضرت غوث الاعظم رضی اللہ تعالیٰ عنہ نیز حاضر شده اند و حضرت خواجه یوسف همدانی را
رضی اللہ تعالیٰ عنہ نیز زیارت نموده ششماه در خدمت ایشان بوده اند هم درین محفل فرمودند که
مولانا بدر الدین سرهندی که از اصحاب حضرت مجدد دست رضی اللہ تعالیٰ عنہ فقیه عجبی در
کتاب خود نوشته است که من از اتفاقاً زمانه در حضرت دلی حاضر شدم دیدم که یک باغچه پراز
انوار و برکات بطرف راسته واقع شده درون آن باغ در آمد دیدم که مزار پر انوار حضرت
ما خواجه باقی بالله در اینجا است متوجه حضرت خواجه ششم حضرت خواجه عنایت به حال من نمودند
از نسبتهای مخصوصه خود عطا فرمودند بعد از آن بزیارت حضرت خواجه قطب الدین رضی اللہ
عنہ نغم و مراقب شدم حضرت خواجه ارشاد فرمودند که نسبتی که ترا از حضرت باقی بالله رسیده
است آن نسبت ماست بعد از آن بزیارت حضرت سلطان نظام الدین حاضر شدم سلطان جیو فرمود
که در نسبت من محبوبیت غالب تر است بعد از آن بحسب اتفاق در حضرت اجمیر رسیدم و بزیارت

عثمان بن عفان و صاحب ریاض و خوف عبدالرحمن بن العوف رضی اللہ تعالیٰ عنہا و حضور آں
 سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم مال کثیر داشتند و اکثر از اصحاب بعد از وفات آں سرور علیہ
 افضل الصلوٰۃ و اکمل التحیات حشمت و اجلال دنیا کمال یافتند و حق آنست کہ در قرآن
 کہ ایشانرا بجانب حق جل جلالہ بود هیچ فتوری و قصوری راہ نیافت پس معلوم شد کہ در حق اصحاب
 صفہ کہ کی من النار واقع شد بجهت آنکہ ایشان دعوی ترک و تجرید کرده بودند و در صدق
 دعوی ایشان قائل واقع شدیم گوید معنی عنہ پس از اینجا معلوم کہ صوفی را پیروی اصحاب صفہ
 در کارست و الا ساقط از حیز اعتبارست و فردا حسرت و ندامت پیش آری ہر کہ بجانب خط
 بہر محبوب مائل است اشتغال از دنیا و اہل دنیا در حق او حکم قاتل است و اوقف اسرار حضرت
 فرید الدین عطار قدس سرہ جائیکہ گفتہ اند چہ در ہای الفیاض سفتہ اند منظم

زہر دارد و از درون دنیا چوسار	گر چہ ظاہر بہت پریش و نگار
مینماید خوب و زیبا و زلف	لیسکہ از زہر شش بود جاز تا خطر
زہر این مار منقش قاتل است	با شہ از وی دور ہر کو عاقل است
بہو طفلان منگر اندر سرخ و زرد	چون زنان مغرور رنگ و بود و گدو
زال دنیا چون عروس آراستہ	ہر دور روزی شوی و دیگر خواستہ
لب پہنیش شوی خندان میکند	پس ہلاک از خشم و دناں میکند
مقبل آں مردیکہ شد زین جہنم طاق	پشت بروی کرد و ادش سہ طاق

و آنکہ کثرت مال و منال و علوم و تربت جاہ و جلال صحابہ را عطا فرمودہ بودند و خورا
 بر اں قیاس نباید نمود و از آئینہ دل نگاہ ایں بیاضل باید نمود و درین معنی حضرت مولانا روم
 چہ خوش منظوم فرمودہ اند چہ

کار یا کار اقیاس از خود بگیر	گر چہ باشد در نوشتن شیر شیر
روز چہار شنبہ ہستم رجب المہرجب غلام محفل نقبہ انام حاضر گردید و اں وقت درس جامع ترمذی بود و حدیث فضل عائشہ علیہ السلام کفضل المؤمنین علیہا سائر الکحاکم خواندہ شد حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ ازیں حدیث شریف فضیلت	

رضی اللہ عنہم ورضوا عنہا۔ بعد ازاں مرتبہ جمیع اصحاب رضوان اللہ الملک الوہاب ست وکسیکہ بنظر ایمان
 آں سرور زمین و زمان را علیہ صلوات اللہ الرحمان ویدہ است داخل زمرہ ایں اکابر است واذ
 بشارت اخصیابی کا لکھو **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّهُ يَنْشُرْ لَكُمْ فَتْرَتَكُمْ** وافر حال و بیشتر بختیان کہ کر کہ
كُلَّ دَعْوَةٍ وَاللَّهُ يَسْتَعِذُّ بِطَاعَتِهِ بر آں ست ۵

روز شنبہ مہتمم رجب المرجب ایں کینہ فقر بار یا ب نخل آں مرشد پیر یا گوید
 در اں وقت درس مکتوبات قدسی آیات حضرت امام ربانی قیوم زمانی مجد و الف ثانی رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ بود و آں مقام مذمت دنیا و اہل دنیا رقام فرمودہ بودند کہ ہر کہ متلبس دنیا است اور اجنب
 حسرتی و ندامتی در روز جزا نیست حضرت ایثار ارشاد کردند کہ دنیا طلب یا دنی ست برا
 محتاج الیہ۔ و ایضا حضرت ایثار فرمودند کہ ہر چیزیکہ دل از حق سبحانہ تعالیٰ غافل سازد
 او دنیا ست و ایں شعر خوانند ۵

چیت دنیا و لباس دنیوی	از خدا غافل شدن لے مولوی
چیت دنیا از خدا غافل شدن	نے قماش و خستہ و فرزند و زن

و ایضا فرمودند کہ روزے جناب پیغمبر علیہ صلوات اللہ الملک الکبر و در خانہ حضرت سیدۃ
 النسا رقرۃ عین الرسول الزہراء البتول رضی اللہ تعالیٰ عنہا تشریف آورده بودند دیدند کہ در دست
 مبارک آں سیدۃ النسا رسوار نقرہ ہستہ فرمودند مالی و ولد دنیا پس چون آنحضرت صلی اللہ علیہ
 وسلم بخاندہ خود تشریف آوردند و حضرت فاطمہ کہ فاطمہ بودند مجاہد عذرا آتش آں ہر دو دست
 بر بخن را یک دست از دستہای خود جدا ساختہ بخنور آنجناب علیہ صلوات اللہ الملک الوہاب فرستادند
 حضرت امام الانبیاء علیہ آلہ صلوات اللہ الملک الاعلیٰ آنرا بقدر تصدیق فرمودند۔ و ایضا حضرت
 ایثار ارشاد فرمودند کہ یکے از اصحاب صفہ وفات یافت و در پارچہ پوششش ایک درہم یافتند
 از اں سرور علیہ صلوات اللہ الملک الکبر عرض نمودند آں حضرت ارشاد فرمودند کی من اللہ العالی
 یعنی یک دانخ آتش ہرہ خود برد بعد ازاں یکے دیگر از اصحاب صفہ ارشاد فرمودند ناگاہ دو
 درہم در پارچہ اش یافتند آنحضرت علیہ فضل الصلوۃ ارشاد فرمودند کہ کیان من الناس
 بعد ازاں حضرت ایثار ارشاد فرمودند کہ بعضی از اصحاب مثل جناب جامع القرآن حضرت

ترجمہ
 باز خوانندہ

سعدی شیرازی آمد حضرت ایشاں فرمودند کہ انوار ولایت سہروردیہ داشتند و مرقمیدہ
ہستند و رو و شعر تمام سلوک بیان فرمودہ اند **نکستہ**

مرا پیر و اتاسے مرشد شہاب	و و اندر ز منہ فرمود بر آؤ آب
کچے آں کہ بر خویش خود ہیں سب اش	و گر آں کہ بر غیر بد ہیں سب اش

بعد ازاں حضرت ایشاں فرمودند کہ ہر کہ از ملاقات دارد باید کہ لباس پوشد
و طرہ اختیار کند ۵

یا مرو با یار ازرق پس بہن	یا بکش بر خانہاں انگشت نیل
یا مکن با پہلیبان دوست	یا بنا کن خانہ در خور و پیل

روز جمعہ و ہم رجب المرجب حاضر بجنور گردیدم سخن در بیان ترک
و تجربہ افتاد حضرت ایشاں ایں رباعی خواندند۔

سرباعی

حناک نشینی ست سلیمانیم	ننگ بود اندر سلطانیم
ہست چہل سال کہ می پوشش	کہنہ نشد غلٹ عربانیم

بعد ازاں ذکر اشعار مولانا جامی سہروردی کہ کبھی بیان ترک و تجربہ ست آمد حضرت
ایشاں ارشاد فرمودند کہ مولانا جامی ملاقات مولانا عبد الرحمن جامی اتفاق افتاد
مولانا جامی قبل از تعارف از ایشاں فرمودند کہ چیزے از اشعار جامی یاد داری چونکہ
ایشاں در آنوقت بنیر سنگے لباس نہ داشتند شعر حسب حال خود خواندند ۵

مار از خاک کویت پیر نہایت برتن	آں ہم ز آب ویدہ صد چاک بدن
--------------------------------	----------------------------

بجو خواندن مولانا جامی فرمودند معلوم شد کہ جامی توفی بعد ازاں حضرت ایشاں اشعار
جامی خواندند و فرمودند کہ معاش را بایں طور باید ساخت **بہ نظم**

لستنگے زیر لستنگے بال	نے عنہم وزو نے غم کالا
گزرک بوریا و پو سٹکے	دلکے پر زور و دوستکے
ایں قدر بس بود جامی را	رند کے مست دلا و بالی را

حضرت عائشه صدیقہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا بر تمام زنان ثابت شد بعد ازاں فرمودند نفسیاتی
 که ایشانراست از روی علم و اجتهاد و تقاضا و ترک و تجرید و محبوبیت آنحضرت صلی اللہ علیہ
 وسلم بر جمیع عورات - فرمودند که در باب ترک و تجرید ایشان واردست که روزی نزد ایشان بنده
 هزار درهم و دنانیر آمدند همه را در هوس مجلس تصدق کردند یک خر مهره نزد خود نگذاشتند و نسبت
 که جناب فاطمہ الزہرا رضی اللہ تعالیٰ عنہا راست بنسبتی است که بعضی رسول اند و شرافتیکه
 حضرت مریم راست بخت امتیہ حضرت عیسیٰ علی نبیتا و علیہ الصلوٰۃ والسلام واقع است و
 علوم تربیتی که حضرت آسیہ راست بسبت و رش حضرت موسیٰ علی نبینا و علیہ التحیات است
 و هم بخت شد اند و کالیف و مضایب و بلیه که از دست فرعون بایشان رسید و در آن
 ایوان ظلمت که از هر طرف مصر کفر و ضلالت می وزید شعل ایمان و چراغ نور عرفان را بجوئی
 راه ندادند حق سبحانه بمراتب اعلیٰ رسانید.

روز پانزدهم رجب المرجب بنده بخیل فیض منزل حاضر گردید - در آن وقت
 درس ششمی شریف حضرت مولانا روم قدس سره بود حضرت ایشان بعد از فراغ آن زمان
 گوهر نشان ارشاد فرمودند که در تمام امت سه کتب اند که مثلی ندارند اول آن کلام اللہ مجید
 بعد از آن بخاری و سنن ابی داود و مسند احمد و مولانا روم که مثل آن کتابی بعد کلام اللہ بخاری
 نیست اگر شخصی عمل برین مثنوی شریف نماید بی تعلیم بی طریقت جنلی وافر از اسرار معرفت
 یابد و از زمره واصلان حق جل و علا گردد و بعد از آن مذکور حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ آمد حضرت ایشان فرمودند که کمالیکه حضرت مجدد دارند کسی و راست کم
 وارد حق آنست که اگر همه اولیاء الدصاحب وحدت وجود را توجہ فرمایند از راه تنگ وجود
 بشاہرہ شہود و رازند و یقین است کہ حضرت محی الدین ابن العربی قدس سره کہ مجتہد این طائفہ
 وجودیہ اند از توجہ حضرت مجددان مقام تنگ بمقام عسلی ترقی نمایند بعد از آن حضرت ایشان
 ارشاد فرمودند کہ بران طریقت و مرشد آن حقیقت سه قسم اند - یکے ارباب کشف چنانچہ
 حضرت ایشان شہید توار الدمر قدہ المجید - دوم اسباب ادراک - سوم ارباب جبل کہ طایفان
 کشف ادراک نسبت ندارند و در کمال این ہر سه طائفہ سبب و شکی نیست بعد از آن مذکور شد

ایشان آمدند از قدرت یزدان شیراز پستان برآمد و ایشان نوش فرمودند - و ایضا حضرت ایشان فرمودند که عادت شریف ایشان بود که چهل هزار بار سبحان الله هر روز میخواندند و علماء صوفیه را احتکاف است و فضیلت تسبیح و تهلیل متأخرین تهلیل افضل گفته اند - و ایضا حضرت ایشان فرمودند که اکثر طرق رسال صوفیه بایشان میرسند مقتدا میجمع کبر و پیشوای جمیع صلیحا هستند بعد از آن حضرت ایشان فرمودند که امروز روز وصال حضرت شاه ناصر الدین قادری است که مزار پر انوار ایشان در حضرت دلی بجه حبش پوره واقعت یزار و تبرک به مرشد والد بزرگوار این ذریعہ بقدر بود که در شب گذشته این روز ازین سرای فانی نخت بر بسته بودند و منجم همون روز از وطن خود آمده بودم چون درین مکان که حضرت دلی است رسیدم والد بسیار خوش شدند که مرا از مرشد خود بیت نمایند اتفاقاً بعد از چند ساعات جناب مرشد ایشان ارتحال فرمودند - بعد از آن در حضور مذکور پیران حضرت غوث الاعظم آمد حضرت ایشان فرمودند که چهار پیر حضرت غوث داشتند یکی تاجاد و بناس - دوم شیخ ابوالوفاتیم والد ایشان سید ابوالصلح - چهارم شیخ ابوسعید مخدومی قدس الله سرهم -

روز یکشنبه و روز نهم رجب المرجب این بنده نابکار در حضور آن مقبول درگاه پرور نگار حاضر شد حضرت ایشان ارشاد فرمودند که ذکر اتم ذات و یافعی و اثبات برائے این میکنند که هر چه موعود بفرموده است تمام روز گفتگو و ناله از بهر خوف و ذبح و تمنای بهشت آنانکه از آتش عشق مرسته اند آرزوی بهشت را بهشته اند پس آبی از دل شیف منزل کشیدند و فرمودند که صلی شود قطعی شود از خودی گذشته بایده و بدوی بپوشتن شاید بعد از آن مذکور موت اولیا الله آمد حضرت ایشان فرمودند که ارواح بعضی اولیا فرشته قبض کرده در پارچه هر یک بهشت پیچیده خواهد که بسوی آسمان می بروند که آن روح قبل از بدون فرشته از دست فرشته جست کرده بجناب الهی می رسد - چنانچه در حدیث شریف وارد است و بعضی ارواح طیبه او قبض مسحق فرشته را هم و غنیمت از دست قدرت خود داد سبحانه قبض میفرماید -

در کوی تو عاشقان چنان جاں میدهند	که نجا ملک الموت بکند سرگز
روز و دو شنبه نیز و جم رجب المرجب غلام و محفل قبله ام حاضر گردید در آنوقت	حدیث قدسی انا عند ظن عبید بنی آدم حضرت ایشان فرمودند که معنی این حدیث نزد من نیست

بعد از آن اشعار شیخ ابن سینا کبروی رحمه الله علیه خواند و فرمودند که معاش در ویشال
بدین سان می باشد نظم

نان جوین و خرقة پتین آب شور هم نخته دو چار ز علی که نافع است تاریک کلمه که پی روشنی آں با یک دو آشنای که نیز و به نیم جو این آں سعادت است که حشر بر دبرد	سپاره کلام و حدیث پیهری درویس نه لغو بو علی و ذرا عنصری بیوده بستی نه برو شیخ خاوری در پیش چشم بهت شاں ملک بخری جویای تاج قیصر و ملک سکندری
--	---

بعد از آن مذکور محبت افتاد حضرت ایشاں ابیات نور العین واقف خواندند ابیات

ضبا با زلف یار من چه کردی مکدر گر نگردی با تو گویم ببستی گرد کین از خاطر یار فکندی خار واقف را به بستر	زوی بر هم قرار من چه کردی که با مشت عیار من چه کردی بگو ای گریه کار من چه کردی بگو ای گلشن ارمن چه کردی
---	--

روزی شنبه یازدهم رجب المرحوب بجنود رفیق بخور حاضر گردیدم
در اوقات حضرت ایشاں درس حدیث می فرمودند ناگاه مشتائے از خاندان چشتیه برای
ملاقات حضرت ایشاں آمد حضرت ایشاں ارشاد فرمود که گزک اکابران که بیست سال
راوق محبت اند سماع و سرود نیست که دل را رنگارنگ اشواق می آرد و پرده حجاب چهره یار
خرق می سازد گزک ما متوسلان نقشبندیه که باده نوشاں جام مودت ایم حدیث و دود
ایست که قلب را گوناگون اذواق می دهد و برقع و نقاب از روی نگار دوری نماید
مصرع آں ایشانند من چنینم هر دم به بعد از آن آه به از دل کشیدند و فرمودند و اشواق
المدينة و اشواق المدينة - و احسرة المدينة - بعد از آن و در حضور مذکور حسن مبصری رضی الله
تعالی عنه آمد حضرت ایشاں فرمودند که پدر و مادر ایشاں از موالی بودند لیکن فضیله کای ایشاں
دارند و یکس نمی دارد که در طفولیت با یام رضا عت حضرت ام سلمه رضی الله تعالی عنها کار
ادواج مطهرات جناب سرور کائنات علیه افضل الصلوة بودند پستان خود را در دهن

منہار قلندر سزاوار میں ثنائی

کہ دراز و دور پنجرہ و رسم یارسانی

فـ و بیان تصرفات اولیاء الدواعی ایشان رضی اللہ عنہم

بعد از آن در حضور مذکور تصرفات اولیاء اللہ آمد کہ اعانت این طائفہ علیہ شافل مخلصان
می باشد برابرست کہ ایشان دانستہ مدبکار روانی مردمان نمایند یا نادانستہ از ایشان اعانت رسد
حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ اکثر از اولیاء اللہ مثل مشکلات مردمان می شود و ایشان از آن
واقعه خبری ندارند۔ بعد از آن میان الف شاه عرض نمودند کہ ما از وطن خود کہ آنجست بار وادعیت
در حضور می آمدیم و در اثنای راه را گم کردیم۔ ناگاہ حضرت ایشان را دیدیم کہ تشریف آورده بمن راه
راست نمودند پس من گفتم کہ شما کیستید از نام و نشان خود خبر دهید حضرت ایشان فرمودند کہ من آنم
کہ تو نزد من برای بیعت می آئی دوبار مرا این واقعه در پیش آمد۔ بعد از آن حضرت ایشان فرمودند
کہ میان محمدیاری صاحب ہم میقتند کہ من برای تجارت می رانم ناگاہ دیدیم کہ شما تشریف آورده قریب
بہل من ایستاده فرمودید کہ بہل اتیر بکنید۔ و بدانید و ازین قافلہ جدا شدہ بگذرید کہ قطع الطریق
می آیند و این قافلہ را بر باد می کنند۔ من بہل اودا نیڈاز قافلہ جدا شدہم بقضای الہی این ہمہ قافلہ
را قطعان طریق بغارت بردند و من بخیر و خوبی داخل منزل مقصود گردیدم
روز سہ شنبہ چار و ہم رجب المہر حبيب بندہ حاضر حضور گردیدم ذکر خطائی
کونی کہ از بزرگان واقع می شود افتاد۔ حضرت ایشان فرمودند کہ بعضی اوقات بزرگان اجیزی کشتا
و ریافت می شود۔ لیکن رعایا تعبیر آن واقعه خطای می شود تقصیر کشف نیست باید کہ تعبیر قائل بدقت نظر
بکنند ہم درین اثنای شخصہ اجنبی آمد حضرت ایشان نام او را پرسیدند او گفت نام من دالخان
است۔ حضرت ایشان این رباعی خواندند

واقربا و از عشق و اندر پا و

کارم بپے طرفہ نگار افتادہ

گر دامن شکسته دادا دادا

ورنہ من و عشق ہر چہ با دا با دا

بعد ازاں ذکر و درود و تجلیات آمد حضرت ایشان فرمودند کہ تجلیات متنوعہ بر سالک وارد می شود و آب پیچہ را فانی می سازد و این مصرع بر زبان مبارک را می آید مصرعہ ہرے از گل لیلی بدخسید سحر گاہی تجلی انعالی می ورختہ و انعال عباد را از نظر سالک مستوری سازد

حق تعالی ارشاد فرمود که هر که مرا بخیاں و یا بوجہم یاد کند من نزدیک ستم چنانچه بقیاس حدیث است
 بعد از آنکه مشتمل بر بیست و یک غزل است برای معنی می کند بعد از آن در حضور فیض کجور شخصے آمد و کلمات
 شوقیہ زبان خود آواز کرد و حضرت ایشان این شعر خوانند

مرغاں مین بہر صبا سے	خوانند ترا با صطلاحے
ندانم آں گل خنداں چہ نگہ بودار	کہ مرغ ہر چہ گفتگوی اودارو

دہم در آن مجلس این شعر خوانند۔

یکبار بگویم نظیر سے	مشہور شوم بے نظیری
---------------------	--------------------

بعد از آن فرمودند کہ اصل این مضمون در کلام حافظ شیرازی یافتہ می شود۔ و آں اینست

نام من قریب رود بر لب جاناں ہوں	اہل الہوی جان می آید از نام ہنوں
---------------------------------	----------------------------------

بعد از آن حضرت ایشان فرمودند کہ بعضی اشعار حافظ شیرازی موافق مضامین حدیث شریف

ہستند پس این شعر خوانند۔

ساقی عشرت امرو ز بفر دامن	یاز دیوان قص خط امانی بمن آر
---------------------------	------------------------------

و فرمودند کہ مضمون این حدیث است اِذَا احْسَبْتَ ذَنْبَكَ فَتَنْظُرْ حَسْبَ احْسَبَكَ وَاِذَا احْسَبْتَ خَيْرَكَ فَتَنْظُرْ حَسْبَ

پس فرمودند کہ کار امرو ز جوالہ بفر دامن۔ فرصت را عنیت شمار بعد از آن در حضور مذکور ہر دو

را بخجا آمد حضرت ایشان فرمودند کہ ہیر مرید حضرت بہاؤ الدین ذکریا ی ملتانى بود۔ روزے

حضرت بہاؤ الدین نماز میخواندند کہ ناگاہ ہیر پیش نماز رفت ایشان بعد از نماز او را فرمودند کہ تو

پیش نماز میرفتی این کار ہرگز آئینہ نمائی کہ گناہ آبیر گفت کہ بجان بہمن در عشق یکسا دنی بندہ اینیں

بہوش بودم کہ خیال شما و نماز شما مانند و شما کہ خود را عاقل خدای گوئید درین حضور محبوب

خیال گذشتن ما کہ دید ایشان انفعال از کلام ترا ز اش کشیدند و گریاں دریدند۔ بعد از آن ایشان

فرمودند کہ و حق تو دعای کنم کہ از او صلوان حق گردی ہیر گفت اگر شمار اوقات ست مرا تا بہ انجامای

من رسانید۔ و روی محبت من از آنسو مگردانید۔ بعد از آن در حضور ہر نور مذکور قلندری آمد۔

حضرت ایشان این شعر خوانند۔

قلند قطرہ در یای عشق ست	قلند زورہ صحرای عشق ست
-------------------------	------------------------

بسم مبارک ایشان رسید کہ ای دوست ترا نماز و روزہ معاف کردیم دول تو از کہ ورت نشا
 کردیم ایشان تیر شدند کہ جناب آں سرور علیہ صلوات اللہ الیکم را ہم صوم و صلوة معاف
 بنمود کہ مکیدہ متوسلان آبخاکیم از تفلع این امر بچہ طور گرد و دو کلمہ تجیدہ بزبان رانند و از دوسو سہ
 آں لیمہ راندہ شدہ غلطی یافتند ہادی و عین ایشان کہ حیم و رحمان بود از سر شیطان بازداشتہ
 راہ ہایت نمود آں تجلی شیطانی از نظر ایشان مرتفع شد باز شیطان نداد واد کہ من بسیار کسان را
 ازین مقام عالی بجنیف ضلالت افکندیم ہادی شا کہ خدا بود و مویہ محمد مصطفی علیہ صلوات اللہ الیکم لا اظہار
 فریب من بر شما کاری نکرد۔ بعد از اں در حضور مذکور شغل باطنی آمد حضرت ایشان فرمودند ہر کہ مشغول
 است مقبول است و ہر کہ غافل است کے مقبل است راقم گوید۔ مروے چہ خوش فردے گفتہ
 است فردے۔

ہر کہو غافل از حق یکناں است	و راں دم کا فرست اما نہاں است
و ہم در باب یاد محبوب رعنا چہ شعری زیبا نظم نمودہ است شعر	
پس از سی سال آنخی محقق شد بقا قانی	کہ یکدم با خدا بودن بہ از ملک سلما قانی
بعد از اں در حضور مذکور متابعت مرشد آمد حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ کار خلافت مرضی پیر رہبر نہست باطن اہر اب و اہر میا ز و پس فرمودند کہ شخص بے اجازت من خرمزہ بھنوی نواب برد باطن او سیاہ گردید او ندانست کہ سببش ہنیت استغفار و توبہ از گناہان خود و کرد و بیج اثرش ظاہر نگشت بعد از اں گفت کہ این جرم برون خرمزہ کہ نامرضی مرشد سرزد شدہ است۔ ازین توبہ می نمایم فی الحال انبساط پیدا شد و نسبت باطنش بطور سابق ظاہر گردید۔ روز شنبہ ششائز و ہم رجب المہر رجب در محل ضعیف منزل حاضر گردیدیم حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ ہر کہ از یاران من راہ صبر و توکل قناعت و تقوی پیش گیرد و حضور جودیت و انوار و کیفیات در قلب وارد از جانب من اورا اجازت نیست کہ طالبان را بیعت نماید و در ہر کس کہ ازین صبر و توکل و غیرہ فتور نیست اورا بیعت ساختن و مرید ساختن قصور نیست اگرچہ از اجازت یافتگان من باشد حقیقتہ از من مجاز نیست :- روز جمعہ ہفتم رجب المہر رجب ہادی بھنور پر نور حاضر گردید حضرت ایشان	

و گاهی بخیلی صفاتی و دو سبک و صفات مخلوق را از نظر سالک محقق میفرماید و گاهی بخیلی ذات ظهور میفرماید
 و همگانی ذات عالم در ذات حضرت حق میر آید. بعد از آن در حضور پر نور مذکور عقل آمد حضرت
 ایشان فرمودند که عقل دو قسم است. یکی عقل نورانی. و دوم عقل منظم عقل نورانی آنست که شش خود بخود
 اجتناب از خواهی و استقامت با او امر نماید و منظم آنکه از هدایت مرشد احترام از منہیات کند. بعد
 از آن این نقل فرمودند که حضرت شاه عبدالرحیم نقشبندی رحمة اللہ علیہ روزی در کوچی فرستند
 ناگاه در انبار راه دیدند که بچه سگ در کناره تالاب ایستاده است و طاقت بیرون آمدن از آن
 گل نمی تواند مردمان را گفته که این آب بر من آید کسی بیرون نیاورد و آخر الامر آن سگ بچه را
 بدست گرفته بیرون آورد و در اهل محله را فرمودند که کسی این آب و درش کند و را بخاطرها نهد بود گفت
 که من بکف تربیانی غم ایشان آن بچه سگ را حواله طبایع کرده تشریف آورده و بعد از چند
 بار دیگر گذار ایشان در آن کوچ افتاد که موافق گذر یک کس اہمیت باقی گل ولای و سگی از مقابل ایستاد
 می آید ایشان آن سگ را منع کرده خود از آن راه گذر کردند. سگ گفت که شما بر من ظلم کردید که راه
 مشترک است برای ما و شما و شما مانع گذشتن این راه گشتید ایشان گفتند که تو از آب تر بودی بجهت
 پیچیدن جامه خود منع نمودم سگ گفت که جامه شما از یک گونه آب پاک می شد و حال آنکه در آنجا
 شما پلیدی ملوث شده است از بشتن هفت دریا زائل نمی گردد. بعد از آن سگ گفت که صوفیان
 مذہب ایشان اختیار می کنند و شما راه اختیار کرده اید ایشان گفتند بچه طور سگ گفت که شما مرا از راه
 باز داشته خود گذر کردید باز سگ گفت که حق تعالی را از عقل نورانی می شناسند از عقل منظم ایشان
 گفتند که تفسیر این هر دو عقل بیان کن سگ گفت که عقل نورانی آنست که بے نصیحت ناصح و بے وعظ
 و اعظ پند پریش خود و عقل منظم آنکه از بند و بند نصیحت افتد.

روز چهارشنبه پانزدهم رجب المرجب بخوار سیف بنور عارف گردیدم حضرت
 ایشان ارشاد فرمودند که طریقه شریعت نقشبندیہ ماسون و محفوظ است از وسوسه شیطان چرا که
 این اکابران بنا بر طریقه خود بر حضور و آگاهی و جمعیت نباده اند و کشف النور و ظهور روی از حیر
 استبار ساقطی شمارند بخلاف طرق دیگر که بنا بر آنها بر النور و اسرار است. بعد از آن فرمودند که
 که روزی حضرت غوث الاعظم رضی اللہ تعالیٰ عنہ را بجایه واقع شد و درین روشنی آن آوازے

باشد و تفرقه ببردنی بجز درونی راه نیابد

از بروں و رسیاں بازارم	وز دروین خلوصیت بایارم
------------------------	------------------------

در ابتدا اینی به تکلف است و در انتها به تکلف و درین طریق اینی چون در ابتداست می دید و راهی بر حصول آس وضع کرده اند از خالص این طریق آمده است هر چند متبایان طریق دیگر این روش می دید و اندرین معنی گفته اند

از دروین شواشدا از بروں بیگانه دشمن	این چنین زیبا صفت کم می بود اندر جهاں
-------------------------------------	---------------------------------------

روشن

متبایان نظر بر قدم عبارت از آنست که در راه رفتن نظر بر قدم دوخته شود و بمحسوسات مشغول نگردد تا جمیع اقرب باشد چه در است و اول تابع نظر است و پرفشانی نظر دروین تأثیری کند

بچه مشغول کنم دیده دل را که مدام	دل ترمای طلب دیده ترمای خواهد
دارم همه جا با همه کس در همه حال	دروین ز تو آرزو و در دیده خیال

متبایان دروین عبارت از آنست که واقف نفس باشد تا بغفلت نبرد آید

ندانم چه فصول کرده که می بینم	زماں زماں بموایل نفس مشتاق
-------------------------------	----------------------------

کلمه سوم برای دفع تفرقه است که از آفاق تجرید و کلمه چهارم واقع تفرقه نفس است. متبایان یاد کرد و یادداشت سالک تا زانیکه در طریقت و تصنیع است و بحقیقت و ملاحظه حضور نه پیوسته است در مقام یاد کرد است یعنی فکری که از شیخ خود تلقین گرفته است دائم در ذکر اوست و تکلف مشغول باشد تا بمرتبه حضور برسد

سر رشته دولت ای برادر بکف آرد	دین عمر گرامی بخسارت گذارد
دارم همه جا با همه کس در همه کار	میدار تهنه چشم دل جانبی یار

چون حضور و دام پذیرد و ذوق یابد و از تکلف دارد و ملکه گردد که بنی منفی نشود و یادداشت بود

دارم همه جا با همه کس در همه حال	دروین ز تو آرزو و در دیده خیال
----------------------------------	--------------------------------

و یادداشت راستی دیگر هم هست عالی و آل در خور این رساله نیست حضرت خواهد

از حضرت ایثار شنیده ام که کسی را که قلبی وزگیر و متاثر نشود و پیرا از ذکر باز داشته
بجهد و قوت قلبی امر باید کرد و توجیهات باید نمود تا ذکر در گیرد و منتهای قوت مدوی آنست
که بر عدد نفی و اثبات برنجی که وین طریق محمودست و اکتفا باشد تا در نفس طاقی گوید نه جفت
گفته اند که این ذکر در یک نفس چون بهست و یک عدد با شراط معتبره برسد و نتیجه بر آن شتر
نیشود از دیدنی و فتا و امثال آن بریجی اصل این عمل و لیل کنند باید که سلوک و ذکر از سر گیرد
با کمال اخلاص و تقوی شاید فائده یابد. منتهای قوت زمانی آنست که حساب کند اوقات خود
اگر با عمل خیر گذشته است شکر کند و اگر بکارهای ناشایسته گذشته است استغفار کند موافق
حال خود. حسنات الابرار سیئات المقربین. منها سلطان گزینت که ذکر تمام بدن را در گیرد و هر
عضو در رنگ دل ذکر و توجیه مطلوب گردد.

هر دم بهوائی تست و ساز
هر موی زگیوم به یرداز

تم کلامه الشریف.

روز شنبه بیستم شهر رجب المرجب غلام بحضور آتقبله اہم حاضر گردید
حضرت ایثار ارشاد فرمودند که طالب را باید که تئیل لسانی با محبت الفاظ و لحاظ معانی و وقوف
و نگہداشت خواطر و توجه الی التذکر خواندن و الا در طریقت محسوب نیست و اسم ذات و نفی و اثبات
هم بجا طریقت غیر با نظار فیض باید کرده

روز یکشنبه نوزدهم شهر رجب المرجب بحضور فیض گنجور حاضر گردیدیم
حضرت ایثار الوان لطافت بیان فرمودند و نور لطیفه نفس شل صبح بیان کردند.

روز دوشنبه بیستم شهر رجب المرجب بحضور فیض منزل حاضر گردیدیم حضرت
ایثار ارشاد فرمودند که کلمه طیبہ **لا اله الا الله** آیتی است از آیات قرآنی و **مُحَمَّدٌ رَسُوْلُ اللهِ**
کلمه ایست از کلام ربانی پس این کلمه طیبہ را اگر بجا آنگاه آیتی است از کلام باری خوانده شود فیض
بنوع دیگری آید و اگر بجا آنگاه این کلمه ایست که از خواندنش قائل مسلمان می شود و اما ما مورم
از غیر طیبہ صلوة الله الملک الاکبر بخواندن این کلمه از زبان و تصدیق داشتن معنی این در دل
بخواند فیضی پنج و دیگر حاصل می شود. و ایضا فرمودند که خواندن کلمه طیبہ بجا طبعی اول حسنی را

نقشبند قدس سره فرموده اند مقصود از ذکر آنست که دل و انما حاضر باشد مع الله بوصف محبت و تمیز
منها بازگشت عبارت از آنست که بعد از ذکر فی و اثبات صحو و بدل گوید - الهی آنست مقصودی و
رضاک مطلق یعنی ازین ذکر فائده این کلمه فی هر خاطرست نیک یا بد تا آنکه خالص شود ذکر فارغ
شود و سر از ماسوا اگر خالص نیابد ذکر خود را درین کلمه باید که بر سبیل تقلید مرشد بگوید تا حاصل شود او را
به برکت ادا خلاص. منها نگاه داشت عبارت از مراقبه خاطرست یعنی وقت تکرار کلمه طریقه در دل آید
کنند که خاطر غیر در دل خطور نکند یک ساعت یا دو ساعت این مراقبه و مجاهده ضرورتست
سالک را **پایه**

ترا یک بند پس در هر دو عالم	ز جانت بر نیاید جز خدا
-----------------------------	------------------------

منهاد قوف قلبی عبارتست از بیداری دل و حضور قلب مع الحق سبحانه و تعالی که هر چه نیک باشد
مر قلب غفلت و غرضی از حق تعالی پس لازمست سالک را که دائم واقف و حاضر باشد بر قلبش در حال
فکر و نگذاشتن او و دلش را که غافل شود از ذکر و نه از مفهوش حضرت خواجۀ نقشبند قدس سره صحن نفس
در رعایت عدد را لازم نمی فرمودند و لیکن وقوف قلبی را لازم می فرمودند و را شمار ذکر و رابطه و غیرها
پس مقصود از ذکر و وقوف قلبی و طریقه غفلت است و حضورند کوی الدوام بجنوع و خشوع و بکب
و التظیم **پایه**

مانند مرغی باش باں بر خیزد دل با پای	اگر بقیه دل زایدت سستی و شود قهقهه
دور در دل بچش کال و لیر چه گاه	دقی سحری آید یا نیم شب باشد

دبقول و وقوف قلبی آنست که نگراں و واقف دل بود و توحی و نظری بان داشته باشد
قطع نظر از ذکر تا تفرقه باں راه نیابد و بنقوش ماسوا نقش نگیرد و گفته اند دل بیکار نیست یا با ماسوا و نیت
یا با مطلوب و آونیت آدمی تا بیدارست حواس ظاهره و باطنیه اند اخبار عالم بدل سیر سازند و تفرقه
میدارند و چون صاحب دل متوجه بدل خود گردد - گویا حصن گردد و دل ازین توجه پیدا میشود و فی گذار
که اخبار عالم بدل در سد درین هنگام دل بمقصد اقصی در آید و چه بیکاری و حقی او مفقودست چون
از این طرف ممنوع گشت چاره ندارد و غیر از توجه با نظرف احتیاج بذكر توجه مذکور ندارد و گفته اند دل
از دشمن باز دارد و دوست را طلبیدن حاجت نیست زنگ از آینه بزادای غیر از ظهور نور پنج نیست

از آیات الهیه رضی الله تعالی عنهم -

روز چهارشنبه بخت و دوم رجب المرجب حاضر حضور گردیدیم مولوی
کرم الله تجدد بیعت ثالثه نمودند حضرت ایشان عنایات بسیار بجال ایشان فرمودند و تفرقه و
کلاه تبرک بایشان مرحمت فرمودند و توجّهات بلیغ بجال ایشان عنایت فرمودند بعد ازاں
درس مثنوی شریف حضرت مولوی معنوی قدس سره شروع شد حکایت طوطی و هازرگان
خوانده میشد چون نوبت باین اشعار آمد

این دو با شد وفا ای دوستان	من درین حبس شاد و بولستان
یاد آید ای مهال زین مرغ زار	یک صبوحی در میان مرغزار

حضرت ایشان مبارک بلند و حق تعالی ارجحت بیان فرمودند نسبت مولانا
ظهور نمود و آنحضرت را وقت خوشش شده تاثیر عجیب بر حاضران حضور واقع شد
گر میباید دست داده

روز پنجم بخت و سوم رجب المرجب حاضر حضور گردیدیم
مثنوی شریف بود و احوال کون و بر دکه مشایخ کرام ما واقع می شود افتاد و مذکور این
شعر مولانا بود

کو کی مرغی صنیفه بگناه	در درویش صد سلمان با سپاه
------------------------	---------------------------

حضرت ایشان ارشاد کردند که وقتی که احوال بر درویش عارف می آید چنان حال
می شود که در زمین و آسمان از قایت و سعادت نمی گنجد بلکه زمین و آسمان و عرش و اینها
در زوایه قلبش می در آید پس سلیمان با سپاه در ویش چه مقدار دارند و وقتی که احوال کون
بر عارف می آید خود را از ذره هم ضرر تری یابد بلکه هیچ نمی یابد - بعد ازاں بر اسم توجّه فرمودند
یاران مشغول شدند و شخصی را امر فرمودند که برای اهل حلقه با و کش بجنابند و ارشاد کردند که حضرت
ایشان شهید رضی الله عنه میفرمودند که کشفای نیم شخصی را که با اهل حلقه با و کش می جنابند و نصیحت
توجّه هر واحدی شریک می شود زیرا که از جهت ادب و احدی را راستی می رسد - بعد ازاں حضرت
ایشان شهید نقل فرمودند که روزی بخدمت مرشد خود حضرت سید السادات سید نور محمد رضی الله

حرام است و بلحاظ ثانی بهر حال که باشد در جنابت باشد یا در حدث جائز است - و ایضا فرمودند
 که کلمه طیبه لسانی باشد یا قلبی بلحاظ معنی ثانی در لطائف عالم امر ترقیات می بخشد و بلحاظ معنی اول در
 کمالات و حقایق فائده تام می دهد - و ایضا فرمودند که نصف کلمه طیبه که لا اله الا الله است ناشی است
 از تجلی صفات و نصف که محمد رسول الله است ناشی است از تجلی ذات پس فیضی که از نصف اول می آید مبدأ
 اش تجلی صفاتی است و فیضی که از نصف آخر می آید مبدأش تجلی ذاتی شتان مابینها - احدی که فرقیست بسیار
 و تفاوتیست کثیر در انوار این هر دو و در اسرار و فیوض این هر دو که را دیده بدینا عطا کرده مشاهده
 می نماید - و ایضا فرمودند که طالب را باید که یک سخطه از یاد مطلوب غافل نباشد پس این
 شعر خوانند ۵

این شربت عاقبتی است خسرو	بے خون جگر چشید نتوان
--------------------------	-----------------------

و ایضا فرمودند که فرق در میان تجرید و تفرید آنست که تجرید انقطاع علایق ظاهر است
 و تفرید انقطاع علایق باطن - و ایضا فرمودند معنی اَقْرَبُ الْقُرْآنِ بِالْحَرْفِ فَاِنَّهُ اَنْزَلَ بِالْحَرْفِ
 آنست که چون ذکر فاسقان در کلام الله آید خائف و خرمین باید بود که مبادو حال با چنان نشود -
 و چون مذکور مومنان آید خائف بود که با تخمیں شیم و چون مذکور ادا امر نواهی آید عین شود که ازین
 چنانکه فرمودیم بنظر نری آید قس علی هذا - و ایضا فرمودند حب الدنیا را بس کل خطیب است و اس
 گناهان کفر است - پس حب دنیا کفر شد چنانکه مولانا سیف مایند ۵

اهل دین کافران مطلق اند	روز و شب در پی حق و دوزخ ترقی اند
-------------------------	-----------------------------------

روز سه شنبه است و حکم رجب الحرج حاضری حضور گردیدیم حضرت ایشا
 فرمودند که صاحب خفنی مذہب را ضرورتیست که موطای امام محمد رحمه الله علیه نزد خود داشته باشد
 که در آن کتاب عجب کاری کرده است که اخبار صریح و آثار صحیح برای تائید مذہب خود آورده اند
 بعد از آن ارشاد کردند که در هر چهار مذہب چهار خاصه است که یکی را از دیگری ممتاز ساخته
 است - خاصه مذہب خفنی کتاب هدایه است که در مذہب دیگر مثل آن کتابی نیست - و در
 مذہب شافعی امام غزالی رحمه الله علیه عجب محقق گشته اند - و در مذہب حنبلی حضرت غوث الاعظم
 سرآمد مرقبان جناب الحی هستند - و در مذہب مالکی و حمد شریف امام مالک خود آیتیست ۵

می باشد نه بخت آنکه او تعالی رزق می دهد و پرورش می نماید با نوازع عنایات مشرت می فرماید و بخلات فرقه اولی که پرستش می کنند حق جل و علایر ابعفات کامله او شتان ما بینا پس فرمودند که بنی تو انم گفت که من عبد اللہ ام لیکن بحال از چند مدت بر من عبد الہیت ظهور می کند.

روز شنبه بیست و پنجم رجب المرجب در حضور فیض گنجور حاضر گردیدیم حضرت ایشان فرمودند که حضرت شیخ محی الدین ابن العربی قدس سرہ نوشته اند که کی فرقه از فرق عالم بعثت گرفته هر یک را هدایب پیوده است قائم لصلوات مستقیمت و مؤید قول خود کریم آورده اند و ما من خاتبة الا هو اخذ بنا صیبتها ان سانی محی صلاط مستقیمت و ہم بریں معنی مولانا روم فرموده است ۵

پس بدی مطلق نباشد در جہاں بد به نسبت باشد این را ہم بدان

و حافظ شیرازی فرماید ۵

پیر با گفت خطا در مسلم صنع زلفت آفرین بر نظر پاک خطا پوشش باد

پس حضرت ایشان فرمودند که آنچه مکتوف ما دیران ماست و رای اینست ۵
روز یکشنبه بیست و ششم رجب المرجب ندوی بحفل فیض منزل حاضر گردید حضرت ایشان چند عنایت نامجات یکے اسی مولانا خالدر روی سلمہ اللہ تعالی - دومی نامی مرزا رحیم سلمہ اللہ تعالی - سومی بجاجی عبد الرحمن سلمہ اللہ تعالی ارقام فرمودند مضمون نامہ فیض شمامہ اولی اینست کہ از استماع ارشاد و شاد دران جوار دل را مسرتی حاصل گشت باید کہ از آمدن طلبان اجتماع مردمان غره نخواهند شد کسر وقتی خود بہر لحظه و لمحہ ملحوظ دارند اینہم رجوع خلق و کثرت ارشاد از امداد و توجہ پیران کبار دارند ہر دم و ہر ساعت توجہ بہ پیران دارند و امیدوار عنایت ایشان باشند و السلام - مضمون نامہ ثانی کہ بنام مرزا رحیم سلمہ اللہ تعالی ارقام فرمودند اینست کہ لازم است کہ ہر طالب کہ پیش آید رجوع آورد و او را تلقین نموده باشند در ہدایت و ارشاد و تحفیض نماید ساخت ہمکس طالب بار اندچہ ہشیار و چہ مست و السلام - مضمون نامہ ثالث کہ بجای عبد الرحمن حسن سلمہ اللہ تعالی تحریر فرمودہ اند اینست کہ احوال ترقیات باطن خود مع حالات رجوع طلبان و ترقیات ایشان ترسیم نمایند و السلام ۵

عنه حاضر شدم دیدم که آنحضرت خوش نشسته اند موجب آن استفسار کردم حضرت سید صاحب ارشاد کردند که امروز باو کثافت بسیار برائے قهر تقسیم نموده ام می بینم که بسبب قبولت این عمل از جناب الهی فیوض و برکات بسیار مثل باران می بارود هم در آن مجلس این شعر را بر زبان مبارک رانند

باران غمزه گشت و قضا را بهانه خست رقم بسجده پی نظاره رخش و حتی بدوش غیر نهاد از ره کرم زاهد داشت تاب جال پری زخا	خود سویی ماندید و حیا را بهانه ساخت دستی بر رخ کشید و عار را بهانه ساخت مارا چو دیله خزش پارا بهانه ساخت کنجی گرفت و ترس خدا را بهانه ساخت
---	---

روز جمعه بستم و چهارم شهر رجب الحریب غلام بجنهور قبله انام حاضر گردید حضرت ایشان ارشاد فرمودند که روزی در حلقه نشسته بودم مشاهده نمودم که چادر نودی از مرار پر انوار حضرت خواجه قطب الدین بختیار کاکی نورالقدر مرقدہ آمده تمام حلقه را احاطه نمود. و الاضواء فرمودند که روزی در عالم مشاهده دیدم که دو مزار برابر واقع شده اند یکی مرقد بنور حضرت نظام الدین اولیا و دیگری قبر مطهر حضرت ایشان شهید عطر اللہ ارواحها پس پیراسته تقابل من آوردند و انستم که اس عنایت از حضرت نظام الدین است قدس سره و از من پرسیدند که پیر شما نظام الدین است گفتیم که پیر ما منظر اند باز گفتند که پیر شما نظام الدین است گفتیم که مرزا منظر مرتبه ثالث گفتند که پیر صحبت شما حضرت نظام الدین اند من ساکت ماندم اگر من اقرار پیری ایشان میکنم مرا می پوشانیدند بعد از آن در آن اثنا شخصی مغربی اسم مبارک حضرت شنید قطع منازل و طی مراحل نموده از راه بغداد شریف بمولانا خالد رومی سلمه اللہ تعالی ملاقات کرده بجنهور و الا حاضر گردید شهره ارشاد و هدایت مولانا و را و یارا ظهار ساخت که قریب صد هزار مردان حلقه ارادت گردان اغلاص نهاده اند و دست بیعت بدان مولانا زده اند و یکبار عالم بتحر و تحمل طریقه شد دست بسته پیش مولانا ایستاده اند حضرت ایشان فرمودند که از استماع این خبره دلم مقدار پرش سرور گردیده چه جای افتخار که مرتبه سرت مقدم است از افتخار بعد از آن ارشاد کردند که عباد الرحمن در زمان بسیار می باشند و عباد اللہ اقل قلیل که عبادت و بندگی ایشان فالحاصل برای ذات خدا

بهر چه از یاد دور رفتی چو زشت آن نقش چو نیل	بهر چه از دست و دانی چه فراخ فزاید چو نیل
<p>و از حاضری حضور پرسیدند که معنی این شعر بگوید سبب کفر باز آمدن از مطلوب صیحت لیکن از اسلام چه طور باز خواهد ماند حاضران ساکت ماندند حضرت ایشان فرمودند که باز ماندن از مطلوب از ایمان برین پنج خیال می آید که سالک ادراک اسی احوال که حصول اللہ است سید هر از نوافل تلاوت هم مستوری در آن واقع می شود و حال آنکه این تلاوت و نوافل از ایمان نیست پس سالک را در انوقت پرداخت آن حضور باید و کثرت نوافل و تلاوت نشاید که مانع حضور است و هم حضرت ایشان در انوقت این شعر خواندند</p>	
هر چه که نه آستینت دامن تو باشد	مسید تو بنقار و فگار کند از بال
<p>بعد از آن در حضور فیض کجور مذکور تکرار بیعت آمد حضرت ایشان ارشاد فرمودند که طالب رابعیت از شیوخ متعدد نمودن جائز است چنانچه صحابه بعد از وفات آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بحضرت صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ محبت نمودند بعد از وفات ایشان از عمر بن الخطاب رضی اللہ تعالیٰ عنہ مصافحه بیعت کردند و نظام هرست که بیعت صحابه از خلفای راشدین برائے انتظام امور احوال بودند و نیوی پس از اینجا معلوم شد که تکرار بیعت جائز است و در طریقت بعد از آن در حضور مذکور وارد آمد حضرت ایشان فرمودند که وارد را اصطلاح صوفیه دیگر روح القدس و داروق می گویند و نقش بندیه وجود عدم نامند و آن عبارت است از ورود فیض الهی جل سلطان و چون بر سالک رادی می آید محو مثلاًشی می سازد و چون کثرت واردات فائز می شوند سالک بهر واردی عدم میگردد و لیکن آنست که ورود این واردات متواتر گردد بلکه متواصل چنانچه اکابران این طریقه علیہ</p>	
ی فرمایند	
و صل اعدا مگر توانی کرد	کار مردوان مردوانی کرد
<p>و ایضا حضرت ایشان فرمودند که روزی جناب آن سرور علیہ صلوات اللہ الملک الاکبر را در مشاهده دیدم که تشییع آورده بمن فرمودند که نام تو عبد اللہ است و نیز عبد المؤمن است روز پنجشنبه غره شعبان ۱۲۳۱ هجری قمری بحضور آن قطب عالم حاضر گردید حضرت ایشان فرمودند که حضرت ایشان شهید نور اللہ مرقدہ المجیدی فرمودند که چون ماه شعبان اعظم میاید</p>	

روز دوشنبه نسبت و نهم رجب المرجب غلام بحضور پرورد
 همت رگر دید حضرت ایشان بجناب الهی تضرع و خشع نمودند و این شعر بعد غلبات شوق
 خواندند

ما اظلمت و اظلمی ما بسین	اے کس ما بسین
--------------------------	---------------

بعد ازاں مذکور جناب سید اولاد آدم سرور عالم مخیر السلیین محبوب رب العالمین
 المذنبین خاتم النبیین علیه افضل صلوٰۃ المصلین آمد حضرت ایشان کرات مرات این شعر تصدیق
 برده خواندند

هَوَ الْكُتُبُ الَّذِي تَرْجُو شَفَاعَةً	لَكِنْ هَوِيَ الَّذِي تَرْجُو الْإِهْوَالِ مُتَقَرِّبًا
--	---

روز سه شنبه نسبت و نهم رجب المرجب بحضور والا حاضر گردیدم حضرت
 ایشان میر قمر الدین سمرقندی را ارشاد فرمودند که سعی بجنید که اسرار ذاتیکه سجد و خلعت است بر شما
 چنداں غلبه کند که خود را سجد و خلعت بیند بعد ازاں و ام التذشیر ازی سمرقندی را فرمودند که تضرع بچای
 الهی بکنید و سعی و کوشش نماید که فتای انا حاصل شود و زوال عین و اثر گردد و پس معنی زوال عین و
 اثر فرمودند که زوال عین آنست که بر خود لفظ انا معتقد و اندیشی توان گفت که من هستم حضرت خواج
 عسب الدار احرار قدس سره فرمودند که انا یعنی گفتن آسان است و انا را شکستن مشکل است و معنی زوال
 اثر آنکه هیچ صفتی از صفات خود نبیند

روز چهارشنبه نسبت و نهم رجب المرجب بحضور والا حاضر گردیدم حضرت
 ایشان ارشاد فرمودند که طاعت حق بجان و بعلی میگویند صوفیه معیت ذاتی قرار داده اند و اما که مرآت
 معیت بطلان یقین می کنم برین معنی گویم که لحاظ بکنید که او با ما است هر جا که هستیم قطع نظر از لحاظ معیت
 ذاتی و علی او تعالی بعد ازاں در حضور مذکور کفر طریقت آمد حضرت ایشان فرمودند که اهل این مشرب
 از باب توحید و جودی اند که از دین و دنیا گذشته و از خودی رسته و جام وحدت نوشیده اند از
 آنکه حسین بن منصور حلاج قدس سره که سید این طایفه هستند میفرمایند

كُفِّرْتُ بِدِينِ الشِّرْكِ الْكُفْرُ وَارْحَبُ	لَدُنِّي دَعْبَتُ الْمُسْلِمِينَ قَبِيحٌ
---	--

بعد ازاں این شعر خواندند

لائیشل بی گرویدہ
روز نیکشنبہ چارم شعبان المعظم غلام مخصوص قبلہ خامن عام حاضر گردید
 حضرت ایشان فرمودند کہ جناب مرشدنا و نادینا حضرت ایشان شہید نور اللہ مرقدہ المجید مقبرہ
 کہ شبی جناب محبوب کبریا محمد مصطفیٰ علیہ افضل صلوات و اکمل تحیات اللہ الملک الاعلیٰ را دیدم۔
 و بریں بیچ از زیارت آنجناب مشرف شدم کہ خود را ہم بستر آن سرور یافتہ بوسل کہ بیچ جانی نفسی
 را در آنجا گنجایش نبود و عنایاتے کہ بایں بندہ نمودند و رای شرح بیان ست اثر آن صحبت کثیر البکرت
 مدتے در خود یافتہ

روز دوشنبہ پنجم شعبان المعظم فدوی بھگل شریف حاضر گردید حضرت ایشان
 فرمودند کہ حضرت شاہ ولی اللہ رحمۃ اللہ علیہ لطیف در کلام حضرت محی الدین ابن العربی و حضرت مجدد
 الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہما فرمودند در توحید وجودی و شہودی نزاع لفظی قرار دادہ اند ایشان
 بسیار بزرگ بودند و طریقہ نو آورده اند لیکن در ان مقام خطائی کرده اند حال را در قال انداختہ
 معارف کشفیہ را در گفتگوی طلی آورده تطبیق نموده اند فرستے است بمبین و بریں ہر دو مقام ہر کرا از
 معارف حضرت مجدد حظی رسیدہ است او عیاناً دیدہ است کہ توحید وجودی در ابتداء احوال
 ظاہر میشود یعنی در سیر لطیفہ قلب و توحید شہودی بسیر لطیفہ نفس و معارف حضرت مجدد الف ثانی و رای
 ایں ہر دو مقام ست معارف محی الدین ابن العربی قطرہ ایست و معارف حضرت مجدد و ریاض
 محیط سچہ نسبت ست بکوبہ آسمان عالی را بہ اگر محی الدین ابن العربی رحمۃ اللہ علیہ در زمان حضرت
 مجدد بقید حیات بودند ایں معارف می شنودندی ہمیدند و طلب افتادہ می نمودند۔ و ایضا حضرت
 ایشان فرمودند کہ حق تعالیٰ بے نہایت ست حدی ندارد کہ کسی بیایانش برسد او سجدہ و راہ
 الہ را ست ثم و راہ الہ را چ

ای اول تو در اے اول	حیران ز تو انبیا و مرسل
ہر کس بقدر حوصلہ و طاقت خود در آنجا نب و دیدہ و حظی موافق استعداد خود چشیدہ لیکن بکنہ ماہیش نرسیدہ است	
دور بیستان بارگاہ است	غیر از پی نبرده اند کہ ہست

می شود هلال برکات رمضان المبارک طلوع میگردد و چوں ماه شعبان بنصفت میرسد آن هلال بد
کامل می گردد و چوں ماه شعبان باخر میرسد و ماه رمضان طلوع میکند آن هلال برکات که بدر شده
بود آفتاب در تابندگی و درخشندگی ظهور می سازد و بعد از آن در حضور مذکور صوفیان وقت که برای
در قفس مشغولند و توحید و جود می نهند خود مقرر کرده اند که حضرت ایشان فرمودند که صوفیان این
زمان که بهر ولعب و غنا و رقص مشغولند و توحید خیا لے شعار خود ساخته اند مثل اکابران توحید حالی
خود را می دانند و بی تماشای کلمات آنرا میگویند خید اند که با سجاد و زندقیت گرفتار شده اند از مذہب
ایشان بیزارم و ایشان مر از علمای طاهری مانند می فهمند که طریقه صوفیه طریقه متابعت سنت سنی
است علی صاحبها الصلوٰۃ و التعمیم به آل ایشانند چینی هم مردم :

روز جمعه و دوم شعبان **عظم** بنده بحضور والا حاضر گردیدم
حضرت ایشان ارشاد فرمودند که سوئی را از جناب از جلوت باید و کتاب جلوت شاید

تقریب بخیزد هر کو عاقل است **عظم** زانکه در خلوت صفایائی دست
روز شنبه سوم شعبان **عظم** بنده بحضور فیض کنور حاضر گردیدم
حضرت ایشان فرمودند

در پس آنکه طوطی صفتم داشته اند | آنچه استاد ازل گفت بگویی گویم

بعد از آن معارف بلند و خفایا از چند بیان فرمودند و ایضا شخصی عرض حال روای
خود نمود که جناب سید کوئین فضل بشر علیه صلوٰۃ الاله الملك الاکبر را در خواب دیدم حضرت ایشان
فرمودند که بیشتر شدن زیارت آنحضرت صلی الله علیه وسلم در خواب بر چند وجه است یکی آنکه شخصی
احیای سنت نمود یا اجتناب از بدعت کرد این عملش محمّد شده و در خواب بتقری آید و یا آنکه
هر عبادتیکه بجناب الهی مقبول گشت بمحرم بصورت حسن شده می بیند و شامل و علیه مبارک آن شرف
زمین و زمان و آن سید انس و جان علیه صلوٰۃ الاله الملك الرحمان که در کتب حدیث تحریر است
اگر شخصی بیهوش قذریا و قناعت و در با و چشم سرگین و حسین بین و ابروی خمدار قوس و هلال دور
و مژگان دراز و جلوه با ناز و بهر شاهده نمود و عین سعادت دارین خود دیده دید که جان را بنظر
جمال آن محبوب انس و جان کشود و الحق که واصل زمره من را می فقه را می الحق فان الشیطان

روز جمعه نهم شعبان ۱۲۳۱ هجری بخیر و سیف بخیر حاضر گردیدیم در آن وقت درس
مکتوبات قدسی آیات حضرت مجدد الف ثانی قدسنا الله تعالی با سراره السامی بود مکتوب
دو بیت و شصتیم که بخیر و مژده کلاں علیه الرضوان و در بیان طریقه ایشا زبائن طریق ممتاز ساخته
اند نوشته اند خوانده شد حضرت ایشا فرمودند که بجان الله معارفشیکه ایشا مقرر فرموده
اند هیچکس از امت مثل آن نگذشت و در راه ایشا بسبب تحریر این نظام داده اند هیچکس
از اصحاب معرفت برنگ آن نسخه کلام ایشا و حی منزل آسمانی هست و بیان ایشا تشریح
خواص بابانی و آنچه ایشا بیان مقامات نموده اند و راه مکاشفات پیوده اند هزارا طالبان را
تسلیم فرموده اند نه آنکه یک دو کس آگاه این اسرار شده زبان بگوای کشوده اند جهانی را از
معارف جدیده سرفراز فرموده و صاف خود گردانیده اند و عالمی را از مقامات نوممتاز ساخته
در آن خود نموده اند

نه من بر آن گل ماض غزل سرایم بوس / که عند لیب تو از هر طرف هزارانند

روز شنبه دهم شعبان ۱۲۳۱ هجری در محل فیض منزل حاضر گردیدیم حضرت ایشا
فرمودند که درین طریقه شریفه مدار کار برون چیز نهاده اند که توجیه سالک بهان دل و دهم توجه
دل بسوی خالق آب گل سوّم گردیدن از خطرات غافل چهارم ماندن بذکر مشغول پنجم نماز
این معنی در قلب که خداوند استقصو کن توئی در ضای تو وجودم بحسب محبت و معرفت خود بساز منزل
پس هر که هر دم برین قضیه مشغول است او را پنج تنایج حاصل است هر که آن پنج تنایج حاصل است از هر طریقی
اول تا اگر شدن لطائف از ذکر و دهم حصول محبت و بخیطری سوّم بیداشدن توجه قلب سوی
حضرت حق چهارم جذب کوشش لطائف سوئی فوق پنجم ورود و ادوات الهی سبحانه بر دل سالک
که تیسرا از این بوجود عدمی نمایند رعایا که با خواهد پیش بکشد باشد

روز یکشنبه یازدهم شعبان ۱۲۳۱ هجری بحضور پیر نور حاضر گردیدیم در آن وقت درس
مثنوی شریف مولانا روم رحمة الله علیه بود حضرت ایشا بسیار معارف بیان فرمودند و حاضران
مجلس از بیان آنحضرت مضطرب و متباهلها بودند و در گریه و زاری شاد حضرت ایشا قلبی
در وی فداه از کمال شوق الهی آبی از دل فیض منزل خود کشیدند و فرمودند که آه اگر از احوال

روز شنبه ششم شعبان المعظم بنده بحضور پر نور حاضر گردید حضرت ایشا
 ارشاد فرمودند که فقر عبارت از چنداں اعمال است که سالک را ملامت آن از ضروریات
 است نه فقر نام علم سلوک و مراقبات است که کتب با این ملواند این خزینه الیست که در سینه باید داشت
 نه علم است که در سینه باید نگاشت. بعد از آن در حضور مذکور آمد که ولایت ولی بعد از انتقال ازین
 جهان فانی باقی نمی ماند الا در مواضع متعدده حضرت ایشا فرمودند که ولایت بجز کبر بخی تصرف
 است و درین اختلاف است که باقی می ماند یا فی واضح آن است که ولایت اکابران باقی می ماند چنانچه
 تصرفات حضرت غوث الاعظم و حضرت خواجہ بہاؤ الدین نقشبند و حضرت خواجہ عین الدین و
 دیگر اکابران علیہم الرضوان تالی الآن در زمین زمان جاریست و نمایان است
روز چهارشنبه ششم شعبان المعظم بخیل نیض منزل حاضر گردیدم حضرت
 ایشا فرمودند که درین طریقہ انیقہ نقشبندیہ مجاہدات و ریاضات و اربعینات نیست اکابران
 این طریقہ پیچ اعالمی و اوراد و مقررات ساخته اند عمل ایشا برست سنیہ مصطویہ است علی صاحبہا
 الصلوٰۃ و الخیر و اجتناب از بدعات نامرضیہ لہذا در طریقہ ایشا ذکر جہر و سماع و وجد و توجہ
 و آہ و نعرہ نیست خاموش شدہ متوجہ قلب می نشینند و پدوام ذکر خفی می پردازند و نفی داشتات
 بجز نفس می نمایند نہ حبس نفس کہ حبس طور ہنود است کہ سوراخهای گوش و بینی از پنبہ بند کردہ حبس نفس
 و در مانع می کنند و ایشا نفس را بزیارتان حضور نمود و بخیاں کلمہ آرا از دیر تات کشیدہ تا بدماغ میرساند
 و الحمد للہ از دماغ بکتف راست می آرند و الحمد للہ را از کتف راست کشیدہ بقلب ضرب میدہند و پیچ
 کہ ہمہ لطائف کہ در سینه واقع اند و زمین این آیدہ و چون نفس تکی میکند میگذازند لیکن در ہر نفس
 کلمہ طیبہ بعد و طاق می گویند و بوقت گذاردن نفس از بینی ہمراہ دم کلمہ **سُبْحَانَكَ يَا مَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ**
 مقابل قلب بجا می گویند بطوریکہ این کلمہ مبارک در دل و رمی آید و در گ و سپہ سہرابتی کند
روز پنجشنبه ششم شعبان المعظم بحضور والا حاضر گردیدم حضرت ایشا فرمودند
 کہ من طالب را اول لطائف نمکنہ عالم امجد اجد اوجدی کنم و بعد از تصفیہ اینہا بطریقہ نفس
 اقامی نسبت می نمایم و نیز ہر پنج لطائف را کہ بزرگ چراغ ہر یک می درخشند جمع نمودہ بہت تمام
 پنج چراغ را یک مشعل ساختہ می طراخیم بعد از آن فرمودند **ع** تا یار کرانہ اید و میلش بکہ باشد

روز سه شنبه سیزدهم شعبان ۱۳۱۸ هـ غلام بجنور فیض گنجور نقیبه انام حاضر
گردید حضرت ایشان فرمودند که معنی کلام اندراج النهایه فی البدایه آنست که سالک بجنگی یا کم
خطی حاصل شد و توجه الی الله پیدا گشت و جمعیت رود او مبتدی اینچنان دان عالیشان گردید و
همین حضور و جمعیت در انتها و دیگرال است پس بدایت ایشان سدرج خند در
نهایت دیگرال سه

سیر با دار و محبت چشم گریز مینا شود	جاده راه قنابل السیم یوان ما
-------------------------------------	------------------------------

بعد از آن در حضور مذکور توسط کشودی باطنی آمد حضرت ایشان فرمودند که واسطه کشود
راه ولایت وجود با وجود جناب امیر المومنین علی کرم الله وجهه است و حضرت فاطمه رضی الله
عنها درین توسط شریک اند بعد از آن ثمانی عشر حضرت غوث الاعظم رضی الله تعالی عنهم جمیعین
حائل باریس امانت ولایت اند لیکن درین هزار و دوم حضرت مجدد الف ثانی قدسنا الله تعالی
باسراره السامی تیر دین امر شرکت دارند مقدر است که درین الف ثانی هر کس که بدرجه ولایت
میرسد در هر خاندان که متوسل باشد بدون تو ایشان کشود این راه غیر ممکن است توجه و امداد
ایشان طے این مراحل می نماید اگر چه اقطاب و ابدال و او تاح و اغواث باشند فزونی
نیست که خبر و آگاهی از توجه و مدد ایشان داشته باشند

روز چهارشنبه چهاردهم شعبان ۱۳۱۸ هـ بجنور فیض گنجور حاضر گردیدم
شخصی لفظ شکایت شدت گریه بربان آورد و حضرت ایشان فرمودند که شکایت از فعل محبوب نماید
نمود بکدام عنایت بصیبت زیاده ترشید و باید شد از در آه سر و کشم و از ماده طال شربت زلال ششم
ع که هر چه ساقی مار بخت عین الطافست به ایضا فرمودند که روز سه در خدمت فیض درجت
حضرت ایشان شهید نور الله مرقدہ المجید حاضر شده بودم ناگاه متوجه بجناب حضرت غوث
الاعظم رضی الله تعالی عنه شده عرض نمودم که سفارش من از پیر و مرشد من فرماید حضرت ایشان
شهید عطر الهم قبره المجید بعد از فراغ حلقه متوجه باین بند شده فرمودند احوال بجهت سفارش خود جناب
غوث الاعظم قدس سره رای آوردید

روز پنجشنبه پانزدهم شعبان ۱۳۱۸ هـ بجنور فیض گنجور حاضر گردیدم حضرت ایشان

شوق خود شمع بیانی میروش با معان ددای بیوشی چشند و حواس شنودگان بجواس گرد و همیهات
همیهات سیلاب سرتنگ مهاجرت بدریا دریای حسرت و آلام شورانگیر نیست و گرداب اشک
مفارقت بلج بجز حیرت و اوام موج خیز دل ناصبور که از دیدار بجز رست چسبان سرور گردود
دیدۀ وصل جوای که از اندوه فراق گریانست بجز شان شادان شود سه

بچه شغول کنم دیدۀ دل را که بدم	دل ترمای طلب دیدۀ ترمای خواب
--------------------------------	------------------------------

و جان خیز که از اندوه فراق محکین است بجز طو تسکین یابد آه از ملاقات صوری که منتغ
او قرح است دست تمنابر داشته بوصول خیال دل اتلی میدهم و مردمک دیدۀ خود از نظرگان
جدا ساخته بر کف پای نازک آن نازنین می تهم پس می مالیم و می نالیم لکن سه

لی بچش تصویر می بوی جو کس است	لی به مردمک چشم کو کف پایست
-------------------------------	-----------------------------

نگاه قامت سراپا نقش تصویرید خود را نشاری سازیم و گاهی صورت رشک ملاحتش
بنیال آورده بعد بجز دنیا زجان می باریم سه

بدل تصور روز وصال باندۀ کیم	بلا میس لیتے ہیں کیا کیا خیال باندۀ کیم
-----------------------------	---

روز و شب و دو روز و دویم شعبان ۱۲۳۱ هجری قمری بمقتل فیض منزل حاضر گردید
حضرت ایشان ارشاد فرمودند که عارف آنست که هر واقعه که پیش آید از منع و عطا و از جور و جفا
ناشی از فعل خدا بیند و فرق در میان عارف و متعرف آنست که عارف را هر که چیزی عطا
فرماید و یا از ذکوب می نماید بلا تامل و فکر از فعل حق بیند و متعرف آنست که بتامل و فکر از فعل
او سبحانه می بیند هر که در صورت تفاهیل و قانع در احوال متجدد و مستفاده از ضرر و نفع و عطا و منع
و قبض و بسط ضار و نافع و مطلق و مقابض و باسط حق را بیند و شناسد بے توقفی در وقتی او
عارف بخوانند و اگر بول و بله ازاں غافل بود و عنقریب حاضر بود و فاعل مطلق را جل ذکره
در صورت وسائط و روابط باز شناسد او را متعرف خوانند نه عارف و اگر بکلی غافل بود و تاثیرات
اقوال را حواله بوسائط کند او را ساهی و لاهی و شرک خفی خوانند کما ذکره فی تفصیلات الانس للامام
الاجل عبد الرحمن حامی رحمۃ اللہ علیہ بعد ازاں حضرت ایشان این شعر خواندند سه

تو سبب اصل اکمال اینست و بس	تو در و گم شو کمال اینست و بس
-----------------------------	-------------------------------

احوال خوب است می نمایند که تفضیله قلب و تزکیه نفس بر کمال حاصل شود نسبت افعال از عباد و در سیر قلبی مسلوب می شود و بحضرت حق سبحانه منسوب در سیر لطیفه نفس صفات را بحق منسوب می یابند اینست کمال این دو لطیفه و در لطائف دیگر اسرار جدا جدا ظاهر می شود اگر این همه سرار پیدا شود بهتر و الا بجناب الهی سبحانه التجا نمایند که توجه تام به فراموشی خاطر و دل و در لطیفه نفس ظاهر شود بر لطیفه نفس که مشایخ ایلهای الهی است توجه تمام نمودند خداست که کریم فنا می قلبی و فنا می لطیفه و فنا می لطائف و دیگر نیز عطا فرماید فرموده اند فنا موهبت الهی است سبحانه حال این فنا با ظهوریستی است بر باطن سالک سرگاه افعال و صفات را بحق سبحانه منسوب یافت خود را نیستی و عدم خواهد دید انکار و شکست بر فوایل نقد وقت خواهد شد.

روز یکشنبه سی و یکم شعبان ۱۳۳۸ هـ این کینه و در ایشان بحضور آن واقف و قائل قرآن کاشف حقائق قرآن حاضر گردید حضرت ایشان معانی و تفسیر کلام البیان فرمودند بعد ازان ذکر تمجید و تکیه و تهلل آمد حضرت ایشان معانی تطبیق آن ارشاد فرمودند و الاضحا غلام عزیزی قبل ازین بحضور گذرانیده بود و جواب آن سر فراتر فرمودند و آن اینست - اغراق در القاب و خطاب در شرع جائز نیست نباید کرد سعی نمایند که این لطائف عالم امر در حالات آن با احوالیکه در سیر لطیفه نفس پیش می آید یکی گردد و فنا نیستی و در تصور غلبه نماید - در فوایل اخلاق ششگانه یا بد و تهذیب اخلاق نقد وقت گردد و بجناب و اهب عطیات سبحانه بواسطه ارواح مبارک پیران کبار رحمة الله علیهم التجا نمایند که سرافرازیست واضح شود چنانچه سر وحدت و توحید در سیر لطیفه قلب مشهود می شود و اعمال موافق طاقت اختیار کرده بران موافقت فرمایند انشاء الله تعالی در جهت فوق توجه کرده خواهد شد. لیک اگر حالات لطائف با احوال این لطیفه یکی شود و وحدت در نسبت پیدا گردد و منظور همین است.

روز دوشنبه نوزدهم شعبان ۱۳۳۸ هـ بمجلس فیض منزل حاضر گردیدیم در حضور مذکور سی و یکشش طلبان آمد حضرت ایشان فرمودند که شخصی از هندوستان بود و نیزه اس نام داشت زاهد مذہب خود و در ترک و تجرید ثابت قدم شخصی در طلب ادب و مسافت چند ماه قطع کرده آمده بود و بطریق که بهر قدم سجد کنان بر زمین و رازی شد باز برخاسته بجای سر قدم ایستاده باز و آری شد.

فرمودند که نماز جامع عبادت است و عبادی طاعات دولت رؤیت که آن سرور انبیاء علیه صلوة
السلام الملک الاعلی را علیه المهرج حاصل شده بود بعد از نزول در دنیا همون اسرار مقام اسرار
در نماز ظهور نمود موند این قول الصلوة بهر کس المؤمنین است و دلیل این دعوی خبر تقرب مایکون العبد
من الرب فی الصلوة و تابیان آن سرور زمین و زماں را علیه صلوة السلام الملک الشان بکیت اتباع
آن سرور اخلاص آن فضل بشیر علی علیه صلوة الملک الاکبر نیز خط و افرازیں دولت عظمی نصیب
کامل ازین موهبت کبری عطا فرموده اند ذالک فضل الله یوتیه من یشاء ۴

روز جمعه شانزدهم شعبان ۱۲۳۱ هـ غلام بحضور والا حاضر گردید - شخصی
چند سبلخان در حضور آورده عرض نمود که این را بفقرایان خانقاه مع تقسیم فرمایند حضرت ایشان
فرمودند که یک تنگه بهر یکی از فقرایان تقسیم خواهد شد و در آنوقت در خانقاه یکصد و ده کس صوفیای بودند
که اوطان خود گذشته بطلب حق جل و علا استقامت می ورزیدند پس یک تنگه بهر یک را تقسیم
فرمودند و گفتند که ما هم دین زمره هم یک تنگه حصه خود ما هم بگیریم بعد ازین ایالت که می خوانند
والله الغنی و اتم الفقراء ۴

روز شنبه هفتم شعبان در حضور نفس گنجور حاضر گردیدم در آنوقت در حضور
مذکور این حدیث شریف بود حق السلام علی المسلمین و ادرا سلام و عیادة المرضی و اتباع الجنازة و اجابة الدعوة
و شیت العاطس حضرت ایشان فرمودند که اگر مریض از اقارب است دیالهی طلبه و بدون این
شخص خبر گیران اهمیت بر ذمه این فرض است خبر گیری او والا صوفیه را در رفیق عیادت مریض شرط
اند که مریض فاسق و سبست مع نباشد و اهل مجالس اخلاف طریق نباشند و در راه بازار نباشد
تا نگاه در رفیق پرانده نشود و همچنین اجابت دعوت است و تنگه طعام شنبه نباشد و در آن مجلس غنا و مزه
نباشد و تشاغل نبوی از هو و لعب نباشد و داعی ظالم و مبتدع و فاسق و شریر نباشد اجابت واجب
است والا ممنوع است اجابت و لا یحبیب الی طعام صنع ریا و سمعه فی المحيط لا یجوز ان یقع
علی المائدة اذا کان علیها لعب او غناء او قوم یقتابلون او یشر بلون الخمر کذا فی مطالب المؤمنین -
و ایضا فدوی در آن روز عرض احوال خود در حضور گذرانید حضرت ایشان از سطرې چند دستخط
خاص خود آن عرضی را مزمین فرموده عنایت نمودند و آن عبارت اینست - احمد السدکه

و چه نسبت ظلمت و چه نسبت احاطه ذاتی و سربان و جو و سلوک می شود و ما بشر آید
 الارباب و از اینجا است که حضرت مجدد الف ثانی قدس سره فرمودند که در اینجا نزدیک است که
 نزدیکان دوری جویند و اصحاب راه هجری پویند - بعد از آن حضرت ایشان فرمودند که حضرت
 حاجی محمد فضل رحمۃ اللہ علیہ که حضرت ایشان شهید نور اللہ مرقدہ المجید ایشان اسیر خودی گفتند
 اگر چه استفادہ باطن از ایشان نمی نمودند اما اللہ متفادہ در ابتدا کرده بودند بسبب اراده
 استفادہ مرشد خودی دانستند و ایشان قریب ده سال در خدمت حضرت بچہ اللہ خواجہ
 محمد نقشبند قدس سره گذرانیدند و ہمہ ہیں نشدند و ہمہ جناب حضرت عبد الاحد
 قدس سره بسر بردند و سلوک تمام از سر دو صاحبان محل نموده بودند و زنی بخدمت ایشان
 دو کس از اصحاب حضرت مرشد عالی سیر خواجہ محمد زبیر قدس سره آمدند و نسبت بکیف ایشان را
 اوراک نا کرده با ہم گفتند یکے آنکہ آنچه در دست داشت و دیگری گفت آنچه در دست داشت
 باز گفتند کہ ایشان نسبتے ندارند حال آنکہ نسبت این مقلدانہ کمال بے کیف است دست
 اوراک از دهنش کوتاه است صاحب این نسبت شریفه خود نیز بجز جہالت و نکارت امری دیگر ندارد و
 چه جائی کہ دیگری شناسد - اولیائی تحت قیامی لایق و فہم غیر نمی
روز چہار شنبہ نسبت و یکم شعبان بخجور و بیض بخجور حاضر گردیم مذکور مضی
 نسبت در حضور آمد حضرت ایشان فرمودند کہ نسبت حضرت حضور و جمعیت و آگاهی است و ایضا
 در الوقت مکتوب حضرت ایشان شهید نور اللہ مرقدہ المجید خوانده شد و در آن احوال
 مذہب بنوداں و بیان چہار کتب ایشان کہ آنہا را منقول قرار داده اند تحقیق فرمودند و ایضا
 نوشتند کہ در یک کتاب معارف اند حضرت ایشان فرمودند کہ چیزی بر کلام حضرت پیروم شد
 گفتن کمال بے ادبی است لیکن نزد من معارف در کتب اینان ثابت نیستند
روز پنجم شنبہ نسبت و دوم شعبان بندہ بخجور و الا حاضر گردید حضرت
 ایشان ارشاد فرمودند کہ حضرت ایشان شهید نور اللہ مرقدہ المجید طالبان را در مدت دو
 سال لطیفہ قلبی تمام تسلیم میفرمودند و در یک سال لطیفہ نفس و در دو سال دیگر با کمال آسایش
 و در مدت پنج سال دیگر نصف سلوک کہ از کمالات باقی می ماند تسلیم میفرمودند - بعد از آن شخصی

همین پنج تا بدرش رسیدن کچم خود آنرا دیدم و از مجاهد اوجیران کچم - بعد از آن حضرت ایشان
استغفار خوانید و فرمودند که مذکور نمودن او و مجاهدات ایشان نباید کرد پس کلمه طیفیه بار
خوانند و گفتند اغثنای رسول الله و در تو پیغمبر علیه صلوات الله الملك الکبر فرستادند پس شخصی در
حضور عرض نمود که در اهل حق هم بسیار مجاهدات مردمان کشیده اند چنانچه در راه سفر حجاز
حضرت ابراهیم بن ادیم بنی رحمة الله علیه بهر هر قدم یک یک دو گانه ادا میفرمودند حضرت ایشان
فرمودند بے - باز ارشاد کردید که حضرت آدم بنوری نور الله مرقدہ از مسجد قبا تا مسجد نبوی
طریق بهر قدم یک گانه میخواندند

روز سه شنبه سیم شعبان بجنور و الا حاضر گردیدم حضرت ایشان فرمودند که محل
سیر و سلوک حضور مع الله است بے مزاحمت و خوار و در سیر لطیفه قلب و در قلب توجه الی الله پیدا
شود و بخیلگی دست دهد و در لطیفه نفس و در نفس در عناصر بر عناصر هر نقد وقت گردد و کثوف
النوار و اسرار متفرع اند برین حضور و آگاهی راس المال اینست چنانچه نزد شخصی در همست اس مال
و باقی لباس و طعام و خواجه و دیگر چه در هم موجود است اگر چه فی الحال نیست اما قادر است هر وقتیکه
خواهد خرید نماید بچیند برین راه راس المال حضور است و باقی بر آن متفرع النوار هر مقام اشخاص
را کثوف می شوند و اسرار اقل قلیل و نیز اسرار و النوار و برین جہاں همراه اند و در قریب ازینها
همراه نمیرود مگر حضور و آگاهی پس چون تجوی آگاهی بایزده نگاپو می دیگر شاید کار آریست غیر ازین همه
بیج و ایضا حضرت ایشان فرمودند که اسرار لطیفه قلب همه اوست و انا الحق الحق است و سر لطیفه
نفس شکلی است و سر لطیفه قالب بیج بیان نفرمودند و ارشاد کردند که حضرت مجدد دینی الله تعالی
عنه بیان نموده اند و سر کمالات ثلثه و مقامات جدیده و دیگر مثل حقایق سبزه و غیره که حق سبحانه و تعالی
خاص حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی قدسنا الله تعالی بسره السامی را باین سرفراز فرموده است
و توسط ایشان متوسلان ایشان را باین دولت عظمی و موسیت گبر می نصیبی عطا کرده و خطی بخشیده
است آنست که اشیا می و لیلیه کشف می گردد و و نظری بدی می میشود و کمال الطینان و صفاد
الصال بکیف و اتباع هوا با تجاوز الی الله فی اعلمی سلم و سیرنجی و غایت لطافت باطن نقد وقت
میگرد و و از غایت تنزه حضرت ذات تعالی و نقد سن جمع نسب چه نسبت عینیت و اتحاد

که حضرت خواجہ خواجگان پیر پیران خواجہ بہار الدین نقشبند رضی اللہ تعالیٰ عنہ وصیت فرمود
کہ ہمراہ جنازہ من کلام اللہ و درود و تہنات کہ بے ادبی ست مگر این شعر البتہ بخوانید

مغفرتیم آیدہ در کوی تو	شی اللہ از جمال رودی تو
دست بکشا جانب ز فیصل ما	آفرین بر دست دیر باز دی تو

بعد ازاں مذکور ذکر خنی در حضور آمد حضرت ایشان فرمودند کہ چون توجہ بدل کردہ شود
دل ذاکری گردد و انتظار پیدای شود۔ بعد ازاں بطیفہ روح توجہ کردہ شود و راں ذکر جاری میشود
و توجہ الی اللہ پیدای گردد۔ و ہمچنین ہر لطیفہ از لطائف عالم امر کہ محل کار انتظار و توجہ است
حاصل می شود۔ پس ازاں انتظار یکمی گردد و توجہ بہ ملک مفضل میشود نہ حقیقت انتظار و توجہ
می رود بلکہ در ادراک نمی آید از ذکر خنی و نہ طریق می نامند۔ بعد ازاں در لطیفہ نفس معاصر نشد پس
بفصل خاک باز بہ بیت وحدانی میسر شود۔ ذالک فضل اللہ یوتیہ من یشاء و اللہ ذو الفضل
الاعظم

روز و شنبہ بیست و ششم شعبان المعظم مجلس عالی حضور حاضر گردیدم حضرت
ایشان فرمودند کہ محافیکہ حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ را مکشوف شدہ اند کہ ششم
یکتم آنکے نفرمودہ اند و در سلک شہریہ و تقریر تنظیم نہ نمودہ اند و یکتم خاص با ولاد و محبہ و
خود بیان ساختہ اند و یکتم علی العموم بیاران و متوسلان خود ارشاد کردہ و ہم تحریر و تطہیر
نمودہ اند چنانچہ سہ جلدہ مکاتیب شریف و ہفت رسائل مملو از انست۔ و ایضا حضرت ایشان
احوال بیعت و حصول نسبت جناب حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ بیان فرمودند
کہ ایشان اولاً بیعت از والد ماجد خود در خاندان عالیشان چشتیہ نمودہ بودند۔ و اجازت
و خلافت این خاندان یافتہ بودند۔ بلکہ از والد بزرگوار اجازت طرق دیگر مثل سہروردیہ و کبردیہ
و قادیانہ و شطاریہ و عاریہ ہم یافتہ بودند پس ازاں بخدمت حضرت خواجہ فانی فی الشریعہ
باللہ رضی اللہ عنہ رسیدند و سلوک طریقہ شریفہ نقشبندیہ با کمال و اتہام رسانیدند و ملا
یا فخر روزی در مسجد مبارک حلقہ صبح می نمودند کہ حضرت شاہ سکنہ رحمۃ اللہ علیہ فرمودہ جناب
حضرت غوث الاعظم رضی اللہ تعالیٰ عنہ با مرید بزرگوار خود عارف و کاشف اسرار حق و علی حضرت

عرض نمود که در خدمت حضور کمتر از یک سال لطیفه قلب طی می شود و مقامات دیگر نیز بزرگ عزت
 بزرودی حاصل میگردند حضرت ایشان فرمودند که من نیز از این امر حیرانم که در اینجا محال باشد که بطور
 نمی کشد مگر عنایات این ولایت که راه دور را بر من نزدیک ساخته است. بعد از آن فرمودند که
 طے تمام مسافت هر مقام بدست همون ایام مقرر کرده سال ست می شود اگر چه رنگ هر مقام
 از کثرت توجه و عنایت پیران بایام تقلید بصورت می انجامد پس فرمودند که حضرت شیخ مولانا محمد طاهر
 رضی الله تعالی عنه اکثر شخص را بزرودی تسلیم فرموده بودند اتفاقاً قضیه اتفاقیه نادرشاهی بیان
 آمد باین آنها مکرر شد گویا که از نسبت بی گری دیدند پس وجه حضرت ایشان شهید نور الله مرقد
 المجد تا وقتیکه سالک را عرضی و طولی در یک مقام پیدا نمی شدی توجه بتمام دیگر نمی فرمودند و
 مدت قطع سلوک برده سال مقرر افتند بیک عشره کافیه

روز جمعه بیست و سوم شعبان در محل فیض منزل حاضر گردیدیم در آنوقت درس
 مکتوبات شریف حضرت مجدد الف ثانی قدسنا الله تعالی با سراره السامی بود مکتوب که
 بعضا جزو ادبی کبار یعنی خواجہ خرد و خواجہ کمال در بیان عقاید نوشته بودند خوانده شد
 حضرت ایشان فرمودند که این مکتوب قانده کثیر و علم عقاید داند این را بطحده نوشته مهران
 واده شود. بعد از آن فاتحه خواندند معنی الرحمن الرحیم بیان فرمودند که الرحمن ای شکر
 اعظمی و الرحیم ای مهربانی که کل تقیض علیک

روز شنبه بیست و چهارم شعبان در حضور عالی حاضر گردیدیم شخصی از حاضران
 مجلس مذکور اشغال و از کار نمود که حضرت شیخ فرید الدین گنجشکر رحمۃ الله علیه بزبان خود ذکر می فرمود
 نموده اند حضرت ایشان فرمودند که هر کس بزبان خجسته محبوب خود می کند و موافق محارفات خود الفاظ
 مقرر می نمایند بنده را اصطلاح بنده میان را اصطلاح بنده است عند لب شیدا
 در عشق زوی آن گل رعنا در زبان خود نقیضها سراید و قمری بتلا در محبت قامت آل شمشاد زیبا
 بدل خود نغمه ای نماید

مرتبان بن بهر صبح	خوانند ترا با اصطلاح
روز شنبه بیست و چهارم شعبان	بمحل فیض منزل حاضر گردیدیم حضرت ایشان فرمودند

اسرار توحید و جود ی باشد یا محارفت توحید شهودی یا مقامات دیگر آنچه حق سبحانه عنایت کند نعمتی است
ظلمی پس این شعر مولانا دوم خوانند

جاں من و جانان من میں من ایمان من | سلطان من سلطان من چیزی بدو در پیش

بعد از آن در حضور مذکور حضرت نظام الدین فخر العارفین آمد حضرت ایشان فرمودند که اہل
چشت می گویند که مثل ایشان اولیائی در امت پیدا نشده است و در ہر پیغمبری کہ یک خاصہ بود
در ایشان آن ہر یک ظهور نمود و ہمہ را آن شخصہ از مزار پر انوار ہادی سالکین رہبر عارفین حضرت
خواجہ قطب الدین بہشت یار کاکی اوشی رحمۃ اللہ علیہ آمد حضرت ایشان فرمودند کہ چیزی از تم
کاک تبرک منرا ایشان آوردہ آن شخص عرض نمود کہ نے فرمودند کہ این چہ خطا کردی کہ چیزی تبرک
نیاوردی - بار دیگر برو چہ چیزی بیا کہ در تبرک بزرگان سرسیت پنبہاں وفادہ ایست بی پایان
بعد از آن ارشاد کردند کہ نقل است کہ شخصہ از مزار مبارک ایشان کاک آوردہ بود طاعتی در خانہ او
مردہ بود - قدری از آن کاک در آب ساییدہ بہمن آن طائر انداخت از قدرت یزدی زندہ
شد و پرواز نمود

روز چہار شنبہ سبت و ہفتم شعبان بخصوف فیض گنجور حاضر گردیدم - وہاں
وقت مذکور ایمان آمد حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ ایمان بر شہم است لگی ایمان عوام
کہ بغیب آوردہ اند حق سبحانہ جل شانہ را ندیدہ اند و بجان گردیدہ اند - دوم ایمان اولیاء اللہ کہ اہل
شہود ایمان ایشان شہود است کہ حجاب ظلماتی کہ عبارت از بیہوشی و بیہوشی و بیہوشی و
غیر ہاست قطع کردہ و حجاب نورانی کہ عبارت از صفات و شیونات و استبارات ذاتیست
طی نمودہ در مرتبہ شہود رسیدہ اند - سوم ایمان اکابران کہ ازین مرتبہ شہود ہم گذشتہ اند - و
بمقام کمال صال پیوستہ اند ایمان ایشان در رنگ ایمان غیبی گردیدہ است چرا کہ مشاہدہ
را در مرتبہ کمال اتصال گنجایش نیست چنانچہ شخصہ مثلاً دست خود پس پشت داشت غیب است
و چون مقابل روی خود آویز مشاہدہ شد - و چون بہر دمک دیدہ چسباید باز غیب شدید در
مرتبہ وصل بے فصل ہم غیب متحقق شد ازینجا است کہ میگویند انحصال انحصار بر رنگ عوام می باشد
انابش رنگم رمز است ازین معنی - بعد از آن در حضور مذکور قبولیت دعا و حق اکابران آمد

شاه کمال که تخیلی قدس سره آورده بر سر ایشان انداختند ایشان در سحر اوقات نسبت قادر بر غرق شدن در اوقات بخاطر ایشان
گذشت که من خلیفه خاندان نقشبندیام الحال که نسبت قادر بر امر احاطه نموده است مبادی کبری این طریق رنجیده شوند
فی الحال مشاهده نمودند که حضرت غوث الاعظم مع حضرت شاه کمال که تخیلی و حضرت خواجه بهار الدین نقشبند مع اکابران
تا حضرت خواجه باقی بالله و حضرت خواجه عین الدین چشتی و حضرت شیخ شهاب الدین سروردی و حضرت شیخ نجم الدین
کبری همه با تشریف آوردند حضرت خواجه می فرمودند که ایشان خلیفه من اند و حضرت غوث الاعظم می فرمودند که ایشان را در
ایام طفولیت زبان خود کمال که تخیلی چنانچه بود پس ایشان از من اند و حضرت خواجه عین الدین چشتی می فرمودند که ایشان
و ابایی اجداد ایشان متوسل سلسله من اند و پس پنج همه بزرگواران ارشاد می کردند آخر الامر همه کابران در مقبول ساختن
ایشان اتفاق نمودند و هر یک از نسبت شریف خود می فرمود و خلیفه خود گردانید ایشان در هر اقله و کثره تا وقت ظهور این
احوال مشاهده نمودند و باین وقت عظمی سر فرزند پس بر این طریق تجدید نسبت هر خاندان شریف جلوه گشت گویا چهار دنیا
به پایان موج میزد و در دویای نسبت نقشبندی و یک نسبت قادر بر و یک نسبت چشتی که نصف آن از چشتی و
نصف دیگر از سروردی و یک نسبت است نسبت نقشبندی به غالب است بر جمیع نسبتها پس از آن قدری

باز چشتی به باز سروردی به
روز سه شنبه نسبت و مقام شعبان المعظم بمحل فیض منزل حاضر گردیدم در اوقات
در حضور مذکور کفر طریقت افتاد حضرت ایشان فرمودند که کفر طریقت آنست که امتیاز بر خیزد و غیرت
نماند و بجز یک ذات تعالی در تقدس هیچ چیز بنظر نیاید منصور حلاج فرموده -

كُفْرٌ بَيْنُ الْبَرِّ وَالْكَفْرِ وَاجِبٌ
لَدُنِّي وَحَيْثُ الْمَلِكِينَ وَحَيْثُ

و اینها حضرت ایشان فرمودند که با قصد رکعت در طوق سلاسل منصور حلاج می گذرانید
و میگفت که فی العشق رکعتان لا یصح و شورها الا بالدم - و اینها حضرت ایشان فرمودند که حضرت
ابوهریره رضی الله عنه میفرمودند که دو علم از آنحضرت صلی الله علیه و سلم بمن رسیده اند یکی را
بر عالم انشا ساخته ام و دیگری را پنهان نموده ام اگر شما از آن اظهار نمایم که در آن مرا بزنند اکثر صوفیای
آن علم ثانی را علم وحدت الوجود و اسرار همه اوست گفته اند و علم گفته اند که آن احوال متافعال
است که آن سرور علیه صلوة الله الملك لا کبره یان فرموده بودند و حضرت مجدد الف ثانی رضی الله
تعالی عنه فرموده اند که آن اسرار دیگر اند و این هر دو - بعد از آن حضرت ایشان فرموده اند که

پس آهسته از دل فیض منزل کشیدند حاضران مجلس را در آنوقت حالتی عجیب بروداد و احساسی
عزیز ظهور نمود. بعد ازاں مذکور نهاد آمد حضرت ایشان فرمودند که شش چوں مجبیران فتاح گفته
داخل نماز گرد و قیام نمایند بدانند که بدن من و دل من بجناب الهی استاده اند و چوں رکوع
کند بدانند که بدن من و دل من در حضور حق تعالی را کعبه اند و چوں و سجده رود بدانند که تن من
و قلب من در بارگاه کبریا سجده می نمایند. بحد لک سواد می و خیالی و آمن یک قوا می. بعد
از آن کلمات شریف حضرت مجدد رضی الله تعالی عنه شروع شد در میان آن معاشرت بلند
بیان فرمودند. و چوں تمام شد باین الفاظ توالوا اشهدوا بانا مسلمون حضرت ایشان فرمودند

و بهدایت الهی سبحانه و بهدایت الهی صلی الله علیه و سلم و بهدایت خدا کتاب

روز شنبه عرّه رمضان شریف بمجلس فیض منزل حاضر گردیدیم حضرت ایشان را
در آنوقت ضعف و ناتوانی بود و شدت گناه هم داشت و کردند که مروه می و زید پس فرمودند که
هر که خواهد که من مخدوم عالم گردم. خدمت پیروم شد خود اختیار کند مصراع هر که خدمت کرد
او مخدوم شد به خدمت است که از مرتبه اوئی بمقام اعلی می رساند و ادب است که از حنیف خاک
بواج فلک الافلاک ترقی می کنند و خدمت ترابه کنکریه کبریا کشد و بعد ازاں فرمودند که درین
ایام که عمر به پیری رسیده است ناتوانی بدن و ضعف قلب بسیار گردیده و زهد و ریاضات و مجاهدات
در اذکار و اشغال کم میشود و قبل ازین که طاقت و توانائی بود و جمیع معابد آب حوض میخوهم و
و بهاری کلام الله مجید میخواندم و در سحر و نیتی و اثبات می نمودم نسبت باین توت ظهور می کرد
که مسجد جامع ملو از انوار میگشت و در هر کوچه که می گذشتم از انوار پرمی شد و بهر مزاری که میفرتم نسبت
آن صاحب مزار نسبت می شد و نسبت من غلبه مینمود پس من خود را از خود پست می کردم و ادب
آن بزرگ می نمودم.

روز یکشنبه و دوم رمضان شریف در مجلس فیض منزل حاضر گردیدیم حضرت ایشان را
فرمودند که ذکر می باید کرد و جهد می باید نمود که را بدون رفتن قطع نمی شود و ایضا فرمودند که انقلاص از
ماسوا بکی باید و انحراف تمام از دنیا می و بی تادری فیض الهی در دل موجب زند و بجز انوار نامتناهی
جوش نماید جناب مرشد ناو اما من حضرت ایشان شهید نور الله مرقده المجید می فرمودند که گاهی چوں

حضرت ایشاں فرمودند کہ مقبول جناب اللہ اکبر حضرت شیخ فرید الدین گنجشکر نور اللہ مرقدہ
الاعظم چوں مرخص شد حضرت نظام الدین اولیا قدس سرہ را فرمودند کہ با نظام الدین در
حق دفع مرض و ازالہ علت من و ما کن ایشاں و عا فرمودند بایع اثری ظاہر نشد و حضور عرض نمودند
کہ دعای بالہست ہمتاں تا بہ آستان عالی انقبذ و صلاں نئی رسد ایشاں فرمودند کہ مادعا
بجہت اجابت دعای تو خواہم نمود پس ایشاں و عا فرمودند و با جابت مقرون گشت ہ
روز پنجشنبہ سبت و نیکم شعبان المعظم در محل فیض نزل حاضر گردیدم حضرت ایشاں
زبان گوہر نشان ارشاد فرمودند کہ دل من مبتلائی خلوت شد و رد کش از جلوت لاکن گنج تہا
نفس من و گوشہ عزلت آرمدن چگونه میسر شود کہ مروان برای استفادہ نزد من می آید
پس سعادت خودی شماریم در و سے از خلوت بجلوت می آریم والا احوالہم بمصدق این
شعر است ہ

جہاںی تنگ نخواہم کہ دروی	ہمیں جای من و جای تو باشد
بعد ازاں ارشاد فرمودند کہ قل ازین و میدم اول پرالم آہی می کشیدم و دہا	میر و شکبانی می دریدم احساں آہی گم شدہ گاہی گاہی می یومرا از من می ربایدہ
آہے جو گرد باد و طاسے بر دمرا	از کوی و دوست آہ کجای بر دمرا

بعد ازاں فرمودند کہ عشق می باید چہ کہ راز ہے عشق نمی کشاید عشق ست کہ تا بمعشوق میرسد
و عشق ست کہ بگوچہ و باز از ریشہ سیری و واند عشق ست کہ از خانہ ماجد می کند عشق ست کہ در خویش
و بیگانگان رسوا می کند ہ

چون نیست ترا عشق بچین زلفید	چاکے بگریان من و خالی بسر فنگن
روز جمعہ سی ام شعبان حاضر حضور گردیدم حضرت ایشاں مطلع دیوان حافظ	شیر از خوانندہ

اللہ یاہا الساقی او رکنا شافا و لبسا	کہ عشق آساں نمود اول و افتاد شکلبا
و فرمودند کہ نسبت قلب ظہور کرد پس شعر دیگر این غزل خوانندہ	
بوی نانہ کاخ و صبازاں طرہ بکشاید	ز تاب جھکشیش چہ خون افتاد در دلہا

آنحضرت فتح اکثر اقالیم شده بود و رنانه علفار اکثر مکانات فتح شدند و اکثر بعد از صحابه سلطین نامدار فتح
نموده اند. چنانچه محمود غزنوی هندوستان فتح کرد پس ظهور این کمال موقوف بر ایشان بود. و جناب
آن سرور علیه صلوات الله الملك الاکبر را جمیع علوم چه علم توحید و جود و چه کلام و چه علم غزنیات -
مسائل فقه مجمل حاصل بود و یک تفصیل علم توحید و جود و چه دینی الدین عربی رحمه الله علیه و ظهور علم
کلام بر ابوالحسن اشعری و ابومنصور ماتریدی رحمه الله علیهما و تفصیل علم غزنیات مسائل فقه بر امام اعظم و
اهم شافعی و امام مالک و احمد بن حنبل رحمه الله علیهم موقوف بود. حاصل آنکه هر کس یکبار آنحضرت صلی الله
علیه وسلم در امت از هر کس که ظهور نمود کمال آنحضرت است آن حضرت ذیل ازین ظهور هم حاصل بود و غیر
از فرق اجمال تفصیل نیست.

روز سه شنبه چهارم رمضان شریف بنده در حضور و الا حاضر گردید و در آن
وقت مجلس شریف مذکور حضرت امام اعظم رضی الله عنه آمد حضرت ایشان فرمودند که امام اعظم
از امام مالک و مدینه منوره طاقات نمودند امام مالک پرسیدند که وطن شما کجاست - ایشان
فرمودند که عراق - امام مالک رحمه الله علیه فرمودند که مردمان عراق اهل نفاق میباشند ایشان
فرمودند که درست است حق سبحانه تعالی فرموده است. **وَبَنِیْ اِبْلِیْعِرَاقِ مَرْدُوْنَ عَلٰی اِتِّفَاقٍ** -
حضرت امام مالک خاموش شدند بعد از مفارقت دانستند که نعمان بن ثابت ہیں بودند تا صف
کردند که ازین چرخ سرزد شده و مدح ایشان بسیار نمودند را قم گویند غنی عنه که در قرآن من اهل المدینه
مردود علی التفاق واقعست و امام مالک از اهل مدینه بودند پس امام اعظم جواب بطریق الزام
دادند که درست است در شان اهل عراق مردود علی التفاق واقعست یعنی حق سبحانه بعض اهل
مدینه را مردود علی التفاق گفته است و شما اهل عراق را که میگویند در آیه شریف - **یَٰۤاَیُّهَا اِیُّهَا اِیُّهَا**
اِیُّهَا عِرَاقُ بُولِیْسِیْدِ - و ایضا حضرت ایشان فرمودند که امام شافعی روزی بمنزله پیرانوار ایشان
رفته بودند. وقت نماز آمد. نماز بزار فتح یدین بطور ایشان خوانند و فرمودند که مرا شرم می آید -
که در حضور ایشان خود را دخل دهم و اجتهاد خود اظهار نمایم - بعد از آن در حضور پیر نور مذکور
توحید و جود آمد حضرت ایشان فرمودند که این احوال است که در سیر لطفه قلبی کشوف می شود
و آنکه این را انتباه مقامات قرب دانسته اند از مقامات عالیه که حضرت مجدد رضی الله تعالی عنه

در خانه میروم و اهل خانه بسبب کمبودی چیزی از من می طلبند حق سبحانه می فرماید ملاکن از آمدن یک
 و بیار هم معامله باطن به تیج سابق نمی ماند فتوری در نسبت راه می یابد و الله با الله قسم بالله بعد
 از آن در حضور مذکور نشاء حضرت ایشان فرمودند که چون دل بی شعور از ما سوای حق جل و علا
 گشت. فاما حاصل شد چون شعور بے شعوری هم نماند فتار الفنا میسر گشت. و ایضا فرمودند که جناب
 عارف انگاه حضرت عجا به باقی بالش رضی الله عنه وارضاه عنا فرموده اند که در بے شعوری شعور
 باشد معنی این کلام فیض نظام اینست که بی شعوری از خلق باشد و شعور حضرت حق سبحانه بعد از آن
 ارشاد فرمودند معنی دیگر این کلام که درینوقت برین القاساخته اند اینست که در بی شعوری
 مندرج شعوری هم باشد معنی هر شعوری که از خلق رسد انخال بسند شعور غیریت مرتفع شود
 مضار و نافع حق را بیند لیکن با وجود این بے شعوری شعور آن شخص هم باشد که واسطه است در بیان
 چنانچه شخصی سالک را حلوا خوراند یا طایفه زو سالک می بیند که ظالم این فعل آوست حق سبحانه لیکن این
 شخص را هم می بیند و می داند که این واسطه فعل است. و ایضا فرمودند که کار صوفیه دیدن است و کار علما
 دانستن فقر از حق بینند و علما از او سبحانه می دانند

روز و شب سوم رمضان شریف در حضور فیض گنجور حاضر گردیدیم حضرت
 ایشان فرمودند که امروز روز عرس جناب قره صبی الرسول حضرت زهرا ی بتول است رضی الله تعالی
 عنها. بعد از آن امر بختی شیر برنج بر آستینا از ایشان فرمودند. بعد از آن در حضور فیض گنجور شخصی
 عرض نمود که ولایت افضل است یا امامت و فرق چیست در میان این هر دو. حضرت ایشان
 ارشاد فرمودند که ولایت عام است و امامت خاص. هر امام ولی است. و هر ولی بدرجه امامت
 نمی رسد. چه ولایت عبارت از حضور مع الله است. و امامت منصبی است که هر کس ابان سر فر از
 ساخته اند بلکه کاظمان را عطا میفرمایند. چنانچه خلفای اربعه اثمه اثنا عشر و غیره و کس من اولیا و الکلام
 رضی الله تعالی عنهم همین. بعد از آن مجلس فک جمعیته آن سر در علیه صلوات الله الملك اکبر آمد
 حضرت ایشان فرمودند که جمیع کالات ظاهری و باطنی بطریق اجمال جناب سید انبیا علیه صلوات
 الله الملك الاعلی را حاصل بود. لیکن حصول ظهور تفصیل جمیع کالات موقوف بزمانه خاص و به شخص
 خاص بود چنانچه فرموده اند انما یخلف فی صلی الله علیه وسلم اعطیت بمفاتح کنوز الارض. و حال گویان

نسبتی

را تم گوید عینی عنده که هر کس موافق حوصله و استعداد خود خطی از معرفت چشیده است نه آن که عرفان الهی تبارحه حاصل نموده گفنی باین معنی چه خوش و دهره بندی منظوم نموده است - دو شعر

مصری کا پرست بھویو چو پستی پہنچی آئے اُن کھ اپنا بھر لیو پریت لیو بجائے

و شعر فارسی سب بدین مضمون مؤید امنیت ۵

دایمان گدنگ گل حسن تو بسیار گل چیں بہار تو ز دایمان گلہ دارد

والضابطہیں مصداق شعر عربی ست ۵

وان قتیضہا خیط من نسج تسعة وسحین مدافع من معالیت ناصر

روز چہار شنبہ پنجم رمضان شریف بخیل فیض منزل حاضر گردیدم شخصے از حضرت ایشاں استفسار مراقبات نمودار شد و کردند کہ ما ازل مراقبہ احدیت یقین می نمایم و آن عبارت ست از لحاظ مفہوم اسم مبارک اللہ کہ روایان آورده ایم کہ بچوں و بیکلون است و موصوف ست بجمع صفات منزہ است از ہر نقصان و زوال بعد ازاں مراقبہ معیت یقین می کنم و آن عبارت ست از لحاظ معیت او بجانہ قلب و روح و جمیع لطافت و بہ تمام بدن بلکہ ہر موی تن بلکہ ہر ذرہ ذرات عالم - بعد ازاں در حضور مذکور جناب قبلہ گاہی آنجناب رضی اللہ تعالیٰ عنہ خدمت حضرت ایشاں فرمودند کہ قبلہ گاہی ام سخت بزرگ بودند کہ علیہ ہائی جوش کرده میخوردند و در صحرارفتہ ذکر ہم می نمودند - و بیعت در خانہ ان قادریہ داشتند و نسبت چشتیہ و شطاریہ ہم می داشتند چہل روز متواتر خواب نموده بودند و اکثر ارواح اولیای کبار را مشاہدہ می نمودند - بعد ازاں در حضور مذکور استفادہ حضرت عارف آگاہہ خواجہ باقی باللہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ بکثرت مجدد الف ثانی قدس اللہ تعالیٰ باسراہہ الاسمی آمد حضرت ایشاں فرمودند کہ این سخن نزد من ثابت نیست چہر کہ جناب حضرت مجدد رضی اللہ عنہ نوشتہ اند کہ روز عید زیارت حضرت خواجہ رضی اللہ عنہ رقم و غرض نمودم کہ امر و بزرگان عیدی خرواں را عطا میفرمایند ما ہم پہن امید بکفہور حاضر شدہ ام حضرت خواجہ توجہ فرمودند و نسبت نوالقا نمودند کہ خطی دگر دارد و کیفیت علیحدہ و اسرار سے جدا پس از اینجا معلوم شد کہ چوں حضرت خواجہ ایشاں بعد از اوقات خود نسبت نوعطا کردند بکین حیات خود از ایشاں بچہ طور اخذ نسبت نمودند

لیائی

بیان فرموده اند آگاهی ندارند و قدم از دایره ظلال باطل نهاده اند تشبیه اتزیه دانسته اند مخلوق را عین خالق - و ممکن را عین واجب ندانسته اند - چنانکه میگویند

ای مغربی آس یار که بی نام و نشان بود | از پرده بروں آمد و با نام و نشان شد

نمیدانند که این ظلی است از ظلال اسما و صفات واجب طبع قدرت نه عین اول تعالی عز اسمعلا چون در آئینه قرص آفتاب جلوه گرمی گردد - و در آس ششش و لمعان وحدت و خطوط آفتابی هم با موجودی شوند - لیکن آفتاب نیست ظل آفتاب است این گروه آفتاب را نادیده ظل را عین آفتاب می انگارند و آئینه را هم نمی بینند حال آنکه آئینه عین ظل آفتاب هم نگردیده است جزم آئینه باقی است و ظل آفتاب در دست چنانچه حافظ شیرازی می فرماید

عکس آفتاب چون در آئینه جام افتاد | عارف از خنده می در طبع خام افتاد

و ایضا حضرت ایشان فرمودند که هر کس از اولیای کرام هر مقامیکه رسیده است میداند که مقصود همین است و رای این نیست مثلاً گروه نابینایان فیل یافته بودند بدست کسی بای نیل آمد و دانست که فیل مثل ستون باشد و بدست کسی که خرطوم آمد گفت که مثل عصا باشد و بدست کسی که دنداننش آمد معلوم نمود که فیل مانند خشک می باشد همچنین بدست کسی که گوش او آمد یا پشت او آمد یا شکم او از آن تعبیر کرد و انکار غیر آن نمود - و یا مثلاً همی در بیان شجر می رسیدند کسی را برکش بدست آمد و کسی را شاخ و کسی را تنخ و کسی را ثمره پس همه ذائقه اش چشیدند - لیکن هر یک را ذوقی علیحده و کیفیتی جدا حاصل شد کسی که برگ چشید ذوق برگ بیان کرد و کسی که بارش چشید ذوق بارانها ساخت - علی بن ابا القیاس هر کس موافق چشیدنی خود شرح نمود و انکار دیگری ساخت که آنچنین چشیده ام ذائقه شجر همین است نه آنکه تو بیان نمائی - و جناب حضرت مجدد رضی الله عنه میفرمایند که این همه کمشوفات اولیای کرام نشانی از مطلوب دارند و درست و بجا هستند - لیکن ذات او سجان و رار اینست چرا که حق تعالی بے نهایت است پایا نماند و همچنین معرفت او هم بے پایان نهایت ندارد - و در اینجا که سید بشر علیه و علی آله صلوات الله الملك الاکبر میفرماید ما عرفناک حق معرفتک - دیگری را چه یار که بے نهایت آں برسد

هر نقاب رو جانان را نقاب دیگرست | هر حجابی را که طی کردی حجاب دیگرست

سکون

عکس آفتاب

نابینان

سید مخار علی آلہ صلوات اللہ الملک الفخار صلائی می آید روزے بڑا وسعت مکان جع ما
نمودم نداشتد کہ تو اہل و عیال نداری مکان وسیع چہ خواہی کرد برای استقامت تو اینہم کافی
است۔ وہم روزے مکان ہمسایہ از حق سبحانہ خواستم کہ بن عطا کنند ہم ساختند کہ تو ہمسایہ
را ایذا میرسانی و از مکان بدر می کنائی۔ و ایضا روزے بقصد حج غرم سفر نمودم۔ الہام شد
کہ باش درینجا تو منتفی غلت راست ۛ

روز شنبہ ہشتم رمضان شریف بحفل نفیس منزل حاضر گردیدم شفعہ بجلت رشتہ گرفتار
شدہ بود حضرت ایشاں فرمودند کہ این آیہ شریفہ را اکثر باید خواند وہم در دوگانہ قیام و رکوع
و سجود بخواند رَبِّ اِنِّیْ اَتُخِی الْقُرْآنَ اَنْتَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِیْنَ۔ و ایضا در حضور پر نور مذکور شہادت
حضرت ایشاں این رباعی خواندند

ما را نبود وے کہ کار آید از تو	جز ناله کہ در وی ہزار آید از تو
چندان گریم کہ کوچہ ہا گل گردد	نی روید و ناله ہای زار آید از تو

روز یکشنبہ نهم رمضان شریف غلام محفل آنقبلیہ انام حاضر گردید در حضور پر نور
مذکور تراویح آمد کہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بابت رکعت تراویح ثابت نیست حضرت
ایشاں فرمودند کہ عبد اللہ ابن عبد البر المالکی روایت بابت رکعت تراویح از اہل سرور علیہ
صلوات اللہ الملک الکبریہ ثبوت رسانیدہ است۔ بعد از ان مشکات شریف طلب نمودند
بر حاشیہ آن این سئلہ نوشتہ بود و مجلس عبارتش خواندند۔ بعد از ان در حضور پر نور مذکور در جو
مکانات آمد کہ آیا وہم ست یا حقیقی از وجود دارد۔ حضرت ایشاں این رباعی خواجہ میل داد
خواندند

ای درو پیہ پیکنیاں اگر دیکھا	عالم کے تین جود لگا کر دیکھا
مانند مژہ الث کی صفت کی صفت	والد جد میر آنکھا اٹھا کر دیکھا

ستا

و ایضا حضرت ایشاں فرمودند کہ در صفحہ علم الہی اشکال ممکنات بود کہ اعیان ثابتہ
عبارت از انست۔ چوں خواست او سبحانہ کہ آن صورت علمیہ را بمفسدہ ظہور آورہم صورت را
بہر زمانیکہ خواست کہ الطوار و آثار وجود و بر مرتب فرماید۔ صفحہ علم خود را کہ در وعین ثابتہ آن

روز چہشمہ ششم رمضان شریف قلم کھین آں قبلہ خاص عام حاضر
 گردید۔ حضرت ایٹان فرمودند کہ شخصی از صوفیہ انتقال ازیں جہاں نمود۔ عتاب از جناب الهی
 آمد کہ تو بودی کہ مرا بلی قرو دی آوردی یعنی برنگ مشوق ظاہری نسبت خال خط با مینمودی
 و ایضا حضرت ایٹان فرمودند کہ من از امرایان ملاقات کردن و طلب بنیا نمودن و نعمہ و سرود
 شنیدن و ہمہ اوست گفتن نیز ارم بہ چاک ہمہ اوست احوالست کہ صوفیان این ماں در قال
 آورده اند و بحقیقت نارسیدہ زبان بترخم اس مقال در از ساخته اند و بالحد و زندہ گرفتار
 گردیدہ اند و بالذکر عن ذلک شخصی نزد من آمد و گفت کہ ہمہ خداست غیرہی کہ جاست من اورا
 از مجلس بیرون ساختم و نیز شخصی بود کہ چوں آواز حامی شنید جلّ علّامی گفت۔ استغفر اللہ
 عن ذالک و بالذکر این چہ کمال ست کہ سراسر خلافت کلام اللہ الملک المتعال ست۔ اگر اس حق
 بودی پیغمبر علیہ صلوات اللہ الملک الاکبر بر کہ نازل شدی و از طرف کہ پیغام آوردی رَبَّنَا ظَلَمْنَا
 اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

حک

روز چہشمہ ششم رمضان شریف بحضور والا حاضر گردیدم در آنوقت و حضور
 مذکور رویت حق سبحانہ جلّ شانہ در میان افتاد۔ حضرت ایٹان فرمودند کہ رویت واجب
 الوجود تعالیٰ و تقدس دریں سر امکان ندارد۔ وقتیکہ در معراج آں سرور زمین و زماں علیہ
 تحیات الملک المتان علما را اختلاف اس واقعہ افتاد و با وجود گذشتن حضرت ازیں جہاں و رسیدن
 بہ لامکان و شرف شدن بمقام قاب قوسین او ادنی تصدیق این امر بدیگری بچہ طور آید۔ و ایضا
 حضرت ایٹان فرمودند کہ کلام باری تعالیٰ و تقدس کہ از لحن و آواز مبرا و از صوت و حروف منزہ
 است نہ ہار شنیدہ ام و شرف از استماعش گردیدہ ام یکبار در مدسہ و دوبار دریں
 مکان کہ الحال سکونت میدارم۔ و ایضا حضرت ایٹان فرمودند کہ شبے در خواب دیدم
 کہ مرا خلعت عروسانہ پوشانیدند و بزبور مخی ساختند و سخنان محبوبانہ از من صادر شدند
 چوں از خواب بیدار شدم احوال من دگرگون شدہ بود و از من کلام بطوریکہ در مقام کردہ
 بودم۔ در لفظہ ظاہر گردید۔ و ایضا حضرت ایٹان فرمودند کہ اکثر اوقات مرا آوازی از غیب
 می آید گا ہی از ملک الہام می گردود۔ و گا ہی از پیران کبارندای می شود۔ و گا ہی از جناب

دست بخشا جانب نبیل ما آفرین بردست و بر بازوی تو

و فرمودند که حضرت خواجہ خواجگان پیر پیران امام الطریقہ مرہم ناسور دلبہای
در و منہ خواجہ بہاؤ الدین نقشبند رضی اللہ تعالیٰ عنہ و ارضاء عناہم امر خواندن ہیں بہاوی
ہمراہ جنازہ خود فرمودہ بودند۔ بعد ازاں در حضور مذکور حیا آمد۔ حضرت ایشان فرمود
کہ حیا بر چند اقسام است۔ یکے شخصی از گناہ اجتناب می کند بسبب آنکہ حیا می کند از حق سبحانہ
و تعالیٰ کہ بنیامی امور سر و علانیہ است و دوانامی کا رظاہر و خفیہ۔ و دوم پرہیز از معاصی می نماید
بہت دیدن ملائکہ ایشان حیا می آید۔ سوم آنکہ حیا میکند از صدور منہای بسبب آنکہ
عرض اعمال فرشتگامی نمایند بجناب سالت پناہی علیہ التجات اللاتناہی پس حیا بہتریکہ
باشد شعبہ السیت از ایمان۔ بعد ازاں در حضور مذکور محبت و عشق اقتاد۔ حضرت ایشان
این اشعار خواندند

چشمی و خوں در آستین صد اشک طغان و نعل
من نیز حاضر می شوم بقویر جانان در جہنم

دارم ولی اما چه دل صد گونه حرام و نعل
روزی قیامت ہر کسی در دست گیر دنامہ

روز جمعہ چہارم و ہفتم رمضان شریف غلام بھغور آقبیلہ نام حاضر گردیدم در آن
وقت تذکرہ معنی مدارا و مدارا ہست آمد حضرت ایشان فرمودند کہ مدارا دنیا را بہت دین فقر
کردن است و مدارا ہست دین را برای دنیا برباد دادن عیاذ باللہ سبحانہ عن ذالک۔ بعد
از آن در حضور پر نور مذکور جناب سید بشر علیہ و علی آلہ صلوات اللہ الملک الاکبر آمد حضرت
ایشان ارشاد فرمودند کہ جناب شفیع المذنبین تائم المرسلین علیہ فضل صلوٰۃ المصلین از کی
سلام مسلیں فرمودہ اند کہ ہر پیغمبر را دعائیت مستجاب کہ یکبار آنچہ از حق جل و علای طلبید
داده شود پس جمیع پیغمبران آل دعا را بامری از امور اینجا صرف نمودہ اند اما من آنرا در
دنیا نخواستم رہنجا کشیدہ ام و زہر ہا چشیدہ ام و موقوف بر عقبی نمودہ بہت شفاعت
کبری نہادہ ام۔ و ایضاً آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمودہ اند کہ حق سبحانہ و تعالیٰ امر ایشان را
داده است کہ اگر آنرا اظہار نمایم مردمان امت از اطاعت و عبادت استغنا پر یزند۔ و ایضاً
حضرت ایشان فرمودند کہ وجود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم رحمت ہمہ عالم بود کفار را را

صورت بود و مقابل آئینه عدم نمود پس در آن آئینه آن عین ثابته منکس گردید صورتی در خارج
پیدا ساخت و از اطوار و آثار وجود او را بنواخت. و ایضا فرمودند که از لفظه مصنف شدن
و از مصنفه عظام و حکم گردید صورتی پیدا کرد و چنین گشتن پس شب گردیدن باز بشیب رسیدن
اطوار وجود دست. و خندیدن و گریستن و تکلم نمودن و غیره آثار وجود دست.
روز دوشنبه و هفتم رمضان شریف بنده بجنود فیض کجور حاضر گردید.
حضرت ایثار ارشاد فرمودند که صوفی را باید که اخلاق و اعمال و ترک خود بان اخلاق
و اعمال و ترک جناب آل سرور علیه صلوات اللہ الیک اکبر پیدا کند که حضرت انس بن مالک
رضی اللہ عنہ در حضور آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ده سال حاضر بود. گاهی ایشانرا آنحضرت
افس گفتند. و هر که از آنحضرت بدی میکرد از وی کی می کردند. و در شبها قیام می نمودند حتی تا نور
قدماه. روزی نزد آنحضرت و نانی در راهم سرخ و سفید پختا و بنظر آمد همه باران بفرستیم
فرمودند.

روز سه شنبه یازدهم رمضان شریف در محل فیض منزل حاضر گردیدیم حضرت
ایثار فرمودند که بوقت حلقه ذکر نباید کرد بلکه متوجه بمرشد خود باید بود که توجه مرشد مفید
ترست از ذکر و ایضا حضرت ایثار فرمودند که در حلقه توجه یک کس نمودن تاثیر بر همه اهل
حلقه می رساند لکن توجه بشی سبیل است و تاثیر که اهل جوار را می شود مثل یا قوتیست پس
بعد از سبیل یا قوتی مفیدی شود.

روز چهارشنبه دوازدهم رمضان شریف بحضور عالی حاضر گردیدیم.
حضرت ایثار فرمودند که خزانه من مواعید الهی است جل سلطانہ

خاک نشینی ست سلیمانیم
روز پنجمین و هفتم رمضان شریف در محل فیض منزل حاضر گردیدیم.
حضرت ایثار فرمودند که وصیت میکنم که همراه جنازه من شخصی بهمن خوش دانا و دلکش
این رباعی بخواند.

مفسریم آمده در کوی تو	شیئا للند از جمال روے تو
-----------------------	--------------------------

روز شنبه پانزدهم رمضان شریف و محفل فیض منزل حاضر گردیدم حضرت
ایشان ارشاد فرمودند که چون من در خود نظری کنم که در من چه کمال است که رجوع عالم
بطرف من است هیچ کمال در خود نمی یابم - و چون نگاه بر طاعت و عبادت خود میکنم هیچ صوم
و صلوة و غیره لائق قبولیت با رگاہ الہی جل بجانہ نمی بینم و چون در وجود خود مشاہدہ می سازم
خود را بسان فی تنی می یابم ما هیچ نیم هر چه در من است از دست دهم

او بجز نانی و ما جز نئے نہیں	او دمی بے ما و ما بے وی نیم
نئے کے ہر دم جلوہ آرائی کند	فی الحقیقت از دم نانی کند

روزی شنبه شانزدهم رمضان شریف در حضور فیض کجور حاضر گردیدم حضرت
ایشان تواضع پیغمبر علیہ وآلہ صلوات اللہ الملک الکبر بیان فرمودند کہ آنحضرت صلی اللہ
علیہ وسلم در مجلس برگزارہ صف می ایستادند و دعوت را قبول می کردند و ابتدا بسلام
می نمودند - بعد از آن حضرت ایشان در دو خوانند و بکمال شوق ہر دو دست کشادہ
بسینہ بی کینہ خود می چسپانیدند - چنانچہ معاہفہ نمی نمایند - راقم گوید عینی عنہ کہ بر خیر آشوبگان
صورت پیغمبر و بر دل بستلایان شکل آل سرور علیہ صلوات اللہ الملک الکبر واضح باد کہ
حضرت ایشان عاشق نام مبارک حضرت محبوب رب العالمین بودہ ذات پاک جناب
امام المرسلین ہستند ہر دقیقہ مذکور آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم می آید مضطرب گردند و کرات
مرآت درو میخوانند - و خود را از نام پاک آل سید زمین و زمان شادان و فرحان
می سازند و ہر چند کہ دریں ایام بسبب تقاضای عمر شریف کہ بہفتاد و پنج رسیدہ است
ضعف کمال عائد حال است و علاوہ آن قلت غذا کہ در شب و روز کم از پاؤ آثار تا دل میفرماید
نوزانی کجاست لیکن بوقت این چنین تذکرہ قوتے کمال در بدن مبارک می آید پس این شعر
میخوانند و توجہ بر دامن میفرمایند

ہر چندیر خستہ دل نا توان شدم	ہر گہ یاد روی تو آمد جوان شدم
------------------------------	-------------------------------

روز دوشنبه ہفتم رمضان شریف بمحفل فیض منزل حاضر گردیدم فیض
طلب خاں غلہ بر تخریج خانقاہ فرستادہ بود - حضرت ایشان ناخوش شدند و فرمودند

بجهت کفر و فاسقانرا بسبب فسق تقدیر در دنیا موقوف شده است - بعد ازاں حضرت
 مسیح و مسیح نیست و شیطان را که فرشته هر دم طپانچه بروی میزد - بعد ظهور آنحضرت صلی الله
 علیه و سلم موقوف شد خزانه قارون که بر سر قارون ساخته بودند بالائے سر نمودند بعد ازاں در حضور
 مذکور رویت پیغمبر علیه صلوات الله الملك الاکبر در منام آمد حضرت ایشان فرمودند که پیغمبر
 اثر من را نمی قدرای ای حقان الشیطان لا تمیل بی که در صورت امی آنحضرت که در مدینه منوره
 استراحت فرموده اند و اقامت و بصورت و اشکال دیگر که آنحضرت را صلی الله علیه و سلم
 می بیند اعمال نیک کرده یا اجای سنت نموده یا امانت بدعت ساخته است انہا بدین
 صورت ظاهر می شوند - و نیز حضرت ایشان فرمودند که چون شخصی آنحضرت صلی الله علیه و سلم بصورت
 اصلی در منام دیده و خلای شیطان را نیست الحق که دیده است لیکن هر چه که آنحضرت صلی الله
 علیه و سلم در منام ارشاد فرمودند آنرا بفرموده حیات آنحضرت موافق باید ساخت - اگر موقوف
 است بصل باید آورد و اگر مخالفت اجتناب باید کرد که خوف و خل شیطان در آن گفتن است
 در آن صورت دیدن - چرا که در عین حیات آنحضرت صلی الله علیه و سلم روزی شیطان
 چند فقرات در مدح بتان در کلام آنحضرت صلی الله علیه و سلم ضم نموده بود از شنیدن
 آن صحابه تحیر شدند و کفار را خوش که پیغمبر تمام تائید دین مامی نماید آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 ازین ماجرا بعد الوقوع متالم شدند که جبریل امین از رب العالمین نزول فرموده گفت که
 بر کلام هر پیغمبری خل شیطان است - لیکن حق سبحانه بعد ازاں آگاه می سازد و این کلام شیطان
 بود که در کلام شما ضم نموده بمدح کفار را فقرات چند آورده و بعد ازاں حضرت ایشان
 فرمودند که شخصی آنحضرت صلی الله علیه و سلم را در خواب دید که آنحضرت میفرماید که درین تمام
 دیگر خزانه مخفی است این را بر آ - نفس این خزانه بر تو معاف نمودم چون آن شخص از خواب
 بیدار شد در آنجا که فرموده بودند دیگر خزانه یافت آنقاضی فتوی معاف نفس رسید قاضی
 گفت که دیدن پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم حق است لیکن نفس معاف نیست چرا که خلای که آنحضرت
 صلی الله علیه و سلم در لفظه باین جسم ظاهری جمعی صحابه نموده اند هموں جاریست پس حکم که در
 منام بعد انتقال از پنجان از روح فرماید ناسخ حکم لفظه نخواهد شد

سیدۃ النساء فاطمۃ الزہرا رضی اللہ تعالیٰ عنہا واسطہ فیض ولایت مطلقاً اند اگرچہ اولیای اہم سابقہ باشند و بعد از ایشان تا ائمہ اثنا عشر ہمین منصب قائم است پس حضرت محی الدین جلالی قدس سرہ نیز ازین دولت عظمیٰ سرفراز شدہ اند و بعد از ایشان بر سر الف ثانی حق سبحانہ را ہم ازین منصب نائب ایشان فرمودہ و سرفراز باین خلعت نمودہ است لہذا درین ہزار دوم ہمس کہ بدرجہ ولایت میرسد واسطہ فیض اوست با ششم بجز توسل من اسرع ولی ولایت نخواہد رسید چنانچہ بدون توسل ایشان نمی رسد درین الف ثانی من ہسم با ایشان شریکتی دارم

روز شنبہ بیست و ششم رمضان شریف در محفل فیض منزل حاضر گردیدم حضرت ایوب فرمودند کہ امروز از اشج برکات شب بیست و ششم ظاہر اند احتمال شب قدر است بعد از ان ارشاد کردند کہ درین عشرہ متبرکہ اخیر ماہ رمضان شب قدر البستہ می باشد باختلاف تواریخ طاق این عشرہ و ہر شب طاق این عشرہ مثل شب بیست و ششم و شب سوم و شب پنجم و شب و ششم و شب و ہفتم از فیوض و برکات ملوئی باشند و شبہای حققت از شبہای طاق اخذ فیوض می نمایند و از طرفین برکات می گیرند پس شبہای تمام عشرہ متبرکہ می باشند ہمہ را احیا باند داشتہ روز جمعہ بیست و ششم رمضان شریف کترین بجنور انقبلا نام حاضر گردید حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ ملائکین عبارت است از پیداشدن درون قلب و عین یقین از محال گردیدن توجہ الی اللہ و حق یقین از محال است ہلاک سالک در ان توجہ تزد و تغیر باین مقامات ثلاثہ صوفیہ ہیں

روز شنبہ بیست و دوم رمضان شریف بجنور فیض گنجور حاضر گردیدم حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ احسان الہی چہ بیان نمایم ہر جا کہ توجہ می کنی اثری از ان مقام ظاہر می گردد و بعد از ان این شعر خواندند

دو زبان داریم گویا بچوئے	یک زبان پنهان است بہلہای و
و ایضا در آن عیس این شعر فرمودند	
ماند مرغان باش بر برفیہ دلفیباں	کز برفیہ دل آید رست سستی و شور و قہقہ

کہا بر موعید الہی نشسته ایم مرا انرا بیاں چہ سرکار بعد از اس طعام از خانہ زن فاحشہ آمد و باز خانہ کسی امرائی و دیگر طعامی آمد حضرت ایشا بختا جان تقسیم فرمودند و خود از اس یک لقمہ خوردند و عادت شریف حضرت ایشاں ہمیں ست کہ طعام خانہ کسے اصلاً نمی خوردند و ہر چیز کہ بجانہ خود می برد می خوردند و صوفیاں را ہم خوردن نمی دہند:

روز سہ شنبہ ششم رمضان شریف بحفل فیض منزل حاضر گردیدم حضرت ایشاں ارشاد فرمودند کہ امروز روز وفات شریف حضرت عائشہ صدیقہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا و حضرت شیخ اشبح مولانا شیخ محمد عابد رضی اللہ عنہ است و حضرت امیر المؤمنین علی مرتضیٰ کرم اللہ وجہہ دریں روز مجروح شدہ اند بعد از اس بخت ایشاں امر بطعام بختم فرمودند:

روز چہار شنبہ نوزدہم رمضان شریف بحضور فیض کجور حاضر گردیدم حضرت ایشاں فرمودند کہ در شہر رمضان المبارک فیض بسیار و آدمی شود و برکات کثیرہ فائز می گردد و درین ماہ جد و جہد در عبادت و طاعت بسیار باید کرد و دو عشرہ ستر کہ اس شہر گذشتند عشرہ اخیرہ باقی ست مردمان خانقاہ را باید کہ اعتکاف نمایند کہ پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم مدو ست بریں عمل نمودہ اند و گاہے ترک نفرمودہ یکبار کہ ترک شدہ است قضای آن نمودہ اند و کسے را کہ اعتکاف بیشتر نشود خلوت اختیار کند و کثرت ذکر قلبی - و قوف قلبی و تہجد داشت و خواطر و فنی و اثبات و ذکر تہلیل لسانی نمایند کہ دریں طریقہ شریفہ اوراد و وظائف دیگر نیست - بعد از اس ازین فقیر ارشاد فرمودند کہ معنی مجدد الف ثانی کہ اعتراض کے متعرض در اس واقع نمی شود اینست کہ در حدیث شریف آمدہ است ان اللہ یبعث علی راس کل ماتہ من یکبد و لہا دینہا و پس بر سر ہر کس مجددی پیدا می شود - چنانچہ جنید بغدادی و غوث الاعظم وغیرہا رضی اللہ تعالیٰ عنہا ہر یکے مجددی شدہ است کہ تجدید دین نمودہ است و معنی مجددی معنی الدین کی ست پس بر صدی یا زوہم حتی سجانہ ایشاں را فرستادہ تجدید دین در صدی یا زوہم فرمایند - و آنکہ مجدد الف ثانی نزد ایشاں نزدیک تو ابان ایشاں است اینست کہ واسطہ فیض ولایت دریں ہزار دوم وجود مبارک ایشاں ست چنانچہ ایشاں ارقام فرمودہ اند کہ بر من مکشوف ساختند کہ حضرت امیر المؤمنین اسد الغالب علی بن ابی طالب و جناب

در حضور فیض بخور مذکور مقامات شسته علم یقین و عین یقین و حق یقین اتقاد حضرت ایشان را
فرمودند که علم یقین آنست که انوار و اسرار و در دل سالک مکشوف شود و عین یقین آنست که در
دل حضور پیدا شود و نگرانی بسوی کسی اهم مبارک الله حاصل گردد چنانچه در چشم که در سر
است یکا دیده بینائی در دل پیدا گردد و از مقام کانگ تراهی حظی چشید. و حق یقین آنست
که در آن حضور مضحل و ستمه لک گردد و وفائی شود و در آن مفهوم اسم مبارک الله و موصوف شود
بصفات او تعالی جلشانه به

روز چهارشنبه سبت و ششم رمضان شریف بخور و الا حاضر گردیدم حضرت
ایشان ارشاد فرمودند که مردمان که بطلب حق جل و در اینجا آمده اند ایشانرا لازم که بدوام
ذکر و نگاهداشت خواطر و وقوف قلبی مشغول باشند یک خطه و لمح از توجه الی الله فاضل نباشند
اوقات شبان روزی خود معمور دارند هر روز دو سیاره کلام الله بخوانند و صبح و مسامد
صد بار سبحان الله و بحمد سبحان الله العلی العظیم و بحمد استغفر الله بخوانند و صد بار کلمه توحید
و صد بار تسبیح و صد بار تحمید بخوانند و بوقت خواب یک هزار مرتبه درود بر پیغمبر علیه و علی آله صحا
اوصلو و اسلام بفرستند و صبح و شام فاتحه و بواسطه پیران شجره که ایشانرا یعنی این بندگان را عنایت فرموده
است مراهم عطا کن. و ایضا فقیر عرض می احوال خود بخور در گذرانیده بود و بر پشت آن عرضی بشتا
خاص تحریر فرموده بودند آنرا تبرک ابراهیمی نامیم.

بسم الله الرحمن الرحیم حضرت سلامت این بنده ناچیز لیاقت نداد که کسی بر آن
طلب طریقه تشریف فرما شود ستاری حضرت سارست سجانه و عیب پوشی عزیزان است که باین
ناشایسته توجهات می فرمایند جز اهم الله خیر از این کمتر پس سگان گوی مجذوبه میخواهد که
صاحبزاد برای طلب این نسبت پیرنگ بی کیف نیایند آمدن آنحضرت را غنیمت می دانم
لیک گاه آهسته میشود و در دارند و بکار مشغول باشند و نسبت تمام طریقه از حضرت و اهب
الطیاب طلب فرمایند به

روز پنجشنبه سبت و هفتم رمضان شریف در محل فیض منزل حاضر گردیدم.

روز یکشنبه است و سوم شهر رمضان شریف بخت فیض منزل حاضر گردیم
 شخصی در حضور پر نور خیر المار ظهور لایحیه شی نمود حضرت ایشان ارشاد فرمودند که این حدیث
 مستحکم امام مالک است رحمة الله علیه لیکن تا وقتیکه یکی از اوصاف ثلاثه او متغیر نشود
 و حدیث دیگر حدیث قلیتین است که مستند امام شافعی است رحمة الله تعالی علیه آن شخص عرض
 کرد که شرط تغیر اوصاف ثلاثه از حدیث ثابت است حضرت ایشان فرموده اند که علما هر چه
 فرموده اند از قرآن و حدیث است از خانه خود نگفته اند

روز دوشنبه است و چهارم شهر رمضان شریف بخت فیض منزل حاضر
 گردیم حضرت ایشان ارشاد فرمودند که معمول حضرت شیخ اشجی آخا بشیخ محمد عابد رضی الله
 تعالی عنه که در رمضان المبارک اجازت تعلیم طریقه مردمان لائقه انکار را میفرمودند و من هم
 این معمول خود ساختم انشاء الله تعالی بتاریخ است و هفتم شهر یازدهم کس را اجازت خواهم
 داد بعد از آن فرمودند که چند کلام طیار باید ساخت و الا یضا فرمودند که شخصی قابل اجازت
 بعد تصفیه قلب از خواطر و آرزوها و پس از توحید نفس از اخلاق ذمیه میشود لکن چند قیود دیگر هم
 درین باب هستند که شخصی مرد بازاری نباشد و در سوم و چهارم نرود و از امرایان و مخالفان طریقه
 ملاقات ننماید و مقامات عشره صوفیه که صبر و توکل قناعت و غیره است داشته باشند و خواجیه الداعیه اقدس کبره
 فرمودند که عرض نسبت چنان داشته باشد که نشینندگان را درگیر و دوشگر و انداز شخص قابل اجازت طریقه است بعد از آن
 پر نور مذکور سماع و اهل سماع افتاد که در میان طریقه چشتیه و سهروردیه اتحادی و ارتباطی
 است لیکن اهل خاندان چشت میگویند که در سهروردیه طریقه همه چیز است که سبب تقرب و توسل
 حق سبحانه است الاسماع حضرت ایشان ارشاد فرمودند که حضرت شیخ الشیوخ بهاء الدین
 ذکر یا ملتانی غزلباهمی شنیدند چنانچه روز سه شنبه است

مست آنچه شراب ناب خوردند	از پهلوی دل کباب نوروند
--------------------------	-------------------------

و بعد فرمودند و در آن حالت گویا جد مبارک نبود صرف پیر بنی بود که می غلطید و می طعیدت الله
 تعالی بسر السامی
 روز سه شنبه است و پنجم رمضان شریف بنده بخت فیض منزل حاضر گردید

بطلب طریقه بیاید هر طریق ازین طرق که طلب نماید اورا در این طریقه تعلیم نمایند. طالب طریقه
نقشبندی را اسم ذات و نفی و اثبات و وقوف قلبی تلقین کنند و طالب طرق قادریه و چشتیه را
ذکر چهار متوسط هم بحیث ذوق و شوق تعلیم کرده باشند اگر چه ذکر چهار احداث است در طریقه. اما ما از
ذکر سانی که حضرت ایشان شهید نور الله مرقدہ المجید تعلیم می کردند استنباط نموده ایم و توجه بهمت
قلب سالکی می کنند اول توجه بحیث حصول ذکر بعد ازاں بحیث حضور و جذبات و وارداتی
سازند. بعد ازاں مولوی صاحب جامع معقول و منقول حاوی فروغ و اصول مولوی عظیم حساب
را از گاه اجازت طریقه مشرف فرمودند. باز شیر غازی سمرقندی و غنجل قل سمرقندی
را از اجازت پیر و ساختند و بسیار دعا و در حق این اکابران فرمودند:

نجم

خاتمه کتاب بیان کلام فیض نظام حضرت ایشان که مقید روزن ساخته تحریر نموده است و بالله التوسیق

روزی حضرت ایشان این اشعار مولانا رومی خواندند:

بادۀ از ماست شدنی ما ازو	قالب از ماست شدنی ازو
ما چون نوریم قالب ما چون موم	خانه خانه کرد قالب را چون موم
بادۀ در جوشش گدائی جوشش ما	چرخ در گردش گدای جوشش ما

و اینها حضرت ایشان فرمودند که مرا بحیث در خاندان قادریه است و ذکر و شغل طریقه
نقشبندی کرده ام و طالبان را هم تلیک طریقه شریفه نقشبندی می نمایم. و من نقشبندیه مجددیه ام
و اکابران چشتیه هم پیران من اند. بعد ازاں که اکابران هر طریقه که قبول فرمایند بفرست و نمئی ست غلی
لیکن نسبت هر خاندان که برسد نام آل باید گرفت. و اینها شخصی از خاندان قادریه در حضور
بطلب طریقه انیقه نقشبندیه آمد حضرت ایشان فرمودند که حضرت خواجه خاچگان پیر پیران بهم
ناسور دلهای درمندان حضرت خواجه بهاوالدین نقشبند رضی الله تعالی عنه فرمودند که در طریقه ما
سماع نیست. و در طریقه ما جهر نیست. و در طریقه ما وجد نیست. و در طریقه ما تواجد نیست. و در طریقه ما

حضرت ایشان بزبان گوهر نشان ارشاد فرمودند که خواجہ حسام الدین را اجتاب خواجہ بزرگ
قدس سرہ العزیز از اجازت تعلیم طریقہ می دادند ایشان قبول نکردند و گفتند که از من اینکار
نمی شود لیاقت این امر ندارم. بعد از آن حضرت ایشان فرمودند که خوب گردن خمیدہ خواجہ
حسام الدین بجا بود کہ این امر را قبول نکردند چرا کہ شخصی از غلوت و انزوا محروم می ماند و روزی شب
بخل مشغول می شود.

روز جمعه بیست و ششم رمضان شریف بحضور فیض گنجور حاضر گردیدیم حضرت ایشان
بیاراں فرمودند بآوردن ترجمہ کلام اللہ و مشنوی مولانا روم فرمودند حقان بلند و معارف ارجمند
از زبان گوهر نشان ریختند و سامعان را در بحر نسبت شریفہ آن مستغرق ساختند تا کہ در غنیمت
نمود حضرت ایشان آیتی است از آیات الہی و معجزات حضرت رسالت پناہی علی
صاحبہا الصلوٰۃ و التسلیمات اتہا و اکملہا ذات مبارک حضرت ایشان مجد و مائتہ سیزدہم است
و انشا اللہ بمنصب قومیت گردیدہ اند و خلق را آنحضرت در اکثر اقالیم رسیدہ اند عالم از فیض و
نسبت شریفہ بکوشیدہ است زاد اللہ ارشاد الی یوم القیامۃ.

روز شنبہ بیست و نهم رمضان شریف بخیل فیض منزل حاضر گردیدیم در آن
وقت حضرت ایشان معارف بلند مجد و بیہ بیان فرمودند و ارشاد کردند کہ کسے در امت ایشان
مقامات بیان ناختہ است. بعد از آن فرمودند کہ اختلاف در مقامات و اسرار ایشان
و در کمشوقات و مقامات اکابران مابقی مثل تخلفی است کہ درین ترکیب واقع است و خالف بیہویہ
الاضحی.

روز یکشنبہ عید الفطر بعد از دو گانہ غلام بحضور پر نور حاضر گردید حضرت ایشان
قبلہ در ایشان تلقی و روحی فدایہ این راستہ بطور و نالائق کار را از کلاہ اجازت تعلیم طریقہ سر فراز
فرمودند اول فاتحہ بارواح پیران نقشبندیہ قدسنا اللہ تعالیٰ باسہ اہم خوانند بعد از آن فاتحہ
باسراج اکابران قادریہ نور اللہ مرقدہم خوانند بعد از آن فاتحہ بارواح مشکچہ شریفہ خوانند و اہل
ہر سہ طرف داند و بسیار دعا فرمودند و ارشاد کردند کہ صبح و شام فاتحہ بارواح پیران عظام طریقہ
انیقہ نقشبندیہ رضوان اللہ تعالیٰ علیہم جمعین خوانندہ باشند و ایشان استمداد جویند و ہر یک

از بندهای مراقبه احدیت صرفه تبلیک فرمودند و نیز بیست و نه خاندان نقشبندیه مجددیه از حضرت ایشان
نمودم حضرت ایشان فرمودند که از اسم ذات جذب پیدی شود و از نفی و اثبات سلوک که عبارت
از تهذیب اخلاق است بیشتر گردد و از مراقبات قوت در نسبت باطن پیدای شود و از تلاوت کلام الله
الیه از نیرانه فریاد گردد و از خجاندن در دو مقامات و واقعات نقد و قیمت سالکی می شود و ایضا فرمودند
که از کار اشتغال گردون و بمرام قیام نمودن راه مقربین است و کثرت صلوات و توفیق الهی ابرار ان کما قال
حضرت نظام الدین اولیاء فی الله عنه و ایضا فرمودند که طعام را از بسم الله شروع کردن سنون است
چنانچه در حدیث وارد است کان اذ اقرب الیه الطعام قال بسم الله و قال اذا اکل احدکم فلیذكر اسم الله فان
نسی ان ینکرسم فی طعمه یقل بسم الله و آخره رواه احمد و ابن ماجه و قال ان شیطان یحیل الطعام
الذی لای ذکر اسم الله علیه رواه احمد و احمد و سلم قالوا یا رسول الله انما کل لا نشبع قال علیکم بقرآن قالوا
نعم قال اجتنبوا طعاما و ذکر اسم الله علیه رواه احمد و احمد و سلم و بعد از آن فرمودند که در اینجا
بسم الله خواندن استعانت خواستن است بنام حق سبحانه از طعام که قوت شهوانی و نفسانی پیدا نکند
و آن توانائی و بهر که صرف در عبادت گردد و قوت در طاعت آورد و ایضا فرمودند که فقر اول هر لغت
بسم الله میگردد و آخر آن الحمد لله و ایضا فرمودند که بیار آن محتج شده خوردن بسیار برکت دارد اما
باید که هر یک بر دیگری ایشار بکند و هر چیزیکه خوب باشد بخوابد که دیگری نخوردند اگر خود بهتر تناول کند و یا هر
بر زیاده خوردن نماید پس نفی فرمودند که شخصی مری را در بازار بجا آورد و در آن دید که کسب
دلالتی می کند گفت که ترا من در فلان شهر دیده ام که تو زاهدی بودی چه واقع شد که در اینجا آمده بایں بلا
بتلا شدی گفت که روزی من باهی بخت کردم و خوشم که پاره خوش بخت بخورم و باقی دیگران را هم برین
و بال انخیال افتاده است که در اینجا آورده اند و بایں بلا مبتلا ساخته اند و ایضا فرمودند که طعام
بسه انگشت خورد که سنون است چنانچه در حدیث وارد است و کان یا کل ثلث اصابع و یقهین اذا
فرغ رواه الترمذی و قال ان یلق الاصابع برکت رواه الطبرانی و ایضا فرمودند که معنی برکت نمودن
در اینجا یادنی توضیح است به سبب آن طعام بر طاعات و عبادات و ایضا فرمودند که هر که بخوابد که بخت
پیغمبر صلی الله علیه و سلم زیاده شود عمل با حاد و یش اختیار کند و بر سائل جزئیات که در حدیث یافته
نی شود عمل بر مذہب از مذاہب اربعه هر چه می که داشته باشد اگر حنفی است بر سائل خفیه و اگر

آه و نعره نیست. طریقه محض و یادداشت و تخیل گیتی است حضور عبارت از نگرانی دل ست بسوی
 مفهوم اسم مبارک الله چنانچه دو چشم در سرست چشمی در دل پیدا شود و حیران بنظر آید جمال محبوب
 حقیقی ماند. بعد از آن شخص مذکور جناب مرشد آگاه مجاهد فی سبیل الله قانی قاله محبوب الهی حضرت
 مولانا شاه درگاهای رضی الله تعالی عنه نمود حضرت ایشان فرمودند که ایشان مرشد این بودند و
 اشارت دست مبارک خود بمن کردند پس از آن فرمودند که من در راه سپور رفته بودم لیکن
 از ایشان ملاقات من نشد. از مرشد ایشان که از اولیای حق بودند. ایام گریا بود که من در خدمت
 ایشان رفته بودم. ایشان تر بوزن عطا کردند من گفتم که من نزد شما برای گری محبت آمده ایم و طلب
 حرارت مودت داریم. شما اقامت گوید که در اینجا چیزی از احوال این بیعت خود را بخواهید بنویسند
 است و آن به پنج اختصار اینست که این لاشی و صغیرین قریب بلوغت دست ارادت بدامن پاک
 ایشان زود با اعتماد و محبت کمال بیعت بدست مبارک ایشان در خاندان قادریه مجددیه
 و کرمیت بسته تا دوازده سال کم و زیاده در حضور ضیف کجور ایشان عمر گذرانید ریاضت و مجاهد
 بطور حبسید بگذاری که معمول خانقاه ایشان بود بقدر طاقت و امکان بجا آورد و از توجهات
 ایشان ذوق و شوق و استغراق و پیروی و آه و نعره و اسرار و توحید و جود و دیگر حالات ولایت
 قلبی حاصل گشت و بجز خلافت و اجازت تعلیم نیست قادر و نفیستند و چه شتیه و سه و رویه و کبر و
 و مدار به مشرف شد. چند کس طالبان و خلط طرق نمود و بعد از انتقال آنجناب نور الله مرقدہ شعله طلب
 سرزد و آتش عشق و وبال شد آنست که این احوال که مرا احوال لطیفه قلب است و خدای نهایت و
 و راه او یابانی ندارد و شخصی باشد که از توجه اش ترقی شود و جستجوی او ضرورت پس نخواهم که از خلفای
 طریقه مجددیه شخصیکه نسبت تمام طریقه مجددیه داشته باشد بخدمتش بهره یاب گشته اتمام و اکمال این
 نسبت شریفه نمایم آخر الا ایام بغایت الهی آنچه خواستم باقم بلکه بمصدق شمر حضرت ایشان شهید
 نور الله مرقدہ الحمد لله

از برای بجزه عشق آستانی یافتم	سرزمینی بود منظور اسماعیلی یافتم
هادی توفیق باستان حضرت ایشان رسانید و مرادی که در دل داشت حق سبحانه بواسطه حضرت ایشان عطا فرمود و حق تعالی دجو و باجود آنجناب برای هدایت عالم وار و پس حضرت ایشان	

بریں نیست عظمی بطریق اولیٰ باید ساخت و ایضا فرمودند کہ قول صوفیہ است الدہر لیم ولسانی نہاد
صوم۔ و ایضا فرمودند کہ نہایت کمال ست مقامات صوفیہ ذوق و شوق و انکشافات توحید و وجودیت
و سیکونیکہ کہ تجلی ذاتی ہر تہی میشود چنانچہ گفتہ اند

دیدار می نسائی در پیر می کنی	بازار خویش و آتش مایہ می کنی
و کمال ایں خاندان عالی شان نقش بند یہ مجد و تجلی ذاتی دانی ست کہ در کمالات نقد و قس سالک می شود۔ و ایضا حضرت ایشاں ایں شعر میخوانند	
کار کن کار بگذاز گفتار	کہ بجز کار هیچ ناید کار

و ایضا حضرت ایشاں فرمودند کہ خرقہ بر تنہ قسم ست۔ یکی خرقہ بیعت کہ بوقت مرید
کردن شیخ عنایت میفرماید۔ مرید را آن خرقہ از جای دیگر جائز نیست۔ و دیگر خرقہ تبرک ست
دایں خرقہ از مواضع متعدده اخذ کردن رواست۔ و یک خرقہ اجازت ست و آن ہم گرفتن از
شیوخ متعدده جائز ست۔ و ایضا حضرت ایشاں ایں رباعی خوانند

آنی تو کہ بے تو زیستن نتوانم	دانی تو کہ بے تو زیستن نتوانم
نی احب ملہ اگر نہ بینت می میرم	جانی تو کہ بے تو زیستن نتوانم

و ایضا حضرت اقدس ایں اشعار میخوانند

ناقص ست ارمہ دی کشتہ بقائل رسد	سینہ بخیر اوزن کہ شہادت نہایت
من شوخی کہ استیلا جہنش در صف محشر	شکایت شکر سازد بر زبانہا دادخواہانرا
بخنے دل چہا نمی خواهد	آرزو ما خدا نصیب کند
کسی نہاند کہ دیگر بہ تیغ ناز کشی	مگر تو زندہ کنی خلق را و باز کشی
از قتل من مترس کہ دیوانیان محشر	مجرم کنند بہر تو صد بیگناہ را

و ایضا روزے در مجلس شریف مذکور اقطاب آمد حضرت ایشاں فرمودند کہ حق سبحانہ
اجرائی کارخانہ ہستی و توابع ہستی قطب مدار را عطا میفرماید۔ و ہدایت و ارشاد و رہنمائی گمراہان
بدست قطب ارشاد می سپارہ۔ بعد ازاں فرمودند کہ حضرت بدیع الدین شاہ مدار قدس سرہ
قطب مدار بودند و شانی عظیم دارند۔ و ایشاں دعای کردہ بودند کہ الہی امر اگر سنگے نشود و لباس

شافعی است بر مسائل آن نه آنکه بر هر مسئله که در مذہب است اگر چه خلاف آن در حدیث صحیحی
یا عدل می نماید. و یامی گوید چنانچه بعضی عوام الناس میگویند که آباد اجداد ما برین مذہب رفته اند من کچھ
طور خلاف این میکنم و بدانند که ما ماوریکم بتابعیت سید بشر صلی اللہ علیہ وسلم نہ تبعیت مذہبی از مذہب
دیگر پس ہر مسئلہ کہ موافق حدیث است بر آن عمل باید و ہر کہ مخالف خبر است متابعت آن نشاید
و ہر وی در مسائل جزئیات بمذہب حنفی اولی است. و ایضا فرمودند کہ حضرت خواجہ باقی باللہ رضی
اللہ عنہ روزی دریں امام اچھے خواندند حضرت امام ابوحنیفہ کو فی را دیدند کہ میفرمایند در مذہب
ما اولیاء کبار و اصفیاء و کالات بسیار اندیشاں خواندن فائزہ موقوف نمودند. را اھم گوید
کہ عمل بر احادیث کردن وقتی است کہ شخصی جہارت تمام در حدیث وارد و متابعت مذہب لازم
و در اختیار کردن اتباع مذہب حنفیہ بہتر است کہ جم غفیر برانستہ حصہ از امت برین مذہب است
و یک حصہ بر مذہب ثلثہ دیگر. چنانچہ اندر دان ثقات و اذ القالیم دیگر مثل روم و غیرہ ریجائی آیند
بدیافت رسید. و ہم دلیل اولویت این مذہب اتباع جناب حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی
و حضرتین ست رضوان اللہ علیہم اجمعین. و ایضا جناب حضرت ایشاں شہید نور اللہ مرقدہ المجید باوجود
سند جید داشتن در حدیث شریف خود را حنفی مذہب نوشتہ اند. و ایضا فرمودند کہ وجود بعضی
معنی این بیت غلط نمیدہ اند

ہر چه پیش ازین رہ نیست	غایت فہم تست اللہ نیست
<p>کہ می گویند ہر چه پیش ازین رہ نیست و در ویدہ دانش می آید پس است مقصود حقیقہ و پیش ازین را ہیست و آنکہ درای این در فہم تست کہ مقصود است آن اللہ نیست بلکہ معنی بیت اینست کہ ہر چه تفہیم کہ درای این را ہیست آن غایت فہم تست این اللہ نیست بلکہ و سجانہ از فہم و دانش خود را الوار است ثم و را الوار. و ایضا فرمودند کہ حدیث شریف است من لم یغن القرآن فلیس منا و در پنجام را از غنا بخار قلبی است یعنی ہر شخصی کہ از ما دون حق جل و علا بقرآن پس نیست ادا ما و ایضا فرمودند کہ بعد از طعام و شراب خواندن این عا در حدیث شریف آمدہ است. الحمد للہ الذی اطعمنا و اسقانا و جعلنا من المسلمین. چنانچہ در سند احمد و سنن ابی داؤد و ترمذی و ابن ماجہ و اردست و اشارت از جعلنا من المسلمین آلت کہ اسلام از اعظم نعم الہی است جل شانہ. پس حمد</p>	

که دیوار مکان حصار اقامت بنده از شدت طغیانی بارشس منهدم گردید. حضرت ایثان فرمودند که ان شاء الله ظاهر و باطن شما فانی شد و رنج و جو و شمار اننا حاصل و در اینجا مکان شمارا - و ایضا روزی در حضورت سیف گنجور ذکر احتیاط لقمه آمد حضرت ایثان فرمودند که ما طعام خانه کسی نمی خورم - روزی اتفاقاً لقمه چسند خورد و ده بودم - در عالم مشاهده روح طیب جناب حضرت ایثان شهید نور الله مرقدہ المجید دیدم که استغفار میفرمایند - و خطاب باین بنده کرده ارشاد می کنند که طعام هر کس و ناکس نبایز خورد - و احتیاط در لقمه ضرورت که از لوازم درویشی است - و ایضا روزی حضرت ایثان فرمودند که بر مزار پر انوار حضرت قطب الدین بختیار کاکی رحمه الله علیه رفته بودم - خواجہ صاحب از قبر شریف بیرون آمده یک دو قدم سوی من پیشتر آورد و معانقه از من کردند و بسیار تلمط فرمودند - و ایضا فرمودند که روزی بمزار مبارک حضرت نظام الدین اولیا رحمه الله علیه رفته بودم حضرت نظام الدین از مزار شریف بیرون آوردند - عرض نمودم که بر بدن من توجه فرمائید - هنوز لفظ بدن تمام نکرده بودم صرف حرف یاد و ال از دهن برآمده بود که توجه بقوت تمام فرمودند - و ایضا پنجم روزی به بیت درخاندان نقشبندیہ نموده بود - حضرت ایثان فرمودند که حضرت خواجہ خواجگان امام الطریقه خواجہ بہار الدین نقشبند رضی الله عنه فرموده اند که در طرق ما مجاہدہ نیست و ما ذکر چہ نمی کنیم و العین نمی نشینم و سماع نمی شنوم کہ بدعتهاست - بعد ازاں حضرت ایثان فرمودند کہ العین سنت حضرت موسیٰ کلیم الله علی نبی و علیہ الصلوٰۃ و التسلیمات و جناب پیغمبر علیہ من الصلوٰۃ و التہا و اکملہا العین ادا فرموده اند - لیکن ازیں یک حدیث شریف فضیلت العین مفہوم می شود کہ من اخلص الله العین صاحبہا ظہرت من قلبہ نیابج الحکمۃ -

راشم گوید کہ صاحب فتوح الاوراد حدیث دیگر ہم نقل کرده است و آن اینست - من انقطع الی الله العین صاحبہا مخلصا متعابد النفس الخفة العدة لفتح الله علیہ علوم الدینیۃ یعنی ہر کہ چہل و ذربا خلاص برای خدا منقطع گردد - و نفس خود را یکی معذقتا بکند الله تعالیٰ علوم دینی بروشاید - لفظ اخلص الله و انقطع الی الله مشعر بریں است کہ اصول برائی

من کہنہ نگردہ پیمان شد کہ بعد از ان دعا در تمام عمر تقیہ طعمی نخوردند و لباس ایشان کہنہ نگشت ہوں
 یک لباس تا بہ مات کفایت کرد۔ و ایضاً روزی حضرت ایشان فرمودند کہ بعضی بزرگان رحمۃ اللہ علیہم کہین
 فرمودہ کہ شریعت اقوال آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم و طریقت احوال حقیقت مقصود آن سرور علیہ
 و علی آلہ صلوٰۃ اللہ الملک الاکبر و نزد حضرت مجدد الف ثانی رحمۃ اللہ علیہ مقام شریعت اعلیٰ است از انجا تا
 ہر دواخیرہ کہ ایشان فرمودہ اند کہ طریقت حقیقت ہر دو شبہ و بال پروانہ نہ بہت طیران نمودن بجانہ شریعت و طریقت
 و حقیقت ہر دو ناشی از اربعہ صفاتی و شریعت ناشی است از تجلی ذاتی و ایضاً روزی در حضور پر نور مذکور ملکوتیات قدسی
 آیات حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ عنہ کہ حضرت ایشان فرمودند کہ محارف جمیع اولیائے ہمت و کلام ایشان منہج
 اند و معارف مخصوص ایشان پنج کلامی از اولیای کرام یافتہ می شوند و ایضاً فرمودند کہ روزی مطالعہ کتب تہذیب
 نمودہ متوجہ شدم از فوق الفوق فیضی فاد شد بعد از ان مطالعہ کلام حضرت شاہ ولی اللہ رحمۃ اللہ علیہ متوجہ شدم اسرار
 ملکوت بردل وارد شد بعد از ان مطالعہ احیاء العلوم نمودم فیض ملکوت بر قلب آمد۔ و ایضاً
 روزی ششہ در حضور گفتم کہ حضرت مجدد تامل جمیع اولیا رہند و ستان اند حضرت
 ایشان بسم نمودہ فرمودند کہ جمیع اولیا رارض۔ و ایضاً حضرت ایشان فرمودند کہ روزی مطالعہ
 کتاب بوعلی سینا مقدار یک صفحہ نمودہ بودم کہ ظلمتی بر قلب آمد کلمہ شہادت خواندم و از آل آن
 نمودم۔ و ایضاً حضرت ایشان فرمودند کہ حضرت شیخ مجد قلم ربانی اند۔ و ایضاً حضرت ایشان
 فرمودند کہ ابوسعید اینقدر نسبت چشتیہ از پیر اول خود آوردہ بود اشارت بدو انگشت دست
 خود کرد و در رؤف اینقدر نسبت چشتیہ آوردہ بود۔ و اشارت بہ انگشت نکردند۔ و باز فرمودند
 کہ شاید در رؤف زائد ازین باشد۔ و ایضاً روایت مذکورہ علامہ بستن و خرقة پوشانیدن قوت
 خلافت آمد حضرت ایشان فرمودند کہ علامہ عنایت کردہ از حدیث ثابت است۔ چنانچہ
 روایت بطرائق آمدہ کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم لایولی دالیا حتی لیمیرخی سداہا من جاب
 الاین نحو الاذن و بروایت ابن ابی شیبہ ابرکت عن علی قال عمنی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یوم غد
 یخرج لہا اللہ سداہا خلفی۔ و بروایت ابی یعلی المصلی و ہزار و دست عمم رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 عبد الرحمن بن عوف و انخی خلقہ اربع اصابع او قریب من شبر ثم قال لکنذا فاعظم اعرب و احسن و ایضاً
 روزی این را فہم سطور در حضور پر نور عرض نمود کہ خط از را سپور آمدہ است۔ از ان واضح شد کہ

نفحات الهیه که بر سالک وارد می شود آنها را بنفس روحانی تعبیری کنند. آن اول پرورد می آیند. و باز در دل سرایت می کنند. بعد ازاں ستهلک منحل می سازند. و ایضا شخصی از حضرت ایشان عرض نمود که بروقتین حبسیت. ارشاد فرمودند که این مقامی است که در کمالات نبوت حاصل می شود و معنی بروقتین خشکی است یعنی خشکی و راحت یقین در انجام حاصل می گردد و استدلالی کشفی میشود. چنانچه اعتقادات و حدایت حق جل شانہ و رسالت پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم آمدن قیامت و سوال منکر و منکر و صراط و میزان و جنت و نار و غیره که بدلائل ثابت اند احتیاج محبت و برهان نینماید و حج و براین بمرتبه یقین حاصل می شود آن را بروقتین و برین خاندان عالی شان نامیده اند. و ایضا روزی در حضور شیخ کبیر مذکور آمد که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرموده اند که در هر خانه که سگ باشد یا تصاویر کشیده باشند نزول ملائکه رحمت نمی شود. حضرت ایشان فرمودند که صوفیہ علم اعتباری دارند و از هر آیت و حدیث عبرت گرفته موفق مطلب خود بر می گردانند و دلولی بعد عار خودی سازند پس من نیز بمنی این حدیث بطور خودی گویم که در هر خانه هر دل که کلب حرص و تفاویر و صور ماسوی اللہ باشد فیض رحمت الهی فائز نمی شود و در روز اوارا و تعالی و تقدس نمی گردد. بعد ازاں این شعر خواندند

آئینه شومال بری طلعتا طلب

اول بر دلب خانه دیگر مهال طلب

و ایضا روزی شخصی از مخلصان فوت شده بود او را در خانقاه دفن میکردند حضرت ایشان فرمودند که هر کس که در اینجا دفن می شود من برائے آمرزش او توبه بجناب الهی میگردم تا وقتی که بخشیده شود. بعد ازاں فرمودند که قبل ازین عورتی را در اینجا دفن کردند. و دیدم که شعلہ آتشین از قبر او می برآید بجانب سر او ایستاده توبه و دمت نمودم و ثواب هزار کلمه طیبه بروح او بخشیدم. مشاهد کردم که از طرف سرش در قبر او آب رحمت الهی میسود و نمود تمام مرقد را سرد و خشک گردانید. و قبر فورانی گشت. و ایضا روزی حضرت ایشان فرمودند که هر که بعد نصف شب هزار بار یا رب یا رب بخواند هر شکلی که داشته باشد آسان شود. و هر بدعائی که بخواند بیاید. و هر دعائی که کند قبول شود. و ایضا فرمودند که شبی گفتم. یا رسول اللہ آواز لیک شنیدم. و روزی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مرا عبد اللہ

وصول اخلاص و انقطاع است. حضرت ایشان این حدیث را ذکر فرمودند: شاید که ضعیف باشد. واللہ اعلم بعد ازاں حضرت ایشان فرمودند که در وصایای اہل چشت تقبیل و این واردست کہ فرمودہ اند کہ در ہر سال یک یک از این نشستن باید و طعام خانہ ہر کس بخوری و ہر کس را طعام خود بخورانی و شب نایاقہ معراج خود دانی و فرض نستانی و عرس نشانی خود نمائی و احترام و اکرام اقربان مثل غنیمت خود مرعی داری. و ایضاً روزے تذکرہ رویت حق جل و علا در حضور پر نور آمد. حضرت ایشان فرمودند کہ علماء نوشتہ اند کہ در جنت مومنان را رویت اللہ تعالیٰ ہر ہفتہ یکبار می شود و کسانیکہ صبح و مساحلہ مراقبہ می نمایند و حضور مع اللہ تفتد بہر دو وقت ایشان شدہ است ایشان را ہر روز دو بار شام و سحر دیدار ملک الشفا خواہ شد. بعد ازاں حضرت ایشان فرمودند کہ از اینجا معلوم شد کہ ہر کس را کہ حضور و آگاہی قلب دریں جہان دائمی حاصل شدہ است امید کہ اوراد بہشت رویت دائمی عطا فرماید و ایضاً حضرت ایشان ہر روز و شب تالنج بست و یکم شہر مذکور و یقیناً توجہ بنما فرستہ این غلام فرمودند و مراقبہ مسی الباطن تلقین نمودند. و ایضاً روزے در حضور سیفین بخور مذکور حضرت امیر خسرو دہلوی رح. آمد حضرت ایشان فرمودند کہ کما لیکہ ایشان دارند در امت کسے بایں کمال بنظر نمی آید روزے ایشان را حضرت خضر علی نبینا و علیہ الصلوٰۃ والسلام ملاتی شد نہ ایشان استدعا کمال فصاحت بیانی و سخن طرازی و نکتہ بنجی و شعر گوئی از حضرت خضر علیہ السلام نمودند. حضرت خضر فرمودند کہ این کمال از من سجدی بردہ ایشان اند و ہمیں گردید بخد مت مرشد بزرگوار خود یعنی حضرت نظام الدین اولیا آمدند. حضرت نظام الدین اولیا سبب عظمی ایشان پر سیدند ایشان احوال بالکلیہ بعرض رسانیدند. حضرت نظام الدین نور اللہ مرقدہ عنایتی نمودند. و زبان مبارک خود در دہن ایشان انداختند آب زبان مبارک چشیدند. حق تعالیٰ ایشان را طوطی نصایبان شکرستان بختوری و بلبل ہزارستان گلستان نکتہ بنجی ساخت. بعد ازاں حضرت ایشان این شعر خواندند بہ

اشکین سلاسل لطفہ مبارک نہ الصبا	فترک دستہ سنبیل واکر وہ فی واما نہ
و ایضاً روزی در حضور عالی مذکور نفس رحمانی آمد حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ	

ہر روز بر سر خود انبار آں نبات می آورد و روزے در خواب دید کہ رستخیز بر پاست دیوم جزا ست
 و یکم آتش در پاست کہ بر آں مرداں عبور میکنند و من ہوں انبار کہ بر سر می آوردم بر آں رود بار
 نار انداختہ و بر و شستر بخوبی تمام عبور نمودہ ام۔ و ایضا حضرت ایشاں فرمودند کہ این اہ مجاہدات
 است بسیار نہدی باید و جہدی کمال شاید حضرت ناصر الدین عبید اللہ احرار قدس سرہ از وضوی
 عشار صلوٰۃ فخر تاسی سال ادا کرد پس بجز تربیت رسیدند کہ مقتدا عالم گر دیدند کمال لایت حاصل کردہ
 بدون جان ناز بہا محال ست حضرت خواجہ ناصر الدین معروض عن سوی اللہ محمد باقی باللہ رضی اللہ عنہ
 شب را احیا میکردند و میفرمودند کہ الہی شب را چہ شد کہ باین سرعت گذشت آہ قدرے درنگے
 نمود۔ و توقیفی نکرد۔ و ایضا روزی حضرت ایشاں فرمودند کہ از وطن و ملی شریف بہ شش ہجرت کینہ او کیصد
 و ہفتاد و چہار آمدہ بودم و در آں زمان ہفتادہ و یا ہنوز سالہ بودم پس معلوم شد کہ ولادت
 با سعادت آن بختاب در شش ہجرت کینہ او کیصد و پنجاہ و شش ہجری بظہور آمدہ قطعہ تاریخ ولادت
 شریف این بندہ را قلم سطور نظم نمودہ سینگار و تاملریاں را اسشتباہ در عمر شریفش قطع نشود

چونم چرخ ہدی حضرت غلام علی	شدہ ظہور کنن جہاں جہاں بگفت
سن و لا و شریفی جج جبت لالت دل	مہ پہر بدایت شدہ طلوع بگفت

و ایضا روزے بیان نسبت کمالات می نمودند و میفرمودند کہ این نسبت بسبب کمال است
 و بی رنگی در ادراک نمی آید نایافت و محرومی حلال یا قنکان این کمال است و جہالت و نکارت مال
 رسیدگان این احوال حضرت مرزا صاحب قبلہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ می فرمودند کہ واللہ ثم واللہ
 را بزرگ خدایتی می یابم مردمان کہ نزد من می آیند و توجہ بیگیرند و می گویند کہ ما یاں را فواید کثیرہ
 از ہر توجہ میشود من می فہم کہ مسلمان در روغن نمی گویند شاید درین چیزے از نسبت باشد۔ و ایضا
 حضرت ایشاں در دعا چند کلمات ضم کردہ الحمد میخوانند بریں پنج۔ الحمد للہ رب العالمین الرحمن الرحیم
 ملک یوم الدین ایاک نعبد و ایاک نستعین بختایک ابدنا الصراط المستقیم بحال فضلک
 صراط الذین انعمت علیہم و ہم محمد صلی اللہ علیہ وسلم وآلہ و اصحابہ غیر المغضوب علیہم ولا الضالین آمین
 و ایضا ایں ادعیا میخوانند سبحان اللہ و بحمدہ سبحان اللہ العظیم و بحمدہ استغفر اللہ ربی من کل ذنب و اللہ
 البیہ و صلی اللہ علی محمد وآلہ و اصحابہ آمین عدد و حلقہ و در ضائے نفسہ و زنتہ عرشہ و مداد کلماتہ سبحان

فرمودند. روزی آنحضرت صلی الله علیه و سلم مرا فرموده دادند که تو عبد مومن هستی حق تعالی چنین فرماید.
 و ایضاً روزی در حضور والاند که حضرت مامون صاحب قبله سراج خاندان مجددیه و چراغ دودان
 احمدیه قبول بارگاه الله الصمد حضرت شاه سراج احمد نور القدر قدس آمد حضرت ایشان در شان
 ایشان فرمودند که بجان الله عجیب است شریف ایشان بود و فخر مایان بودند اگر چه نسبت فقط و قلب
 داشتند اما از مقربان حق بودند. و راه قرب مختصر بر همین طریقه که سلوک و تلیک طلبان میکنند
 نیست. اهلای خدا را نقد و لا تخصی اند. بعد از آن حکایتی کردند که فارسی بود بعد از وفات استاد خود
 بر مزارش نشسته توبه و القای الوار نمودن گرفت که بعد از وفات استاد خود حق شاگردی ادا کنم
 و موتی را در قبر منور سبت گردانم. استادش از مزار برآمد و بعد زجر گفت که ای مردک تومی دانی
 که راه قرب خدا اینست که من حاصل نموده ام برو خدای تهایت ست و راه اهلای قرب او سبحانه
 هم لا تباهی اندازان را بی که من مقرب درگاه الهی ششم تو از آن چه آگاهی داری. و ایضاً روزی
 در حضور مذکور شروع نماز آمد حضرت ایشان فرمودند که خشوع در صلوة نزد علماء و در قیام نظر بر سجده
 گاه داشتن و در رکوع بر سر دو قدم و در سجده بر پرتی بینی نگاه نمودن ست و نزد صوفیه اینست که
 مصلی آنچنان نیست شود در شوق دیدار پروردگار که نه متخاسر که گیسست بر زمین و یسار او.
 چنانچه نقل ست که در صلوة بریدن مبارک حضرت امیر المومنین علی کرم الله وجهه باری پیچید و باز
 ایشان را خبر نشد. و حضرت امام زین العابدین رضی الله عنه در نماز بودند که خانه ایشان آتش گرفت
 و تمام سوخته شد با مصلی ایشان آتش آمد و ایشان را خبر نشد. هر چند مردمان آواز دادند که یا امام الله
 العباد. بعد از صلوة از ایشان پرسیدند امام فرمودند که مرا خیال نارا آخرت آمده بود. و ایشان
 روزی حضرت ایشان صوفیان خانقاه را تقید کثرت ذکر و نوافل و تجمیع و اشتراق می فرمودند و ارشاد
 میکردند که بجائی باید کند تا معطل از گوش باخوش رسد. و هم فرمودند که کسی را نمی بینم که سر نیاز بر آستانه
 محبت نهاده است و ایضاً روزی فرمودند که اکابران متقدم طالبان را خدمتی هم میفرمودند که در
 خدمت موجب ترقیات باطن ست. و ایضا سبب سید ثواب حضرت ابدالان فرمودند که شش
 بخد مت شیخ حاضر شد و عرض نمود که مرا خدمتی فرمائید شیخ فرمودند که همه خدمتها بطلبان مین و مقربانند
 الحال خدمتی نیست که ترا گفته شود. مگر از صحرای عقل غیر بیار و بداد دست این کار لب از آن شغل انصحا

و ایضا روزی در حضور پرنور مذکور حضرت شاه اشرف جهان گیر قدس سره آمد حضرت ایشان فرمودند
که شخصی از ایشان گفت بطور تهنیت که نام شما جهانگیر است ایشان بجنب فرمودند که من جهانگیرم نه جهانگیرم
شخص هموقت بمهر روزی در اثنای راه مارا شد با ایشان حمله کرد ایشان عصای خود بر زمین انداختند
عصای شان بزرگ عصای موسی علی نبینا و علی الصلوة والسلام ماری شده صریف خود را ببلکت رسانید
و ایضا بنابر آنچه چه آدم محرم الحرام است حضرت ایشان این راقم سطور را مراقبه کلمات نبوت مقین فرمودند
قبل ازین چند روز تو بهجات بجنب خاک میفرمودند و تفراتر این مقام در تودی یافت چنانچه در عرضی بفرمود
والا معروض اشتهاست در آخر محرم طبعیت حضرت ایشان بعلت تب و لرزه ملیل گردید و به نبوت تب و لرزه
بشدت می آمد و این راقم سطور به بار حاضر می بود میدید که درین شدت مرض رشوق فوق العاده ایشان
مصرف بودند چنانکه از شدت تب و لرزه مظهر زیاده تری گردیدند تلذذ و تنعم عالی می چشیدند گاهی اندک
اشتیاق بهر دود دست کشاده محبوب حقیقی را بنیال در اغوش می کشیدند و گاهی خود را حاضر حضور دیده بند
لبیک سعدیک تقد طال باقصیت زبان کشوه مدهوش میگرددیدند گاهی در آن مرض این شعر خوانند

لولاک لما قتلت واللہ والحدس اقلت لولاک

و ایضا روزی در آن مرض فرمودند که حق تعالی در قیامت ارشاد خواهد ساخت که مصلحت فلم تعدنی
سایح حیران بمانده عرض خواهد نمود که الهی تو از مرض و ستم پاک هستی حق جل و علا خواهد فرمود که فلاں شخص بیمار
بود اگر تو در عیادت او میرفتی مرا یافتی که من با وی بودم پس حضرت ایشان فرمودند که مرض عجب نعمتیست
که حق سبحانه بعباد او بیاید بشیر بچشوق و ذوق تمام این شعر بر زبان رانند

دی که یار گذارد قدم بخانه ما سزد که کعبه شود سنگ آستان ما

حیف است که مرض از مرض شقایق خواهد و ازین علت کلامت می آرد و بهشتی محبوب خود می گذارد
لیکن دعای صحت با تلبس سنت است و در تمام مرض دعای صحت مرض نفرمودند کسی را امر به ما مینمودند
هر چند مردمان بر آنست ختم صحیح بخاری و ختم حضرت خواجگان قدسنا الله تعالی با سر ابراهیم اجازت
طلبیدند مگر در وقت آخر که فوت بچشم بود فرمودند که امروز در دم میگذرد که دعای بجهت شقایق کتاب کبریا
نمایم پس شمره و عاظم هر شد که باز تب و لرزه نیامد و ایضا روزی در آن ایام میفرمودند که بتا سنج
هشتم روز شب شریف بعد از صحت ازین مرض یک روز زیاد و روز دوم خوف آتش و روز سیم بطاری

الصدقات مسجک لک سبحون اللہ اضعاف ما حمدک كما مدون المدک لک اضعاف ما کبرک لک کبرون لا اله الا الله اضعاف ما هلک لک لیهلکون لا حول الا باللة اضعاف ما مجدک لک لمجدون والشکر لللة اضعاف ما شکرک لک الشاکرون الحمد للمد الذي عافانی مما اتلی الحق بعضهم بالامراض الباطنة كالشکر والتفان والحمد والكبر والبغض والفتنة والبدعة وبعضهم بالامراض الظاهرة كالبرص والجذام والحمى والصداع اللهم کن لی كما کنتم للبنيک محمد صلی اللہ علیہ وسلم اللهم اسع عن قلوبنا النجیب والاستتار الساترة الحاجبة عن مشاہدہ جمالک المبارک یا اللہ اللهم جلین لک استی لک واحترنی لک واجلین لک كما جللت محمدک صلی اللہ علیہ وسلم - وايضا حضرت ايشان فرمودند کہ حضرت مولانا و مرشد نامرزا صاحب قبلہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ میفرمودند کہ صوفی را باید کہ خیال نماید کہ خفگی از جهت ایذای مردمان چند قدر در دل میماند اگر عبت یا دوساعت ماند خیر و اگر تمام شب ماند باید کہ از سر نو توبہ نماید کہ هنوز نور نسبت و باطن او هرگز اثر نکرده و روزی حضرت ايشان فرمودند کہ نسبت کمالات نبوت و پیغمبری ای مقام عالی منزلت کہ دست ادرک بدانش کوتاه است و بحر جہالت و نکارت منزل گاہ آں راه نیست این شعر فرمودند سه

بس بنگست یار دل خواه ای دل	قانع نشوی بزنگ ناگاہ اسے دل
اهل ہمہ نگہا ازاں بس بنگست	من حسن صفتہ من اللہ ای دل

و ایضا روزی حضرت ايشان این دعا را قورہ میخواندند اللهم ارزقنی جبک حبس یجبک جب علی قریبی الی جبک - و فرمودند کہ از جمله اقلی یعنی اللهم یکبک ارزقنی جبک اشاره بطرف مراقبہ مفہوم می شود و از جمله ثانیہ کنایہ بسوی رابطہ معلوم میگردد و از جمله ثالثہ رمز بجانب کرکبیت تعلیم است آن سر و صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد فرموده اند - و ایضا روزی حضرت ايشان فرمودند کہ بنیال بن درخانہ کعبہ میروم و در اینجا جستجوی صاحب خانہ می نمایم بعد ازاں در بیت المقدس میروم و تلاش صاحب خانہ مینمایم پس در بیت المعمور رفتہ ہمیں تلاش می کنم بر عرش عظیم میروم و صاحب عرش را میجویم پس بالاتر میروم تا بجاییکہ محبوب خود را می یابم و تمام چشم خود را ساخته برگردانم پیش میالم جبین و بسجدهات و سجده چنداں میسایم کہ خود فانی می شوم باز بانی میگردم باز فانی می شوم پس بیخ نشی دل میجویم - و ایضا حضرت ايشان این شعر فرمودند سه

زنا تو انی خود ایں قدر خسبر دارم	کہ از رخسار تو اتم کہ دیدہ بر دارم
----------------------------------	------------------------------------

دیدیم که تا معانقه کل آنحضرت صلی الله علیه وسلم بود. بعد از معانقه آنحضرت بشکل حضرت سید امیر کلاں رحمة الله علیه شدند. بعد از آن حضرت ایشان را این شعر خواندند:

شویم گرد و بدنیاں تو نشنستم
دیگر برای چه روزست خاکساری ما

و ایضا فرمودند که روز سه شنبه از نماز عشا بخواب نتم - دیدیم که آنحضرت صلی الله علیه وسلم تشریف آوردند و منیع از خواب قبل عشا نمودند بلکه وعید بر عالم این عمل فرمودند. پس حضرت ایشان را همراه صفیر بر فوج بعد از نماز جمعه در سینه بکنار دو دهنه وی و دو دهنه جری این اقامه سطور را رخصت بر امپور فرمودند. و فاتحه بار نوح پیران عظام نقش بندیه و قناریه و چشتیه و سهروردیه علیهم السلام خوانده اجازت تعلیم هر چهار طریق بار دیگر فرموده رخصت ساختند و این وقت تا بحقیقت قرآنی من لاشی را توجیه فرموده بودند چهل در را میور آدم هفت ماه در خانه اقامت داشتند و اوقات را بنده گرد مراقبه معصوم داشته بودند صبح و عصر حلقه و توجیه بطالبان نمودم و درین مدت عنایت نامه جات حضرت ایشان بنام این کترین در ایشان متضمن استغفار حالات باطن بنده و یارانان طریقه گرفته درود فرمودند. باز در شهر شوال سینه سطور شقه حضرت بطلب این بنده را قسم سطور غرور و دیانت پودان را بر سر نهادند روانه حضرت دلی گردیدم. و بحضور حضرت ایشان رسیدیم حضرت ایشان کمان خوشنود شدند و فرمودند ترمیم باطن تو سکیم پس بعد از چند روز اخوت پناه عرفان دستگاه مولوی بشارت الله بهر لگی و سر پا نور مرزا عبدالغفور و معرفت نشان شیخ خلیل الرحمن سلمه الله تعالی و این خاکپای همه را تم سطور را از لطیفه قلب توجیهات فرمودند و در عرصه چند ماه تا بحقیقت کعبه بنده شامل این همه آکا بر توجیهات نمودند بعد از آن مولوی بشارت الله صاحب را بطرف بهر طایفه رخصت فرمودند. و مرزا عبدالغفور صاحب را بر نوبت رخصت ساختند. و این بنده لاشی را تنها از حقیقت کعبه تا آخر مقامات طیفین سلوک مجددیه که سبی بلاتین است توجیهات فرمودند و مراقبات هر مقام تعین نمودند. و از ایشان عالمیه که بنده لیاقت آنها ندارم و سر فراز فرمودند. و از کلاه رضا سر فراز ساختند. و امر بکلمه و توجیه نمودن بر برادران طریقه و هم پیران باسلیقه کردند تا دو ماه در مسجد خانقاه حضرت ایشان صبح و شام حلقه و توجیه نمودم و یک ساله سبی بر لب الوصول در بیان مراقبات و اعمال و اسرار هر مقام بکشوف خود و فهمید خویش تحریر نمودم. و بحضور حضرت ایشان گذرانیدم حضرت ایشان بسیار خوشوقت شده

شد از بن مغموم گشتم. دیدم که پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم تشریف آورده فرمودند که مترس از آتش دوزخ
 بگریز که محبت ماست و در دوزخ نخواهد افتاد. و ایضا در ابتدای آن مرض که یک نوبت تپش زده
 آمده بود جامع علوم عقلی و نقلی معارف آگاه مولوی بشارت الله صاحب که از جهل خلفه حضرت ایشان
 هستند حاضر حضور و الا که دیدند حضرت ایشان از آمدن ایشان بسیار خوش و خرم گردیدند. و از
 مکان خود تا بمنزله بازار حضرت مرزا صاحب قبله استقبال نمودند پس ایشان را بکمان خود بردند و بسیار
 نوازشات فرمودند. و گفتند که الحمد لله که شما نیستی که از اینجا برده بودید از آن زیاد تر آوری و من از شما انفعی
 هشتم و نیر کلاه رضا خواهم داد. و قبل از این حضرت ایشان را بیکس کلاه رضا نداده بودند تا پنج و ششم شهر صفر
 ۱۳۳۱ هجری حضرت ایشان مولوی محمد عظیم صاحب. و مولوی شیر محمد صاحب مراقبات کمالات الواعزم
 تلقین فرمودند و نیز این نالائق کار بنده که نگار را تسلیم مراقبه کمالات اولی الغر الملقین فرمودند.
 روز چهارشنبه نوزدهم شهر صفر قلام در حضور فیض انجور حاضر گردید حضرت ایشان در مسجد مجاری
 بنف فرمودند بعد از آن می فرمودند که تسبیح و تحمید و غیر بخوانم و ثواب آن بروی پرتوح آل سرور علیه صلوة الله
 الملك الا که بیکدیگر نایندم. و روزی سهواً ترک شد آنحضرت صلی الله علیه و سلم را دیدم که تشریف آورده و در وارشاه
 کردند که بدین چهره فرستادی. و همون شکل و شمائل که ترمذی روایت نموده مشاهده کردم. و ایضا
 موضع استاون آنحضرت صلی الله علیه و سلم بیات فرمودند که زیر چو تیره دالانی که حضرت ایشان را
 استقامت میداد متصل نیمه مغربی بفاصله دو انگشت و یکو جب بجانب مغرب. و ایضا فرمودند که روز
 دیگر جناب آنحضرت صلی الله علیه و سلم را دیدم که تشریف آورده انیس من عرض کردم که حدیث من رأی
 تقدیر رأی الحق صحیح است کلام من هنوز تمام نشده بود که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمودند که هم چنین است
 پس عارف آگاه مولوی بشارت الله پیرا بچی سلمه الله تعالی اجازت این حدیث شریف خواستند حضرت
 ایشان عطا فرمودند. و ایضا فرمودند که روزی در اشتیاق لقای آنحضرت صلی الله علیه و سلم گریه
 و زاری می نمودم حتی که نوبت بخاکپاسی افتاد. و ازین عمل که بظاهر سنت نوع است ظلمت هم در قلب
 آمد با بجمه خوابی در بود دیدم که میر فتح الله رحمة الله علیه که یکی از یاران مرزا صاحب قبله قدس سره
 بودند آمدند و گفتند که جناب محبوب رب العالمین علیه افضل صلوة المصلین از کی سلام المصلین بمنظر شما نشسته
 اند من بر صد شوق و دیده بجنور رسیدم. آنحضرت صلی الله علیه و سلم از من معافه فرمودند

دینا و خاص حکم الحاکمین ساندہ - احکام رب العالمین اسید گاہ عالم و عالمان دنواز و لنگان **بسم**

جیب خدا قبلہ و دوسرا	مرا و بزرگی است بعد از خدا	نبودہ باشد کے مثل اد	بزرگی از دواقت ہسم آورد
خوشید بیاختہ ہر کہ دید	کہ پیش پیش را آفسرید	کرم پیشہ نے فی سرا یا کرم	زیم و کرم و شفیع اتم
بگوئین پشت وینا و ہمہ	بایں اسید گاہ ہم	آری دعوی شای او تالی جلشاندہ ناسپاسی است و سپاس صیب	

او بجامہ سپردن حق ناسپاسی بعد از خدا و اعتراف بخیر و تقوی سپاس خدای برتر و دنیا و آخرت از جملہ مخلوقات اشرف و افضل و بہرودی غنی پس
ارباب صفت و صفای آورد و مرقعہ جان فردا و نور روح از بعض جناہ ایشان میباید کہ قطعات قدسی آیات قدوہ السالکین بدو القا
واقع اسرار و کونی کاشف اسرار جبروتی کشف امور حقیقت غوص بحر طریقت منظر تجلیات الہی و مرفوض بکات ثنائی و غیر عالم انجمن صنفی
آدم سرایاری کشف فضل و فضائل منہ بنیم و اکمال و کائنات و نکات و حی آسمانی از ترجمان حقیقت شناس صرف قطعات کائنات
یزد ان دہر بہر طریقت و اوج معرفت خضر بہتہای حقیقت فاضی و العفاسی شریعت قرب بساط سجای محرم راز نہانی محبوب بجان قبول
یزدان واقع اسرار و کونی کشف امور حقیقت غوص بحر طریقت منظر تجلیات الہی و مرفوض بکات ثنائی و غیر عالم انجمن صنفی
طبع در ابد کس این نسخہ پیش نکردن کیا بہت اگر مبالغہ را بجا نظر آہ دہم گویم کہ نایاب نظر بخند آرد و بر پی تلاش شد باری بہر از جنس کاپو
دو باجلہ آں ہمہ سید و جان تازه بقا الیغیر و رسانید با زین فکر در دل پیدا شد کہ باری از غیب پیدا آید تا دین ہم عظیم باری کند
و کشف ایں کار شوار کردہ از چشم خیال ہر سو نگریستم کہ ناگاہ منظر سلطان العباد سید الفضل و حمید ان یگانہ دوران حامی شریعت
بادی طریقت قدردان علوم صوری و معنوی مولنا و قد و مناسو لوی **ملیت علی** صاحب بر لوی مدظلہ العالی **بسم**

از دست چنان بیالیم کہ کیا باض و سمانجیم پیش فتم و کوبش بجا آوردم بوسہ برداشتم و بکشم آدم و دلہا خواہش درونی کردم -
بجایان تسلیم نمودند و انکشت قبول چشم نہادند و از ہما نوقت در مقابلہ نمودن و جمع کردن و قلم طبع کنانیدن کتاب دستور بہر راجان
مشغول شدند پیش از نصف راقابلہ کردہ بودند کہ طبعی از سر کار اید قرار والی مصطفی آبا و عرف ام پو نہیں معمور شد فوراً راہی شدند
و منصب ہدی و رقبہ اول ہد سحر بی امور گردیدند و بایں عدم موجودی خود تہم الفہم طبع اس چنان فرمودند کہ حاجت موجود
نداشتند و ہمہ ماضی و غیبت در کفالت طبع آن گذشتہ است و وقت خدای عز و جل کہ شاید مراد ولی بکری شہود منشت و
عروس عای قلمی طبعی بر شیدہ بر شقہ ظہور جلوہ نمود خداوند اکا رسا زاکین نواز اور بدل نہیں خدمت ماکویم کہ این دہ یا آن دہ
نوادنا و مہربان مائی آن دہ کہ آں بہ و اگر بعد ایں التماس ہم از راہ بندہ نوازی ازین طلبکصال پیشی رفت کہ خاص مقصود و
چیت عرض خواہم ساخت کہ ای و اناسی از دوا می عاشق نواز آنچه پیشتر ازین حد بزرگ التماس کردہ ام بالہاں بگویم کہ مولفہ

نے حور و قصور نے جہاں نیچہ اہم	نے میوہ و گل رنگستاں میخو اہم
درومی کہ دوا ی آن بجز وصل تو نیست	آں میخو ہم ہمیشہ آں میخو اہم

آمین آمین ختم آمین یا رب العالمین ہمنہ و کمال کریمہ

مولانا ابوالخیر
مفتی

مختصر حالات مصنف کتاب

نام نامی ایشان حضرت شاه روضه احمد است. و سلسله نسبت ایشان بحضرت امام ربانی مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ بدین طریق میرسد حضرت شاه روضه احمد ابن حضرت شہور احمد ابن حضرت محمد شرف ابن حضرت شیخ رضی الدین ابن حضرت شیخ زین العابدین ابن حضرت شیخ محمد عیسیٰ بن حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی شیخ احمد فاروقی سرمندی رحمۃ اللہ علیہم جمیعین - ولادت باسعادت آنجناب بہ تاریخ چہارم ماہ محرم الحرام سنہ ۱۰۱۶ ہجری در بلاد مصطفیٰ آباد عرفاً با مہر واقع شد۔ بعد از گوار ایشان نام تاریخی رحمان بخش نهادند چون بسن پتھر رسیدند و از علوم ظاہری فایز گشتند. شوق راہ فقر و عشق مولیٰ در دل ایشان پیدا شد۔ عنایت ازلیہ و سستیگری آنجناب ننوہہ باستان فیض نشانیہ قطب نام و شیخ دوران محبوب الہی شاہ فیض بخش الملقب بحضرت شاہ در گاہی رحمۃ اللہ علیہ (کہ مادر زاد ولی بودند) رسانید حضرت شاہ صاحب طیفہ و جانشین حضرت سید حافظ شاہ جمال اللہ رحمۃ اللہ علیہ اند۔ و حضرت سید صاحب از کل خلفا حضرت سید شاہ قطب الدین محمد شرف حسین بن عنایت اللہ نور اللہ قبر ہما اند۔ و حضرت موصوف از اجلہ خلقائے قبلہ عالم حضرت قیوم زمان خواجہ محمد زبیر رضی اللہ تعالیٰ عنہ بودند۔ مصافحہ بیعت و رقاندان قادریہ بدست مبارک آنجناب فرمودہ تا پانزوہ سال کسب فیوض و برکات از شرف مشہود نمودہ با جانتہ طریقت مشرف شدہ بلکہ در بخشش خاندان بیانی قادریہ نقشبندیہ چشتیہ چہ صابریہ و چہ نظامیہ بہر قریب و بگرنہ مدائیمہ چار گشتند۔ بعد از وصال حضرت شاہ در گاہی علیہ الرحمۃ بالقاضی بابائی نجدت شریف زبدہ ارباب بختی قدوہ اصحاب بختی مروج شریعت خیر البشر محمد و مائتہ و العشر واقع اسرار بختی و جلی و مخمور شریعتی و ولی حضرت شاہ عبداللہ المعروف بہ شاہ غلام علی نور اللہ محمد و قبرہ القدسی ششافتند حسب الحالہ

از برائے سجدہ عشق آستانے یافتیم سرزمینے بود منظور آسمانے یافتیم
جمع مقامات طریقانیہ نقشبندیہ جمہوریہ را از ابتدا تا انتہاء در خدمت حضرت ایشان طی فرمودند با جانتہ مطلقہ و خلافت عامہ سہرقت خاندان عالیشان یعنی بخشش طریق مذکورہ سلسلہ قلندریہ سرفراز گشتند بعد از وفات پیر و مرشد بحق جامع ملفوظات و مکتوبات حضرت خود گشتند و کتابچہ اہر طویذہ حالات حضرت شیخ خود نگاشتند۔ تفسیر در زبان اردو و موسیقی تفسیر کوئی و مشہور تفسیر مجددی در سالہ در مقابلہ طریقہ مجددیہ و غیرہ لکین الکتاب فی فن الفقہ و غیرہ تصنیف فرمودند۔ شاعر بہ بدل الخمد اشعار ایشان رفائی آمد و شہرت تام دارند۔ رافق خلص ایشان بود و وجود طبع از خلص ایشان باید دریافت۔ بوجہ حصول خلافت در بلاد محبوبال شریف برومند ارشاد و ازب و زینت بخندند و در اندر در ولج تمام یافتند۔ امر و فقر و جملہ شرفا ایشان حاضر میشدند۔ خانقاہ نیز و انجا کار کردند تا در آخر شوق زیارت حرم شریفین زاد ہما اللہ شرفاً و عظمتاً حضرت ایشان پادشہ قصد سفر کتبہ اللہ نمودند۔ در اثنا سفر و در بحر عادی مندرج واقع ملک یمن بہ دست و پیغمبر ماہ ذی القعدہ الحرام سنہ ۱۰۳۶ ہجری و قصد و بچاہ و سہ ازین وار پر طلال تقریباً نزد علیہ الرحمۃ والرضوان -

